Lapunk mai száma (a Rabostorta melléklettel együtt) 56 oldal — Ara 4 dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIX. évfolyam. Szubotica, 1928. VASARNAP, julius 1. 174. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—18, 8—52, 378. Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is. Előfizetési ár negyedévre 165 din. Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szubotica Jovin trg. 3. (Minerva palota)

SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

A kisebbségi kulturáért

Vidovdan napján lezárult a tanév, az ifjuság szerteszéledt az iskolákból és megkezdi nyári pihenőjét, amelyre tizhavi szorgos munkával szolgált rá.

Tiz hónapot tölteni az iskola padjaiban, feldolgozni az előirt tananyagot és alávetni magát a pedagógiai fegyelemnek: nem csekély teljesitmény, különösen a mai megsulyosodott időkben, amikor a diákságra is fokozott követelmények hárulnak. A szülők aggódva látják, hogy milyen sokat kell gyermekeiknek tanulniok és ehhez képest milyen gyönge ugy az érdemjegyekben kifejezett, mint a tudás általános szinvonalában mutatkozó eredmény. Ha végiglapozzuk például a szuboticai gimnázium értesitőjét, alig találunk két-három szintiszta eminenst a több mint ezer tanuló között. Valamikor minden osztálynak volt néhány makulátlanul kitünő tanulója, ma fehér holló számba megy olyan diák, akinek a bizonyitványában az ötösök harmóniáját egy-egy rosszabb kalkulus mellékzöngéje meg ne bontaná. De maga a diákok készültségének biztonsága is lazább, mint volt a háboru előtti időkben, amelyek nevelési sineit is fölszakgatták a történelmi változások viharai. A buktatási százalék kezd normális arányokat ölteni és a diszciplina hézagait is kitölti a megindult jótékony fejlődés, de épen az előbbi évek káoszának visszahatásaképp a diákságnak most a rendesnél kisebb eredményért a rendesnél nagyobb erőfeszitést kell kifejtenie.

A nemzeti kisebbségekhez tartozó ifjuságnak mindezeken kivül a nehézségeknek azzal a pluszával is meg kell birkóznia, amit a tanitási nyelv ismeretének hiányossága jelent. A tanitás sikerének a nyelvkérdésben rejlő akadályát van hivatva kiküszöbölni a nemzetiségi tannyelvü párhuzamos osztályok intézménye. Ámde a párhuzamos osztályok fennállásának előnyét korlátozza az a körülmény, hogy nem minden vajdasági középiskolára terjesztették ki. Magyarnyelvü tanitás csak a szuboticai és a szentai gimnáziumban folyik és igy az egész Vajdaságból ebbe a két városba kénytelenek küldeni gyermekeiket a magyar szülők, hogy a középiskolát elvégeztessék velük. Az idegenben való tanittatás költségeit azonban a szülők nagy része nem képes viselni és emiatt sok tehetséges magyar gyerek esik el a kiképeztetés lehetőségétől.

Ezt a szomoru állapotot, amely a jugoszláviai magyar intelligencia elsorvadásához vezet, nem nézheti tétlenül a magyar kisebbségi társadalom. Addig is, mig kiépül egy nagyszabásu magyar kisebbségi kulturpolitika, amelynek körvonalai a szuboticai Népkör célkitüzéseiben rajzolódnak ki, addig is, mig megfelelő iskolai alapitványok nem létesülnek szegénysorsu magyar diákok tanulmányainak előmozditására, nem szabad ölbetett kézzel nézni, hogy lassanként egész rétegek válnak le a vajdasági magyar középosztályról. A segitőakciónak ezidőszerint az az egy módja van, hogy a magyar kisebbségi kultura minden hive anyagi helyzetéhez mérten természetben járuljon hozzá a vidékről Szuboticára vagy Szentára kényszerülő szegény magyar gimnazisták ellátásához.

A *Bácsmegyei Napló* ezt a rendkivüli fontosságu, mert nem efemer politikai, hanem a jövőbe nyuló közmüvelődési kérdést nemcsak a publicisztika eszközeivel kivánja közelebb hozni a megoldáshoz, de az erre irányuló gyakorlati mozgalomban is részt akar venni s ezért elhatározta, hogy *hat szegénysorsu vidéki magyar középiskolai tanulónak biztositingyen lakást és ebédet Szuboticán.* Amikor hat diák veszendőbe menő pályáját megmentjük a magyar kisebbség számára, az a cél lebeg szemünk előtt, hogy a persvadeálás leghatékonyabb nemével, a cselekvő példaadással győzzük meg a kisebbségi magyar társadalmat a probléma sorsdöntő jelentőségéről. A mi szerény kezdésünk csak egy csepp a tennivalók tengerében, amelynek hullámai a tömegek kulturális közömbösségét ostromolják. A szuboticai Népkör is intézkedéseket tett a társadalmi áldozatkészség megszervezésére, hogy a Vajdaságból ide érkező szegény magyar diákok ösztöndijakban részesülhessenek. Hiszszük, hogy a mi iniciativánk épugy, mint a Népköré, visszhangra fog találni és idővel széleskörü társadalmi organizáció létesül a jugoszláviai magyar tanulóifjuság boldogulásához füződő kisebbségi s egyuttal egyetemes állami érdekek istápolására.

A demokraták a hétfői klubülésen döntenek a kormány sorsáról

A párt nem zárkózik el az alkotmány reviziója elől — A radikálisok körében bizalmatlanságot kelt a demokraták magatartása — Radics a gyógyulás utján

Radics István mérsékletétől várják a kibontakozást

Beogradból jelentik: Minthogy a kormány még mindig nem mondott le, a legkülönbözőbb kombinációk merülnek fel a politikai helyzetről. A merénylet óta eltelt tiz nap alatt a helyzet nem hogy tisztázódott volna, hanem még inkább komplikálódott, első sorban azért, mert

a kormánypártok között nem egyöntetü a vélemény a kibontakozásra nézve.

Bizonyos iniciativát a megoldásra a demokraták vállaltak magukra, akik a minisztertanácson is követelték az összkormány lemondását.

A demokratáknak ez a fellépése azonban bizalmatlanságot keltett a radikálisok körében, akik ezt ugy magyarázzák, hogy a demokraták nyitva akarnak tartani maguknak egy ajtót az ellenzék felé.

Bizonyos demokrata körök viszont a radikálisok magatartásában látnak olyan törekvéseket, hogy

a radikálisok őket áldozzák fel a parlamenti véres események miatt elkeseredett ellenzék kiengesztelésére.

Hogy valóban megindult-e ez a titkos vetélkedés a két legnagyobb kormánypárt között a közeljövő pozicióiért, az külső jelekből még nem állapitható meg.

mi nem akarjuk őket szétválasztani, csak azt hisszük, hogy Radicscsal sokkal eredményesebben lehet majd megbeszélni a dolgokat.

Végeredményben nyugodtan várhatjuk az események fejlődését és a kormány is meg fogja találni a megfelelő időt és módot a válság megnyitására.

A demokraták hétfőre halasztották a döntést

A minisztertanács péntek esti ülésén, mint ismeretes, nem hoztak döntést a kormány további sorsáról. Mint utólag megállapitást nyert, a demokrata miniszterek *Davidovics* Ljuba kivánságához képest felvetették a kormány lemondásának kérdését és javasolták, hogy az összkormány adja be lemondását. Ehhez azonban sem *Vukicsevics* Velja miniszterelnök, sem a kormányban levő többi párt nem járult hozzá, hanem azt kivánták a demokratáktól, hogy amennyiben a kormány visszalépését kivánják, mondjanak ők le, hogy azután az egész kormány erre való hivatkozással nyujthassa be lemondását. Ebbe a megoldásba viszont a demokraták nem egyeznek bele és ezért szükségessé vált, hogy a demokraták ujból megbeszéljék a helyzetet. A megbeszélésnek szombaton délelőtt a demokrata klub ülésén kellett volna megtörténni, miután azonban nem volt jelen elegendő számu képviselő, a jelenlevők csak konferenciát tartottak. A konferencia lefolyásáról a résztvevők nem nyilatkoztak, a déli órákban azonban annyi kiszivárgott, hogy a demokrata párt továbbra is kitart követelése mellett és ha Vukicsevics nem hajlandó benyujtani a kormány lemondását, akkor maguk mondanak le és egyidejüleg a néphez kiáltványt intéznek, amelyben megmagyarázzák magatartásukat. A kiáltvány megszövegezésével egy korábbi értekezleten már megbizták *Grol* Milán közoktatásügyi és Sumenkovics Ilija tárcanélküli minisztert, akik azonban még nem készültek el a munkával és ezért Davidovics Ljuba inditványára a kiáltvány és a helyzet fölötti vitát a hétfői klubülésre halasztották.

Azok a verziók, hogy a radikálisok egy olyan kombináció létrehozásán fáradoznak, amelyben a demokrata párt helyét a parasztdemokrata koalició fog-

Egy demokrata miniszter a válságról

A *Bácsmegyei Napló* beogradi munkatársának alkalma volt hosszabb beszélgetést folytatni egy demokrata miniszterrel, aki *a leghatározottabban visszautasitotta azt a feltevést, mintha a demokraták a kormány lemondásának követelésével illojálisan viselkednének a radikálisokkal szemben.*

— Ellenkezőleg — mondotta a miniszter — a párt semmiképen sem akar a maga számára bármilyen hasznot is huzni abból a szerencsétlen eseményből, ami az országot érte. A demokraták remélik, hogy álláspontjukat a többi kormánypárt is el fogja fogadni.

A kormány lemondása csak azért maradt el eddig, mert nem lehet az országot ilyen sulyos és komplikált politikai helyzetben egy, esetleg három hétig is tartó válságnak kitenni, amelynek a végén, ha a pártok közt nem jönne létre megegyezés, esetleg egy tábornok-kormány állna az ország élére.

A demokraták mindenképen arra igyekeznek, hogy egy ilyen lehetőséget kikerüljenek, mert annak az alkotmányos szabadságok szempontjából sulyos következményei lehetnek. Tehát

még mielőtt a kormány lemondana, meg kellene indulni a tárgyalásoknak az ellenzékkel az uj helyzet megoldására.

Hogy uj helyzet van, azt nem lehet letagadni. Az uj helyzetet ugyan nem *Radicsics* Punisa golyói teremtették meg, de megteremtette az az uj atmoszféra, amely ezek nyomán az országban támadt.

Nem lehet azonban a helyzetet ugy feliogni, mintha alapjában mindent fel kellene forgatni.

Az ellenzék mondja meg, mit követel.

A demokraták az alkotmányrevizió gondolatát sem utasitják ab ovo vissza,

miután az alkotmánynak azokat az intézkedéseit, amelyek nem bizonyultak célszerüeknek, revideálni kell. *A helyzetet igen megnehezíti Pribicsevics Szvetozár viselkedése, aki teljesen kalandorpolitikát folytat.*

Egész más lesz a helyzet, ha majd Radicsecsal lehet tárgyalni, aki betegágyán sokkal nyugodtabban mérlegelheti és bizonyára mérlegeli is az eseményeket.

Általában Radics junius 20-ika óta tanusitott viselkedésével nagy szimpátiákat keltett maga iránt a szerb közvéleményben is. Radics kétségtelenül jóhiszemü politikus és öt sosem vezeti gyülölet. *Neki vannak kitörései, sokszor beszél vagy cselekszik haragjában is, de mindezeken tul világosan látszik politikájának határozott iránya, ugy nemzeti mint szociális kérdésekben.*

Arra a megjegyzésünkre, hogy ezek szerint azt számitanak, hogy Radicsecsal külön lehet tárgyalni, a miniszter ezt válaszolta:

— Nem,

lalná el, a demokrata klubban meglehetős idegességet keltettek. Egy vezető demokrata politikus azonban, akivel munkatársunk erről beszélt, azt mondotta:

— Hát csak csinálják. Nekünk egészen kellemes volna ellenzékben lenni, ők pedig lássák, hogy fognak együtt dolgozni.

A radikálisok álláspontja

A radikális klubban szombaton délelőtt kevés képviselő fordult meg. A radikálisoknál már lehiggadtak a kedélyek és nyugodtabban nézik az események további fejlődését. Vukicsevics Velja miniszterelnök közelebbi hivei határozottan ellenzik a kormány lemondását.

— Csak mondjanak le a demokraták, ha akarnak — mondják az ifjuradikális képviselők — meg leszünk mi nélkülük is a kormányon. A döntést is bizonyára azért halasztották el, hogy bevárják, hogy mi a radikális klubban hétfőn döntsünk. De csalódni fognak, mert mi ráérünk és nem is tartunk addig klubülést, amig ők nem döntenek. Ha a demokraták lemondanak, mi csak azután fogunk dönteni arról, hogy lemondjon-e Vukicsevics és a kormány radikális része, vagy pedig egészitse-e ki Vukicsevics a kormányát a megmaradt kormánypártok tagjaiból.

Radics látogatókat fogad és cikkeket ir

Radics István állapota továbbra is kedvezően fejlődik. Az orvosok átkötötték sebét és semmi komplikációt nem találtak. Radics hangulata igen jó és vidám. Több látogatót is fogadott Radics, köztük *Csajkovac* dr. Radics-párti képviselőt is, akinek a parasztpárt vezére cikkeket diktált le a *Narodni Val* részére.

Radics nyilatkozata a Narodni Val-nak

Radics István a *Narodni Val*-nak adott nyilatkozatát azzal kezdi, hogy ha az emberek valamit nem értenek meg, akkor azt mondják rá, hogy véletlen. Véletlenek azonban nincsenek, minden csak ok, vagy következmény. A szörnyü és nagy eseményekben, melyek junius huszadikán játszottak le, mégis könnyen észre lehet venni az isteni gondviselés örökké vigyázó kezét.

Hosszasan beszél az isteni gondviselésről és rámutat arra, hogy miképen örködik az isteni gondviselés minden nemzet és igy a horvát nemzet felett is.

A nyilatkozat további részében rátér arra, hogy milyen óriási haladást tett a sebészet és a profilaktika, majd meleg, dicsérő hangon emlékezik meg kezelőorvosáról, dr. Kosztics professzorról és asszisztenseiről. A nyilatkozatot Radics igy fejezi be:

— Természetes, hogy minden dolog felett ott lebeg a mindenható Isten szeme, amely ezeket az eseményeket ugy intézte, hogy rövidesen, ha Isten adja, ezek a szörnyüségek csak a bünösök számára maradnak meg, a horvát nép pedig olyan egységes marad, mint soha a történelemben és egyesülve a mi szerb testvéreinkkel, ugyancsak ugy, mint soha a történelemben, el fogja végezni azt a feladatot, amelyet a gondviselés rárótt.

Petrovics Nasztáz meglátogatta Radicsot

Radics Istvánt, aki a szombati egész napot jó hangulatban töltötte, a délután folyamán többen meglátogatták. *Petrovics* Nasztáz, dr. *Ivanics* Momcsiló volt képviselő társaságában kereste fel Radicsot, akinél tiz percig tartózkodott. Távozásakor Petrovics kijelentette az ujságiróknak, hogy Radics a teljes és gyors gyógyulás utján van és a beteg pártvezérrel politikáról nem beszélgetett.

— Hajlandó-e Ön politikai nyilatkozatot adni? — kérdezték az ujságirók PetrovicsNasztától.

— Ezt csak a parlamentben teszem meg, ha lesz bennük annyi merészség, hogy összehivják a szkupstinát.

Meglátogatta Radicsot dr. *Jovanovics* Dragoljub egyetemi tanár is, a földmivespárt egyik vezetője. A kórházban megjelent *Radics* Pavle özvegye Pernár feleségével, akik meglátogatták Pernárt és Grandját. Radicsot az özvegy nem látogatta meg, mert kimélni akarta a felesleges izgalmaktól.

A horvát blokk határozata

Zagrebből jelentik: A horvát blokk Zagrebban kétnapos tanácskozást tartott, amelyről kommünikét adtak ki. A kommüniké szerint az összes horvát tényezők egységesek a merénylet elitélésében, valamint a horvát politika jövendő irányelveiben. A horvát blokk — mondja a kommüniké — legnagyobb fontosságot tulajdonit annak, hogy a horvát ügyek irányitása Radics István kezében van, mert az ő tekintélye egy táborba gyüjtötte az egész horvát népet. A másik fontos tény — a kommüniké szerint — az, hogy a beogradi körök a jelenlegi parlamenttel és a jelenlegi kormánnyal akarnak tovább dolgozni, mintha mi sem történt volna. Végül kijelenti a horvát blokk, hogy elhatározásait a horvát nép összességével kivánja összhangba hozni.

A német mérnökök vallomása a Donec-pörben

A Stahlhelmtől az orosz barátságig

Moszkvából jelentik: A Donec-pörben most hallgatták ki azokat a német mérnököket, akiket a forradalmi törvényszék ellenforradalmi müködés miatt vád alá helyezett.

A Donec-pör előzményei már ismeretesek. A doneci kőszénbányában az utóbbi hónapokban nagy termelési visszaesést tapasztaltak, amit annak tulajdonitottak, hogy a bánya szakembereit, mérnökeit és bányamestereit, üzemvezetőit és egyes munkásait a külföldön élő bányatulajdonosok, akiktől ezeket az üzemeket az orosz állam elkobozta, megvesztegették. A pörbe tudvalevőleg bele voltak keverve német szakemberek is, akik közül a vizsgálat megindítása elején nyolcat letartóztattak. Néhánynak teljes ártatlansága azonban már a nyomozás kezdő stádiumában nyilvánvaló lett; ezeket azonnal kiengedték, a többieket azonban az oroszokkal együtt Moszkvában törvényszék elé állitották.

A tárgyaláson először Ottó mérnököt, az Allgemeine Elektricitäts Gesellschaft kiküldöttjét hallgatták ki.

Krylenko főügyész főleg aziránt érdeklődött, hogy milyen politikai nézetet vall. A vádirat szerint ugyanis Ottó Berlinben tagja volt a Stahlhelm cimü reakciós különitménynek.

A vádlott kijelentette, hogy valóban tagja volt ennek a különitménynek, azonban ezzel semmiféle politikai célt nem követett, mint hogy soha életében nem foglalkozott politikával. A tagságot csak azért vállalta, mert ezzel alkalma volt a Stahlhelm klubhelyiségében táncolnia. Mihelyt meghivást kapott Szovjetoroszországba, azonnal kilépett a Stahlhelm szolgálatából és belépett a Németországban müködő »Uj Oroszország barátai« nevü egyesületbe.

Az államügyésznek arra a kérdésére, hogy Berlinből való elutazása előtt nem érintkezett-e oroszokkal, Ottó kijelentette, hogy egy Baschkin nevü orosz csomagot adott át a bányavidéken lakó fivére számára, azonfelül egy esőköpenyt. Ottó az ügyész további kérdéseire elmondotta, hogy a Stahlhelmben olyanok is voltak, akik nemcsak szimpatizáltak a szocializmussal, hanem követelték az állam és társadalom szociális átalakulását.

Az elnök azután ezt a kérdést intézte a vádlotthoz:

— Minek tartja ön Mussolinit, szocialistának?

Ottó: Bizonyos tekintetben szocialistának tartom. Az olasz népnek egy bizonyos rétege Mussolini rezsimje következtében sokkal jobb szociális helyzetben él, mint valaha.

Az ügyész: Tud-e arról, hogy a Stahlhelm külföldön szervezeteket tart fenn.

Ottó: Erről nem tudok.

Az ügyész ezután összegezte Ottó vallomását és feléje fordulva keményen mondotta:

— Az ön tevékenysége és vallomása alapján nyugodtan meglehet állapitani, hogy ön fasiszta és gyülöli a szovjetuniót.

Az ügyész tovább is akart beszélni, a német mérnök azonban közbeszólt és kijelentette, hogy igenis ellensége a kommunizmusnak, de ez nem jelenti azt, hogy ellensége egyuttal az orosz népnek.

Ezután a másik német vádlottra, *Mayer* szerelő kihallgatására került a sor. Mayer sok meggyőződéssel védte magát és kijelentette, hogy a gépek kezelésére becsületesen oktatta ki az orosz személyzetet és soha, mint ahogy azt a vád neki imputálja — nem adott olyan instrukciót, amely késleltette vagy pláne megakaszthatta volna a munkát.

Ezután a bünper legfontosabb tanuját, Matowot hallgatták ki, aki elmondotta, hogy résztvett még Berlinben az Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft egyik »összeesküvő« konferenciáján. Olyan neveket emlitett, akikről a szovjethatóságok azt hiszik, hogy külföldön erős aknamunkát folytatnak a mai Oroszország gazdasága ellen.

A magyar diákok ösztöndijalapjára gyüjtést inditott a szuboticai Népkör

A gyüjtési akcióba bevonják a vajdasági magyar kulturszervezeteket

A szuboticai Népkör nagyszabásu akciót inditott a kisebbségi magyar oktatás érdekében. Az akcióba a Népkör be akarja vonni az összes vajdasági magyar kulturszervezeteket, de számit a vajdasági magyarság áldozatkészségére is. A cél: összegyüjteni egy nagyobb ösztöndijalapot, amelyből tehetséges magyar tanitó és tanárjelölteket támogatnának, hogy a magyar oktatás sorsa ne menjen veszendőbe. Ez a dicséretreméltó kulturmozgalom remélhetőleg hamarosanösszegyüjti mindazokat a magyar erőket, amelyek nem riadnak vissza az áldozatoktól, ha a magyar nyelv jövőjéről van szó. A szuboticai Népkör a napokban köriratban felszólitotta a magyar kulturszervezeteket, hogy az akcióban vegyenek részt. A körirat többek közt a következőket mondja:

A Jugoszláviában élő magyar anyanyelvü állampolgárok előtt általánosan ismeretes az a szomoru kép, amelyet a magyar nyelvü elemi iskolai és középiskolai oktatás jövője mutat. A legsivárabb jövőnek néz elé a most felnövő magyar nemzedék, főleg azért, mert jóllehet az állami közigazgatás, különösen a közoktatásügyi minisztérium, elvileg azon az állásponton van, hogy a magyar anyanyelvü jugoszláviai állampolgárok gyermekei az elemi iskolákban és a középiskolákban magyar nyelven tanulhatnak, nem történt és nem történik gondoskodás arról, hogy a megmaradt csekély létszámu magyar tanitó és magyar tanár helye magyar nyelvü tanerőkkel betölthető legyen, amint a még megmaradt magyar tanitó és tanár nyugdijba kerül, vagy a mi még szomorubb ránknézve, — meghal.

Elismerjük ugyan a legnagyobb jóakaratot közoktatásügyi kormányunk részéről, mégis annak a veszélynek vagyunk kitéve, hogy rövid pár év mulva nem lesz Jugoszláviában elegendő magyar tanerő, tanár és tanitó, akik gyermekeink magyar nyelvü oktatását elvégeznék. Hogy ez a tény az árván maradt jugoszláviai magyarságra milyen szomoru következményekkel jár, az minden gondolkodó magyar ember előtt nyilvánvaló.

A szuboticai *Népkör*, amely a Vajdaságban fennálló magyar kulturintézmények között, ugy hisszük már nagy taglétszámánál fogva is, a kulturegyletek közt az első, a vezetőegyletek között áll, egyik legfontosabb feladatául tüzte ki azt, hogy ha nagy anyagi áldozatok árán is, de *gondoskodni fog jugoszláv állampolgársággal biró magyar anyanyelvü tanitók és tanárok felneveléséről, helyesebben a nyugdijba kerülő, vagy elhalálozó magyar tanerők pótlásáról.*

Ez a pótlás csakis oly módon történhetik, hogy a jugoszláviai tanitóképezdékbe, vagy a jugoszláviai egyetemre beiratkozó, ott tanitói, illetve tanári képesitésre törekvő magyar nemzetiségü tanulókat megfelelő ösztöndijakkal látjuk el. Tanitókat, tanárokat nevelünk a gyermekeink részére és megmentjük a jövendő magyar nemzedéket az elmagyartalanitástól. A megfelelő ösztöndij egy-egy ily anyagi támogatásra szoruló tanulónál egy-egy tanévre 5.000—10.000 dinárt tesz ki, tehát legalább évi 100.000—120.000 dinár járulékra lesz szükség. Az anyagi áldozat, amelyet ennek a szent és egyik legfontosabb célunk elérésére kell meghoznunk, igen nagy. A szuboticai Népkör csak ugy képes ezt a célt megvalósitani, ha a nemesen érző magyar polgártársaink önkéntes adakozásain kivül a hasonló célokért lelkesedni tudó és akaró jugoszláviai magyar kulturegyletek is segitségül sietnek és évenként megismétlődő támogatásokkal, készpénzzel hozzájárulnak a szuboticai Népkör tanitó és tanár-képző segély-alapjának az előteremtéséhez és fenntartásához.

Reméljük és biztosan tudjuk, hogy csupán az első években lesznek nehézségeink, mert a szuboticai Népkör néhány év mulva anyagilag ugy megerősödik, hogy egymaga is képes lesz ezt a célt tovább szolgálni és megvalósitani. Talán fölösleges hangsulyoznunk, hogy ennek a segély-alapnak kezelésével és ellenőrzésével a Népkör kellő szakismerettel biró külön kulturbizottsága és ellenőrző közegei foglalkoznak, akik gondoskodni fognak arról, hogy csakis érdemes tanulók kapják az anyagi támogatást és hogy minden adomány kizárólag erre a nemes, nagy és magyarságunkra végtelenül fontos célra fordittassék.

A körirathoz gyüjtőiveket csatoltak, amelyeket julius 30-ig kell a Népkörnek beküldeni.

Figyelje meg

hány ember vonszolja lábait, járása nehéz, bizonytalan, pedig ha csak egyszer kezelné őket Csanda-féle

PODOL

lábápoló és lábizzadás elleni krémmel, járása biztos, lábai épek lesznek, lábizzadása egy kúra után teljesen elmulik.

Óriási előnye, hogy a lábat nem szárítja, mint a hasonló szerek, hanem üdén, puhán tartja, zsiros tartalmánál fogva pedig hatása állandó.

Ne sajnáljon 15 dinárt lábaira áldozni, hálás lesz e tanácsért.

Kapható gyógyszertárakban, drogériákban

Kéziti: **Csanda Endre** gyógyszertára, **Oradea - Nagyváradon**

Jugoszláviai lerakat:

Nagy Bertalan gyógyszertára **Szubotica — Városháza**

6423

Az Itáliával elsodort hat utas elpusztult

Junius 18-ikán több halász látta Amundsenék repülőgépét a Beeren-sziget közelében — Ujabb kisérletek Lundberg svéd pilóta és Nobile hátrahagyott embereinek megmentésére

Ujabb nyomon kutatnak Amundsen után

Berlinből jelentik: A *Lokalanzeiger* harstavi jelentése szerint az Amundsen sorsát borító homály oszladozóban van. Norvégia északi partvidékén junius 18-ikán

több halász látta Amundsen repülőgépét, amely a Beeren-szigettől körülbelül 60 tengeri mérföldnyire délkeletre haladt a Spitzbergák felé.

Harstavba vasárnap több halász érkezett, akik ezeket a hireket megerősitették. Elmondották, hogy a repülőgép rendkivül alacsonyan haladt, mert a köd igen sürü volt. Északi szél fujt s a motorok szabályszerüen müködtek. A norvég hadügyminiszter táviratilag elrendelte a halászok jegyzőkönyvi kihallgatását és ezeknek a kihallgatásoknak az alapján utasitani fogja a norvég segélyakcióban résztvevő hajókat, hogy induljanak azonnal a Spitzbergák déli partjaira, miután

a halászok elbeszéléséből arra lehet következtetni, hogy Amundsen repülőgépe a Spitzbergák déli partvidékének fjordjaiban szállhatott le.

Milanói jelentés szerint az a körülmény, hogy csak hetek után tudódott ki, hogy a Nobile expedició egyik tagja a léghajó leszállásánál halálát lelte,

az olasz nép, de különösen az Itália személyzetének családjai körében aggodalmat kelt, hogy még más halálos áldozata is van Nobile vállalkozásának,

ezt azonban Nobile még titkolja. A sarki expedició rendezőbizottságának elnöke, Belloni milanói polgármester valóságos ostromnak van kitéve az Itália személyzetének családtagjai részéről. *Balbo* tengerészeti államtitkár ezért szükségesnek látta hivatalosan kijelenteni, hogy

semmit sem titkoltak el

és a *Citta di Milanoról* leadott jelentések mindenben megfelelnek a valóságnak, legfeljebb csak egyes jelentéktelen részletek hiányoznak azokból, de a bizottság felelössége tudatában a valóságot tárja a nyilvánosság elé és nincs ok az aggodalomra.

A Corriere della Sera táviratot kapott a Hinlopen szorosban állomásozó Quest svéd hadihajó kapitányától, amely szerint pénteken

két svéd repülőgép ujabb felderitőutra indul, hogy különböző felszerelési tárgyakat dobjanak le az uszó jégtáblán sodródó Lundberg pilótának és Nobile négy hátramaradt emberének.

Visszafelé a két repülőgép találkozott *Szoria* olasz kapitány kutyaszános expediciójával, amely a *Nordcap* környékén kutat *Malgreen* három embere után. A svéd pilóta egészen alacsonyra szállt le és jeleket váltott *Szoriával*, aki közölte, hogy még nem akadt *Malgreen* és társai nyomára.

Szoria kapitány a kutyaszán expedicióval most Lundberg és Nobile hátrahagyott társainak jégtáblájához vette irányát,

amelyet két-három nap alatt érhet el. A svéd repülők vasárnap kedvező időjárás esetén ujra utnak indulnak, hogy tájékoztatást nyujtsanak Szoriának arra vonatkozólag, hogy milyen irányban érhet el a leggyorsabban a jégtáblára. Milánoban nagy az öröm, hogy Szoria expediciója nincs messze Nobiléék sátrától és hogy esetleg Szoriának sikerülhet megmenteni a hajótörötteket.

Ujabb milanói jelentés szerint most már teljesen bebizonyult, hogy *Laga* ujságiró, *Arduino* hadnagy, *Allessandrini* szerelő, *Pontremolli* orvos, valamint *Giocca* és *Carappi* motorkezelő, vagyis

az a hat ember, akik abban a pillanatban, amikor az Itália kabinja a léghajó vázától elszakadt, a váz belsejében voltak, valamennyien meghaltak.

A Nobile-csoport menekültjeinek a szerencsétlenség pillanatában épen csak annyi idejük volt, hogy a zuhanás után talpra álljanak, amikor körülbelül 10 kilométernyi távolságban látták a szél által elsodort Itália roncsát lezuhanni hatalmas lángnyelvek között és sürü füstsávtól kisérve. Ez a halálát jelentette mindazoknak, akik akkor az Itálián tartózkodtak.

A legutóbbi jelentések következtében egész Olaszország hangulata Nobile tábornok ellen fordul,

amihez hozzájárul az a kinos benyomást keltő tény, hogy **Nobile** elsőnek hagyta el a hajótöröttek táborát. Olaszországban azt hangoztatják, hogy a tábornoknak semmi áron és semmi okból sem lett volna szabad elhagyni alárendeltjeit.

Ennek a hangulatnak tulajdonitható, hogy

az olasz légügyi kormány a léghajók alkalmazását a jövőben teljesen mellőzni akarja

azzal az indokolással, hogy az olasz költségvetés szigoruan szem előtt tartja a takarékosság elvét és ezért Olaszország nem költhet többet léghajókra, csak akkor, ha a kormányozható léghajó elérte a tökéletességet.

Az uj német kormány elfoglalta hivatalát

A birodalmi gyülést a jövő héten hivják össze

Berlinből jelentik: Hosszas és már kilátástalannak látszó tárgyalások után tudvalevőleg

Hermann Müller szociáldemokrata vezérnek sikerült megalakitani a koalició kormányt,

amelyben a szociáldemokratapárton kivül a német néppárt, és a bajor néppárt vesz részt, mig a centrummal nem sikerült a megegyezés.

Müller kancellár szombat délelőtt már át is vette hivatalát

és megjelentek a miniszteriumokban a többi uj miniszterek is, akik fogadták a tisztviselőket. Az uj kormány szombaton megtartotta az első minisztertanácsot is, amelyről a távollevő Stresemann külügyminiszterhez üdvöz'ő táviratot intéztek.

A birodalmi gyülést valószinüleg keddre hivják össze, amikor az uj kormány programmot ad.

A kormánynyilatkozat felett három napra terjedő vitát inditanak, majd rövid időre elnapolják a birodalmi gyülést, hogy a kormány elkészithesse a politikai amnesztiajavaslatot.

Smith newyorki kormányzó lett az amerikai demokratapárt elnökjelöltje

A pártprogramm elitéli a háborut, a militarizmust, az imperializmust és a más államok ügyeibe való beavatkozást

Newyorkból jelentik: A demokrata párt nemzeti konventje elfogadta a pártprogramot és

a demokrata párt Smith newyorki kormányzót egyhangulag elnökjelöltjévé választotta meg.

Az 1065 érvényes szavazatból, amely 55 államból adódott össze, az első választási menetben 849 szavazat esett *Smithra*, vagyis több a szükséges kétharmadnál. Ennek hatása alatt a második választási menetben már egyhangulag jelölték Smith-et elnökké.

Smith jelölése, bár előrelátható volt, mégis nagy szenzációt keltett, mert

Smith az első katholikus vallásu elnökjelölt az Egyesült Államok történelmében.

A jelölés után Smith táviratot intézett a demokrata párt konventjéhez és megköszönve a jelölést, többek közt kijelenti táviratában, hogy

mindenekelőtt gyökeresen meg kell változtatni a szesztilalmi törvényt.

Az országos demokratakonvent által elfogadott program a sokat vitatott szesztilalom kérdésében arra a megjegyzésre szoritkozik, hogy nyolc éves kormányzás után a republikánus pártnak mentegetőznie kell az ország előtt, hogy nem sikerült végrehajtani a szesztilalmat.

A demokrata párt becsületes kisérletet tett, hogy a szesztilalmi törvény rendelkezéseit végrehajtsa.

Ez a szövegezés kompromisszumot jelent a kérdésben fennálló szélső álláspontok között. A program megtámadja a republikánus pártot a mezőgazdasággal szemben követett politikája miatt és a mezőgazdaság mellett foglal állást. A program a vámtarifával lehetővé kivánja tenni, hogy az amerikai ipar sikeresen vegye fel a versenyt a külfölddel.

A demokrata pártprogram külpolitikai része nem emliti sem a Népszövetséget, sem a nemzetközi döntőbiróságot. Ezzel szemben

élesen állást foglal az ellen, hogy idegen nemzetekkel politikai szövetségeket kössenek.

Elitéli a program a háborut, a militarizmust, az imperializmust és

elitéli a más államok ügyeibe való beavatkozást, nevezetesen a délamerikai államok ügyeibe való beavatkozást

és ezzel együtt természetesen a nikaraguai hadjáratot is. A program szükségesnek tartja, hogy kiépitsék a délamerikai államokhoz való viszonyt, de ez csak a *Monroe*-elv fenntartásával történhetik meg.

Az országos demokrata konvent ezután alelnökül *Robinsont* jelölte.

Az elnökké jelölt Alfred Emanuel Smith 1873 december harmincadikán született Newyorkban. Teljesen szegény szülők gyermeke volt, akiből ujságárus lett, később pedig egy halkereskedés kifutója volt, majd irnok lett egy jogi irodában, ahol egész 1903-ig volt. Ekkor kezdődött meg a karriérje, mert 1903-ban Newyork állam parlamentjébe választották és annak tagja volt egész 1915-ig. Mint sheriff és mint elnök müködött nagy Newyorkban, mig 1919-ben Newyork állam kormányzójává választották meg. A következő választásokon 1921-ben és 1922-ben kibukott, de 1923-ban ujra kormányzó lett és évről-évre ujra megválasztották ami nagy ritkaság. Az 1924-es elnökválasztáson Smith már jelöltként lépett fel a demokratapárt programjával, de 102 eredménytelen választási menet után akkor kisebbségben maradt.

A szuboticai országos tenniszverseny második napja

Vasárnap játszák le a döntőket

A Szuboticai Sport Tennisz Klub országos versenyének második napján, szombaton az elődöntőket játszották le.

A verseny legkiemelkedőbb küzdelme *Schreger* Lili és *Vattay* Szöszi női egyes volt. Vattay Szöszi az utazástól fáradtan állt ki, de még igy is tudásának teljes kifejtésére kényszeritette Schreger Lilit. Értékes győzelmet aratott a paliesiak másik nőjátékosa, Kiss Panni is, aki pompás játékkal legyőzte Kádár Macát. Kiss Panni hétről-hétre gyarapszik tudásban és rutinban. Szép és erős szervái és helyezett, éles labdái szinte foghatatlanok voltak. A férfiak közül nagy és nivós küzdelmet vivtak Kiss és Mészáros, a Sport fiatal gárdájának legjobbiai. A szombati nap részletes eredménye:

Férfi egyes II. oszt.: Mészáros—Maly 6:2, 6:4, Kiss—Mészáros 6:3, 6:3, Konyovics—Kovács 6:2, 7:5, Bokor B.—Ladány 6:2, 6:1, Schreger—Zopf 6:1, 6:3, Pfeifer—Sztarek 6:3, 6:2, Sztankovics—Kovács 6:3, 6:4.

Női egyes II. oszt.: Beno I.—Bakule 6:1, 6:0, Beno—Krausz H. 6:2, 6:0, Kádár—Juszkó Eta 6:1, 6:3, Kiss Panni—Gálffy O. 6:1, 8:6, Schreger Lili—Kovácsné 6:0, 6:3, Schreger Lili—Lazarek 6:1, 6:3.

Férfi egyes I. oszt.: Bokor B.—Kincsel 4:6, 6:1, 6:4, Konyovics—Schreger 6:3, 6:1.

Női egyes I. oszt.: Bokorné—Gálffy 6:0, 6:1, Bokorné—Krausz H. 6:3, 6:0, Schreger Lili—Vattay Szöszi 6:2, 6:1, Kiss Panni—Kádár 6:3, 6:0.

A döntőket vasárnap délelőtt és délután a Városligeti pályán játszák le.

Kegyelmet kapott az orosz kommunista ellenzék harmincnyolc tagja

Zinovjev, Kamenev és a többi ellenzéki kommunista megtagadták Trockij programmját

Moszkvából jelentik: A kommunista párton belül duló frakcióharc ujabb fázisába jutott.

A kommunista párt központi bizottsága megkegyelmzett 38 ellenzéki kommunistának, köztük Zinovjevnek, Kamenevnek és Szokolovnak.

A kegyelemben részesült ellenzéki kommunisták

valamennyien nyilatkozatot irtak alá, amelyben bevallják elvi tévedésüket és megtagadják Trockij programját,

továbbá igéretet tesznek arra nézve, hogy semmiféle ellenzéki mozgalomban nem vesznek részt, hanem feltétlenül alávetik magukat a párt határozatainak.

Letartóztatták a marseilles-i Landrut

A hatvanegyéves kékszakáll villájában hét női holttestet találtak elásva

Párisból jelentik: A marseilles-i tömeggyilkosság ügyében rendőri nyomozás vasárnap délután eredményre vezetett és *a marseilles-i kékszakállt Algirban letartóztatták.* A tömeggyilkos egy marseilles-i hajón érkezett Algirba, hol a kikötőben az ügyeletes rendőrtisztviselő a személyleirás alapján felismerte és azonnal letartóztatta.

A marseilles-i Landru a rendőri kihallgatás során beismerte szörnyű tetteit és elmondotta, hogy Pierre Rey-nek hivják, hatvanegy éves és hosszabb ideje lakott Marseillesben. Példátlan cinizmussal tette meg vallomását és mosolyogva mondotta:

— Az én taktikám nagyon egyszerű volt: *csak idősebb hölgyekkel ismerkedtem meg.*

A rendőrség a nyomozás során a marseilles-i villa pincéjében és baromfiudvarán hat-hét női holttest maradványait és csontvázát találta meg elásva és most tovább folyik a nyomozás annak megállapitására, hogy kik voltak az áldozatok és nincs-e Rey-nek még több áldozata.

A helyszinen tárgyalják a debeljacsai hármas rablógyilkosságot

A felebbviteli bíróság julius 3-ikán Debeljácsán folytatja a Noviszadon megszakitott tárgyalást

Noviszadról jelentik: Emlékezetes az a szenzációs bünügy, amely 1926 november nyolcadikán Debeljácsán történt.

Venyarszki János sofför, Semoga Mihály, Bulik Pál és Nagy János földmivesek szinte vadállatias kegyetlenséggel meggyilkolták és kirabolták Klein Mátyás, debeljácsai vendéglőst, agyonütötték a vendéglős szolgálóját: *Becsei* Katicát és halálosan megsebesitették Klein Mátyás vendéglős feleségét, aki két héttel utóbb a kórházban sebesüléseibe belehalt.

A pancsevói törvényszék mult évi julius elején tárgyalta a bünügyet, amelyen több, mint hetvan tanut hallgattak ki. A törvényszék *Venyarszki* Janót, *Semoga* Mihályt és *Bulik* Pált előre megfontolt szándékkal elkövetett rablógyilkosság büntettében bünösnek mondotta ki és mindhármukat *életfogytiglani fegyházra*, *Nagy* Jánost pedig bünrészesség miatt tiz évi fegyházra itélte.

Az ügyész kötél általi halált kért és megfelebbezte az itéletet, hasonlóképen felebbeztek a vádlottak is, akik azt hangoztatták, hogy ártatlanok. Mind a négy vádlott a csendőrségen és a vizsgálóbiró előtt beismerő vallomást tett, de azt a főtárgyaláson visszavonták, mert szerintük, nemcsak a csendőrségen, hanem a pancsevói ügyészségi fogházban is veréssel kényszeritették őket beismerő vallomásuk megtételére.

A felebbviteli bíróság ez évi április huszadikán tárgyalta másodfokon a bünügyet. Dr. Aradszki Mita noviszadi és dr. Nozovics Radovan pancsevói ügyvédek, a vádlottak védői arra kérték a *Marics* Rafo tanácsost, hogy halassza el a főtárgyalást, mert megállapitani kivánják, hogy Klein Mátyásnénak a hármasgyilkosság *éjszakáján történt birósági kihallgatásánál sem a vizsgálóbiró, sem az ügyész, de még tolmács sem volt jelen.* Kleinné nem tudott szerbül, a kihallgatást eszközlő tisztviselő viszont nem tudott magyarul, igy a Kleinnéval felvett jegyzőkönyv nem lehetett Kleinné vallomásának hü tükre. Dr. *Nikolics* Richárd főállamügyészhelyettes ellenezte a tárgyalás elnapolását, mert a vádat teljesen tisztázta Nagy János vallomása, Kleinné terhelő vallomása és a vádlottaknak a csendőrségen és a vizsgálóbiró előtt tett beismerő vallomása.

A felebbviteli bíróság folytatta a tárgyalást és kihallgatta a vádlottakat. Venyarszki tagadta a gyilkosságot és elmondotta, hogy beismerő vallomást csak azért tett, mert ütötték-verték. A fogházban is bántalmazták, egy Zsivan és egy Szavics nevü fogházőr éjnek idején bejött hozzá a cellába és addig verte, mig azt nem vallotta, amit a fogházőrök tőle kivántak. Semoga szintén igy védekezett és Bulik is bántalmaztatásával indokolta beismerő vallomását. Csak Nagy János tartotta fenn beismerő és a többieket terhelő vallomását. Az elnök elrendelte a vádlottak szembesitését. Az első három vádlott továbbra is tagadott, mig Nagy János a szemükbe mondotta, hogy ők követték el a gyilkosságot.

A felebbviteli bíróság ezután rövid tanácskozás után kihirdette döntését, hogy helyt ad a védők előterjesztésének, a tárgyalást elnapolta és elrendelte a tárgyalásnak helyszinen való folytatását.

A felebbviteli bíróság a folytatólagos főtárgyalást julius harmadikán reggel nyolc órára tüzte ki Debeljácsára, ahova Marics Rafó tanácselnökön kivül Trajanovics Bozsidár és Prudán Iván felebbviteli birák lesznek a tanács tagjai. A közvádat a pancsevói ügyészség egyik tagja fogja képviselni.

A felebbviteli bíróság Debeljácsáról julius hatodikán a közelben levő Allbunárra fog kiszállni, ahol szintén egy helyszini tárgyalást fog tartani Rosulj Trajján gyilkossága ügyében, akit a pancsevói törvényszék bizonyitékok hiányában felmentett, de az itéletet a felebbviteli bíróság megsemmisitette és helyszini tárgyalás megtartását rendelte el.

Nyolcévi fegyházra itélték a kisbosznai rablót

A rablóbanda kocsisa kétévi börtönt kapott

A szuboticai törvényszéken szombaton folytatta *Starcsevics* Mátó törvényszéki tanácselnök büntetőtanácsa a *Stefkovics* Iván és társai bünügyében szerdán megkezdett főtárgyalást. A kisbosznai rablás és emberölés ügyének folytatólagos tárgyalását *Starcsevics* elnök reggel fél kilenc órakor nyitotta meg és azonnal megkezdte a közel harminc beidézett tanu kihallgatását.

Vukmanov Antun szállási gazda tanuvallomásában elmondotta, hogy szállásán hétizben jártak tolvajok. Nem tudta őket kézrekeriteni, mert fel voltak fegyverkezve és ezért kilátástalan lett volna szembeszállni velük. *Vörös* Dániel sándori földmives elmondotta, hogy a tolvajok három oldal szalonnát, hat sonkát és néhány szál kolbászt vittek el tőle. Egyik éjszaka zörejre lett figyelmes, akkor jöttek le a tolvajok a padlásról zsákmányukkal. Nagyon sötét volt és nem vehette ki tisztán a tolvajok vonásait, akik elmenekültek.

Az elnök megállapitotta az iratokból, hogy a Vörös Dánieltől ellopott tárgyak egy részét Stefkovicsnál találták meg. *Bacslia* Sztipántól egy vadászpuskát loptak el.

Stefkovics vádlott: Ezt Bozsákovics lopta el.

Lulics Antal lényegtelen vallomása után *Mandics* Luka tanut hallgatta ki a bíróság. A szállási gazda előadta a Markovics-féle korcsmában lejátszódott véres jelenetet. Elmondotta, hogy mult év november 13-ikán tolvajok jártak kisbajmoki szállásán. A zajra és a kutyaugatásra felébredt és ajtócsapkodást, majd kocsizörgést hallott. Felkelt, kiment az udvarra és észrevette, hogy a baromfiólból eltüntek a csirkék és az ól ajtaja tárva-nyitva van. Lámpát gyujtott és látta, hogy az udvar talaja sok helyen össze van taposva, a ház előtt pedig friss kocsinyom látszott. A tanu visszaszaladt a lakásba, magához vette revolverét és futva indult el a sötétben a kocsi üldözésére. Kisbosznán *Merkovics* Gyuró korcsmája közelében sikerült is utólérnie a parasztszekeret. Miután meggyőződött, hogy a kocsin csakugyan a tőle ellopott holmik vannak, rákiáltott a kocsisra, hogy álljon meg. A kocsin a kocsison kivül senki sem ült. Rákiáltott a kocsisra, hogy álljon meg, majd revolvert szegezett a mellének és ráparancsolt, hogy forduljon vissza. A kocsis engedelmeskedett. Mintegy hatvan lépést haladtak visszafelé és a Merkovics-korcsmával átellenben lévő oldalon álltak meg. Ebben a pillanatban a kocsis hirtelen rávetette magát Mandicsra, mire ő védekezésül elsütötte revolverét. A fegyver azonban csütörtököt mondott és ő a revolver agyával sujtotta fejbe támadóját. A tántorgó kocsist ezután a korcsma felé vonszolta és miután kiáltásaira ajtót nyitottak, vele együtt bement a korcsmába. Alighogy elmondotta a történteket, berontott két ember és egyikük rákiáltott Merkovics György korcsmárosra, aki időközben szintén megjelent az ivóban:

— *Add ki azt az embert, akit idehoztak, mert lelőlek!*

Merkovics a felszólitás ellenére sem mozdult helyéről, mire az ismeretlen elsütötte puskáját. A golyó Merkovics hasába furódott. Ezután leütötték a lámpát és a sötétségben kiszabaditották társukat, akit a vendéglő harmadik szobájában tartottak fogva.

A tanut a bíróság megeskette vallomására.

Tonkovics Dancsó kereskedő elmondotta, hogy üzletébe betörtek és kilencszáz dinár készpénzt és dohányárukat loptak.

Özvegy *Merkovics* Györgyné, az agyonlőtt korcsmáros özvegye és *Merkovics* Gizella, a leánya hasonlóan adták elő az eseményeket. *Barbulovics* Zsivkó topolai csendőr Bozsákovics kézrekeritésének körülményeit mondotta el. Több tanu kihallgatása után, akik a náluk történt lopásokról adtak felvilágositást, meghallgatta a bíróság *Perazsics* Bozsidár dr. és *Jeremics* Risztó dr. törvényszéki orvosok szakvéleményét az elhalt *Merkovics* György sérüléseiről.

Drámai jelenet a tárgyaláson

Az elnök az orvosi szakvélemény előterjesztése után elővette az iratok közül az elhalt *Bozsákovics* János vallomását, amelyet a sulyosan sérült rabló a kórházban tett. Ebben a vallomásban részletesen felsorolta a lopásokat, amelyeket Stefkovics és Benedek társaságában követtek el. A november 13-án Merkovics György korcsmájában lefolyt véres eseményt is elmondotta és ennek során sulyosan terhelő adatok merültek fel Stefkovics Jován elsőrendü vádlott ellen. Amikor az elnök Novakovics vallomásának ehhez a részéhez ért, a vádlottak között ülő *Stefkovics Jovánné hirtelen a szivéhez kapott, lefordult a padról és végigzuhant a terem padlóján.*

A hallgatóság körében óriási izgalmat keltett az esemény, az emberek felugráltak, a tanuk közül többen odarohantak Stefkovicsnéhoz, miközben Starcsevics elnök intézkedett, hogy az eszméletlen asszonyt vigyék ki a fülledt levegőjü teremből és elrendelte, hogy részesitsék orvosi segélyben. Stefkovicsnét kivitték a folyosóra, ahol az orvosok nyomban ápolás alá vették. Ezidő alatt a tárgyalás szünetelt.

Félórai szünet után, amikor jelentették az elnöknek, hogy az asszony magához tért, Stefkovicsnet visszahozták a terembe, de az asszony olyan gyönge volt, hogy folyton támogatni kellett. Ezután folytatták a tárgyalást.

Az áruló levél

Starcsevics elnök folytatta *Bozsákovics* Jován vallomásának felolvasását. Starcsevics elnök a vallomás felolvasásának befejezése után felhivta *Stefkovics* Ján elsőrendü és *Benedek* Dancsó másodrendü vádlottakat, hogy tegyék meg megjegyzéseiket az elhangzott vallomásra.

Stefkovics nyugodt hangon kijelentette, hogy Bozsákovics rá vonatkozó terhelő vallomása hazugság. Merkovics korcsmárost egyedül *Bozsákovics* lőtte agyon és Benedek, a másodrendü vádlott szurta meg. Ő nem nyult hozzá.

Amig Stefkovics ezeket előadta, *Benedek* Dancsó másodrendü vádlotton láthatóan nagy izgalom vett erőt. *Sápadtan lehajolt, a cipőjébe nyult, egy apróra összehajtogatott papirlapot kotordszott elő, szétteregette és az elnökhöz fordulva a következőket mondotta:*

— Bizonyitani tudom, hogy Stefkovics minden szava hazugság. *Stefkovics nekem a börtönben erre a papirra, a vádirat tiszta oldalára felirta, hogy mit mondjak a tárgyaláson. Felszólitott, hogy én védelmezzem őt, ő viszont majd engem védelmez.*

Ezekkel a szavakkal Benedek átnyujtotta az irásokat az elnöknek.

Az elnök átnézte az iratokat és felolvasta azok tartalmát. Két irás volt... Ezekben *Stefkovics* Jován részletes utasitásokat ad Benedeknek arra, hogy mit mondjon a tárgyaláson. Az elnök megkérdezte Stefkovicstól, hogy ő irta-e ezeket a leveleket.

Stefkovics vádlott megnézte az irásokat, majd kijelentette, hogy azok nem tőle származnak.

Az elnök erre felszólitotta a vádlottat, hogy a biróság előtt irja le azokat a szavakat, amiket neki diktálni fog. Stefkovicsnak tollat adtak a kezébe és leiratták vele a csempészett levelek tartalmának egy részét. A két irás hasonló volt. Ennek ellenére a vádlott tovább is megmaradt tagadása mellett, hogy a leveleket nem ő irta.

Elnök (Benedek vádlotthoz): Hogyan és kiáltal kapta maga ezeket a leveleket?

Benedek: Egy cellában voltam bezárva *Szücs* János fogollyal, aki azt mondotta nekem egy nap:

Ezt küldte a Bacska (Stefkovics gunyneve) magának. Olvassa el és szakitsa el. Igy üzente.

Én elolvastam a leveleket, de nem szakitottam el azokat, hanem eltettem. Ezek azok.

Az elnök azonnal intézkedett, hogy *Szücs* János foglyot nyomban vezessék elő. Pár perc eltelte után egy töpörödött kis rabruhás embert vezet elő a börtönőr.

Az elnök megmutatta az irásokat és megkérdezte, hogy mit tud azokról.

Szücs tanu: Én akkor egy cellában voltam Stefkoviccsal, ő adta át nekem ezt a két irást, azzal, hogy továbbitsam Benedeknek, mégpedig összehajtogatva. Én ezt át is adtam.

Az elnök ujból megkérdezte Stefkovicsot, hogy elismeri-e azt, hogy a leveleket ő irta és ő küldte. Stefkovics felál és halkan mondja:

— *Beismerem.*

Ezután néhány irat felolvasása után az elnök befejezettnek nyilvánitotta a bizonyitási eljárást és elhangzottak a perbeszédek. *Gajics* Bogdán államügyész fenntartotta a vádat. Kifejtette, hogy a főtárgyaláson kétségtelen beigazolást nyert a két fővádlott bünössége. Stefkovics és Benedek nem közönséges tolvajok és rablók, hanem olyan egyének, akik iparszerüleg üzték a lopást és rablást, sőt emberölésre is vetemedtek. Olyanok ezek, akik ha kiszabadulnak a börtönből, azonnal megkezdik a bünözést. Ismerteti a többi vádlottak cselekményeit és szigoru büntetést kér. Dr. *Perc* Dragutin ügyvéd, Stefkovics védője szerint nem nyert beigazolást, hogy Stefkovics lőtte volna le Merkovics korcsmárost. Kérte, hogy védencét csak azokban a büncselekményekben mondja ki bünösnek a biróság, amelyekre nézve beismerő vallomást tett. Kérte Stefkovicsné felmentését, miután semmiféle büncselekmény nem bizonyult rá. *Grabovac* Pavle dr., Benedek védője kifejtette, hogy védence már csak azért sem vehetett részt Merkovics meggyilkolásában, mert őt az egész idő alatt a korcsma harmadik szobájában tartották fogva. Utalt arra, hogy védence a többi büncselekményt beismerte. Enyhe itéletet kér. *Katanec* Mihovil dr., Mezei Mari vádlott védője a tárgyalás anyagából és az elhangzott tanuvallomásokból mutatta ki, hogy védence nem vett részt a büncselekmények elkövetésében. *Jeszenszki* Ferdó dr. védence, Fütyü Mari részére szintén felmentést kért.

Az itélet

A biróság ezután meghozta az itéletet, amely szerint *Stefkovics Jovánt bünösnek mondotta ki, mint bünsegédet, rablás büntettében és nyolc évi fegyházra itélte. Benedek Toma másodrendü vádlottat többrendbeli lopás büntettében mondották ki bünösnek és két évi börtönre itélték. Fütyü Marit két havi fogházra itélték, mert nem tett jelentést a hatóságnak a szökésben lévő Bozsákovics rejtekhelyéről.* A többi vádlottat a biróság felmentette.

A terjedelmes indokolás előterjesztése után az ügyész szigoritásért felebbezett. Az itélet ellen az elitéltek is felebbezést jelentettek be.

Ady Endre ujságiró publicisztikai irásait gyüjtötte össze Fehér Dezső, kiváló nagyváradi ujságiró „Ha hiv az acélhegyü ördög“ cimmel. A kötetben megtaláljuk mindazokat a cikkeket, amelyeket a fiatal Ady Endre irt különféle lapokba és amelyek már teljes mértékben bizonyitják azt a nyugtalan, lázadó izzig-vérig termelő szellemet, mely később verskötetteiben bontakozott ki

A könyv ára ötven dinár. - Megrendelhető a Minerva r. t. könyvosztályában

Letartóztatták a palicsi gyilkos szeretőjét is

Bosnyák Márkó azt vallotta, hogy az asszony beszélte rá a gyilkosság elkövetésére A gyilkost szembesitették az áldozat feleségével — Bosnyák beismerő vallomást tett, de azt állitotta, hogy ittasan és önvédelemből lőtte le szeretője férjét

A gyilkost és a szeretőjét átadták az ügyészségnek

A szuboticai rendőrségen szombaton egész délelőtt folytak a kihallgatások a palicsi szerelmi gyilkosság ügyében. A délelőtt folyamán kihallgatták a gyilkos Bosnyák Márkót, aki szenzációs vallomást tett. Az ügy legérdekesebb fordulata azonban az, hogy *a rendőrség letartóztatta a gyilkos szeretőjét, Andrasics Ivánnét is, mert Bosnyák azt állitotta, hogy az asszony bujtotta fel a gyilkosság elkövetésére.* A kihallgatott tanuk valamennyien terhelően vallottak Bosnyák és az áldozat felesége ellen.

A varázserejü borjupaprikás

Bosnyákot két rendőr vezette le a fogdából. A szelid arcu, kissé hajlott hátu pirospozsgás ember nem látszik többnek negyvenöt évesnél. Lehajtott fejjel jött, gyerekesen élénk szemeivel jobbra-balra pislantott. A gyilkos igazi tipusa az öregedő, de ifjun érző paraszt Don-Juannak.

Mázics Andrija rendőrkapitány szobája előtt kissé ijedten megállt. Mikor az ajtó kinyilt, Bosnyák hangosan előre köszönt.

— *Jó napot, adjon Isten.*

Kemény határozott lépésekkel ment be a rendőrkapitány szobájába. Bosnyák kihallgatása közel egy óra hosszáig tartott. A gyilkos gazdálkodó szemmellátható lag megtört. Értelmesen beszélt, gyakran szünetet tartott és óvatosan, szemeivel hunyorgatva felelt a kérdésekre. Hosszasan mesélte el a hatéves szerelmi viszony történetét.

— Miért ragaszkodott annyira Andrasicsnéhoz? — szakitotta félbe Mázics rendőrkapitány. Bosnyák elmosolyodott, majd igy folytatta:

— Akár hiszi a kapitány ur, akár nem, de megbabonázott. Egyszer meghivott vacsorára, mikor az ura nem volt otthon. Borjupaprikás volt. Mikor megettem, egész másképen éreztem magam. Ettől az időtől kezdve nagyon szerettem, nem tudtam tőle elszakadni. Azt hiszem, valamit kevert a paprikásba, mert ő egy falatot sem evett belőle.

Ádám és Éva

A továbbiakban Bosnyák elmondotta, hogy ismeretségük első éveiben nagyon boldogan éltek. *Az egész környék tudta, hogy meleg szálak füzik a jóval fiatalabb asszonyhoz és ugy is hivták őket Ádám és Éva.*

— És az asszony ura, mit szólt ehhez?

— *Neheztelt, veszekedtünk is egyszermásszor, de aztán megnyugodott, látta, hogy nem akarok semmi rosszat és pénzt szivesen adtam.*

A gyilkos elmondotta, hogy pénzelte az asszonyt és azt hiszi, hogy erről Andrasics is tudott és ezért türte, hogy a feleségének udvaroljon. Később Bosnyák féltékenykedni kezdett, kinozta az asszonyt azért, mert az a saját urát szerette. *Ettől kezdve igen gyakran veszekedtek*, bár Andrasicsné igyekezett meggyőzni Bosnyákot, hogy egyedül csak öt szereti.

megbocsátottam, de minden másnap verekedtünk.

A továbbiakban Andrasicsné elmondotta, hogy *az ura jó ember volt*, szerette az állatokat és a virágokat. Csütörtökön is galambot vett a piacon párositásra. Galamb volt a kezében, amikor hazajött, letette őket és azt mondta: *»mindjárt jövök«*, ezzel kiment, hogy lefegyverezze Bosnyákot és többé nem tért vissza.

Andrasicsné tagadja, hogy felbujtotta Bosnyákot

A gyilkosság lefolyásáról Andrasicsné keveset tudott mondani, mert egész idő alatt bent volt a szobában, ahová Bosnyák elől menekült.

—*Miért vesztek össze csütörtökön Bosnyákkal?* — kérdezte Mázics kapitány.

— Szememre vetette, hogy nem szeretem és el akarom zavarni. Könyörgött, hogy estére jöjjek ki találkára, de én nem egyeztem bele, mire megfenyegetett, de én nem vettem komolyan.

A rendőrkapitány váratlanul azzal a kérdéssel fordult Andrasicsnéhoz, hogy miért akarta eltetetni az urát láb alól. *Az asszony nehezen értette meg a kérdést, majd szitkokba tört ki és bosszunak és rágalomnak mondta Bosnyák gyanusitását.*

— Szelid, jó ember volt az uram, én nem akartam eltetetni láb alól. Hazudik az a gyilkos! — kiabálta magából kikelve Andrasicsné.

— *Ezt csak azért mondja, hogy engem is berántson, mert nem akartam vele élni...*

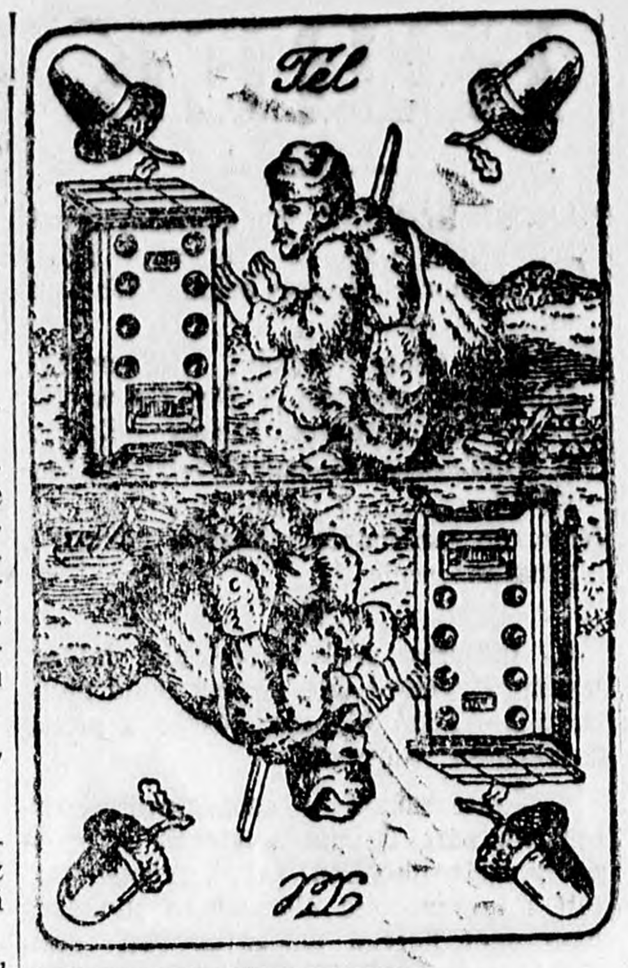

ZEPHIR kályhával
füt a makk ász is,
Ha jó kályhát akar,
szerezze be már is
KAPHATÓ:
BARZEL D.D.
SUBOTICA
2199

„Tedd el láb alól és akkor boldogan élhetünk!“

Andrasics többször in flagranti érte feleségét Bosnyákkal és a két férfi között heves jelenetek játszódtak le. A férj megsokalta Bosnyák gyakori látogatását feleségénél, egy alkalommal emiatt összeveszett és *ettől kezdve Bosnyák csak a házon kivül találkozhatott szeretőjével.*

— *Legtöbbször kocsmában találkoztunk* — mondotta a gyilkos — *ő is, én is pálinkát ittunk, utána rendesen összeveszt tünk, megvertük egymást, de másnap kibékültünk.*

— Szerette Andrasicsné a szeszes italt? — kérdezte a rendőrkapitány.

— *Szerette, főleg a pálinkát. Gyakran ittunk együtt.*

Ezután Bosnyák azt a szenzációs vallomást tette, hogy *Andrasicsné többször arra beszélte rá őt, hogy tegye el láb alól a férjét és akkor boldogan élhetnek.*

— *Én nem akartam gyilkolni* — mondta jegyzőkönyvbe Bosnyák — *mert ugy se lett volna sok értelme. Ha Iván eltünt volna, rám gyanakodtak volna először*, mert az összes szomszédok és minden palicsi tudta, hogy jóba vagyok az asszonnyal.

— *Miért akarta Andrasicsné, hogy a férjét eltegyék láb alól?*

— Nekem azt mondta, hogy az ura veri és nem jó szemmel nézi, hogy olyan sokat van velem. Előbb-utóbb rossz vége lesz mondta és jobb, ha eltesszük az utból.

— *Erre a gyilkosságra is az asszony beszélte rá?*

— *Erre is* — felelte határozottan Bosnyák.

A gyilkos vallomásának ez a része nagyon valószinütlen. A nyomozás megállapitotta, hogy az asszony az utóbbi napokban szakitani akart Bosnyákkal, aki viszont erre nem volt hajlandó és ez idézte fel a csütörtöki tragédiát. Általában az asszony az utóbbi időben nagyon megváltozott Bosnyákkal szemben, akitől mindenképen szabadulni akart.

A gyilkosság előzménye

Mázics Andrija rendőrkapitány ezután a gyilkosság előzményeire vonatkozólag intézett kérdéseket Bosnyákhoz.

Szuboticán találkozott össze Bosnyák Andrasicsnéval, együtt mentek Palicsra, az asszony Orbán-sori lakására. Utközben összeveszt ek és a házhoz érve *Bosnyák ütni kezdte az asszonyt, aki összekarmolta udvarlója arcát és egy sulyos tárggyal lefbesujtotta.* Bosnyák kirohant az udvarból és egyenesen haza rohant, ahol megmosakodott és pálinkát ivott. Igy tisztára mosakodva ment el Bosnyák közeli ismerőséhez, *Návai* Antal gazdálkodóhoz, aki aludt és csak a felesége fogadta Bosnyákot, aki az asszonytól a vadászpuskát kérte.

— *Minek kell magának Márkó a puska?* — kérdezte az asszony.

— *Le akarok lőni egy veszett kutyát* — felelte nyugodtan Bosnyák, majd mikor a fegyvert megkapta, sietve eltávozott. Ez gyanut ébresztett az asszonyban, felkeltette férjét, aki Bosnyák után sietett.

A gyilkosság lefolyását Bosnyák ugy adta elő, ahogyan már megirtuk és csak azt tette hozzá, hogy mikor lőtt, *ittas volt és önvédelemből cselekedett, mert azt hitte, hogy Andrasics meg akarja támadni.*

»Nem szerettem, de nem tudtam lerázni a nyakamról«

Andrasics Ivánnét hallgatták ki ezután. A fekete kendős, bekötött fejü, igénytelen külsejü, szikár, magas asszony sirva ült a széken a rendőrkapitány előtt. Hangosan sipitozva beszélt és állandóan szemeit törölgette.

Eleinte tagadta, hogy viszonya volt Bosnyákkal, *de később megtört és beismerte, hogy jóban volt a gazdálkodóval.*

— *Én sose szerettem* — vallotta sirva Andrasicsné — de Bosnyák üldözött, fenyegetett és én félelmemben egyeztem bele, hogy hozzám járjon.

— *Fogadott el pénzt Bosnyáktól?*

Andrasicsné indulatosan felpattant helyéről.

— *Én? Nem vagyok én kérem közönséges nő. Soha egy fillért el nem fogadtam, nem szorultam rá az ő pénzére.*

Az asszony állandóan sirva, elmondotta egész élete tragédiáját. Az urát nagyon szerette, de Bosnyák feldulta boldogságukat. Igyekezett tőle szabadulni, de nem tudott, mert Bosnyák mindenhová követte, bejött a házba és nem akart távozni onnan.

— Rettenetes életem volt — mondotta. Az uram kinozott Bosnyák miatt, Bosnyák vert az uram miatt. Két emberre kellett hallgatnom, kettőnek kellett engedelmeskednem. *Hogy könnyebb legyen, teljesitettem Bosnyák minden követelését.* De igy se volt jó. Veréked tünk. Ő vert engem, én pedig nem hagytam magamat.

— De kibékültek?

— Ki. Addig könyörgött a Márkó, igért füt-fát, igérte, hogy jó lesz és én megbocsátottam, de minden másnap verekedtünk.

A továbbiakban Andrasicsné elmondotta, hogy *az ura jó ember volt*, szerette az állatokat és a virágokat. Csütörtökön is galambot vett a piacon párositásra. Galamb volt a kezében, amikor hazajött, letette őket és azt mondta: *»mindjárt jövök«*, ezzel kiment, hogy lefegyverezze Bosnyákot és többé nem tért vissza.

Andrasicsné tagadja, hogy felbujtotta Bosnyákot

A gyilkosság lefolyásáról Andrasicsné keveset tudott mondani, mert egész idő alatt bent volt a szobában, ahová Bosnyák elől menekült.

—*Miért vesztek össze csütörtökön Bosnyákkal?* — kérdezte Mázics kapitány.

— Szememre vetette, hogy nem szeretem és el akarom zavarni. Könyörgött, hogy estére jöjjek ki találkára, de én nem egyeztem bele, mire megfenyegetett, de én nem vettem komolyan.

A rendőrkapitány váratlanul azzal a kérdéssel fordult Andrasicsnéhoz, hogy miért akarta eltetetni az urát láb alól. *Az asszony nehezen értette meg a kérdést, majd szitkokba tört ki és bosszunak és rágalomnak mondta Bosnyák gyanusitását.*

— Szelid, jó ember volt az uram, én nem akartam eltetetni láb alól. Hazudik az a gyilkos! — kiabálta magából kikelve Andrasicsné.

Szembesitették a gyilkost a szeretőjével

Mázics rendőrkapitány utasitására bevezették a szobába Bosnyákot, s vele együtt két polgári személyt tanuként.

Az asszony farkasszemet nézett a gyilkossal, valamit akart mondani, de nem engedték. Izgalmas csend volt a szobában, majd Mázics Andrija felszólitására Bosnyák remegő hangon *a szeretője szemébe mondta, hogy ő bujtotta fel a gyilkosság elkövetésére.*

— *Hazudsz Márkó, gazember vagy* — kiabált Andrasicsné és a gyilkos elé ugrott. Mondd mégegyszer!

Bosnyákot megzavarta az asszony hevessége. Soká hallgatott. Idegesen körül nézett, a jelenlevők arcát vizsgálta, majd egész halkan igy szólt:

— *Igen, te mondtad, hogy tegyük el láb alól Ivánt és akkor boldogok leszünk.*

A szembesités után Bosnyákot elvezették, *Andrasicsnét pedig letartóztatták.*

A tanuk

A rendőrség több tanut kihallgatott, akik többé-kevésbbé terhelően vallottak Bosnyák és Andrasicsné ellen. Egyik tanu elmondotta, hogy *Andrasicsné gyakran éjszaka kopogott be Bosnyák ablakán*, aki azonnal felöltözött és ott hagyva családját, a szeretőjével ment.

Andrasicsot jó embernek ismerték, aki sokat eltürt feleségétől. *Egy alkalommal Andrasics annyira elkeseredett felesége viselkedése miatt, hogy elköltözött feleségétől*, de pár nap mulva ismét visszatért. Mikor a szomszédok megkérdezték tőle, miért jött vissza, *azt felelte, hogy ő se tud az asszony nélkül élni.* Andrasicsné és a gazdálkodó viszonyáról mindenki tudott a környéken és nem is szólitották őket másképen, mint Ádám és Éva. Ezt a nevet annyira megszokták, hogy csütörtökön, amikor a helyszinen az egyik detektiv megkérdezte Andrasicstól, hogy hivják, az asszony elfeledkezve azt felelte: Éva.

Andrasics Ivánnét és Bosnyák Márkót szombaton délután egy órakor átadták az ügyészségnek.

A milliomos lány és a kis lakatosinas szerelme

Tamás István regénye a Bácsmegyei Naplóban

Egy kis inasfiu, Mátyás, szerelemre gyullad a gyáros ur leánya, Ágota iránt. Nem romantikus, holdvilággal köritett vonzalom ez. Két fiatal lélek találkozik, egyikkel az élet bánt mostohán, a másikkal az édesapja. Mátyás, aki hatvanhárom társával együtt robotol Schröder ur gyárában, a maga frontjára igyekszik hóditani Ágotát és *titkos versengés kezdődik az apa és az inasfiu között a lányért.* Pécsett, a Mecsek alján játszódik le ez a regény, a forradalom utáni viszontagságos esztendők lázas atmoszférájában, amikor Pécs városát

valutasiberek és kalandorok lepték el, a hirtelen meggazdagodás vágya fütötte az embereket és máról-holnapra ismeretlen egzisztenciák nyomultak felszinre a mélyből.

Akár a mesékben: ömlött a pénz,

a szerencsevadászok kis barátnői pezsgőben fürödtek,

a székesegyház tövében *tolvajok, diktátorjelöltek és vendéglősök tanyáztak* és a csendes, papos, uri városka hajnali csendjét *részeg siberek sikoltozása verte fel.*

Röviden összefoglalva **ez a meséje az »Erős Mátyás mesterségének«, Tamás István pompás regényének,**

amelynek folytatólagos közlését a jövő héten kezdi meg a *Bácsmegyei Napló.* Két különös lélek érdekes története: megállnak egymás mellett, aztán mindegyik megy tovább a maga utján. A gazdag lányt feleségül veszi az élelmes fiatal ügyvéd, Mátyást pedig vasuti bakter ismerőse felcsempészi egy tehervonatra és pénz nélkül, barátok nélkül kifut a világba uj hazát és uj életet keresni.

Az Erős Mátyás mestersége százszázalékosan tiszta irodalmi alkotás, amelynek külön érdekessége, hogy *valóban megtörtént eseményeket foglal magában*, amelyeket az iró müvészettel és egyénien dolgozott fel. A regényben **a jugoszláv és a magyar közélet több ismert alakja névszerint szerepel.**

Tamás István regénye hü képet nyujt egy izgalmasan érdekes korszakról, amely ismeretlen erőket szabaditott fel és véreskezü kalandorokat dobott az élre.

HIREK

—

VÁROSI SZINHÁZ hangversenytermében hétfőn, julius 2-ikán: »*Der König der Schnorer*«, énekes szinmü Scholemtől.

Kedden, julius 3-ikán: »*Sulamith*«, Goldfaden operettje és *Der Golem von Prag*, egyfelvonásos énekes életkép. A »Habimah« zsargontársulat vendégjátéka.

Jegyeket vasárnaptól kezdve árusit a pénztár.

*

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Egyelőre igen meleg, majd zivatarra hajló idő várható, később a meleg csökkenése valószinü.

— **Kettészakadt a csehszlovák kommunista párt.** Brünnből jelentik A brünni munkásotthonban nagy gyülést tartott a kommunista ellenzék. A gyülésen több mint hetven delegátus vett részt, akik nemcsak a morvaországi, hanem a csehországi ipari és bányai központokat is képviselték. A tanácskozásokat Banyek Mária nyitotta meg és Krcsek Károly elnökölt a gyülésen. A brünni gyülés azt jelenti, hogy a csehszlovák kommunista párt ketté vált.

— **A forgalmi adó kivetése Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A forgalmi adó kivetést Noviszadon julius 2-ikán kezdik meg és mintegy 4000 tétel kerül megadóztatásra. A tartományi pénzügyigazgatóság részéről előadóként Vukelics Vládán tartományi pénzügyigazgatósági titkár fog szerepelni.

— **Zagreb város manifesztuma a külföldi sajtóhoz.** Zagrebből jelentik: A zagrebi polgárság ünnepélyes manifesztációt intézett a külföldi sajtóhoz, amelyben tiltakozik az ellen a hiresztelés ellen, hogy a mult heti zagrebi tüntetések kommunista zavargások lettek volna. A manifesztum, amelyet Zagreb város, a kereskedelmi és iparkamara, a társadalmi és tudományos testületek vezetői irtak alá, pártkülönbségre való tekintet nélkül megállapitja, hogy a tüntetések alkalmával egyetlen kommunista kiáltás hangzott el, egy rendőrtisztviselő mint agent provokatőr részéről.

— **Befejeződött a nemzeti gyász Horvátországban.** Zagrebből jelentik: Zagrebban szombaton délelőtt kilenckor ünnepi rekviem volt a székesegyházban. A misét dr. Bauer Antal érsek celebrálta fényes papi segédlettel. A nemzeti gyász szombaton megszünt Horvátországban.

— **Kun Bélát julius 26-ikán toloncolják ki Ausztriából.** Bécsből jelentik: Kun Béla ügyvédje, bejelentette a törvényszék elnökének, hogy Kun Béla nem élt felebbezéssel és igy a rá kiszabott büntetés jogerőssé vált. Miután Kun Béla a három havi börtönbüntetésből a vizsgálati fogsággal két hónapot kitöltött, julius huszonhatodikán fog kiszabadulni és még ugyanazon a napon kitoloncolják Ausztriából. Kun Bélát valószinüleg Németországon keresztül fogják visszavinni Ororszországba.

— **Huszonötéves érettségi találkozó Szomborban.** Szomborból jelentik: Péter-Pál napján a szombori főgimnáziumban huszonöt évvel ezelőtt érettségit tett tanulók összejövetelt tartottak Szomborban. A negyedszázados érettségi találkozón a volt tanárok közül megjelentek Medgyesi Ferenc volt osztályfőnök, Pafkovics Ferenc szombori görögkeleti plébános és Király Lajos. A volt tanulók közül dr. Müller János ügyvéd, dr. Vlach Ferenc ügyvéd, Csányi Lajos jegyző (Bács), Csávosi László jegyző (Telecska), dr. Székely László ügyvéd (Kula), dr. Strasser Géza orvos, dr. Lukics Miroszláv orvos, dr. Gál Imre orvos, dr. Konyovics Jócó ügyvéd, Gradjanszki Peró tartományi főmérnök, Gradics Vitomir városi főjegyző, dr. Veszelovszki Dezső járásbiró, Pető Flóris magántisztviselő és dr. Sztanojevics Lázár egyetemi tanár (Beograd.) Délelőtt tiz órakor ünnepélyes mise volt a római katolikus plébánián, majd az elhunyt tanárok és iskolatársak sirjait koszoruzták meg. Délben bankett volt a Szlobodában, este pedig kirándulás Apatinba.

Készül az uj törvény a szőlőtermelésről

A Szubotica környéki, és a Vrsac vidéki koránérő és nem nemesitett szőlővesszők kiirtását tervezi a javaslat

Zagrebből jelentik: Pénteken kezdődött Zagrebban az országos bortermelési kongresszus. A kongresszus pénteken nem fejezte be tanácskozásait, amelyeket szombaton folytatták. A kormányt a kongresszuson *Donkner* tanár, a földmivelési minisztérium inspektora képviselte, aki ismertette az uj borászati törvényjavaslatot.

A törvényjavaslat abból a vezérelvből indul ki, hogy Jugoszlávia exportállam, amely három és félmillió hektoliter bort termel évenkint s két és félmillió hektolitert fogyaszt, tehát egymillió hektolitert külföldre exportál. A törvény tehát a jugoszláv bornak külföldön való védelmét és a borok minőségének javitását célozza. A törvényjavaslat megállapitja, hogy milyen eljárással és milyen százalékra lehet cukrozni, illetve édesiteni a bort Elrendeli a törvény, hogy *1923-ig föltétlenül kiirtandók a nemnemesitett, koránérő szőlők, amelyek igen nagy mennyiségü, de gyönge minőségü bort teremnek.* A javaslat szerint *Szubotica és Vrsac környékén tizenkétmillió ilyen szőlővesszőt kell kiirtani.*

A törvény a borvidékenkint szabályozza a szüret idejét. Megállapitja, hogy *külföldi szállitáshoz vegyi analizis és származási bizonyitvány szükséges.* A földmivelési miniszterium hatáskörében borvizsgáló állomás fog müködni és vidékenkint hatósági jogkörrel felruházott bizottságok ellenőrzik a bortermelést. Ezeknek a hatóságoknak büntetések kirovására is jogkörük lesz.

A kongresszuson sulyos ellentétek merültek fel a szlovén és a dalmát bortermelők között. A szlovén termelőknek az az álláspontjuk, hogy a bornak kémiai uton való vegyitését vagy cukrozását meg kell tiltani, ezzel szemben a dalmát bortermelők a cukrozás megtiltásában a dalmát borpiac veszedelmét látják. A kongresszus az ellentétek elsimitására bizottságot küldött ki.

Egyhangulag tiltakoztak a bortermelők a pénzügyi törvény ama rendelkezése ellen, amely a bor fogyasztási adóját harmincöt paráról egy dinárra emeli fel.

— **Egy berlini szinésznő sulyos autószerencsétlensége Bécsben.** Bécsből jelentik: Sulyos autószerencsétlenség érte vasárnap délután Charlotte Ander berlini szinésznőt, a Reinhardt-szinházak ismert tagját, akinek vasárnap este Reinhardt bécsi szinházában a Josefstädter Theaterben »A fehérruhás hölgy« cimü vigjáték főszerepét kellett volna játszani. A müvésznő vasárnap délután harmadmagával sétaközben a Mariahilferstrassen át akart menni az uttesten. Közben azonban egy gépkocsi elütötte, ugyhogy agyrázkódást szenvedett és orrán-száján vastagon sugárzott a vér. A szerencsétlenül járt szinésznőt sulyos állapotban eszméletlenül szállitották a kórházba. Charlotte Ander szerencsétlensége miatt a Josefstädter Theater vasárnap este nem tartott előadást.

— **Ki fizesse az elmaradt földhaszonbérleti adót?** Horgosról jelentik: Öt évvel ezelőtt megalakult Horgoson a földmüvelői szövetkezet, melynek elnöke Lazarevics Szima, alelnöke Fodor Miklós jegyzője Gavanski Tósó volt községi jegyző volt. A földmivelői szövetkezet az agrárreformminisztériumtól az 1923—1924. gazdasági évekre háromszázhárom katasztrális holdat kapott a Kárász-uradalom szekveszter-tömegéből. A szövetkezet vezetője Lazarevics Szima volt, aki a háromszázhárom hold földdel ugy rendelkezett, hogy alig harminc holdról lehet megállapitani, hogy azt valóban a szövetkezet tagjai használták. A többiről nincs rendszeres és szabályszerü elszámolás. A szövetkezet 1924. év őszén meg is szünt. Már egészen feledésbe ment ez a szövetkezet, de most az agrárhivatal keresi a földbérletek elmaradt adóit és a vizlecsapolási dijakat. Minthogy a szövetkezet már megszünt, az agrárhivatal most Horgos községtől követel huszháromezer dinárt földhaszonbér és adók cimén, mert a községi előljáróság annak idején elmulasztotta beszedni a földhaszonbért és az adókat. A községben most érdeklődéssel várják az ügy fejleményeit, tekintve, hogy a község nem vállalja a felelősséget az adóhátralékért, az egyesület volt vezetőségi tagjai pedig kevés kivétellel teljesen vagyontalanok.

A francia versirás fejedelméről, a modern líra úttörőjéről,

Baudelaire-ről

most jelent meg *Csányi Endre* poroszpás tanulmánya:

Baudelaire élete és költészete cimmel.

A kitünő tanulmányban a szerző nagy hozzáértéssel boncolja Baudelaire rejtelmes lelkiéletét és költészetét.

A könyv ára 50 dinár. Megrendelhető **a Minerva r.-t. könyvosztályában**

Nem kell előzetes vizum Magyarországba. Beogradból jelentik: Julius elsejétől kezdve a Budapestre utazóknak nem kell a beogradi, illetve zagrebi magyar konzulátusoknál előzetesen vizumot szerezni, mert a magyar határ előzetes vizum nélkül is átléphető. Az utólagos vizumot, amely hatvan napi tartózkodásra jogosit, Budapesten lehet kapni. Ez az intézkedés főleg a vidéki lakosság szempontjából jelent lényeges idő és költségmegtakaritást. A vizumnélküli utazáshoz a beogradi Magyar Királyi Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya hivatalos bélyegzőjével ellátott igazolványa szükséges, mely ugy a beogradi Kereskedelmi Képviseletnél (Beograd, Palata Akademie Jakšićeva ul. 2.), mint pedig a felkért SHS vidéki kereskedelmi testületeknél, utazási irodáknál, pénzintézeteknél és a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában is személyenként 35 dinárért kapható. Ennek az igazolványnak az alapján a vizumot Budapesten ötven százalék kedvezménnyel adják ki s az igazolványok birtokosai részére a Duna Szövetségi Utazási Vállalat a budapesti szállodákban, éttermekben, gyógyfürdőkben és vasuti utazásoknál jelentékeny árengedményeket is biztosit.

— **A Mi Világunk** uj számának főbb cikkei: Mezte'en fürdőház. Markovics Mihály: A merénylő. Kristály István: Kivették a képet a keretből. Sólymos Bea. Kristály István versei, a Francia Akadémia nagydijai. Szremac Szteván szobrának leleplezési ünnepélye.

Dr. Vécsei Jenőné kozmetikai szalónja különleges arc- és bőrápolás, villany- és kvarcfénykezelés. Lakás: Trg Ciril i Metod 5. I. Tel. 539.

— **Fegyveres támadás egy törvényszéki elnök ellen.** Párisból jelentik: Noel hadirokkant, akinek egy nyugdijperét tárgyalták a hatodik kerületi törvényszéken, afeletti elkeseredésében, hogy a biróság visszautasitotta a keresetét, hirtelen revolvert rántott elő és ötször egymásután lőtt a biróság tagjai közé. A golyók szerencsére senkit sem találtak. Noelt azonnal letartóztatták.

— **Egész Európában Prága városa épitkezik a legtöbbet.** Prágából jelntik: A nemzetközi épitészeti statisztikai kimutatás adatai szerint Európában Prága városa az, amelyik az épitkezések terén vezet. Másodiknak jön Beograd, azután Bécs. Aránylag nagyon keveset épitkezik Berlin, ahol az 1927. évi épitkezések az 1912-es épitkezések arányához képest mindössze 35 százalék emelkedést tesznek ki. Százalékokban kifejezve az épitkezési plusz Prágában 230, Bécsben 170, Beogradban pedig 70 százalék. Ezzel szemben Budapest épitkezése az 1913-as évi épitkezések számarányával szemben csak öt százalék.

— **Európa német kisebbségi vezéreinek konferenciája Bécsben.** Bécsből jelentik: Az európai német kisebbségek parlamenti képviselői háromnapos konferenciát tartottak Bécsben Brandsch Rudolf (Románia) elnöklete alatt. A konferencián többek között a következő német kisebbségi vezéreek vettek részt: Bleyer Jakab dr. egyetemi tanár és országgyülési képviselő, Medinger Vilmos dr. szenátor (Lengyelország), Scheimann Pál dr. képviselő (Lettország), Schmidt-Wodder János lelkész és képviselő (Dánia), Ulitz Ottó felsőszilézíai tartománygyülési képviselő (Lengyelország), valamint Üxküll-Güldenband báró, a német kisebbségek Bécsben megjelenő folyóiratának, a Nation und Staat-nak szerkesztője. A német kisebbségi vezérek konferenciája az augusztusban ujra Genfben megtartandó európai kisebbségi kongresszus előkészitésével foglalkozott, valamint megállapitotta a német kisebbségek egységes magatartását a kongresszus napirendjén szereplő problémákkal szemben. A német kisebbségi parlamenti képviselők bécsi tartózkodásukat felhasználták arra is, hogy megbeszéléseket folytassanak az európai kisebbségi kongresszusok főtitkárával, Ammende Ewald dr.-ral is.

Szépségápolás. Hajszálak redők, anyajegy, szemölcs végleges eltávolitása villannyal. Hámlasztókurák és kékfénykezelés. Kaphatók saját készitményü szeplő, máfolt, mittesszer, pattanás elleni és arcfehéritő krémek, arcvizek, puderek stb. Olcsó bérletrendszer. Vidéki megrendelést utánvéttel. Tanitványokat kiképzek. *Roth Olga kozmetikai intézete Szubotica, Kralja Alekszandra ul. 4.*

Láb- és hónaljizzadást
azonnal megszünteti
Antisudorin
kapható a Szent Teréz gyógyszertárban
Mr. J. Richter, Subotica
Jelačićeva ul. 9 10904 Telefon 580

— **Wolff Brunó holttestét elhamvasztották.** Bécsből jelentik: Wolff Brunónak, a kiváló bécsi publicistának holttestét, akit Pöfil nevü kartársa a törvényszék tárgyalótermében agyonlőtt, a bécsi városi krematóriumban elhamvasztották. Wolff Brunó, amig élt, sürün hangoztatta, hogy jobban szeretné, hogy halála után elhamvasztanák, mintha a földbe temetnék el.

Hova megyünk ozsonnára? Srpski Kraljba (Bárány), ahol csokoládés és habos kávét és legjobb süteményeket kapunk.

Rogaška Slatina. *Tempel-forrás.* A legjobb szénsavtartalmu asztali viz, elősegiti az emésztést. *Styria-forrás* gyógyviz gyomor- és bélhurut ellen, a máj-, vese- és cukorbetegségek legjobb ellenszere. *Donat-forrás* legerősebb forrásviz a bél, epekő, cukorbetegségek és elhizás ellen. Képviselő: Čeliković Testvérek Novisad. Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

Már
2—3-szori használat után ujjászületik tőle a haj, mert megszünteti a hajhullást, eltünteti a korpát, a hajmolyt és a haj zsirosodását További használatnál ujra életképessé teszi az elsatnyult hajgyökereket és hatására **a kopasz fejen is kinő a haj!**
Sikeresen kipróbálva hatszáz esetben és orvosilag ajánlva. Siker biztositva. Használata egyszerü.
Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. Amennyiben nem volna kapható, forduljon a jugoszláviai vezérképviselethez:
Drogerija Nada, Kolár és Gábrics
Szubotica — Telefon 637
Nagy üveg ára 85 dinár, kis üveg 65 dinár

— **Házasságok.** Dr. *Geréb* Lajos főorvos és *Julie Láng* (New-York) július 29-ikén Budapesten házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— *Ney* Manci és *Goldberger* Frigyes vasárnap, július 1-én délelőtt 11 órakor tartják esküvőjüket lakásukon, Milos Obilityeva ulica 17. szám alatt. (Minden külön értesítés helyett.)

— *Hevér* A. Katalin (Pál leánya) Szabotica és *Adalbert* Oswald Wien folyó hó 26-ikán házasságot kötöttek a Ferenc-rendiek templomában. (Minden külön értesítés helyett.)

— *Putaki* Erzsike Szubotica folyó hó 1-én vasárnap délelőtt fél tizenkét órakor tartja esküvőjét a Szent György-templomban *Vidák* Emil urral.

— **Képesítő vizsgák a szombori tanítóképzőben.** Szombotból jelentik: A szombori tanítóképző intézetben Vidovdánkor fejeződtek be a képesítő vizsgák, amelyeken Magarasevics nyugalmazott államtitkár elnökölt. A képesítő igen gyenge eredménnyel végződött, amennyiben a vizsgázók negyvenöt százaléka elbukott. Az irásbeli vizsgálatokra negyvén tanuló jelentkezett és mindannyiukat szóbeli vizsgára bocsájtották. A szóbelin egy tanuló egy évre és tizenhét tanuló három hónapra bukott el. Kitünően vizsgázott Konjenovics Szteván, jelesen Gyakovics Konstantin és Csankovics Brankó. Jó eredménnyel: Novák Boskó, Vukovics Nebojsza, Vukovics Ilija, Gavranesics Milos, Gavrics Deján, Gruics Jován, Nenadov Rajkó, Peris Sijepán, Popovics Pavle, Szekulics Miloje, Szües Vilmos, Stakics Zakó, Stankovics Brankó, Stankovics Petár, Stojsics Iván, Talics Milován, Hadnagyev Izidor, Vmokics György és Popadics Petár.

A világhirü
VERTEX
izzólámpák
kaphatók
MALLER BELA
okl. gépészmérnök Subotica,
Petrogradska ulica 8. Tel. 35

— **A bikacsök.** Noviszadról jelentik: Nenadov Szteván báckapalánkai rendőrvezetőt az ügyészség azzal vádolta, hogy Bozsin Gavra földmüvest bikacsökkel bántalmazta. A noviszadi törvényszék a rendőrvezetőt felmentette, mert nem találta beigazoltnak a bünc selekményt. Felebbezés folytán került az ügy a noviszadi felebbviteli bíróság elé, amely megsemmisitette az elsőfokú itéletet és Nenadovot 2000 dinár pénzbüntetésre, ennek behajthatatlansága esetén pedig három havi és tiz napi elzárásra itélte. A semmitőszék szombaton helybenhagyta a felebbviteli bíróság itéletét.

— **Meghalt Jurics Márkó képviselő fia.** Szombaton délben hosszabb betegeskedés után meghalt Szuboticán Jurics István huszonnyolcéves földbirtokos, Jurics Márkó szuboticai nemzetgyülési képviselő fia. Temetése vasárnap délután öt órakor lesz a Strosmayer uccza 7. szám alatti gyászházból. A holttestet a Szent Rókus-templom mögötti temetőben levő családi sirboltban fogják elhelyezni.

— **A képesitő vizsgák eredményei a szuboticai tanitóképzőben.** Vidovdán napján fejeződött be az iskolaév a szuboticai tanitóképzőben. A képesitő vizsgálatokat junius hó 23-án tartották még. A vizsgára jelentkezett 21 növendék közül 19-en feleltek meg, mig két tanulót javitóvizsgálatra utasitottak. A tanitóképző tanári karában a jövő tanévben előreláthatólag változások lesznek. Petrovics Miodrag tanár, akit a szombori tanitóképzőhöz helyeztek át, jövőre ismét Szuboticán fog előadni.

Homokos az uccátok...

Tömik az asztalt gödreit,
A mérnök kész a tervvel,
Végre itt is egy esemény,
Ami majd nagy port ver fel.

(dé. jó.)

— **Automobilos rablók garázdálkodtak Szécsányban.** Bezskerekről jelentik: Automobilos rablók garázdálkodtak péntekre virradó éjszaka Szécsány községben. A rablók éjszaka érkeztek autón és megálltak Schultz Borbála háza előtt, ahol betörték az ablakokat és az ablakon keresztül kihordták az összes értéktárgyakat, autóra rakták és elrobogtak. A rablók Gille János földbirtokos házában is hasonlóképen akarták betörni, a házigazda azonban a zörgésre felriadt és revolverével többször a levegőbe lőtt, mire a rablók elrobogtak. A rendőrség széleskörü nyomozást inditott a rablók kézrekeritésére.

A palicsi Terrasz-moziban belépődij 8 dinár. Fogyasztás nem kötelező.

Nagy szenzáció! Szuboticán első izben!
TERRASZ MOZI, PALICS
(a nagyvendéglő lovarházában)
Julius 2-3-4-én, este fél 9 órakor
ALRAUNE
HANS HEINS EWERS világhirü regénye után 7 felvonásban. Főszereplők:
Brigitte Helm, Paul Wegener és Svetislav Petrovics

— **Érettségi vizsgák a noviszadi liuginnáziumban.** Noviszadról jelentik: A noviszadi állami gimnáziumban a napokban fejeződtek be az érettségi vizsgálatok. Az érettségit sikeresen tették le a következők: Dimitrijevics Györgyé, Jovanov Miladin, Trifkovics Iván, Babiloni Gusztáv, Barocki Prokop'je, Velikics Miszláv, Gombár Ján, Dimitrijevics Pál, Dobrics György, Egyedi János, Kacaf Ferenc, Kiss Nándor, Lichtenberger Jakab, Ljuboljevics Vladimir, Pavlovics Novák, Pecskovszki Andrija, Szántó István, Teofánovics Alekszander, Hubert András, Csakra Emil, Gyigurszki Ozren, Pesics Milutin, Cselikovics Ottó, Vucskovics Vásza, Suput Zsarkó, Rainer Imre, Brkics Jován, Velics Száva, Györgyevics Alekszander, Ertl József, Kott Károly, Milics Milorád, Nedeljkovics Vladiszláv, Orescsanin Iván, Rosenberg János, Róth Imre, Chovan András, Susztrián Iván, Nedeljkov Zsivkó és Kuzmanics Dragutin. Három hónapra visszavettek hat, egy évre pedig három tanulót. Az érettségi vizsgálatok eredménye általában igen kielégitő volt és messze felülmulta a mult évi eredményt.

— **Sas Ede meghalt.** Budapestről jelentik: Sas Ede ujságiró, a Pesti Hirlap munkatársa ötvennyolc éves korában meghalt. Sas Budapesten kezdte ujságiró pályafutását, majd Nagyváradon megalapitotta a Nagyvárad cimü lapot. A háboru utolsó évében Nagyváradról Budapestre költözött, ahol mint a Pesti Hirlap munkatársa dolgozott egész haláláig. Mint ujságiró sokoldalu munkásságot fejtett ki. A budapesti ujságiró egyesület életében is jelentős szerepet játszott. Temetése nagy részvét mellett folyt le Budapesten.

A reggeli toilettenél
teljes megelégedést kelt csak az uj, erősen
és válogatottan parfümözött, kiválóan finom
Elida Puder.
ELIDA PUDER

— **Eljegyzések.** *Lalaja* Jolly és *Szentkovszky* József jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— *Horvát* Terikét Alibunár eljegyezte *Schwab* Sándor gyógyszerész Ban. Kraljevićevo (Franzfeld).

Nászajándékok, legujabb iparmüvészeti különlegességek Balog Lina cégnél Szubotica.

— **Értekezlet a szuboticai főispáni hivatalban a munkaidő és az üzletek zárásáról.** A szuboticai főispáni hivatalban szombaton délután öt órakor értekezlet volt Manojlovics Dusán főispán elnöklete alatt az üzletzárásról és a munkaidőről szóló szabályrendelet ügyében. Az értekezleten, amelyen a munkaadók és a munkások szervezeteinek kiküldöttjei vettek részt, dr. Momirovics Veljkó Szubotica város főkapitánya ismertette a szabályrendelettervezetet. A szabályrendeletet valószinüleg a jövő hét folyamán fogják kiadni.

— **Amikor a cirkuszigazgató verekszik.** Noviszadról jelentik: A vrdniki csendőrség letartóztatta Slibar Ferenc cirkuszigazgatót, aki társulatával néhány héttel ezelőtt Csurug községben tartott előadásokat. Csurugi tartózkodása alatt a cirkuszdirektor összetüzött Popov Mika ottani gazdával és azt a veszekedés hevében sulyosan bántalmazta. A harcias cirkuszigazgatót beszállitották a noviszadi ügyészség fogházába.

— **Olaszország ujabb csatahajókat épit.** Milánóból jelentik: A Sole cimü olasz kereskedelmi lap közli szombati számában, hogy az olasz kormány a trieszti hadihajógyárnál egy tizezer tonnás csatahajót, négy nagy tengeralattjáró naszádot és két motoros felderitő naszádot rendelt.

— **A szuboticai Szeverna Zvézda kulturegyesület közgyülése.** A Szuboticán nemrég alakult »Szeverna Zvézda« nevü kulturegyesület csütörtökön délelőtt a Bárány-szállodában tartotta első rendes évi közgyülését. A közgyülésen Vujics Radomir tanfelügyelő elnökölt és azon megjelent az egész tisztikar és a tagok nagy része. A közgyülést Vujics Radomir elnök nyitotta meg, utána Predics Bogoljub titkár beszámolt az egyesület egyhavi müködéséről. A jelentésből kitünik, hogy az egyesület az utóbbi napokban tizenegy elemi iskolás szegénysorsu tanulót ruházott fel és a szuboticai középiskolákban a legjobb szerbhorvát nyelvü irásbeli dolgozatokért jutalmul egyenként kétszáz dinárt adott. Ezenkivül ötszáz könyvet osztottak ki a szuboticai iskolákban a jó tanulók között. Az egyesület gondoskodott továbbá igen sok szegény tanuló orvosi kezeltetéséről és eddig tizenöt munkanélkülit helyezett el különböző állásokba. A közgyülésen megválasztották az egyesület felügyelő bizottságát, amelynek tagjai lettek: Vaszilyevics Ljubomir dr. törvényszéki elnökhelyettes, Grömesz Iván vámigazgató, Gregorics Franjo állomásfőnök, Petrovics Szvetiszláv könyvkereskedő és Filipov Dusán munkás. A közgyülés megelégedetten vette tudomásul a jelentéseket és további bizalmáról biztositotta a vezetőséget.

Igmándi
TERMÉSZETES KESERÜVIZ
gyomor- és bélrendszert tisztitó hatása páratlan!
Ne tévessze össze más keserüvizzel.
Mindenütt kapható.
Vezérképviselet és raktár:
CSELIKOVICS TESTVÉREKNÉL, NOVISAD

Mezőgazdák! Közeleg az ugarolás ideje!

A **RUD. SACK** gyártmányu tarlóhántoló és tárcsásborona használata traktorral, vagy lovakkal huzatva meggátolja a talajkiszáradást, talajmegkeményedést s a gazt kipusztitja. — **Eredeti RUD. SACK** gyártmányu talajmegmivelőgépek és eszközök az egész világon el vannak terjedve s mert a legtartósabbak, igy használatuk a legolcsóbb. Az összes talajmegmivelőeszközök, valamint azok alkatrészei raktáron vannak és azonnal átvehetők: a RUD. SACK gyár jugoszláviai lerakatában

6595

»PALLAS«

Subotica, Kujundžićeva ulica 4. Telefon 447. és a cég Mir kávéház melletti géppraktárában. — Helyi képviselők mindenütt!

— **Ellopták a topolai tanitók fizetési könyvecskéit.** Topoláról jelentik: Topolán az elemi iskola irodájában levő szekrényből ismeretlen tettesek ellopták a tanitók fizetési könyvecskéit. A lopást csak csütörtökön reggel fedezték fel, amikor a tanitók a könyvecskéket elő akarták keriteni, hogy elsején felvegyék fizetésüket. A tolvaj elvitte Rómics és Mák igazgatók, Hoffman, Bakai, Pápai, Sukovics, Hajnal, Balticseva, Liscsevics és Kvanduk tanitók fizetési könyvecskéjét. A csendőrség erélyes nyomozást inditott a tettes kézrekeritésére.

Orvosi hir. Dr. Haim Alfréd bőr- és nemi gyógyász, szakorvos rendelését *Novisadon* Železnička u. 14. sz. alatt ujból megkezdte.

Párisi szenzáció

LA PERLE

Meztelen táncosnő

— **Jegyzői vizsga.** Noviszadról jelentik: Kalenics Bogdán, volt noviszadi városi pénztári ellenőr, novibecseji jegyző sikerrel tette le a községi jegyzői vizsgát.

— **Uj katholikus diák-otthon Vrsacon.** Vrsacról jelentik: A vrsaci római katolikus lelkészi hivatal diákotthont létesitett. A diákotthon igazgatója Steinkampf József lelkész, főgimnáziumi tanár. A felvétel iránti irásbeli kérvények augusztus 1-ig a római katolikus lelkészi hivatalhoz intézendők. A teljes ellátás évi összege (orvosi kezeléssel együtt) 8.300 dinár és havi részletekben is fizethető.

Kérjen Gerber-féle Góliát-sört!

Értesités! A *Paraffin theraphia* folyó hó 3-ikától kezdve a Lifka-mozi épületéből dr. Vécsei Jenő trg Ciril i Metod 5. sz. alatti lakásába lett áthelyezve. Rheuma, köszvény, ischias, lumbago, idegfájdalmak sikeres gyógyitása; — soványitó kurák.

— **Uj katholikus hitközségi elnök Szentán.** Szentáról jelentik: A szentai katholikus hitközség vezetősége a Sztrilich Béla halálával megüresedett hitközségi elnöki tisztségre egyhangulag Gere Károly földbirtokost választotta meg. A választógyülésen dr. Nacsa Lajos plébános kegyeletes szavakkal emlékezett meg a hitközség elhunyt világi elnökének érdemeiről.

Uj doktor. Szemző Jenőt Kuláról kitüntetéssel avatták Svájcban, a neuchâteli egyetemen, a közgazdasági és kereskedelmi tudományok doktorává. Doktori értekezése »Az SHS királyság vámpolitikája« cimen legközelebb megjelenik francia nyelven.

MAGNA PURGA

tökéletesen szabályozza az emésztést, tisztitja a gyomrot és a beleket, megszünteti a gyomorégést.

Gyógyszertárakban és drogériákban egy csomag 4 dinár

Ahol nem lenne kapható, rendelje meg postán az ALGA laboratóriumtól Zagreb, Tvornička ul. br. 91. és millé ellen levelához a két csomagra 10 dinárt

— **Autó és motorkerékpár karambolja Sztaribecsejen.** Sztaribecsejről jelentik: A Vilsonova- és Kralja Alekszandra-uccák kereszteződésénél Friedrich Iván sörgyári igazgató autójába beleszaladt egy motorkerékpár, melyet Krpanszki Ferenc vezetett. Krpanszki az összeütközés következtében sulyosabb zuzódásokat szenvedett. Az autó és a kerékpár megrongálódtak. A vizsgálat megindult.

Nagy szenzáció a noviszadi strandon. Nisevic Szava, noviszadi vaskereskedő vasárnap délelőtt 10-től délután 6 óráig a strandon bemutatja a »Record« praktikus és gyors főzőfazekot és az »Elita« kávéfőző készüléket, valamint »Sparklet« készüléket, amellyel házilag lehet kitünő szódavizet előállitani.

Dr. Kosta Grgurov szombori orvos julius 30-ikáig külföldön tartózkodik.

A Vrbászi Sport Klub Noviszadon. Noviszadról jelentik: A Vrbászi Sport Klub vasárnap, mint a noviszadi Makkabi vendége, Noviszadon barátságos mérkőzést fog játszani.

Jön! Jön!

LA PERLE

Városi Mozi

— **Cserkésznap Szentán.** Szentáról jelentik: Péter-Pál napján ünnepélyt tartottak a szentai cserkészek. Az ünnepélyen Szubotica, Horgos és Kikinda cserkészkiküldöttjei is megjelentek. A kora reggeli órákban zeneszó mellett vonultak végig a cserkészek a városon Sebők Sándor parancsnok vezetése alatt. A délelőtt folyamán a római katolikus templomban ünnepi mise volt. Délután cserkész-gyakorlatok voltak és a cserkésznapot jól sikerült bál zárta be.

— **A Fruska Gorán uj nyaralóhely nyilott meg.** Noviszadról jelentik: A Venac alján tölgy- és fenyőerdők közepén szombaton megnyilott a Paragon az uj nyaralótelep, amelynek megnyitása alkalmából sajtóbemutató volt. A bemutatón a sajtó képviselőin kivül dr. Borota Braniszláv polgármester, dr. Gyurgyev Bóskó felebbviteli birósági alelnök, dr. Koszics Mirkó egyetemi tanár, a noviszadi kereskedelmi kamara főtitkára és a város több előkelőségei vettek részt. A nyaralótelepet Vranics Mane igazgató fogja vezetni.

— **A szuboticai gyorsiróiskola vizsgái.** A szuboticai gyorsiróiskola e hó 19-ikétől 27-ig tartotta irásbeli és szóbeli vizsgálatait. A kereskedelemügyi minisztérium vizsgabiztosként Dimitrijevics Iván minisztériumi osztályfőnököt küldte ki a vizsgákra. A kétéves tanfolyamot végzett növendékek kitünő eredménnyel tették le a kereskedelmi gyorsiró-levelezői képesitő vizsgát. A 22 jelölt közül egy sem bukott meg. Kitünő eredménnyel végeztek: Czigler Jolán, Grüner Hedda, Hauer Ella, Raspotnik Ludmilla, akik jutalmat kaptak, továbbá Bernhardt Anna, Czuczy Alice, Hamburger Vera, Kulucsics Mária, Lazarek Ágnes. Jelesen végeztek: Kovács Erzsébet, Malagurszky Lujza, Polyákovics Mária, Schlesinger Sándor, Szádeczky Mária. Jó és elégségesek: Ágoston Margit, Deutsch Margit, Alekszy Margit, Kemény Klára, Greiner Ilonka, Szórád László, Szilágyi Ida és Perics Gizella. A bizonyitványok kiosztásakor külön jutalomban részesültek az iskola szorgalmas és szegényebb sorsu növendékei, akiknek megjutalmazására a következő adományok érkeztek az iskola igazgatóságához: a szuboticai gyorsiróegyesület 205 dinár, Bácsmegyei Napló 100, dr. Sztipics Károly polgármester 50, Rottmann vasbutorgyár 50, Székely Mátyás 50, Vujkovics Péró 50, Barzel vasárunagykereskedés 50, Hartmann és Conen 50, Leszámitoló és Jelzálogkölcsön Bank 50, Schwarz József 30, Első Horvát Takarékpénztár 50 dinár. Kisebb adományokat adtak: Közgazdasági és Zálogbank, a Szuboticai Kereskedelmi és Iparbank, a Glied-malom, a Márványipar, V. Stepanek, N. N., összesen: 930 dinár.

— **Sorozás Szentán.** Szentáról jelentik: A sztaribecseji katonai parancsnokság rendelete értelmében az 1908. évben született katonakötelesek, valamint az 1902—1906. évben született, de alkalmatlannak minősitett sorkötelesek sorozása Szentán julius 16, 17, 18 és 19-én lesz.

— **Vörhenyjárvány Indiján.** Noviszadról jelentik: Indiján néhány nappal ezelőtt kisebb vörhenyjárvány ütött ki. Eddig husz megbetegedés fordult elő, kizárólag gyerekeknél és a járvány enyhe lefolyásu. A noviszadi bakteorológiai intézet részéről dr. Schwartz Péter főorvos a helyszinére utazott és a szükséges intézkedéseket megtette. Beskán, Pazuán is fordultak elő szórványosan megbetegedések.

Fény revü

LA PERLE

Városi Moziban

— **Három évi fegyházra itélték a mastorti rablót.** Kikindáról jelentik: Két hónappal ezelőtt, április 22-én éjjel betörők behatoltak Grosz János földbirtokos lakásába és ott az irodában levő Wertheim-kasszát kezdték feszegetni, amikor Groszné felébredt a gyanus neszre és bement az irodába, hol bekormozott rablókkal találta magát szemben. Dulakodni kezdett a rablókkal, mire az egyik a karjába lött. A csendőrség másnap a betörés gyanuja miatt letartóztatta Popeszku Koszta rovottmultu földmüvest és Horváth Gábor bérest és beszállitotta őket a kikindai ügyészség fogházába. Az ügyészség rablás büntette miatt emelt vádat Popeszku Koszta és Horváth Gábor ellen. A napokban tárgyalta az ügyet a kikindai törvényszék dr. Gyurgyevics-tanácsa. A törvényszék a bizonyitási eljárás lefolytatása után Popeszku Kosztát három évi fegyházra itélte, mig Horváth Gábort bizonyitékok hiányában felmentette.

— **Halálozás.** Noviszadról jelentik: Hess Frigyes, volt noviszadi kereskedő hosszu időn át a Deutsches Volksblatt nyomdai vállalatának igazgatója, junius huszonhetedikén Noviszadon hosszas szenvedés után meghalt. Csütörtökön nagy részvét mellett temették el.

— **Felvétel a petrovaradini repülőaltiszti iskolába.** Noviszadról jelentik: A petrovaradini repülőaltiszti iskolába ezévben százötven növendéket vesznek fel. Jelentkezési határidő szeptember elseje. A jelentkezők a következő iratokat tartoznak beterjeszteni: kérvény a felvétel iránt, állampolgársági bizonyitvány, születési bizonyitvány (Csak azok vehetők fel, akik tizenhét évnél nem idősebbek) iskolai bizonyitványok (legalább négy elemi iskolai képzettség szükséges) orvosi bizonyitvány, erkölcsi bizonyitvány és a szülők beleegyező nyilatkozata.

— **Krisztustkövető zsidó misszionárius Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A Krisztustkövető zsidó egyház londoni központja részéről Davidsohn F. misszionárius két hétig tartózkodott Noviszadon, ahol részben előadásokat tartott, részben kiépitette a propagandát, amelyet Weinmann Helén misszionáriusnő mintegy két éve Noviszadon megkezdett és máris jelentékeny eredményeket ért el Szerda este a Sarajevska-ucca 2. szám alatti helyiségekben a Londonba visszatérő Davidsohn misszionárius tiszteletére bucsuestély volt, amelyen a hivők nagyszámban vettek részt.

— **Borkiállitás Zagrebban.** Zagrebből jelentik: A horvát bortermelők kezdeményezésére pénteken a tőzsde palotájában országos borkiállitás és borvásár kezdődött. A kiállitáson kétszáz termelő hatszáz féle borral vett részt. Szombaton a kiállitók ankétet tartanak, amelyen aktuális kérdéseket vitatnak meg. Ugyancsak a szombati napon lesz a borok dijazása. Az ankéten el fogják határozni, hogy állandósitani fogják a borkiállitásokat és a zagrebi tőzsdén havonkint kétszer bortőzsdét tartanak. A kiállitás vasárnapig marad nyitva.

— **Hibaigazitás.** A Bácsmegyei Napló legutóbbi közgazdasági mellékletében, a »Mi Ujság a Lloydban?« cimü rovatba két értelemzavaró sajtóhiba csuszott be. Az egyik hiba a »Számlák bélyegilletéke« cimü közleményben fordul elő, ahol abban a részben, hogy: »a visszatérités a fizetés, illetve lerovás napjától számitott kilenc nap alatt kérhető« nem »kilenc«, hanem »kilencven« értendő. A másik hiba az, hogy az »őszi kampány vagonszükséglete« helyett »cukorszükségletet« szedtek.

Az ezüst barlang csodái

LA PERLE

fény revü

— **Előléptetések a noviszadi repülőezrednél.** Noviszadról jelentik: Őfelsége Uzelac Teo és Makijedo Jakov noviszadi elsőosztályu repülőezredbeli századosokat őrnagyokká léptette elő.

— **Julius 12-ikéig szünetel Szentán az adóbehajtás.** Szentáról jelentik: Péter-Pál napján megjelent Mohácsi Pál, a magyar párt elnöke és Novoszel János, a Gazdakör titkára, Gyorgyevics Szlobodán polgármester előtt és arra kérték, hogy az aratási munka tartamára függessze fel a községi pótadó behajtását. Gyorgyevics polgármester teljesitette a kérést és már szombaton intézkedett, hogy a községi pótadók behajtását a mezőgazdasági munkásoktól julius hó tizenkettedikéig függesszék fel. Julius tizenkettedike után az adóbehajtások fokozott szigorusággal fognak megtörténni és a polgármester figyelmezteti a lakosságot, hogy ne várja senki, mig a költséges végrehajtás utján hajtják be adóját, hanem a hátralékot minél előbb fizesse be.

Ischiásnál egy pohár természetes »Ferenc József« keserüviz reggel éhgyomorra véve biztosan előmozditja a gyomor- és a belek müködését s ennek következtében csakhamar a megkönnyebbülés jóleső érzése tölti el a beteget. Az orvosi szakirodalom kimutatja, hogy a *Ferenc József* viz a máj és a végbél felé irányuló vértódulásoknál, valamint aranyérnél és prostatabajoknál is áldásos hatást fejt ki. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

KINTORNA

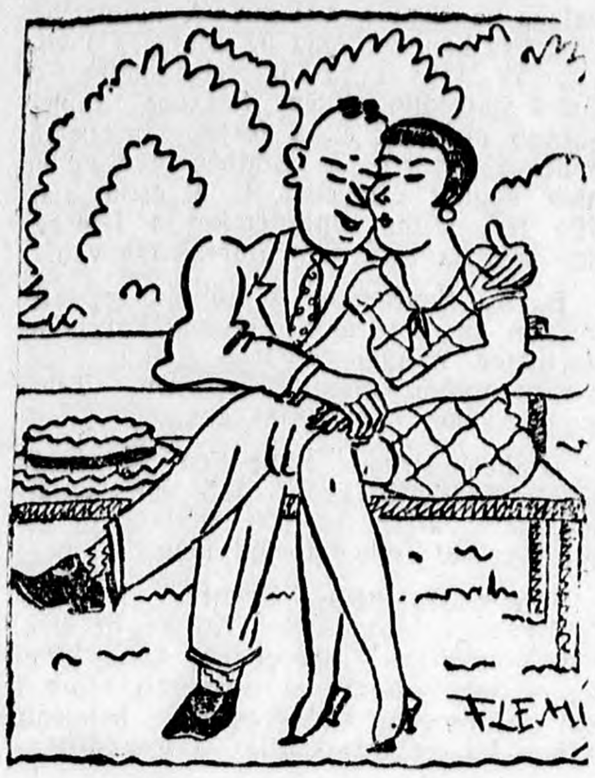

— Jaj, fiam, nekem okvetlenül szükségem van kétezer dinárra és nem tudom, hogy honnan vegyem.

— Nem tudod? — ennek örvendek, mert már megijedtem, hogy tőlem akarod kérni.

✸

Tanitó: Ha járványos beteg van nálatok otthon, akkor jobb lett volna otthon maradnod!

Tanuló: Ne tessék félni, a nagynéném beteg, attól én még nem kaptam soha semmit.

✸

A tanár ur reggel tévedésből jobb mellényzsebe helyett a bal mellényzsebébe teszi az óráját. Tanitás közben benyul a jobb zsebébe, hogy nézze meg, mennyi az idő. Mikor látja, hogy nincs ott, szól egy fiunak, hogy szaladjon azonnal haza az órája után, mert bizonyosan még az éjjeliszekrényen van. Közben szórakozottan benyul a bal mellényzsebébe is, megtalálja az óráját, kiveszi és odaszól a fiunak:

— Most éppen féltiz van. Legkésőbb tizre itt légy az órával.

✸

A borbélynál egy urat már harmadszor vág meg a borotváló segéd.

— Tudja mit, — mondja a kétségbeesett vendég. — Adjon legalább nekem is egy borotvát, hogy védekezni tudjak.

SZINHÁZ

A »Habimah« Szuboticán. A »Habimah« zsidó szintársulat jugoszláv turnéja alkalmával hétfőn és kedden, julius 2-ikán és 3-ikán Szuboticán vendégszerepel. A Városi Szinház igazgatósága a szintársulatnak átengedte a hangversenytermét. Az első nap előadásra kerül »A koldusok királya« (Der König der Schnorer), Scholem énekes életképe, másnap Goldfaden hires operettje »Sulamith« és a »Der Golem von Prag« egyfelvonásos énekes szinmü. — Becskerekről jelentik: A »Habimah« prágai zsidó szinház operettegyüttese három estén Becskereken vendégszerepelt. Első este a »Kolduszenész«-t, második este a Szulamitot és a Prágai Golemet, harmadizben pedig a Tizedik Parancsolat cimü darabot adták elő. A főszerepeket minden előadáson Jungwirth Leopold, a kitünő tenorista énekelte. Jungwirth tisztán csengő tenorja, nagyterjedelmü hanganyaga, férfias külseje és pompás játéka teljes mértékben megnyerte a közönség tetszését. A többiek is valamennyien tehetségesen segédkeztek Jungwirthnek. A becskereki közönség sokszor és ünneplő kedvvel tapsolta a lámpák elé a kitünő együttest. — Mint Noviszadról jelentik: A jugoszláviai turnén levő Habimah zsidó szintársulat vasárnap este tartja bucsuelőadását Noviszadon. Ez alkalommal a »Meg kell házasodni« cimü zsidó vigjáték kerül szinre. Az előadás keretében Jungwirth Lipót zsidó népdalokat énekel.

Meztelen táncosnő vendégszereplése Szuboticán. Óriási érdeklődés előzi meg La Perle francia mezitelen táncosnőnek a Városi Moziban julius 5-ikén kezdődő vendégjátékát. A hires és tökéletes szépségü francia táncosnő a mult hónapban szerepelt óriási sikerrel a budapesti Royal Orfeumban, ahol három táncszámát az erkölcsvédelmi rendőrség betiltotta. La Perle Szuboticán bemutatandó programja szenzációsnak igérkezik.

— **Vidám-est a Népkörben.** A Népkör szinügyi bizottsága julius 8-ikán, vasárnap este tánccal egybekötött vidám-estet rendez. A müsoron három egyfelvonásos bohózat szerepel Szabó Marci, Bujdosóné, Piukovich Manci, Dorfler Manci, Égető Juliska, Kiss, Fuderer László és Deutsch József felléptével.

SPORT

A SzAND motor- és kerékpárversenyére nagy számmal érkeztek nevezések. Vasárnap délután kerül lebonyolitásra a SzAND motor- és kerékpárversenye, amely rendkivül nagy méretünek igérkezik. Sok nevezés érkezett a Vajdaság minden városából, igy többek között Noviszadról tizennyolc, Sztaribecsejről tizenhat, Oszijekről nyolc, Veliki-Becskerekről pedig tizenkét versenyző indul. Szuboticáról negyven versenyző vesz részt a küzdelemben, ugy hogy valamennyi versenyszámban nivós küzdelem várható. A kerékpárversenyt a motor- és a motorvezetéses versenyek fogják kiegésziteni. A verseny délután 5 órakor kezdődik.

Vasárnap délelőtt kilenc órakor kezdődik a palicsi vivóverseny. A palicsi országos vivóverseny, amelyen mintegy hatvan versenyző indul, első ilyennemü sportattrakciója Szuboticának és épp ezért rendkivül nagy érdeklődés nyilvánul meg iránta. A verseny külön érdekessége lesz Petschauer magyar vivóbajnok szereplése. Petschauer vivóakadémiát fog bemutatni. A verseny, amelyen el dől az a kérdés is, hogy kik képviseljék a jugoszláv szineket Amszterdamban, vasárnap délelőtt kilenc órakor kezdődik a Vigadó nagytermében.

A palicsi regattaverseny résztvevői már megérkeztek Palicsra. Julius 7-ikén és 8-ikán tartják meg Palicson az országos regattaversenyt, amely az idei sportszezón egyik legérdekesebb eseményeinek igérkezik. A palicsi regattaversenyen résztvesznek az ország legjobb evezősei, köztük a sibeniki és a spliti regattaklubbok versenyzői, akiknek európai hirük van. Sibenik versenyzői már napokkal ezelőtt megérkeztek Palicsra, mig vasárnap reggel huszonkét spliti evezős érkezett meg a regattákkal együtt. A verseny napjáig naponta délután fél hét órai kezdettel tréninget tartanak a tavon.

POZSONY

Bdstya—Bratiszlava 1:0 (1:0).

PÉCS

Pécs-Baranya—WSC. 5:1 (3:0).

VRBÁSZ

Hajduk (Oszijek)—VSC 4:3 (4:2).
VSC komb.—Dulcis komb. 0:0.
Hajduk (Oszijek)—Dulcis SK 8:0 (3:0).

Hazenamérközés Vrbászon. A Beogradi SK hazenacsapata vasárnap Vrbászon vendégszerepel, ahol propagandamérközést tart. A verseny iránt nagy az érdeklődés.

MARTONOS

Martonosi SK—Horgosi Srpska Omladina 2:2 (1:0). Biró: Batyanov. A gólokat Bogács és Nincsity lőtték.

TEMERIN

Temerini TC—Topolai SC 11:1. A topolai csapat nyolc tartalékkal állt ki.

A noviszadi labdarugókerület vezetőségének nagy többsége lemondott. Noviszadról jelentik: A noviszadi labdarugó kerületnél uralkodó visszás állapotok miatt a vezetőségi tagok közül Nikolics (Vojvodina), Beck (NAK), Fehér (NAK), Lustig (Makkabi), Keller (Makkabi), Belajac (Vasutas), Vékes csapatkapitány (Makkabi), Daljev (Vojvodina), Bódi (TTC) és Jegdics (Radnicski) lemondottak és a jelenlegi vezetőség ennek folytán kénytelen volt vasárnapra, délelőtt 9 órára az Elite-kávéházba rendkivüli közgyülést egybehivni.

A piszkos kezeket

4008 *az olajtól teljesen megtisztitani, rendszerint nagyon nehéz. De ezt könnyen elvégzi anélkül, hogy a kezeket egyáltalán megsértené, a*

Schicht-féle Ominol

KÖZGAZDASÁG

A „Száva" Általános Biztositó Társaság Zagrebban

Junius 23-án tartotta meg a »Száva« Általános Biztositó Társaság az 1927. üzletévre évi rendes közgyülését.

Az igazgatóság jelentéséből és a zárszámadásokból megállapitható, hogy a társaság üzletköre állandóan és fokozatosan növekszik és hogy a társaság müködése szolid, kipróbált és egészséges alapokra van fektetve.

Az 1927. üzletév megfelelő eredménnyel zárult ugy magára a társaságra, mint a viszontbiztositókra, ugyhogy ebben az évben is 10% osztalék fog kiosztásra kerülni.

A társaság fontosságát és helyzetét közgazdasági életünkben legjobban az a tény mutatja, hogy 7 évi fennállása óta különböző elemi károkért több mint 130 millió dinár kártéritési összeget fizetett ki.

A zárszámadások legékesebben igazolják, hogy a »Száva« lépést tart az ország többi nagy biztositó intézeteivel.

A Száva igazgatóságában a következők foglalnak helyet: Dr. Šverljuga Sztankó, Morpurgo Eduárd, dr. Sumanovics Szvetiszláv, Crnadak Milivoj, Ehrentheil Emánuel, Velisavljevics György, Karamata István, Savics V. Szávó, Berkovics Miklós, Latkovics Ferenc, dr. Vrbanics Milán, dr. Dungyerszy Gedeon, Dubokovics Ferenc, Bulli Benzion és dr. ns. Fischel Walter.

Állatdijazás Gákovón. A Bácskai Gazdasági Egyesület gákovói gazdakörében állatdijazást rendezett. A dijazáson nagyobb számban voltak jelen az odzsacii, krusevljai, bezdáni és szombori gazdakörök kiküldöttei és megjelentek dr. Popadics Bozsidár földmivelésügyi miniszteri tanfelügyelő, Orlics Milán, Jarakula Bogdán gazdasági felügyelők, Bogdanovics Száva állatorvos, dr. Racics Szima képviselő, Lalosevics István főszolgabiró, Lelbach Gyula, Wámoscher Ervin, Schäffer Gyula, Kiss Károly, dr. Tibor Ervin, Falcione Sándor földbirtokosok, Cetl Dezső bankigazgató, dr. Schmidt Konrád földbirtokos, Würtz Mihály ügyvéd, Zwirschitz Károly nagyiparos, Inhoff József egyesületi igazgató, Merkl Péter egyesületi pénztárnok. Bemutattak 74 tehenet, 90 üszőt, 32 bikát és 26 lovat. Az egyes bizottságokban Orlics Milán, Jarakula Bogdán, Wámoscher Ervin, Inhoff József, Schaäffer Gyula és Lelbach Gyula elnököltek. A megéjtett pontozások alapján az elnökök a dijakat a következőknek itélték oda: Tehenek után: Weigandt Sebestyén 600 dinár és diploma, Angeli Flórián 600 dinár és diploma, Weigandt József 600 dinár, Schön József 600 dinár, Steinfeld János idősb 250 dinár, Wölfl Wendel 250 dinár, Findeis Jakab 250 dinár, Bergmann József 250 dinár, Weigandt Sebestyén 150 dinár, Höger Antal 150 dinár, Karle Mihály 150 dinár, Pfau Antal 150 dinár. Pirostarka üszők után: Weigandt Sebestyén 1500 dinár és diploma, Steinfeld János idősb 1200 dinár és diploma, Weigandt Sebestyén 1000 dinár, Stein Márton 800 dinár és diploma, Brandt Johann 600 dinár és diploma, Karle Mihály 500 dinár és diploma, Weigandt Sebestyén 400 dinár. Sárgatartka üszök után: Szujer János 1000 dinár és diploma, Jekl Antal 600 dinár és diploma, Jenovai Jenő kántos 400 dinár. Bikák után: Volk Fülöp 500 dinár, Findies Mihály 300 dinár, a szakosztály bikája diplomát, Weigandt Ádám 200 dinár. Lovak után: Schön János 600 dinár és diploma, Weigandt Sebestyén 250 dinár és diploma, Weigandt Sebestyén 150 dinár a kantáknál, a méneknél pedig Dzsida Lőrinc 600 dinár és diploma, Dzsida János 250 dinár, Schön János 150 dinár. A biráló bizottság itélete szerint a bemutatott lóanyag gyenge, kevert fajtáju, mig a pirostarka szarvasmarhatenyésztésben ugy minőség, mint mennyiség tekintetében az egész vármegyében Gákovó vezet. A dijazáshoz a földmivelésügyi miniszter 10.000 dinárral, a bácskai tartomány 5000 dinárral járult hozzá. Az adományokért táviratilag mondott a gazdakör köszönetet.

Lassan érik a saazi komló. Noviszadról jelentik: A vajdasági komlótermelők szövetsége a saazi német komlószövetségtől azt az értesitést kapta, hogy Saaz vidékén a komló igen lassan érik és alig éri el a drótot. Ennek következtében a termés nem lesz kielégitő. A másodéves komlókertek a rossz időjárás miatt szintén elmaradtak. Az ugynevezett bubifej szintén nagy számban lepi el a komlót és hátráltatja annak fejlődését.

Árlejtés. A szremszki-mitrovicai városi kórház igazgatósága julius 27-ikén szóbeli árlejtést tart 60 vagon szén és 25 vagon bükkfa beszerzésére. A szuboticai vasutigazgatóság julius 25-ikére irásbeli árlejtést tart különböző irodai cikkek beszerzésére.

TŐZSDE

Zürich, junius 30. *(Zárlat.)* **Beograd 9.13 és egynyolcad,** *Páris 20.38, London 25.30, Newyork 518.75, Brüsszel 72.475, Milánó 27.28, Amszterdam 209.05, Berlin 123.975, Bécs 73.075, Szófia 3.745, Prága 15.375, Varsó 58.15, Budapest 90.485, Bukarest 3.18.*

Szentai gabonaárak, junius 30. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 340 dinár, uj buza augusztusi szállitásra 240—245 dinár, duplikát kasszával 260—265 dinár, tengeri morzsolt 285—290 dinár, takarmányárpa 270 dinár, zab 240 dinár, rozs 300 dinár, heremag 2000 dinár, repce 350—360 dinár, burgonya 250 dinár, bab 300 dinár, uj árpa 170 dinár, uj zab 150 dinár, őrlemények: nullás liszt gg 535 dinár, nullás liszt g 535 dinár, kettes, főzőliszt 515 dinár, ötös kenyérliszt 485 dinár, hetes 355 dinár, nyolcas 270 dinár, korpa 260 dinár, konkolydara 280 dinár. Irányzat: lanyha. Kinálat, kereslet: minimális.

Noviszadi terménytőzsde, junius 30. Buza bácskai 77—78 kilós két százalékos 350—352.50, bácskai 78—79 kilós két százalékos 352.50—355, bácskai tiszavidéki 352.50—355, délbánáti 350—352.50, felsőbánáti 347.50—350. Zab bácskai és szerémi 240—245. Tengeri bácskai 275—280, bánáti 272.50—277.50, szerémi 275—280. Lisztek: 0gg és 0g bácskai 465—475, kettes 450—460, ötös 440—450, hatos 420—430, hetes 350—360, nyolcas 240—245, korpa bácskai jutazsákokban 210—215, szerémi 210—215, bánáti 200—210. Irányzat: tengerinél élénk, máskülönben változatlan. Forgalom 131.50 vagon.

Budapesti értéktőzsde, junius 30. Magyar Hitel 84.8, Osztrák Hitel 47.4, Kereskedelmi Bank 113, Magyar Cukor 175, Georgia 156.5, Rimamurányi 108.8, Salgó 71.2, Köszén 823, Bródi Vagon 38.5, Nasici 184.25, Ganz-Danubius 161, Ganz Villamos 138.5, Athnaeum 38, Nova 53.2, Levante 22.4, Pesti Hazai 215. Irányzat: bizakodó.

Budapesti gabonatőzsde, junius 30. A gabonatőzsdén az irányzat lanyha. Szombaton volt az ó-gabona utolsó jegyzési napja. Az uj-buza is olcsóbbodott. Hivatalos árfolyamok pengő értékben a határidőpiacon: Buza októberre 29.76—29.92, zárlat 29.76—29.78, márciusra 31.88—32, zárlat 31.86—31.88, rozs októberre 25.42—25.52, zárlat 25.40—25.42, márciusra 27.20—27.28, zárlat 27.16—27.18, tengeri juliusra 28.70—29.04, zárlat 28.76—28.78, augusztusra 29.50, májusra 24.88—25, zárlat 24.84—24.86. A készárupiacon: Buza 32—33.80, rozs 29.50—29.80, tengeri 28.70—30, zab 33.20—34.40, árpa 27—29, korpa 24—24.25.

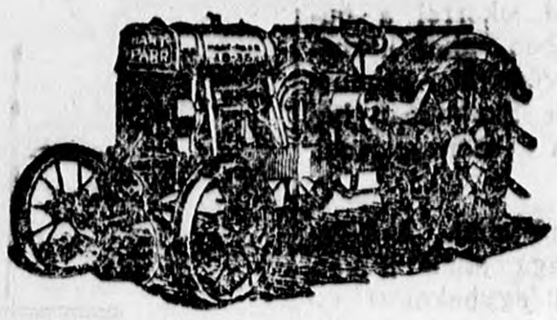

611

Legjobban szánt, arat, csépel, vontat

a HART-PARR TRAKTOR

Raktárról szállitható Eberhardt-féle vaddisznós ekével együtt

»BARZEL« D. D.

mezőgazdasági géposztály SUBOTICA

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 340 (—12), Apatin 426 (—12), Bogojevó 416 (—8), Vukovár 346 (—14), Palánka 335 (—13), Noviszad 346 (—12), Zémun 300 (—2), Pancsevó 286 (—6), Szmederevó 369 (—7), Orsova 310 (—4). Dráva: Oszijek 184 (+2). Száva: Mitrovica 183 (—7), Beograd 242 (—6). Tisza: Szenta 362 (—22), Titel 388 (—10).

Kérek bekötési táblát a Bácsmegyei Napló 1928-as évfolyamának első — második félévi bekötéséhez. A bekötési táblák dija fejében 20, illetve 40 dinárt postacsekkben beküldök.

Név .....

Aláirás .....

Szerkesztői üzenetek

I. B. 1. Sajnos, nem valószinű, hogy valaha is kapjon valamit. A hamis bélyegzésű banknegyeket az állam és a volt Osztrák-Magyar Bank elszámolta. 2. Csőd alatt álló egyén felesége kaphat »licsno pravo«-t és a férje szerepelhet mint üzletvezető. 3. Csődben lévő egyén nem kaphat útlevelet. 4. A csőd alatt álló férj köthet ügyleteket a felesége nevében, ha erre meghatalmazása van.

B. K., Szubotica. A külföldi egyetemeken szerzett jogi diploma Vajvodina területén minden további nélkül jogosit ügyvédjelölti bejegyzésre. Tehát nosztifikálás nem szükséges.

»Pallosi strand« Szubotica. A szezón idején Palicson, ha jó idő van, vasárnaponkint átlag 3—4000, hétköznap pedig kb. 500 ember fordul meg.

»Nyugdijas néni«, Szenta. Ha külföldre megy lakni, elveszíti az itt élvezett nyugdijat. Csupán ha gyógykezelés céljából utazik el hosszabb időre s ezt az illetékes adóhivatalnál bejelenti, veheti fel megbizott útján a nyugdijat.

»Egy hajszál«, Noviszad. A modern Sherlock Holmes előtt egy hajszál is elárulja, hogy melyik fajhoz, vagy melyik nemhez tartozik az illető. Állitólag a férfihaj 18%-al nehezebb, mint a női haj. Fajok szerint pedig a fehér ember haja 60%-al volna sulyosabb a négerénél. A japánoknak és kinaiaknak van a legsulyosabb haja, 60%-al nehezebb mint a fehér ember haja.

M. E. Mol. A 12. napibérosztályba tartozó munkás napi 32 dinár táppénzt kap.

»Egy régi olvasó«, Velikakikinda. Az a tanácsunk, hogy az emlitett ügyben forduljon a beogradi magyar követséghez, Madjarsko Poslanstvo, Beograd, Zorina ulica, címre.

J. L. Bački Monostor. Az életbiztositási kötvények valorizálása — amint különben a lapunkból megjelent cikkből is kiviláglik, csakis azokra a felekre vonatkozik, akik a törvény életbelépésekor, vagyis 1928. április 1-én állandóan Magyarország területén tartózkodtak. E szerint tehát a felértékelésre csupán magyarországi állampolgárok tarthatnak igényt.

Alfa. Jugoszláviában Beogradban és Zagrebban van bábaképezde és pedig a Državna Bolnicá-ban. A tanitás ideje egy esztendő. Bővebb felvilágositásért sziveskedjék az illető kórházhoz fordulni.

Louis Hémon:

AZ ÖKÖLVIVŐ

Sportregény (44)

Mintha ciklon söpört volna végig a ringen egy pillanatig és a teremben lévő angolok két buzditó, bátoritó felkiáltás között, örömmel mondogatták egymásnak:

— Most hozzáfogott! rögtön akar végezni a franciával!...

Épen ugy próbálhatott volna öklével egy árnyékba lyukat ütni. Két kezével dühösen csapkodva, teljes gyorsasággal, minden erejével, előreugrásokkal, az állandóan támadó Pat maga előtt látszott üzni, anélkül, hogy elérné, körös-körül a ringben egy ritmikus mozgásu fehér testet, amely e gyilkos gyötrelem közepette, az ő saját kis játékait üzte, bonyolult, kedves játékait, táncos ugrásokkal, nyugodtan kerülte ki az ütéseket, most bámulatos, hihetetlen fürgeséggel ellentámadásba ment át, egyszeriben megállitva megrogyó térdü, saját hevességétől elkábult ellenfelét.

Azután lelohadt a dühe, érezte, hogy ismét cselhez kell folyamodnia és megállt. Kinzója, a karcsu emberalak vele szemben telepedett meg és Pat kissé erőfeszitéssel vett mély lélekzet után lehajtot homlokkal világosabban tudta megkülönböztetni a harag nélkül, kutatóan reá szegezedő szemeket és az ártatlan, felhevült gyermekarcot.

Vége a roundnak. A pihenő alatt Andy Clarkson kissé módositotta óvatosságra intő tanácsait.

— Ne olyan erősen Pat! Várjon, amig a másik kifárad. És ne olyan gyorsan: hadd bizakodjék, akkor majd többet mer kockáztatni.

Pat követte a tanácsot: lassitott, cselezett, ravaszkodott, tántorgást szinlelt. A tömeg nem vette észre a cselt és orditott. De a vele szembeszálló ifju — bölcshöz illően — elnéző megvetéssel szemlélte hadmüveleteit, felhasználta támadásai erősbitéséhez, de nem tágitott egyéni haremodorától. Akkor Batling Malone visszatért az ő természetes rendszeréhez, hirtelen támadásokkal félbeszakitott türelmes kergetéséhez, meggyőződve arról, hogy ugy lassankint felőrli ellenfelét.

A hetedik roundban Pat felé fordult a szerencse kereke. Néhány testet érő kemény ütéssel sikerült Serrurier szoros védelmét átörni, az ellenfél gyengült. Villámgyorsasággal előrevetette magát, ütött és ismét talált. Heves lökéssel végét vetett egy test-test elleni küzdelemnek, emberét egyik sarokba szoritotta, állkapcsa szorosan összárult és előrerohant... győzni, győzni...

Őrült lárma keletkezett a teremben: kiabálás, érthetetlen, félig kimondott szavak, előre siránkozó nők sóhajtozása, jajveszékelése. Bátor és könyörgő, egyetlen nagy hangban egyesülve csapott le a ringre ez a feljajdulás, a szerelmes nő tragikus kiáltása.

És ime, mintha a már ingadozó, letörő, karcsu fehér alakot vállon ragadná egy természetfeletti kéz, támogatná, kiegyenesitené, előrelökné: Battling Malonet az övénél sokkal váratlanabb és hevesebb támadás érte, csak hátrálni tudott a lángoló szemü, sápadt ifju elől, ki ugy sujtott, ütött mindkét kezével, mint Zeustól pártolt fiatal hős...

*

Ezután az idő fogalma és annak mérésére szolgáló minden szó — pillanat, perc, menet — minden jelentése elveszett számára, mert hosszu, hálátlan feladata elsötétitette, elbutitotta. Elbeszélve talán egyhangu roundoknak tünhetnek fel, mint az olvasó gyöngyszemei. És a közönség mégis lihegve, a megpattanásig feszülő idegekkel leste. A ringben folyó heves és finom játék elbüvölte őket és még az angol hiábavaló erőlködésén nevetők is néha-néha belátták, hogy még teljes erejével és gonosz makacsságával küzd, izmos vállának egyetlen lökése után megállithatja nevetésüket.

Mikor a tizenötödik menet végén a ring sarkában ülve, a szivacs hideg érintése alatt Pat lehunyta szemét, Andy Clárkson kissé elszoruló hangjának suttogására nézett fel ujra: »már csak öt round van fiam! Neki, ahogy csak lehet...« Pat hirtelen magához tért dermedt kábultságából.

A harc egyhangusága elbóditotta, de öntudata most visszatért, minden emléke egyszerre megrohanta. Egy francia játszhat igy vele? Házájában a legkisebb gyerek is kicsufolja ezeket a paprikajancsikat! És a győzelmet parancsoló nagy hang mit szólna, ha... Székében hátradőlve, karját a ring kötelére támasztva, Pat a füle tövéig elpirult erre a gondolatra: düh és szégyen arcába üzte a vért....

A másnapi ujságok beszámolója az öt utolsó menetről: »Egyhangu küzdelem. Battling Malone sikertelenül igyekszik knock-outolni«. És Pat számára mennyi keserü átélést, mennyi kint jelentett a küzdelem utolsó tizenöt perce: a hiábavaló, vad erőfeszités egész világát, az elkövetkező megaláztatás ijesztő rémét, a tizszer megismétlődő gyilkos varázslatot. — Ismét a hajdani ellenállhatatlan ütésü Pat küzdött ott. Gondolkodása tisztán müködött, válla erőtől duzzadt, szivét égette a harag. Egész természetadta hevességét vitte bele minden ütésébe, erejét megkettőzte a kétségbeesett vágy: elpusztitani, a ring padlójára teperni ezt az átkozott franciát... De ahányszor a néki ellenálló fehér ifju meginogni, vagy gyengülni látszott, mindig felhangzott a nézők egybecsengő nagy kiáltása, a forró könyörgés — kitartásra buzditották a tömeget és harcost összefüző szent közösség nevében — a mult megaláztatásai, az ujjászületö reménység, féltékenyen szeretett haza, nemzetének lihegve, összeszoritott ökölbe figyelő férfiai és a sápadt, ajkukat harapdáló francia asszonyok nevében...

(Folyt. köv.)

Szerelem. Józemü és intelligens ember irása, egészében azonban kevés ujat tud mondani a jeligéül választott nagyérzésről.

S. S. Debeljacsa. A vasut — üzletszabályzatának határozmányai értelmében — köteles egy olyan, időtartamot a fél részére engedélyezni, hogy azáltal az illetőnek módja és alkalma legyen áruját a vasuti kocsiba berakni, illetőleg a kocsiból kirakni.

A szabályzat pontosan előirja a kirakási időt az az áru kezelésére: a vasuti kocsiba való be- vagy az onnan való kirakásra szánt ideje *még sem tekinthető mindenkor és valamennyi vasutállomáson mértékadónak, mert ezen határidő nagysága, a körülményekhez képest változik.* Igy például *folyó évi január hó 18-ika előtt, egyes nagyobb állomásokon hamarabb kellett az árut a vasuti kocsikba berakni, illetőleg azt onnan kirakni,* mert szükség volt a kocsikra.

Szuboticán, Noviszadon, Novivrbászon 6 óra alatt, mig Csantaviren, Bácska-Topolán 24 óra idej volt erre a félnek.

Január hó 18-ika óta a szuboticai vasutigazgatóság valamennyi állomásán 24 óra az álláspénzmentes idő, mig a szarajevói igazgatóság egész területén, a beogradi igazgatóság egyes állomásain, igy: Beogradban, Nisben, Szkopljében stb., valamint Dalmáciában, Splitben továbbra is csak 6 óra. Kivétel a hullák és élőállatok.

Hulláknál 6, élőállatoknál pedig 2 óra a határidő, a szuboticai igazgatóság területén is.

Hullákat tehát a vonat tényleges megérkezésétől számitott 6 óra eltelte után köteles a cimzett a vasuti kocsiból kirakatni és az állomás területéről elszállittatni. Amennyiben ilyen küldemény d. u. 4 óra után érkezne, a határidő másnap reggeli 8 óra, vagyis a vasuti pénztár hivatalos megnyitása után kezdődik.

Kezdőpontnak tekinti a vasut, az álláspénz mentességre nézve az élőküldeménynél azon idő kezdetét, mihelyst ez kirakható, egyéb árunál pedig aszerint, hogy milyen módon történik a megérkezésről szóló értesités kikézbesitése, az alább megjelölt értelemben. Rendes körülmények mellett az értesités kézhezvételét a vasutnak elismerő óra után. Igy például egy olyan küldeménynél, ahol a cimztt 10 óra 05 perckor veszi tudomásul az értesitést, csak 11 óra 01 perckor *kezdődik az első, álláspénzmentes óra.* Póstán való értesitésnél 12 órával, táviratilag történtnél pedig 3 órával később, az értesités feladása után. Bármilyen küldeménynél 6 óra álláspénzmentes idő számitása mellett a déli munkaszünet (12-től 2-ig) tartama megfelelően meghosszabbitja az álláspénz mentességét, mig a 24 órás kedvezmény megszakitás nélkül értendő. *Január 18-ika óta* — amint már emlitettük — 24 óra az álláspénz fizetéstől való mentesség idejének tartama.

A következő példák megvilágitják azon körülményt, hogy tulajdonképen hány órára fizet a fél álláspénzt?

1. Értesitve lesz a küldemény egy olyan hétköznap, amikor nincs másnap ünnep, d. e. 10 órakor.

Első óra 10 óra 01 perckor kezdődik és a fizetéstől való mentesség ideje bezárólag másnap délelőtt 10 óráig tart.

2. Szombaton, vagy pedig egy olyan hétköznapon, legkésőbb d. u. 4 órakor jár le a 24 órás mentesség, amidőn másnap vasárnap, illetőleg ünnepnap következik és a fél az áruját — mondjuk — hétfőn d. u. 3 órára rakja ki.

Akkor fizet a fél: d. u. 4 óra 01 perctől éjfélig 8, a vasárnapra vagy az ünnepre hétfőre, éjféli 12 órától d. u. 3 óráig 15, vagyis összesen 47 órára.

3. Szombaton, vagy egy ünnepnapot megelőző hétköznapon, *d. u. 4 óra után,* tehát akár még csak 4 óra 01 perckor *jár le a mentesség ideje* és a fél elkészül a vasárnapot, illetőleg ünnepet követő napon d. e. 11 órára.

Az illeték számit: szombaton 4 óra 01 perctől éjfélig 8 órára, vasárnap, illetőleg ünnepnap — a rákövetkező nap 11 órára, összesen 19 órára.

4. *Amennyiben kettős ünep van, egy hétköznap után és a mentesség ideje legkésőbb hétköznap d. u. 4 órára lejárt* és befejezi a rakodást harmadik nap, d. e. 9 órára, például husvét után kedden. Szombaton 4 óra 01 perctől éjfélig 8, husvét vasárnapjára 24, husvét hétfőjére ismét 24, keddre pedig 9 órára, összesen 65 órára van költség.

5. Ellenben ha a fenntebb emlitett esetnél, *d. u. 4 óra után jár le a mentesség, csupán a második ünnepre fizet álláspénzt.*

Lesz tehát: szombaton d. u. 4 óra 01 perctől éjfélig 8, husvét vasárnap —, hétfőn 24, kedden 9, végeredményben 41 óra.

Keresztsoros rejtvény

A megfejtők között egy kézifestésü hirlaptartót sorsolunk ki

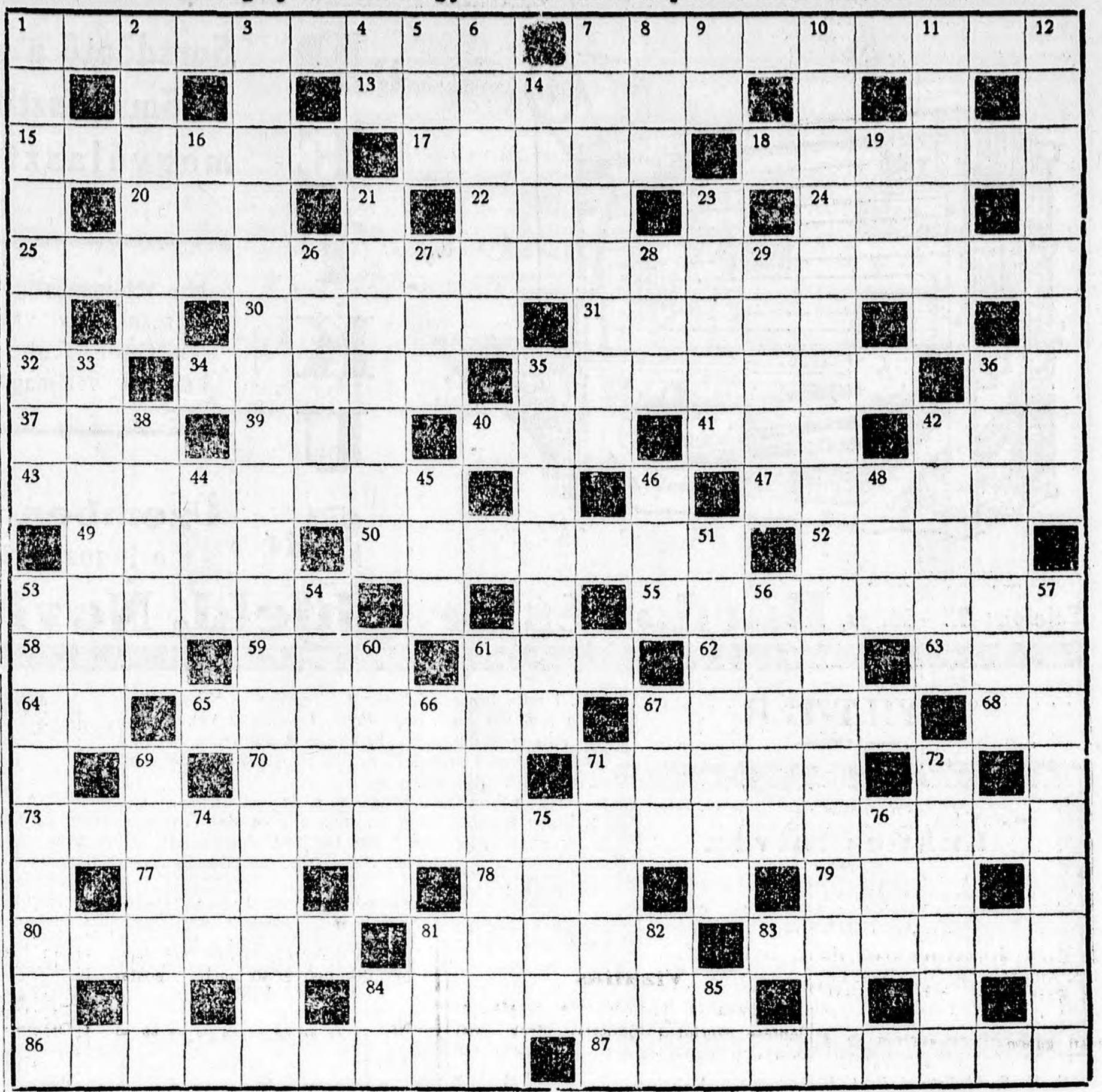

Vizszintes:

1. Elérzékenyült, megindult — szinonimája.
7. Bombamentes hely erődítésekben.
13. Hires lengyel énekes.
15. Az izig-vérig katona ilyen.
17. Bemondás az alsósban.
18. Az egyesületi tag felvételhez két vagy több ilyen tag pártoló aláirása szükséges.
20. Török név.
22. »1051« római számmal.
24. A 10., 51. és 75. függőleges sorok utolsó betüi.
25. Vagyon elleni büncselekmény.
30. Jókedvében teszi az ember.
31. Ide hordják össze a kicsépelni való gabonát és itt rakják kazlakba a szálas takarmányt.
32. A leghosszabb ideig kormányon volt magyar miniszterelnök nevének kezdőbetüi.
34. A pipa fedele.
35. Az előadóművészek egyik fajtája.
36. Francia birtokos névmás.
37. Sirkövekre végzik ezt a szócskát.
39. Ital.
40. Női név
41. Helyhatározó.
42. Katonaság.
43. Szidás, ócsárlás szinonimája.
47. A karácsony ünnepét megelőző idő egyházi neve.
49. Kitünő német humorista iró neve — ennek duplája.
50. Molnár Albert (a 17. században élt protestáns irónak) előneve.
52. »Megmerit« más szóval.
53. Arról mondjuk, aki állhatatosan törekszik kitüzött célját elérni.
55. Konstantinápoly török neve.
58. Egyik hónap nevének röviditése.
59. Uralkodói cim.
61. Vágány.
62. Lárma.
63. A forditottja: egy — olaszul.
64. Indulatszó.
65. Az összeadás jele.
65. Kedd — franciául.
68. Ifjusági iró.
70. Lándzsa — németül.
71. A mohamedánusok istene.
73. Annak az épületnek a neve, amely a régi Pesten a mai központi Városháza helyén állott.
77. Vonatkozó névmás.
78. A magyar képviselőház elnökének monogrammja.
79. Ajtón, ablakon van.
80. Sürün ismétlődő cimszó rendőri hirek előtt.
81. Pontos emberrel nem történik meg.
83. A kereskedői életben minden vállalkozás ilyen.
84. Délamerikai köztársaság.
86. A mult században élt hires angol konzervativ politikus, háromizben miniszterelnök; továbbá Wiltshire angol grófságnak nagyszerü székesegyházáról hires főhelye.
87. Az a vita, amellyel kereskedő és vevő egymással kapacitáni igyekszik.

Függőleges:

1. Szinpadi müfaj.
2. A kocsiszin autók számára.
3. Római történetiró.
4. Józan enélkül semmit sem tesz.
5. Idegennyelvü cimzésrövidités.
6. Testalkat.
7. A szinpadon van.
8. Hegy Tirol és Vorarlberg határán.
9. Forditottja névelő.
10. ...»Felesége tartotta az
Ország gyeplőszárát
Ögyelgett is ám a szekér
— — — — —« (Petőfi)
11. Pedagógus
12. Orosz kikötőváros a Finn-öbölben.
14. Kedvelt ruhadarab angol nevének első fele.
16. Öreg — idegen nyelven.
19. Női becézőnév.
21. Igen fontos müvelet a — főzésben.
23. Malac is van ilyen.
26. Takaró — más szóval.
27. Rag.
28. A két névelő.
29. Az »árad« ige egyik felmult alakja.
33. Női név becézőformában.
35. Szendereg — más szóval.
36. Kinai város és egy divatos selyemkelme neve.
38. Tánc.
42. Ilyen tea is van.
44. Helyhatározó.
45. A gondolat kifejezője.
46. »Szív« rövidebben
48. A finánc ellenőrzi.
51. Vizi növény.
53. Földrész — idegen szóval
54. Kitünő drámai színész, jelenleg a kolozsvári szinház tagja.
56. Hires zsoké volt.
57. Egykor népszerü cirkuszbohózat főalakjának neve.
60. A 48. előtti magyar országgyülés ilyen összetételü volt.
61. A rossz nyelvek szerint: női tulajdon
66. Féreg.
67. Egyik pesti nagybank kezdőbetüi.
69. A váltó tulajdonosa teszi, ha az adós nem fizet.
71. Az üzleti mérleg egyik oldala.
72. Csibésznyelven egyértelmü a »dohány-«nyal.
74. Befejezett munka (névelővel).
75. Német filmszinésznő keresztneve.
76. Edény.
81. Éveid száma.
82. »Lyuk« paraszti kiejtéssel (alulról felfelé olvasva.)
84. Bánat.
85. Kicsinyitő rag a forditottja.

A le jobb hirdetési orgánum a „BACSMEGYEI NAPLÓ“

Többtermelés?—Vetőmagtisztitás!!

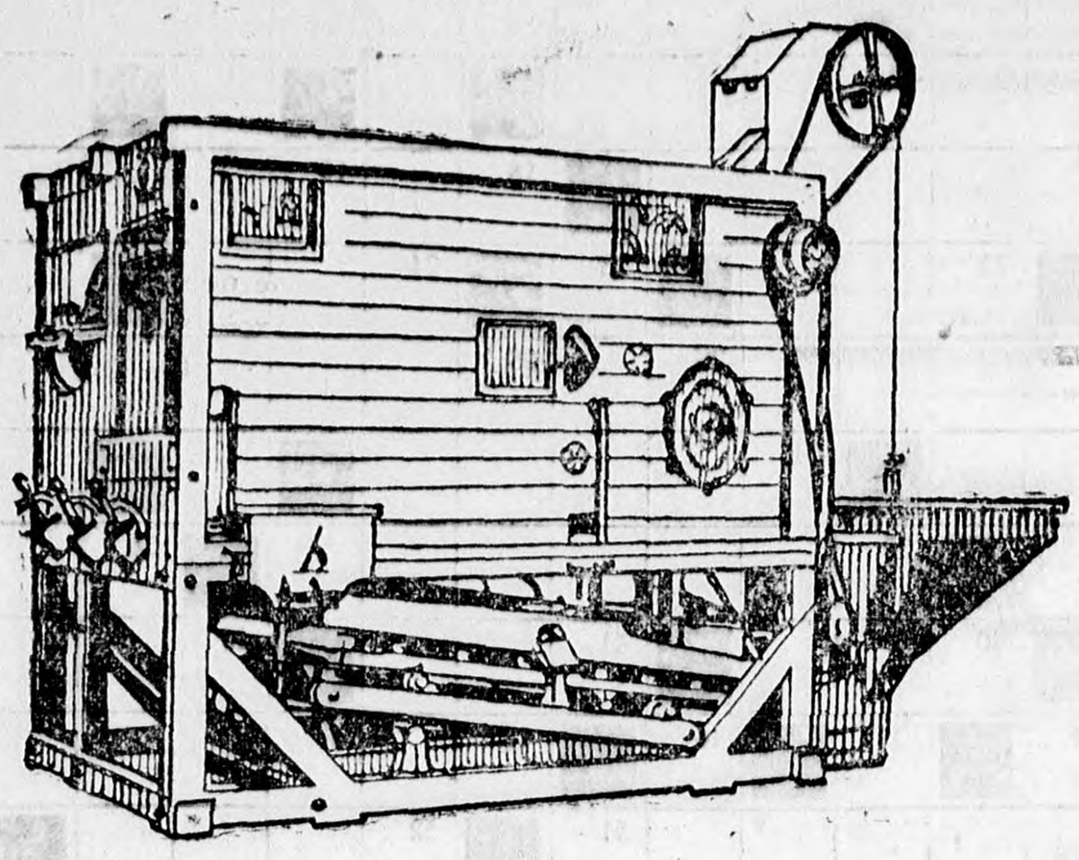

»PETKUS«

Sorsdöntő a gondosság a vetőmagtisztitó- és osztályozógép megválasztásánál!!!

Ha vetőmagtisztitó- és osztályozógépet óhajt beszerezni, ugy válassza az 1852. évben alapitott Gebr. Röber. Wulla speciális gyár által készitett vetőmagtisztitó és osztályozógépet!

Üzemben megtekinthető:
a jugoszláviai vezérképviseletnél

Telefon: 22—86. sz. **Bárdos és Brachfeld, Novisad** Zeljeznička 105—107

NYILT-TÉR

Legmélyebb gyászbasujtott szivvel tudatjuk, hogy családunk feje

Lukács István

kereskedő

életének 50-ik és boldog házasságának 27-ik évében hosszu szenvedés után elhunyt.

Szerettünk kihült tetemét folyó hó 24.-én délután 6 órakor helyeztük örök nyugalomra az zvetozár-miletići temetőben.

Özv. Lukács Istvánné, szül. Teknős Katalin neje, Lukács Viki férj. Kalch Mártonné leánya, Kalch Pistika unokája. Azonkivül testvérei és számos rokonai.

Áldott emlékét kegyelettel őrizzük!

6554

S. H. S. királysági Prot. Diakonaegylet N.-Vrbas

Az S. H. S. királyságbeli Protestáns Diakonissza Egyesület ezennel pályázatot hirdet diakonisszaház, gyermekotthon, nőkotthona és konyhaépület épitésére. A tervek és feltételek betekinthetők az egyesület irodájában a hivatalos órák alatt 10-től 12-ig Novi Vrbason, Kralja Petra ulica 366 szám alatt. Az egyes épületekre is lehet ajánlatot benyujtani, de csakis az összes munkákra.

Az ajánlatok f. é. julius 20. déli 12 óráig nyujtandók be 100 dináros okmány bélyeggel ellátva nevezett irodában Rihner urnál. Később érkező ajánlatok nem vehetők figyelembe. 6542

Kr. sreski sud, kao gruntovna vlast u Novom Bečeju.

Grunt. broj. 1731—1928.

Dražbena objava

Novobečejski kr. sreski sud kao gruntovna vlast na osnovu žalbe Vranjevačke Srpske Štedionice d. d. iz Novog Bečeja zastupana po dr. Ivanu Mihajloviću adv. iz Novog Bečeja ovrhovoditelja protiv Rade i Marije Majinski iz Vranjeva ovršenika u smislu §. 176. zak. čl. LX. iz 1881. god. odredjuje ponovno ovršnu dražbu radi namirenja glavnice od 6.800 din., na to 6% kamate od 29 decembra 1925. god. dalje na to 1127 din. troškova i za ovu dražbenu molbu 420 dinara.

Dražba se odredjuje i u korist: Slavka Kekića iz Novog Bečeja radi 144 din. 50 po + 186 din. i prip. Milanka Stankovića, Ise Glavaša i Bogdana Kikića iz Vranjeva radi 656 din. i prip., Karla Hausera iz Vršca radi 4035 din. i prip. i pr. Huga Rihtera iz Novog Bečeja radi 799 din. i prip., Leona Bergla iz Sente radi 4302 din., Lajoša Nadj iz Starog Bečeja radi 1578 din. i prip., Judite Nikolić iz Novog Bečeja radi 1892 din. i prip., Žige Šternberga i dr. iz Požege radi 6600 din. i prip., Braće Bon iz Novog Bečeja radi 920 din. i prip., Srpske Zanatl. Banke iz Vršca radi 5700 din. i prip. firme Krishaber i Šlezinger iz Novog Bečeja radi 164 din. i prip., F. M. Bogdan iz Vel. Kikinde radi 4600 din. i pr., F. Braće Balint iz N. Bečeja radi 700 din. i prip. i F. A. Tihanji sin i naslednici iz Broda radi 8330 din. i prip.

Na nekretnine ovšenika, koje se nalaze na području novobečejskog sr. suda a u opštini Vranjevo i to: gr. br. 266. A. + 9. top. br. 269a. top. br. 237. sa dvorištem u površini od 300 □ hv. uz isključnu cenu od 10.000 din.

Gruntovna vlast za održanje dražbe zakazuje mesto i dan *kod opć. kuće u Vranjevu 2. jula 1928. god. popodne u 3 časa* i na osnovu §. 150. zak. čl. LX. iz 1881. god. ustanovljava dražbene etaoin sh LX. iz 1881. god.

Novi Bečej, 31. marta 1928. god.

Hinko Holik s. r.
sudija.

Za vernost izdatka:
Nečitljiv potpis.
gruntovničar.

6543

Figyelmeztetés

Figyelmeztetek mindenkit, hogy Lendvai János szuboticai ügynök urnál a nevemmel ellátott opciós kötvények vannak, amelyet Lendvai János ur jogtalanul és az én megbizásom nélkül használ. Kérem azoknak az iratoknak a megsemmisitését.

6592

Tisztelettel:
Boka Ambrus, ügynök.

A Vajdaság egyik nagyobb városában 15 év óta fennálló

fogorvosi rendelő

a legmodernebb berendezéssel, nagy anyag- és müszerfelszereléssel, valamint a vele kapcsolatos lakásberendezéssel (lakáshelységgel) együtt eladó, esetleg bérbeadó.

A rendelő a város legforgalmasabb központján van. Megkereséseket »Biztos jövő« jeligére a kiadóba.

Cséplőgépeladás

Egy teljesen jókarban levő, azonnal üzembe helyezhető magyar államvasuti gyártmányu 8 lóerejeü cséplőgépgarnitura önálló elevátorral, gőzkazánnal (magánjáró) és szükséges felszereléssel azonnal eladó. Feltételek Dr. Jovanovits ügyvédi irodájában Srbobran (Szenttamás) megtekinthetők. 6540

KÖZSÉGI ELÖLJÁRÓSÁG TELEČKA

1686/1928.

Hirdetmény

Telečka község elöljárósága részére szükséges 7 vagon (á 10.000 kgr.) száraz, egészséges, legfeljebb egyéves vágásu dorongmentes, elsőosztályu bükk hasáb tüzifa.

A szükségelt tüzifa legkésőbb f. évi augusztus hó 10-ig szállitandó le. Fizetés franko ab Gornja-Roglatica (Subotica—Bogojevó-i vonal.)

Irásbeli ajánlatok 100 dináros bélyeggel ellátva, f. évi julius hó 10-ig nyujtandók be a Községi Elöljáróságnak.

A szállitásból származó illetékek szállitót terhelik.

Telečka, 1928. junius 25. 6568

Vl. Čavoši s. k. jegyző. — *Kis Lajos* s. k. biró.

Oglas

Dovršenje ložionice u polukrugu i podizanje kasarne za ložioničko osoblje na teretnoj stanici Novi Sad.

Direkcija Državnih Željeznica u Subotici na temelju rešenja Gospodina Ministra Saobraćaja od 5-og juna 1924. godine u aktu Generalne Direkcije Državnih Željeznica G. D. Br. 15849/24. i u smislu članova 86—98. Zakona o Državnom Računovodstvu raspisuje na dan 24-og jula 1928. godine prvu ofertalnu licitaciju za izvršenje zidarskih, kamenorezačkih, drvodeljskih, stolarskih i bravarskih radova oko dovršenja ložionice u polukrugu i za izvršenje zemljanih, zidarskih, drvodeljskih, pokrivačkih, limarskih, kamenorezačkih, stolarskih, bravarskih, mazalačkih, instalacionih, molerskih i tapetarskih radova oko podizanja kasarne za ložioničko osoblje na teretnoj stanici Novi Sad.

Kaucija od 5% ponudjene sume za naše, odnosno 10% za strane državljane polaže se na blagajni Direkcije Državnih Željeznica u Subotici ili na blagajni Generalne Direkcije Državnih Željeznica ili na blagajnama ostalih Oblasnih Direkcija Državnih Željeznica u moneti predvidjenoj po čl. 88. Zakona o Državnom Računovodstvu najdalje do 10 časova pre podne na dan licitacije, a licitanti su dužni pokazati revers o položenoj kauciji na dan licitacije odredjenoj komisiji za držanje licitacije.

Propisno taksirane ponude u zapečaćenom zavoju sa oznakom spolja: »Ponuda za izvršenje radova oko dovršenja ložionice u polukrugu i oko podizanja kasarne za ložioničko osoblje na teretnoj stanici Novi Sad od ponudjača N. N.« Predaju se najkasnije do 11 časova Gradjevinskom Odelenju Direkcije (Trg Vojvode Putnika br. 9. II. sprat, vrata br. 9.)

Pravo za licitaciju imaju samo ona lica i tehnička poduzeća, koja podnesu komisiji uverenja o svo-

SANATORIUM TERAPIA

VRNJAČKA BANJA

TULAJDONOS ORVOS Dr. KUHAR-DURLEN ÁGOST

A szanatórium gyönyörü szép, kies erdős ligetben fekszik, saját gyógyforrással, úgy ivó mint, fürdő célokra a telep belterületén. Tudományos alapra fektetett dietikus konyha, szigoru orvosi felügyelet alatt. Legmodernebbül berendezett hydro- és elektro-terapia.

Két magyarul beszélő orvos. — Telefon 2. — Prospektust készséggel küld az igazgatóság.

Uj műszaki üzlet!

RAKTARON TART: saját készitményü kézi és erőhajtásos szivattyukat, kerékpárokat, fürdőberendezéseket, villanyfelszerelési cikkeket stb. Saját telepén olcsón kaphatók használt automobilok, u. m. **Fiat, Esex, Citroen, Poegot, Puch. JAVIT:** szivattyukat, ipari és gazdasági motorokat és gépeket. **FIRESTON** autógummik lerakata, modern autógarázs és javitómühely 4907

Suboticán a Huspiacon

NAGY GÉZA műszerész, műszaki üzlete

jim preduzimačkim sposobnostima i uverenje o tome, da su svoju radnju za porez prijavili i da su na istu platili sav porez sa pripadajućim prirezima za sve istekle zakonske radove, kao i za sve odobrene obroke po specijalnim rešenjima.

Zastupnici ponudjača pripustiće se licitaciji, ako imaju pismeno punomoćje da ih mogu na ovoj licitaciji zastupati.

Planovi, obrazac ponude, predračun troškova, opšti i tehnički uslovi mogu se videti i po ceni od 100 dinara nabaviti svakog dana za vreme zvaničnih časova u Gradjevinskom Odelenju Direkcije.

Naknadne ili telegrafskim putem podnete ponude neće se primiti.

Iz Direkcije Državnih Željeznica u Subotici

6425 Broj 26.167/1928.

Urak!

10 dinár ellenében, diszkréten küldöm egy szenzációs és uj életerőt jelentő találmányról szóló ismertető *prospektusomat*. Ajánlatom komolyságát teljesen biztositja 25 éve fennálló és előnyösen közismert cégem „GUMMIKÖNIG“, Wien, St. fansplatz 2. B. 6587

Szódavizgyárosok figyelmébe!

Legmodernebb szódavizgyári berendezések, gépek, cseh szifon, krahlis és sinalkó-üvegek, fejek, csövek, éterek, krékai szénsav legolcsóbb árban kizárólag

Bokor Frnő cégnél kapható

Novisad, Futoški put 56 szám 6570

Autó-osztályunkat feloszlatjuk

összes autó-, traktoralkatrészeket, kézidudákat, reflektorokat, kereső-lámpákat, kilóméter jelzőket, autóórákat és sok százféle **felszerelési cikket mélyen leszállitott árakon kiárusitjuk**

KLEIN GÉZA és FIAI

SUBOTICA TELEFON 55 567

Férfikonfekció munkásokat

azonnali belépésre keres 6602

SCHWENDNER J.

konfekciógyára, CRVENKA

Üzletáthelyezés

Értesitjük a n. é. közönséget, hogy rőfösáru gyári lerakatunkat

Dunavska ul. 10 alá

(Ivković Nikola házába) **helyeztük át**

Ez alkalommal kérjük t. vevőinket és a n. é. közönség további pártfogását

„ELITA“

rőfösárukereskedés részletlefizetésre 6552

Eladó földbirtok

220 hold Subotica határában, mintagazdaság, legszebb birtok, egész Jugoszláviában legmodernebb konstrukciókkal felszerelve, 500 drb sertésre higienikus hizlaldával, 30 hold többrendszerü terménnyel beültetve, melynek évente külön hozadéka 700000 dinár, **szabadkézből eladó**

Grünwaldnál 6603

Állandó alkalmazás!

Nagyobb gazdaságba **kerestetik egy szakember,** aki a baromfitenyésztésben (müköltés) kellő szakértelemmel rendelkezik, igen jól jövedelmező álláshoz juthat, lehet nő is. Jó bizonyitványokkal rendelkező előnyben részesül.

GRÜNWALD ügynökség SUBOTICA 5608

KAMILLA

idei termésü, szép, tiszta árut, minden mennyiségben **vesz**

Heller i Važonji-cég

Vel.-Kikinda 6541

Parcellázható háztelek

4650 m² két utcára nyiló fronttal (volt gyártelep) 2 lakáshoz alkalmas épületekkel a gyár átköltözese végett azonnal a legjutányosabban eladó. 6572

Közelebbi felvilágositással szolgál barátságbó.

KRSTIĆ & GROSSMANN cég

sörnagykereskedés. Uspenska ulica. Telefon 21-47

KISÉRELJE MEG SZERENCSÉJÉT!

VEGYE VAGY RENDELJE MEG POSTÁN AZ ÖN SZERENCSE SORSJEGYÉT CSAKIS BRISTOL

S.H.S. ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJEGYÁRUSNÁL

NOVI-SAD, ŽELJEZNIČKA 27. TELEFON 25-96

AZ UJ OSZTÁLYSORSJEGYEK ÁRAI OSZTÁLYONKENT ¼=25. ½=50. ¹/₁=100

KÉRJEN JÁTÉKTERVEZETET ÉS FELV. MELYET DIJTALANUL KÜLDÜNK

Megérkeztek a legujabb tipusu hathengeres autók

520 FIAT 520

Megtekinthetők 660

az „AUTOMOBILIJA“ garageban

SUBOTICA, Skadarska ul. 7 sz.

S. KOČONDA

ZAGREB, Ilica broj 40 — **Alapitva 1877-ben** — **BEOGRAD, Balkanska 8**

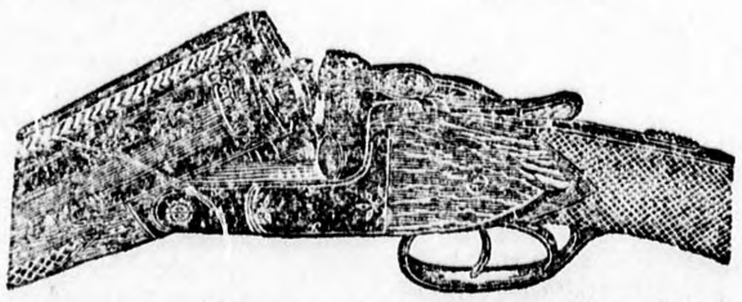

fegyver-, lőszer- és vadász-szükségletek nagykereskedése

A legjobb gyárak vezérképviselete:

Anciens Etablissements Pieper, Herstal
Berlin—Karlsruher Ind. Werke A. G., Karlsruhe
Carl Walther, Zella-Mehlis, stb.

6254

Csak jó könyvet vegyen!
Csak a jó könyv olcsó!
Csak jó könyvet szállitunk!
Bácsmegyei Napló könyvosztálya

Szabadalmazott jégszekrényeket

40% jégmegtakaritással gyárt

Braća Goldner többszörösen kitüntetett jégszekrénygyára **Szubotica,** Jugovića ulica 20 Kérjen árjegyzéket!

388

LEVELEZÉS

Keresem azt a férfit, kiben megtalálnám boldogságom. Ígyom szeretet és megértés után. Rajongója vagyok minden szépnek és nemesnek. Aki hasonlóképen érez, írjon »25 éves nagyon csinos, elvált asszony« jeligére a kiadóba. 6478

HÁZASSÁG

Tanyai vendéglős, gazdálkodó feleségül venne 38 éven felüli jómodoru, bélyes természetü, független, lehetőleg karcsu, jóleélkü nőt hozománnyal. Dukai, Senta, Gornji Breg. 6522

Bácskai lányok! Ki volna hajlandó két bácskai fiuval, akik az idegenlégióból rövidesen hazatérnek, házasság céljából megismerkedni. Részletes levelek fényképpel együtt a következő címre küldendők: J. Makovszky M 70721 3. B. 1 R. E. 10 C Ain-Sefra, Sud-Algire (Afrique). 6528

Előkelő családból származó, 24 éves keresztény hajadon kifejezetten uriembereket ismeretségét keresi házasság céljából. Hozomány ingatlan és készpénz. Szives megkeresőseket teljes cimmel »Nem hangulat« jeligére a kiadóba. 6032

Özvegyember ismeretséget keres házasság céljából egy egyedülálló hölggyel 40 és 50 év közt. Levél válasz — »Őszinte« jeligére. 6592

Házasságot legnagyobb titoktartással csakis »Eros« ügynökség közvetit legeredményesebben.

FOGLALKOZÁS

Több évi gyakorlattal és kitünő bizonyitványokkal rendelkező nős gazdász a gazdaság bármily ágában az iroda vezetésében is jártas, október elsejére állást keres. Cim a kiadóban. 6465

Kiszolgálóleányt kezdő fizetéssel felveszünk. jelentkezés délután 2—3-ig Braća Kunetz üvegüzlete. 6505

Gyógyszerész asszisztens ajánlkozik esetleg azonnali belépéssel 2 hónapi kisegitésre. Választ »Pharmacia« Poste Restante, Vel. Kikinda cimre kér. 6529

Mészáros- és hentessegédet azonnali belépésre keres Majstrović mészáros, Bajmok. 6530

Jól főző szakácsnő jó bizonyitványokkal kisebb családhoz mindenesnek is elmegy. Cim a kiadóban. 6598

Gyógyszerészgyakornoki állás töltendő be bácskai nagyközségben, némi praksziszal és miniszteri engedéllyel birók előnyben. Jó fizetés és teljes ellátás. — Nyelvtudás szerb. magyar és német. Ajánlatok »Pharmacija« jelige alatt a kiadóba kéretnek. 6544

Jobb fiatal nő házvezetőnői állást keres, tanyára is megyek. »Tisztességes« jeligére a kiadóba kérek. 6493

Tanoncokat felvesz Sipos mübutorasztalos Szubotica, Senćanski put 3. 6613

Utazó, ügyes és börkereskedőknél jól bevezetve vojvodinai területre facipősarok eladására azonnalra kerestetik. »Koketta« Novisad. Skopljanska 2. 6550

Házmesternek felvétetik gyermektelen házaspár. Vilsonova 20. 6553

Kovácssegédet, jó munkást fiatalt keresek, Kelts János Zmajevác, Baranya. 6562

Ügyes kifutófiu felvétetik. Weigand Garage, Paje Kujundžićeva 4. 6482

Elhelyező irodámból keresek és ajánlok főpincért, éthordót, portást, szobaasszonyt, pincérlányokat, kaszirnőket, továbbá lakást, butorozott és butorozatlan kisebb-nagyobb házakat eladok. Lang agentur Paje Kujundžićeva 4. 6596

Kisebb-nagyobb házakat ugy vidéken, mint helyben megvételre keresek. Ajánlatokat »Eros« ügynökséghez, gyümölcspiac kéretik. Ugyanott eladó földbirtokok, szőlők, üzletek, mühelyek megvételre kerestetnek.

Munkaadóknak saját érdekük, hogy munkaerőszükségletüket az »Eros« ügynökségnél szerezzék be, mert ott mindennemü munkaerők előjegyzésben.

Gyárak, iparvállalatok képviseletét vállalja »Eros« ügynökség, gyümölcspiac. 6607

Fümolnárt, esetleg azonnali belépésre is keresünk. Feltételek: józan, szorgalmas szakember, aki egy tiz tonnás automatikus malom önálló vezetésére alkalmas. Horvát nyelvismeret, feltétel. Ajánlatok fizetési igények feltüntetésével lehetőleg német nyelven, dr. Josip Andrić Morović (Szrém) cimre intézendők. 6563

Reichsdeutsche intelligent, mit Jahreszeugnissen sucht Stelle als Erzieherin, ist auch perfekt im Haushalt. Anträge: Bečkerek, Postfach 50. 6559

Magas jutalékot (az első hét részletből) fizetünk biztositással egybekötött állami értékpapirok eladásáért. »Uspjeh« Beograd, Dračka br. 9. 5805

Képeslapokat fényképkivitelben, az Ön fényképlemezei után olcsón és gyorsan készit »Rotograph« Novi-Vrabs. (Bačka) 6256

Gyermekgondozónő, magyar nyelvtudással, ki a varráshoz és kézimunkához is ért, a háztartásban is segédkezne, 1 éves fiuhoz kerestetik. Fényképes ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit 6255 szám alatt. 6255

Autógarage, javitómühely, autó és kerékpárgumi vulkanizáló. Speciális aluminium heggesztés. Bala-garage és Takács vulkanizáló Zrinjski trg 24. Tanoncok felvételnek. 4289

Tanulót azonnali belépésre felveszek. Ellátást és lakást adok mérsékelt áron Hahn Gyula rőfőskereskedése, Osijek, I. Županijska ulica 40. 6297

Állandó munkára felveszek idősebb vasesztergályos géplakatost. Cim a kiadóban. 6489

Képviseletet

konkurrenciamentes, rendkivül pratikus ujdonságokból adunk ügynökségeknek és bárki másnak, aki dolgozni szeret. Havi kereset 10.000 dináron felül. Ismeretésért 5 dinár küldendő a következő cimre: »Bezalkoholna produkcija« Ljubljana, Poljanski nasip 10. 6476

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és olvasó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

A vajdasági magyar költészet java termését gyüjti egybe a most megjelent

KÉVE

Vajdasági költők anthologiája 1928

Ambrus Balázs, Csuka Zoltán, Debreceni József, Fekete Lajos, Ferenczy György, Földi Ilonka, F. Galambos Margit, Gergely Boriska, Haraszti Sándor, Kovács Antal, Mikes Flóris, Somogyi Pál, Szenteleky Kornél és Tamás István

Ára 40 dinár

Megrendelhető a Bácsmegyei Napló könyvosztályánál Subotica, Zmaj Jovin trg 3

9371

Butort izléses és jó minőségben, méltányos árban, részletre is

Nagy Varjas Rókus

asztalos mesternél

VI. kör, Vukovićeva ul. 38 (Cirkepiac)

Paul Reboux

Madame du Barry szerelmi élete

Du Barry cselszövényei Versaillestől Bécsig és Szentpétervárig érnek. A trón menyezete alól, a királyi hálószobák illatos félhomályából a guillotine véres emelvényére vezetett az ut s a kiméletlen bárd fagyos közömbösséggel ütötte le azt a fejet is, amelynek babonás szépségéről legtöbbet álmodtak egykor Franciaországban. A nép fölségessé lett gyermekét ugy végezte ki a fölséges nép, mint az erkölcseinek bomlottságáról hirhedt Lais-t, akinek gyönyöreire a francia nép kincsét és vérét pazarolta a zsarnokság.

Madame du Barry életregényének háttere maga a tizennyolcadik század története: a tulfinomult, fényüző ancien régime, amelyet melyt egyik napról a másikra morzsolt föl a »Nagy Forradalom.« Drámai összeütközése ez a világtörténelmi erőknek s Paul Reboux, a nálunk is jól ismert kitünő regényiró lebilincselő érdekességgel és lüktető drámaisággal irja meg.

Ára 40 dinár

Kapható a Minerva r.-t. könyvosztályában

Cséplőgéptulajdonosok figyelmébe! A cséplés alatt esetleg előforduló károk vagy tengelytörések esetére ajánljuk kitünően felszerelt mühelyünket, mert a cséplési szezón tartama alatt mühelyünkben szakemberek dolgoznak, akik minden előforduló munkát rövid időn belül elvégeznek. — Szalma- és törekrázó tengelyekben jól szortirozott raktárunk van; a raktáron meg nem levő tengelyek 12—14 órán belül készülnek el. Sürgős munkáknál éjjel-nappal dolgozunk! Reinhardt és Haip Julius mezőgazdasági gépek gyára Crvenka. Ügyeljen a cimre! 6318

Budapesti felsőipariskolát végzett gépész 20 éves gyakorlattal állást keres. Márton István gépész, Knićanin (Bánát). 6392

Mészégető állást keres azonnali belépésre. Cim: Papp Mátyás özv. Slobodáné cimén, Senta, Tornyosi ut 25. 6491

Férfi, női és gyermekcipők, valamint szandálok nagy választékban: kézimunkavarrás, drukkolás olcsón, divatosan Budanovics Teréziánál, Rudics uccai pavillon. Ügyes himzőlány felvétetik. 1483

Jobb családból való fiatal leányt keresek 3 éves kislányom mellé játszótársnak. Cim: Dr. Szántó Miklós, Sombor, Apatinska ul. 46. 6469

Képviselőt keresünk fizetéssel és százalékkal, garanciával Belimanasztir és környékére. Jelentkezni: »Singer« gépraktár, Osijek, III. Jelačićev 13. 6457

Műszerész, aki a varrógép és kerékpár javitásokban teljesen jártas, azonnal felvétetik, Stern Adolf varrógépraktárában, Subotica Jelačićeva ulica 2. 644

Vizumot Magyarországra valamint magyar utlevelet beszerez csekély dijazással **állandó futárral,** 32 órán belül. Weber reklámvállalat Osijek, Lončarska ulica 7. 6458

Gabonaszakmabeli tisztviselő horvát, német és magyar nyelvismerettel, azonnali belépésre kerestetik. — Josip Zimmerman, Osijek. 6311

VÉTEL-ELADÁS

A helybeli zsidó templomban egy elsőrendü női imaszékülés eladó. Értekezhetni a tulajdonosnál Zopi Henrik VI., Zrinjski trg 17. 650

Jégszekrény, pult, falépcső, ajtók eladók. Zmaj Jovina (Jókai) utca 25. 6577

16 HP nyersolajmotor 36 colos daráskövel és minden hozzávalóval együtt eladó Nagy István asztalosnál, Pačir. 6516

Eladó jókarban levő Mogyoróssy cimbalom, olcsón. Cim: Laskay Zsuzsika, Debeljača.

Mali Idjoson eladó 62 lánc prima szántó tanyával, továbbá 35 lánc tanyával, 27 lánc, 20 lánc és 8½ lánc tanyával. A moholi utnál 3 lánc, Sekičhez közel buzavetéssel olcsón eladó. Az eladással megbizva Kollár Ferenc Mali Idjos. 6533

Székácsi nemes buza vető magot elad Tóth János vetőmagtermelő, B. Topola. 6539

Vastartályok, rezervoárok, boroshordók, mázsák, konzervgépek, irodafal, fényképészi kirakat eladók. — Földes ruhaüzlet. 6535

18 HP MÁV gépgyári stabil szivógázmotor, 2 darab féderes teherkocsi, 1 drb 1½ HP villanymotor, 3 darab uj és használt sörlevegőpumpa kézi és erőhajtásra jutányos áron eladó. Bővebbet Kardos hirdetővállalatnál, Novisad, Vilsonov trg 7. 6569

Vámmalom forgalmas helyen, elköltözés miatt sürgősen eladó. Bővebbet Schmolka hirdetőirodába. Novisad. 6533

Portál tükörüvegekkel jutányosan eladó. Prix asztalos, Školska ulica 10 6377

Jómenetelü füszer-, vas-, vagy vegyesüzletet keresek bérbe vagy megvételre Bácskában vagy Bánátban Lakás szükséges. Ajánlatokat »Jövő« jeligére kiadóba kérek. 6341

Nagy jégverem 200 kocsi jéggel eladó. Érdeklődni III. kör, Bunjevačka ul. 64. 6577

Jólbevezetett cukrászda nyári kerttel és fogyasztóvevőkörrel, családi okokból eladó. Érdeklődni Schmolka hirdetőirodában, Novisad. 6564

Eladó 15 hold föld 10 hold erdei joggal, ház és összes épületekkel és gyümölcsös kerttel. Bors Sándor, Benićanci, u. p. Šljivoševci (Slavonija). 6507

Remek Vitrin, álló inga óra olcsón eladó. Cim a kiadóban. 6584

Irógép, alig használt, olcsón eladó. Cim a kiadóban. 6585

Olcsón eladó szoba, konyha bútorok és keveset használt varrógép. Szegedi szőlők 207, Lencz villa. 6485

Kétjáratu szélmalom szuboticai határban szabad kézből eladó vagy haszonbérbe kiadó, azonnal átvehető. — Dević Mihály, III. kör, Bene Sudarevića ul. 109. sz. 640

Fujógép, villamosventilátor, hébér, 100 mm. gyürüs ágyak eladók. Hamburger mašinska industrija, Subotica. 658

Kávépörkölőt kézihajtásra megvételre keresek. Kőrös, Géza Rudič ucca. Telefon 513. 651

55.000 drb elsőrendü tégla eladó. V. kör, Sava Tekelije 35. 6514

Kisebb-nagyobb tételekben föld eladó holdanként 17.000 dinárért terméssel együtt a topolai járásban. Cim Skotus Viator 8. Főposta mellett.

Központban több lakással, nagy udvarral V. kör, Devojačka ulica 2 számu ház eladó. 6593

Mészárosok, jégszekrény jó állapotban olcsón eladó. — Tóth István asztalos, Mali Idjoš. 6588

Villa eladó Palicson vagy kiadó. Mamužićeva ul. 13 Fenyves sor. 6589

Gépalkatrészek keveset használtak, kifogástalan állapotban és pedig 11 méter hosszu transmisszió két kuplunggal 55 mm., 29 drb öntött szijtárcsa különböző méretekben, 4 közönséges és 2 gyürüs csapágy 55 mm., 2 komplett forgelegye és egy 8 HP Ganz-Danubius gyártmányu szivógázmotor olcsón eladó. »Koketta« Novisad, Skopljanska 2. 6551

Ötven év óta fennálló kocsma, házzal együtt eladó Subotica, Poštanska ulica 7. 6554

Bizományba átadott modern háló, ebédlő, előszoba és konyhaberendezés és egyéb háztartási dolgok jutányosan eladók. Cim megtudható Lang agenturában. 6611

Jókarban levő használt gummiradler fiaker eladó. Érdeklődni Evetović Géza Mali Bajmok 180. Subotica. 6606

Eladó ház a város legszebb utvonalán főuri lakással 600.000 dinárért eladó, azonnal átvehető. Grünwaldnál.

Pálinkás depó a város legforgalmasabb helyén, más elfoglaltság miatt eladó, esetleg társ »ličnopravoval« kerestetik. Ajánlatokat Radio Reklam Jugoslavija Subotica, postafiók 48. »461« jeligére kérem. 6603

Ház eladó, Subotica főutvonalán sarok épület 4 szobás lakással, nagy pincével, bármily üzletre igen alkalmas, különösen italkimérésre, vagy vendéglőnek elsőrangu hely, kedvező fizetési feltételek mellett. Grünwald ügynökségnél.

Szép családi ház, közel a belterhez, 4 szobás lakással, nagy parkirozott udvarral 130.000 dinárért eladó Grünwald ügynökségnél.

10 HP nyersolajmotor jutányosan eladó Grünwaldnál.

Ha házat akar venni nagyon kedvező feltételek mellett, ajánlom a Grünwald ügynökséget.

Nyári uri divat különlegességek **Vukovics Gerő Subotica** **Habig, Borsalino és Panizza-kalapok. L. B. O. uri és női harisnyák egyedüli lerakata. Férfi fehérnemüek mérték szerint is. Fürdőkosztümök, nyakkendők dus választékban. — Szolid árak**

Kávéház, vendéglő bánáti nagy német községben, kaszinó az épületben, egyedül álló üzlet valóságos aranybánya, eladó Grünwald ügynökségnél.

Ház beltérhez közel urilakással, fürdőszoba, vizvezetékkel, külön háromszobás lakás, szilárd tégla épület, 200.000 dinárért eladó Grünwaldnál.

Ház gazdálkodónak igen alkalmas, közel a beltérhez, 5 szobás lakás, minden gazdasághoz szükséges, helyiséggel, 140.000 dinárért eladó. Grünwald ügynökség.

Eladó kávéház, egyedül álló üzlet, jó menő mozival felszerelve, szép urilakással 10.000 lakosu bácskai községben, teljes uj épület a főtéren jutányosan eladó Grünwald ügynökségnél.

8 HP Reiter-gyártmányu kitünő állapotban levő dinamó eladó Grünwaldnál.

Teherautó, 1 tonnás, kitünő karban, uj gumival jutányos áron eladó Grünwaldnál.

Kalmár-féle rosta, kitünő karban eladó Grünwaldnál.

Kifőzde. Város szivében nagyon szép berendezéssel, kimutatható nagy forgalommal, igen jó menetelü üzlet, más vállalat miatt eladó Grünwaldnál.

Kasszaszekrény nagyságu és egy ötös kassza jutányosan eladó Grünwaldnál.

Ha mielőtt bármit venni, vagy eladni akarna, keresse fel a Grünwald ügynökséget.

כשר

orthodoksz juhturó (liptói) és sajt legolcsóbban kapható Schieermann Nándornál, Senta. 6496

Juhturó (liptói és trapista sajtot legolcsóbban szállit saját termelésből Singer Mátyás, Senta. 6497

Teherautók sürgősen eladók két 1 tonnás Ford és egy 2½ tonnás Austro Daimler, üzemképes, generál javitva, kifogástalan állapotban. Sombor, Konjovićeva lu. 18. 6495

Eladom Bácska-Topolán levő kitünő forgalmu beszálló vendéglőmet házzal együtt vagy ház nélkül, de a teljes leltár megvételével 6 éves szerződéssel. Az üzlet azonnal átvehető. Csak komoly vevőkkel tárgyalok. Patócs Bonaventura Bácska Topola. 6605

501-es Fiat-autó, jókarban, eladó Szentán, Burány-garázsban. 6473

Olcsó müjég! Tömör müjég házhoz szállitva, táblánként 4 dinárért kapható! Telefonon is megrendelhető 7—46-nál. Hartmann és Conen gyártelep. 6346

Értesitjük t. vevőinket, hogy f. é. julius 2. kezdettel megtartjuk ingyenes himző és szabászati tanfolyamunkat a National-szálló diszteremében. Jelentkezni lehet üzletünkben vagy ügynökeinknél. E tanfolyamon résztvehet bárki, eltekintve attól, hogy mikor vette a gépet. Singer varrógéposztály. 6358

Bélyeggyüjtőknek ajánlom hogy szerezzenek be nálam 500 teljesen különböző bélyeget tartalmazó bélyeggyüjteményt 30 dinárért. Európa, Ázsia, Afrika és Ausztrália különböző államainak bélyegeit tartalmazó 1000 darabos gyüjtemény ára 65 dinár. A pénz előzetesen beküldendő és a gyüjteményt ajánlott levélben küldöm a rendelőnek. Minden renteléshez ingyen csatolom bélyegárjegyzékem, amely az egész világ, majdnem 600 államának bélyegjegyzékét tartalmazza. Az SHS legrégibb bélyegkereskedése. Izidor Steiner, Brod na Savi. 718

Eladó egy amerikai és 5 métermázsa latin és ciril betü minden elfogadható árért. Pallas, Subotica. 5554

Mozisok! Ernemann Saxonia vetitőgép, egyéb felszerelések, jó karban, olcsón eladók Korzó-mozi, Subotica. 6211

6 HP Hofherr - Schrantz gyártmányu, használt, 25 éves gőzlokomobil, kifogástalan, üzemképes állapotban, Fordson-traktor 3 vasu ekével, Hofherr - Schrantz gyártmányu 48″ cséplőszekrény, cirka 20 éves, kifogástalan, üzemképes állapotban, 60 HP Stock-motoreke 6 vasu ekével, jó állapotban, jutányos áron eladók, külön-külön is. Bővebb felvilágositással szolgál: Agrikultura, Sombor. 6264

Wolfner gépszijak minden méretben kaphatók **Barzel** vasüzlet, Subotica. 6299

Favillát négy dinárért, buzalapát kilenc dinárért, péklapát stb. szállit, Daniló Ivkov, Stapar. 6490

Két lánc bevetett termőföld terméssel, lakásokkal Palicson azonnal kiadó. Bővebbet Földes ruhaüzlet. 6447

115 drb 1 éves, használt kertiszék olcsón eladó. Palotás, Stara Moravica. 6386

Prodaju se više kompletnih stanica za čišćenje semena (pšenice, raži, ječma, zobi itd.) snabdevene sa motorom od 7 HP i svima potrebnim transmisijama. — Svaka stanica može pročistiti 2½ vagona žita dnevno (za 24 sata). Preporučuje se poljoprivrednicima, izvoznicima i mlinarima radi prečišćavanja i dobijanja potpuno čiste i odlične robe za setvu, za izvoz i za mlevenje. Za uslove obratiti se Sekretarijatu Jadransko-Podunavske Banke u Beogradu. Telefon br. 37. 6424

Vennék nagyobb mennyiségü 100 és 200 literes, abroncscsal ellátott vashordót. Reich és Friedmann cég Novi Vrbas. 6411

Lokomobilt 8-as magánjárót keresek megvételre. Vadócz Károly, Bačka Topola. 6420

Mülábak

mükarok, gyógyfüzők, támgépek betegtoló-kocsik, Schönbrumnál, Szubotica, Paje Kujundžićeva 20. 3756

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

I-a marhahus 14-16 din.
borjuhus 16-18 din.
sertéshus 16 din.
zsir 22 din.
zsir-szalonna 18 din.
kolbász 20 din.
töpörtő 18 din.

Palotás István
hentes és mészáros
Szubotica, Sava Tekelije ulica és a piacon. 654[illegible]

Kedvező alkalom

Cleveland gyártmányu, 48 HP., 6 cilinderes **AUTÓ** olcsón eladó. A kocsi kitünő állapotban van, eddig mindössze 20.000 km. utat tett meg. Megtekinthető vasárnapig
Autógarázs Felegi, Novisad
Futaki utca 92 6507

Ujonnan megnyilt előkelő novisadi cég keres azonnali belépésre
intelligens kisasszonyt
szerb, magyar és német nyelvismerettel, aki a levelezésben és gépirásban teljes jártassággal bir. Ajánlatokat „Intelligens" jelige alatt a *novisadi kiadó* továbbit 6547

Dr. Dobra I. Arnautović
beogradi orvos
fürdőorvosi rendelését 16.-án
Lipik-fürdőn megkezdte
Lakás: „Ankin Dvor", a Müller-villa melletti épületben, a kurhotellel szemben levő udvarban

Szereti a salátát?
Ugy csak **KEMÉNY**-féle eszszencet használjon hozzá; ezt kérje a füszerüzletekben
Uborka és paprika
állandóan kapható
Keményi Dezső
ecet és konzervgyárában
I., Vojnovićeva ul. 5 5416

Üzlethelyiség 6556
Noviszád legforgalmasabb helyén, *modern portállal*, hat kirakattal, augusztus 1-re vagy szeptember 1-re kiadó. Cim: Schmolka hirdetőiroda Novisad.

Kosarak
30—40—50 kilogrammos, ugy gyümölcs, mint bármely gazdasági célokra kicsinyben és nagyban kaphatók t60
Grünwald ügynökségnél

Permetezők
Pálinkafőzőkazánok
Rézüstök
Rézedények és Rézáruk
készitése és szakszerü javitása
Hován László
rézművesnél
Subotica, Zrinjski trg 24

Gyenge férfiaknak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim
„Patent 608"
Cluj (Kolozsvár) 1622
1. sz. postafiókbérlet.

Szerb, német és magyar
gyorsirónőt
ki a gépirásban jártas
keres
EDUARD KRAUSZ
autóüzlet, Novisad 6515

Főmolnár
rend- és munkaszerető, 36 éves, beszél szerbül, németül, magyarul, **állást keres** mielőbbi belépésre. Próba dőt elfogad. Szives meghivást kér
Selymesi Mihály
részére „BEGA" hirdető
VELIKIBEČKEREK

Ada és Topola
között a kis utnál 19 lánc prima föld, **Radonovácon** 7 lánc föld 2 tanyával, **60 lánc** föld tanyával **suboticai határban**, **5 lánc** föld ugarakban eladó
Grünwald ügynökségnél 6605

Eladó földbirtok
350 *hold prima föld Felsőbácskában*, hozzávaló uri lakással és nagy gazdasági épületekkel, akár az idei terméssel is kedvező fizetési feltételek mellett eladó, több részben is felosztva
Grünwald ügynökségnél

Billiárd
dákó, golyó, mandinergumi, zöldposztó, Lignum Sanctum tekegolyók és babák a legolcsóbban beszerezhetők
Erich J.
esztergályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 823

Minden nap garantált friss
I-a teavaj
kapható
Trišić Todor
tejcsarnokában
Strossmajerova ulica 22.
(Halpiac) 4440

Két drb 8-as MÁV cséplő, cséplésre készen, eladó. — Vadócz Károly, Bačka Topola. 6421

1 drb 14 éves 6 HP fogas kerekes alakitott Hofherr-Schrantz gyártmányu gőzmagánjáró garnitura, kifogástalan üzemképes állapotban eladó, esetleg buzáért is. Bővebb felvilágositást nyujt, Agrikultura, Sombor. 5819

KÜLÖNFÉLE

Különbejáratu uccai butorozott szoba kiadó. Petrogradska ul. 5. 6515

Urilakás, háromszobás, posta közelében, azonnal kiadó. Bővebbet Földes ruhaüzlet. 6526

Pékség. Sentán Vojvodina ul. 26. sz. házamban levő ómenetelü fehér és barna pékségem kiadó, vagy házzal együtt eladó, esetleg szakemberrel társulnék. — Novoszel Kálmán. 6524

Felhivás. Alulirott átvenni szándékozom a Sentán (Főtér) fennálló »Bonboniere« cukorka üzletet, amely supr. Georgija Šćedrov tulajdonát képezi. Felhivom az üzlet hitelezőit, hogy esetleg fennálló követeléseiket legkésőbb julius 5-ig nálam bejelenteni sziveskedjenek, mert későbbi bejelentéseket nem veszek figyelembe. Senta, 1928 junius 26. Kis G. Etelka. 6523

Egy szoba-konyhás lakást keres gyermektelen házas pár aug. 1-re. Cim a kiadóban. 6578

Különbejáratu csinosan butorozott szoba a beltéren Radónál, Jelačićeva 3, kiadó. 6897

Jóforgalmu pékkemence üzlethelyiséggel azonnal kiadó. Thierjung István, Horgos. 6541

Irodahelyiség telefonhasználattal, különbejáratu uccai butorozott szoba és egy butorozott udvari szoba kiadó. Krausz Géza szállitónál. 6549

Különbejáratu butorozott szoba azonnal kiadó. Tolstojeva (Odor) ulica 7. 6508

Főtéren különbejáratu 1 vagy 2 butorozott szoba azonnal kiadó. Sokolska ulica 7. 6511

Majsai uton 65 kapa szőllő terméssel együtt kiadó és azonnal átvehető. Sokolska ulica 11. 6509

Italmérési és trafik engedélyek valamint kávémérés és kiárusitó helyek engedélyezésében a legrövidebb idő alatt eljárunk Skotus Viatora 8. Főposta mellett. 6590

Palicson két butorozott szoba kiadó. Seereiner villa 42. 6510

Üzlethelyiség a *Zmaj Jovina* ul. 5. számu házban kiadó. Telefon 796. 6613

Beltéren két egymásba nyiló elegánsan berendezett lakás uriembernek kiadó. Cim megtudható Priesnernél, Korhec-üzlet, Rudics-ucca. 6610

Bognármühely, jóforgalmu, ujonnan berendezve, nagy szil-, ákác- és körisfarakt árral, részben felvágva, részben kinagyolva egy vagy több évre bérbeadó, a faraktár és szerszámok örökáron eladók. Cim a kiadóban. 6518

Olcsó külön bejáratu több butorozott szoba kiadó Topnička ulica 28.

Ingyen hirdet, ha általam vesz vagy elad, mert csak akkor fizet, ha a hirdetést eredménnyel jár. Célom a hirdetésnek egy egészen uj, amerikai formáját meghonositani, amelynek lényege az, hogy bárki minden előzetes anyagi áldozat nélkül hirdethet, mert a hirdetésért Grünwald ügynökség csak akkor számit dijazást, ha hirdetése meghozza a kivánt eredményt és az ügylet létre jött. Ugy a kereskedőket, mint a magánosokat gyakran visszatartja a hirdetéstől azon körülmény, hogy előre kell fizetni a hirdetést, függetlenül attól, hogy eredménnyel jár vagy nem.
A Grünwald ügynökség, amikor ezt az uj hirdetési módot meghonositja, teljesen magára veszi annak a kockázatát, hogy a hirdetés eredménytelensége esetén annak dijazását a hirdetőtől kérje.
Elárulok azonban egy üzleti titkot, Grünwald ügynökség csak látszólag kockáztat, amikor ingyen közöl hirdetést.
A lapokban közzétett hirdetések oly eredményesek, hogy Grünwald ügynökség bizik legjobban a közzé tett hirdetések eredményességében!
Amikor vállalkozom minden előzetes fizetés nélkül **ház, telek, földbirtok, lakás, butorozott szoba, autó, motor, gép, kép, butor, kerékpár, üzlethelyiség, palicsi villák** és minden napi más egyébb szükségleti hirdetésére előre tudom, hogy
ezek a hirdetések eredményesek lesznek,
és az eladó vagy vevő szivesen fizeti ki nekem járó jutalékot. Kérem az igen tisztelt közönséget, akit érdekel ez az ujfajta hirdetési mód, forduljon bizalommal Grünwald ügynökséghez, Subotica, Paja Kujundžića ulica 3, ahol minden szükséges felvilágositást szivesen megadok.
Teljesen kis értékü objektumok hirdetését nem vállalom.

Sorsjegyét az uj sorsjátékra, amely julius 9-én kezdődik »Commerce«-nél Somborban vegye. 5625

Tisza folyó és vasuti állomás mentén levő városban, nagy buzatermő vidéken 2½ vagon kapacitásu, modern berendezésü malom hajtóerővel együtt bérbeadó. — Cim a kiadóban. 5935

Bérbevennénk 200—250 kh. terjedelmü birtokot. Ajánlatokat postafiók 7. Novi-Bečej, kérünk. 6475

Elegáns különbejáratu uccai szoba fürdőszobahasználattal azonnal kiadó. — Kralja Aleksandra ul. 1, II. emelet. 6499

5 szobás parkettás, fürdőszobás uri lakás szeptember 1-re kiadó. Cim a kiadóban. 6512

"Dama" Divatszalon Subotica

TOLSTOJEVA ULICA 21. SZ.

LIFKA KERT-MOZI

Vasárnap utoljára!

Radić Pavle, Basariček Gjuro

képviselők temetése Zagrebben

Népitélet döntsön

melyik Charlie Caplin-film jobb

Aranyláz vagy **Cirkusz**

mindkét film egyszerre

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címsor kétszeres számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett válasz levelekre továbbítunk. Kérdezősködésekben válaszbélyeg mellékelendő.

NYÁRI KALAPOK kiárusítása

olcsó árakon

Helduska Mariska

Szubotica

EMIL JANNINGS

világfilmje

Az elsodort ember

Mosinger film

Novisad

6553

kapható:

Nevi Jenő drogeria, Subotica
Maća Marer parfümerija, Novisad
Fehér gyógyszertár, B. Topola
Fehér drogeria, Sombor
Creveny drogerija, B. Palanka
Kozmetikai intézet, St. Bečej
Stevanski Nenad, Srbobran
Kapronyi Ilés, St. Moravica
Paul Theiss, Novi Vrbas
Stefan Art, Kula
Papp Zoltán, Feketić
Zöll Károly, Mali-Idjoš

2593

MR. BAHOVEC

PLANINKA

GAZ

„PLANINKA"

havasi gyógyfűtea

felfrissíti és tisztítja a vért, megjavítja a rossz emésztést, a rendszertelen bélműködést és kiváló hatású altesti bántalmaknál, a hagyhólyag, máj, epe megbetegedéseinél és epekőnél. A „PLANINKA" tea étvágygerjesztő, különösen jó hatásunak bizonyult éredény- és emeszesedésnél.

A „PLANINKA" havasi gyógyfűtea csak fenti védjeggyel és leplombált dobozokban valódi, egy doboz ára 20 dinár.

Kapható gyógyszertárakban

Készíti: Mr. BAHOVEC gyógyszertára LJUBLJANA

Fordson traktor
Ford autóbusz
Ford teherautó
Ford személyautó
Oliver ekék

használt, de üzemképes állapotban állandóan nagy választékban raktáron olcsón kaphatók

Földvári Bálánsi, Stari-Bečej

2

Még csak 4 napig tart az olcsóság,

engedmények ezeken a napokon:

Julius 2-án: Férfi és női szövetekből 16%, minden más áruból 12%
„ 3-án: Férfi és női szövetekből 14%, minden más áruból 10%
„ 4-én: Férfi és női szövetekből 12%, minden más áruból 10%
„ 5-én: Férfi és női szövetekből 10%, minden más áruból 10%

Pero Vujković

divatáruháza

6531

Papini:

Krisztustörténete

nyolcadik kiadása most hagyta el a sajtót. Mindenkihez szól ez a könyv, mert egyszerű és keresetlen, az evangéliumok ihletéből táplálkozó. Ez a könyv más, mint »irodalom«— megváltás a szerzője számára s tán mások számára is.

A könyv ára 100 dinár

Kapható a Minerva r.-t. könyvosztályában

VÁROSI MOZI

Szombat—vasárnap Nagyszabású két ujdonság

A vak zenész

A bukott nő harca a szerelemért és társadalmi állásért

Főszereplők: Gösta Eckmann, Pauline Brunius

Férfivásár

Pasarkiállitásu vigjáték — Főszereplők: Andre Lafour, Andre Roanne, Olga Day

Vasárnap, julius 1-én az esti előadás jövedelme a „Cserkész csapat" javára megy

Hétfőn—kedden—szerdán

Bettauer híres regénye filmen

Fekete péntek

A terem a legmodernebb hűtőkészülékkel van hütve. Hűvösebb, mint a szabadban. Tiszta-, por- és szunyogmentes ozondus levegő.

6311

Eladó

1 drb. rézágy réz éjjeli szekránnyel
1 drb szines vaságy éjjeli szekránnyel és mosdóval
1 drb háromajtós szekrény tükörrel
1 puhafakredenc
1 asztal és
1 mángorló

A butorok tisztaságáért szavatolok.

Érdeklődni lehet

B. Sudarevićeva ul. 6.

a fűszerüzletben

APOLLO, NOVISAD

Junius 30. és julius 1.

Szerelmesek

dráma 6 felvonásban

Főszereplők:

RAMON NOVARRO

és

ALICE TERRY

Értesitem a t. vevőközönséget, hogy

uj szabóüzletemet

julius 1-től

B. Sudarević ul. 1. sz. alá helyeztem át

Divatöltönyökön kivül papi reverendákat, cimádákat is a legszebb kivitelben készitek.

Petz György

szabómester 5833

Teljesen modern házban, földszinten és emeleten

házrészek

örökáron eladók

Bővebbet: 6599

Dr. Biró Andor

ügyvéd irodájában

Park Kralja Petra 10

Bata

Szülők, ne járassák gyermekeiket mezitláb!

6535

Az élénk gyermek könnyen megsebezheti magát. Egy lábseb megfertőzheti az egész testet. Vegye gyermekeinek a mi gummitalpu cipőnket, amely elszakithatatlan, olcsó és praktikus. Megtakaritja a gyógyitási költségeket és a gondokat.

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Szubotica.

Politikai gyilkosság
vagy
Politika-e a gyilkosság?
Kaphat-e Racsics Punisa halálbüntetést?

Irta: Dr. Dohány Gyula ügyvéd

A vértfagyasztó többszörös gyilkosság borzalmat kelt, még ha nem is a parlamentben, fegyvertelenül, védtelenül a gyilkos fegyvercsöve előtt álló politikusok egész sorát éri. Az utóbbi évtized gyakori politikai gyilkosságai mellett, Rathenau, Mateotti, Erzberger, az egyiptomi angol katonai parancsnok, visszamenőleg Kurt Eisner miniszterelnök, Tisza István, Jaurés meggyilkolása, az orosz csekának tömeges gyilkosságai után is valahogyan mélyebb, intenzivebb a felháborodás és az undor érzése Racsics gyilkossága miatt és a tettes személye ellen, mint más esetekben. A laikus publikum széles tömegei valahogyan érzik, hogy itt valami más fajta gyilkossággal állnak szemben.

Az alkotmány 9-ik §-a előirja, hogy politikai bünc selekmények esetében halálbüntetést alkalmazni nem szabad.

Ha az ország lakosságát biznák meg az ítélet hozatalával, ha plebiscitummak kellene a döntő szót kimondani, a szavazatok 99%-a egészen biztosan kimondaná, hogy nem politikai bünc selekmény, hanem közönséges gaztettről van szó és a halálbüntetéstől semmi sem mentené meg a büntettet. Esküdtszék aligha hozna más ítéletet, ha az esküdtszék intézménye életben volna. A nyugodt biztonság, kérlelhetetlen kegyetlenség, mellyel Racsics az előle menekülő és elbujó fegyvertelen embereket sorban célbavette, Radics mellől az őt takaró képviselőket egyszerüen ellőtte, az esetnek olyan psychologiai mélységeit tárja fel, melyek a laikust első pillanatra megkapják.

A jogásznak azonban nyugodtan szembe kell néznie a problémával, *politikai bünc selekmény-e ez a gyilkosság.*

Az alkotmány nem adja közelebbi meghatározását annak, mi hát a »politikai« bünc selekmény, melynél halálbüntetést alkalmazni nem szabad. Rábizza a tudományra és elméletre és rábizza a bírói gyakorlatra, hogy esetről esetre döntse el maga. A jogtudománynak régi és sokat vitatott kérdése ez. A legkülönbözőbb megkülönböztető definiciókat állitják fel. Némelyek az elkövetett bünc selekmény politikai célját, mások a személyek politikai jellegét és célját, a helyet, az időt tartják döntőnek abban a kérdésben, politikai bünc selekményről van-e szó, vagy nem.

Kétségtelen azonban az, hogy *egy* elengedhetetlen feltétele van annak, hogy politikai bünc selekményt állapitson meg a biró és ez a feltétel *negativ:* Nem szabad, hogy a tettest akár egyéni érdek, akár egyéni bosszu vagy megtorlás vezette légyen. Minden büntettes iparkodni fog tettének erkölcsi indokokat adni és azt az aljas egyéni bosszu alapjáról nagy politikai célok talapzatára emelni. Ha azonban a biró megállapithatja, hogy elkövetésekor kétségtelenül fennforgott az egyéni bosszu, személyes sértés miatt érzett felháborodás és ezért szerzendő elégtétel és megtorlás indoka, akkor politikai bünc selekmény nem forog fenn, még ha a tettes politikus, aki politikusok ellen követte is el tettét, ha a hely, az idő és a kisérő körülmények politikai jellegüek voltak is. Az ország alkotmánya amikor a politikai bünc selekmény fogalmát törvénybe iktatta, nem a cselekmény *eredményére* gondolt, nem a tettes és a sértett személyére, hanem a büntettnek inditó okaira és céljaira.

Racsics Punisa gyilkosságában a tervszerü végrehajtásnak és átgondolt cselekménynek tipikus előkészületi cselekvényei mellett vannak részletei, amelyek arra mutatnak, hogy a tettes ugyan előre megfontolta, hogy tettét a parlamentben fogja végrehajtani, oly módon, hogy politikai gyilkosságnak itéljék, de mint minden nagyobb bünügy igazolja, a végrehajtás közben hibákat követett el, melyek elárulják a lelki mühelyében végbement elrejteni igyekezett dolgokat.

Zsebében hord egy oly nagyságu revolvert, amilyet elegáns uccai zakkóiában egészen bizonyosan nem hordott állandóan. Mikor az emelvényreront, hogy közelebb legyen céljához, ismételten közbelépő miniszereit, a nekik mint elvtársaknak kijáró figyelmességgel löki félre és mindenkit, aki nem célpontja fegyverének, azzal a figyelmeztetéssel hárit el az útból, hogy aki *támadót* közé és ő közéje áll, az meghal.

Első támadója Pernár, legalább ő azt véli támadójának. El van határozva a horvát koalició vezéreit kiirtani, tehát *politikai* bünc selekményt akar végrehajtani, de elköveti a hibát, hogy Pernárt személyes rágalmának visszavonására hivja fel kétszer és privát becsületének reparálását követeli támadójától. Valahogyan tulsok ez a kettős biztositék. És ellentmondanak egymásnak.

Mikor első ellenfele már vérében fetreng, sorra veszi a horvát parasztpárt vezetőit. Ha azonban Pernár visszavonta volna rágalmazó megjegyzését, akkor a horvát vezérek megölése már nem lett volna *politikai* szükségesség. Kétségbevonják az ő egyéni tisztességét és ő ezt vérrel akarja lemosni. — A tett végrehajtása után azonban kiad egy proklamációt, melyben ismét kizárólag *politikai célokból* elkövetettnek állitja be a gyilkosságot.

Az a rettentő nyugalom, mely szükséges ahhoz, hogy amidőn első áldozata, második áldozata már vérében fetreng előtte, nyugodtan és biztos kézzel sorba célbaveszi a többit, kizárja azt, hogy a minden meggondolást meghiusitó affektus és eksztázis mindvégig fennállt volna. Ez a folytatás már a tett politikai jellegének biztositására szolgált.

Mikor azután a folyosón jár már, mindenki messziről kikerüli, akkor mond valamit, amit elfelejtett benn kiáltani, ami pedig hozzátartozott volna: »Zsivio Velika Srbia.« Az egész ember lenyügöző akció során az agynak a beszélő centrumot dirigáló idegközpontja megállt munkájában, kint azután, ahol semmi értelme sem lett volna már a kiáltásnak, mert publikuma nem volt, az elnyomott mechanizmus kilöki magából az elnyomott szavakat, melyek a psychoanalizis tanitása szerint el lehettek benn raktározva és készenlétben tartva.

Az egyik ujságiró feljegyzi, hogy nejének elbeszéli, ha Pernár csak egy szót is szólt volna, *elhalasztotta* volna a dolgot, majd észbekap és kijgazitja, hogy nem követte volna el tettét.

Kétségtelen, hogy a gyilkos, amikor igy beszélt, még nem határozta el magát végképen, vajjon borzasztó felindulásban elkövetettnek, vagy előre megfontolt politikai gyilkosságnak állitsa be tettét. Még hiányzik a jogásznak simitó keze a védelemben. A psychologusnak azonban ezek a tudat alatti homályból előtörő megjegyzések és szavak sokat mondanak. Elmondják, hogy a piszkos üzletekkel gyanusitott Racsics, az előző napi kiméletlenül leleplező megjegyzések miatt elhatározta a gyilkosságot, azt a hely és a személyek egész sorának bevonásával politikai gyilkossággá akarta tenni, a lelki mechanizmusnak ellenőrizhetetlen tudat alatti erői azonban az elkövetés pillanatában megszólaltak és elárulták az igazi rugókat.

Zavartalan, közvetlen képet a biró ebben az ügyben vádlott lelkiéletéről kapni már nem fog, mert ha egy vádlottnak, ami teljesen szokatlan és meg nem engedhető dolog egy ily sulyos büntettnél, a letartóztatás után óráig négyszemközti tanácskozást engedtek meg képviselőtársával a fogházban, majd folytatólag számos látogatónak fogadása, az uccán fényképeztetés, nyilatkozatok tétele rokonok és mások irányában a cselekmény végbezvitele és rugói felől, amint az ebben az ügyben történt, akkor a kép, amit a vizsgálóbirónak fog sikerülni kerögzitenie a cselekmény utáni órákban, már mesterséges elrendezésü lesz és a psychologusnak már csak morzsák maradnak, melyeket a bünös a rendezés befejezése előtt elhullajtott.

CSERNÁTONY
Irta: BAEDEKER
— Befejező közlemény —

Ez a kedélyszegény férfiu egyáltalában nem tartozott az u. n. szeretetreméltó emberek közé (bár méltó volt a szeretetre) s a népszerüséghez nem volt semmi tehetsége. A nézése is olyan volt mint a tolla: szurós. Mint a legtöbb monoklis emberé. A vele foglalatoskodónak analizálni kellett őt, hogy rátalálhasson jellemének és szellemének a kincseire, amelyeket büszkeségnek, bizalmatlanságnak és zárkozottságnak a páncélboritója tett a külvilág számára hozzáférhetetlenekké. De hát ennek a fáradságos studiumnak — nagy barátján, Tisza Kálmánon kivül — kevesen vetették alá magukat, s aki kevés-ember érzett rokonszenvet iránta, az se igen mert közeledni hozzá. Attól félt, hogy gőgös visszautasitásra talál.

Tóth Béla, ez a megtestesült különvélemény, beszélte nekem, hogy találkozván valahol külföldön a »magányos«-sal, akit személyesen nem ismert, majd hogy meg nem szólitotta, — már »sprungon volt« (az ő szava!), hogy elébe álljon s igyen szólitsa meg:

— Kedves urambátyám, ön barátkozott az apámmal, s ő mindig tisztelettel nyilatkozott önről. Váltig hangoztatta, hogy ön sokkal becsületesebb férfiu mint sokan azok közül, akik kifogásolják a jellemét. Ezt a becsülést én örököltem az édesapámtól, ennélfogva szeretem és tisztelem önt, s arra kérem, tekintsen engem is a barátjának.

De ugy tetszett neki, hogy fenyegetőleg villan feléje a kerek monokli, s nem volt bátorsága elébe állani. Volt valami a társtalanságában, az elefántcsonttoronyba való visszavonultságában, ami azt látszott tanácsolni: ne tessék közelebb jönni, *drei Schritt' vom Leib!* S a két magányos (Tóth Béla is az volt) sose is váltott egymással szót.

Én se mertem volna közeledni hozzá, s hogy mégis összeismerkedtünk (ugyancsak fölületesen), az ugy történhetett csak, hogy ő szólitott meg engem. Nem ám azért, hogy ismerkedjen (még a wales-i hercseghez se közeledett volna ebből a célból), hanem mert kezemben látta 1873-ban egy nyári délután az ischli kaszinóban a Pesti Naplót, s arra kért, hogy ha majd készen leszek vele, »méltóztassak« azt néki adni. A lapot szivesen és rögtön rendelkezésére bocsájtottam, s attól fogva ismerősök voltunk, ami persze nem jelentett sokat, csak annyit, hogy azontul mindig köszöntöttük egymást, ha az eszplanádon szembejöttünk. Néhány évvel később Toblachban a hasonlónevü hotel előtt találkoztunk. — kalapot emeltem előttes, s ő megkérdezte, honnan ismerjük egymást. Megmondtam s a nevemet is közöltem vele, mire ő is bemutatkozott. Arra a megjegyzésemre, hogy jól ismerem, mosolyogva jegyezte meg, hogy ő is hallotta vagy látta valahol a nevemet.

— Valószinüleg a lapokban, — mondottam, — amelyekbe tárcákat irok.

— Az »Ellenőr«-be nem ir? — kérdezte.

— Oda nem, — válaszoltam. — Ott nem ismerek senkit.

— Most már ismer ott valakit, — felelte barátságosan Csernátony. — Irjon majd nekünk is.

Megigértem. De soha meg se próbáltam. Mindig azt hittem, hogy csak udvariasságból kért cikket. Pedig nem az az ember volt, aki udvariaskodik. Európai ember, de olyannyira »magánakvaló«, aki nem erőlteti meg magát pusztán azért, hogy kellemes legyen, — ő, a nagy kellemetlenkedő. (Igy festett azok szemében, akik csak olvasták őt.)

Pár percig még beszélgettünk, s aztán elváltunk. A Házon és a pesti uccákon kivül évekig nem láttam. Aztán 1885. év nyarán — augusztus eleje lehetett — Svájcban bukkantunk egymásra. A luzerni *Schwanenhotel*-ben a table d'hote-nál (az még a hosszu asztalok ideje volt) teritékem az övé mellé került. Megismert, a nevemen szólitott, kezet nyujtott s barátságosan beszélgetett velem a hosszu ebéd végéig, de mégse oly biztatón s oly bizalmasan, hogy az ismerkedésünknek jövőt jósolhattam volna. Másnap hosszabb kirándulást tettem, s mikor pár nap mulva visszaérkeztem, kérdésemre azt felelték, hogy a »képviselő ur« már elutazott.

Sajnáltam, mert nem tagadom, az utóbbi két alkalommal, s Pesten is nem egyszer, amikor kalaplengetéssel haladtunk el egymás mellett, szerettem volna közelebb jutni a fölötte érdekes politikus lényéhez, de valami legyőzhetetlen, inkább érzett mint elgondolt szégyenlősség visszatartott attól, hogy a vágyamat eláruljam előtte. Nem az, hogy gyülölt ember volt, — inkább az, hogy (akkori hitem szerint) ő gyülöl mindenkit. Nem szerettem volna, ha azt hiszi, hogy »dörgölődzök« hozzá, pedig az se lehetetlen, hogy szivesen fogadott volna egy kis emberi melegséget, s talán érezte is, hogy pár alkalommal olyan tisztelőjével került össze, aki rokonszenvvel kiséri a müködését és részvéttel viseltetik a fájdalmai iránt. Mégis, nem mertem. S tőle, a hozzám képest igen előkelő állásu és nálamnál több mint harminc évvel idősebb közügyi férfiutól, aki még abban a hirben is állott, hogy nem szereti az embereket, igazán nem várhattam, hogy a társaságomat keresse... Sokat veszitettem, ugy éreztem mindig, azáltal hogy nem melegedtünk kissé össze. De talán éppen azért foglalkoztam gondolatban sokat vele és a végzetével, amely mint emberi sors akkor is érdekelt volna, ha a viselője és hősies türője nem is oly fontos egyéniség és engem mint irót (s ennélfogva embervizsgálót) kevésbbé foglalkoztató és izgató szellem.

Bennem Csernátony egyenesen rokonszenvet keltett, nem a megjelenése által, amely szerfölött érdekes volt ugyan, de vajmi kevéssé szeretetreméltó, hanem a szenvedései révén, amelyekről hallottam s némely ujságközleményekben a sorok közt olvastam. Észrevettem, hogy akik ismerték (sajnos, csak igen kevesen), azok szerették is, — annak a bizonyságául, hogy olyanok is méltók lehetnek az embertársaik szeretetére, akik a szó közönséges értelmében nem szeretetreméltók. Azok közé a halandók közé tartozott, akik jobbak, sokkal jobbak a hirüknél. Nála egy-két ifiukori ballépéssel és kiméletlen irásmodorával szemben sok szép férfierény tartotta a balance-ot. — ám, akik nem ismerték (igaz, hogy ezt az ő csigaházába begubódzkodó természete okozta), csak a kiabáló hibáit látták, — a csendes erényeit, nagy és finom müveltségét, a hüségét, megbizhatóságát, erkölcsi komolyságát és puritán becsületességét nem vették észre.

Ideálja a szabadelvü (angol értelemben liberális), gazdag és jól kormányzott ország volt, ennek az eszménynek szentelte egész életét s minden sor irását — ezért türte »a kor guny-csapásait« s mindazt a szenvedést, amelyet elkerülhet, ha nem tör szenvedélyesen az ideális céljai után, hanem biztos és könnyen szerzett mandátumának birtokában vasuti engedményekre vadászik és részvénytársaságok igazgatóságaiba furakodik be. Mily könnyü

lett volna számára az effajta boldogulás! Hiszen, aki az emigrációból jött vissza hazáját »szolgálni«, az mind »érdemes férfiu és sokat szenvedett mártir« volt (még ha nem dolgozott és nem szenvedett is »odakint« semmit), aki a szenvedéseiért kárpótlásul s a tevékenységeért jutalmul azt kaphatta, ami után a kezét kinyujtotta. De ő a kezét az angolos szabásu havelock-jának a zsebébe mélyesztette, nem nyujtotta ki se zsiros hivatal, se semmiféle konc után, s az egyiptomi husosfazekak közvetlen közelében is az önzetlenség sovány levesét kanalazta. A jövedelmező közgazdasági tevékenység helyett a politikai háboruskodást választotta, amelyben győzhetett az eszme, amelyért verekedett, de buknia kellett neki, a kiméletlenül hadakozónak, akinek sebezhető oldala, Achilles-sarka is volt, kinálkozó felület minden visszavágó tollnak és rugó csizmasaroknak.

Az ő pártküzdésének a rendszerében volt tagadhatatlanul valami abszurd, szinte lehetetlen vállalkozás (hiszen tudta, *mivel* fognak válaszolni a támadásaira) s valami hősies, sőt fenséges bolondéria is, — éppen mert előreláthatta, hogy a rovásra ellenrovás jön. És ő a morálkritikáját, a purifikáló vegyelemzését veszedelmesebb, sikosabb talajra is átvitte: a képviselőházba, ahol a támadása is sulyosabban hatott mint az »Ellenőr«-ben, de a visszaverés is veszedelmesebben kongott mint valamely társujságban. Mikor 1872 végén Lónyay Menyhértet azzal aposztofálta, hogy miniszternek, amig hivatalban van, nem szabad gazdagodni, a halálrasápadt kormányelnök hamarjában csak azzal az »argumentum«-mal tudott előhozakodni, hogy ha valakinek »olyan multja van, mint a képviselő urnak«, akkor az ne gázoljon másnak a becsületében. Nagy forrongás, kavarodás támadt a botrányból, meg is ingott a Lónyal gróf piros bársonyszéke, Kaas Ivor, a miniszterelnök meghitt vezércikkezője sirva fakadt a hallatlan inzultuson, amely a nagy financier-t érte, de Csernátonynak se volt az szerencsés napja. Lónyay sok hivét vesztette el ebben a végzetes órában, de Csernátonyt meg kevesen vigasztalták az őt ért támadásért, amely az övénél is becsületgázolóbb volt. Még a mindig humánus és sokatmegértő és ennélfogva sokatmegbocsájtó Deák Ferenc is rosszalón jegyezte meg:

— Akinek a háza teteje üvegből készült, az ne dobálja a másét kővel!

Nos, a szerencsétlen kődobásnak a párt szempontjából mindenesetre nagy sikere volt. Maga Csernátony ugynevezett pirrhuszi győzelmet aratott s Lónyay alighanem előbb s könnyebben heverte ki a nagy összetüzést s az azal járó izgalmakat mint ő. December másodikán (fatális naptári napon, amelyen sorsdöntő események és lépések szoktak történni: 1848-ban Ferdinánd lemondása és az ifju Ferenc József trónlépte, 1851-ben pedig III. Napoleon államcsinyje) lemondott a kormányelnökségről s visszavonult a birtokaira rendbehozni a gazdaságát, amelyet, ha elvben igazat mondott is a támadója, a miniszterssége alatt alaposan elhanyagolt . . . A győzelem csak Csernátony személyére nézve látszott pirrhusznak, a balközép szempontjából, amelyet a szerkesztői tolla s a képviselői szava szolgált, az igen jelentékeny, sőt korszakos diadal volt. A kirohanásával fölidézett rettenetes jelenet, amelynél szenzációsabb addig nem került szinre a magyar képviselőházban, okozta az első nagyobb repedést a hatalmas Deák-párton, amely ekkor már *nigra massa* kezdett lenni. Lónyay nem volt épp legnépszerübb alakja az akkori közéletnek, de az államférfiui tehetségében, a pénzügyi tudományában s a jövőjében egyesek még bizтak. Ezek követték őt a bukásába (mint ahogy az elüzött királyokat az igazi hiveik követik a számkivetésbe), csoportosultak köréje (később belőlük alakult a »vacsorapárt«) s

Tarkői Zoltán:

Nyári koldus-ágy

Mintha téntával
öntötték volna
arcon a holdat.
Az imént még fagyos
mosollyal hirdette
igéjét:
a szerelmet.
Az éj szmokingot öltött magára
és ólomsulyokat cipelt.
És voltak, kik mit sem
törődtek mással,
csak magukkal,
és éltek . . .

A tengerek fölhintáztak
magukat
fölébük és ontották
magukból a tengert.
A zöld nyári
koldus-ágyak
bambán, könnyes
szemekkel magukra maradtak.
És suttogták: majd jönnek,
holnap ismét.
Ki egyedül,
kik kettesével.
Majd holnap . . .

ha nem is voltak sokan, a pártegységen mégis csorba esett, a Deák-párt ki lett kezdve és Tisza Kálmán jókora lépéssel közelebb jutott a hatalom polcához. (Amint egy élclap akkor irta: Und das hat mit ihrem Singen die Loreley getan, — ezt büvös énekével a Czérna Tóni tevé.) Még két kormányalakitási kisérlet történt: a Szlávyé és a Bittóé, — mind a kettő rövidtartamu, egy-egy éther-injekció a folyton gyöngülő s már-már agonizáló szervezetbe s aztán bekövetkezett az elkerülhetetlen fuzió a Deák-párt és a balközép közt (1875), ami Tiszának a hatalomrajutását és legodaadóbb hivének: az Ellenőr szerkesztőjének az emelkedését is jelentette.

Ha nem is tisztán a Csernátony müve volt ez, de bizonyos, hogy a rovásiró és miniszterbuktató publicista siettette a győzelmet, amelyért Tisza mindig hálás maradt. Ő tudta, mit tett érte és pártjáért ez az elszánt ember. Amig mind a ketten éltek (Cs. 1900-ban, Tisza 1902-ben halt meg), Csernátony teljes mértékben birta vezérének és barátjának a bizalmát és szeretetét. Ez a barátság és bizalom a publicista részére mindvégig csak erkölcsi kapitális maradt, amelyet anyagilag sohase aknázott ki. A sokat szidott »bértollas« és »lakájszolgálatos« szerkesztő se Tiszától, se a pártkasszától, se bankoktól sohase fogadott el egy krajcárt se . . .

. . . . Mai távlatból tekintve mártiriumnak kell néznünk a tisztakezü férfiu életét és küzdelmét. Tudta, minek teszi ki magát s mégis ostorozta a visszaéléseket s bár sok szenvedést kellett kiállania s ágyában nem egy álmatlan éjszakát töltenie, nem bánta, hacsak — mint ő hitte — a kötelességét teljesitette. Mikor a hatalmas miniszterelnökre ráolvasta, hogy miniszternek, főleg ha az ország szegényedik, nem szabad a vagyonát szaporitani, biztos lehetett benne, hogy a parlamentben *nyomban* s az ujságokban *holnap* szemére lobbantják a ballépését, amelyet még alig-felelős kamaszkorban követett el s azóta ezerszer expiált. De éppen mert erkölcsbirónak a szerepére vállalkozott, rovást irt és jellemi kalkulusokat osztogatott, azért történt, hogy régi vétségeit ujból fölhánytorgatták, a sokszoros jóvátételeit pedig: a puritán életmódját, a pénztől való irtózását s a nemes szegénységét tudomásul se vették. Ebben a tudatban és ebben a kevéssé előnyös helyzetben folytatta a harcot. Valamikor egy másik Lajosnak (Kossuthnak) is szemére lobbantották s bünül rótták föl, hogy ifju korában szeretett kártyázni s hogy féktelen indulatában valakit tettleg inzultált s még ennek a nagy férfiunak is védekeznie kellett ez igazságtalan felelősségrevonás ellen a régi Pesti Hirlap-ban s appellálni arra a méltányosságra, amellyel fiatalkori eltévelyedésekre mentséget szokott találni a belátó elme és objektiv itélet. Kossuthnak persze, az ellenállhatatlannak, a büvös szavu szónoknak és minden hallgatóját magávalragadónak könnyebben feledték el az apró botlásait, mint a rideg, okoskodó, szigorunitélő keserü publicistának és elfogult pártembernek a mégis csak komolyabb vétségét Ha az Ellenőr szerkesztője olyan hangu és irányu cikkeket ir, mint a vele egy-időben munkálkodó Hegedüs Sándor vagy Bródy Zsigmond (szintén kitünő s nálánál könnyebb stilü vezércikkirók), békét hagy a kormányelnöknek s nem személyeskedik ellenpárti képviselőtársaival, ő is nyugodt életet élhetett volna . . .

Ebben a különös jellemben a legkényesebb szégyenlősség a legmerészebb és legkiméletlenebb itéletkimondással sajátságos módon, másnál sohase észlelt vegyületben találkozott. Tulajdonosa is lévén egy ideig a lapjának, nagy gondja volt rá, hogy annak még a *hirdetései* közé se csempészhessen be senki oly közleményt, amely a morált vagy a jóizlést sérthetné. Büszkén hangoztatta évnegyedenkint az előfizetési felhivásában, hogy »*bizonyos doktorok* anonszait az Ellenőr mint eddig, ugy ezentul se fogja közölni.« Azokat a most már nagyon megszokott és iskolásleánykák által is olvasott reklámokat értette, amelyekben »titkos« betegségek ellen kinálták gyógy- és kegyszereiket Handler doktor ur és hozzája hasonló egyéb dulkamárák. Ennyire kényes volt a Csernátony izlése, mihelyt anyagiakról volt szó. (Mert hogy a szemérmes huzakodása folytán kisebb lett a hirdetőrovat jövedelme, az kétségtelen. Ez a lukszus mindennap tiz forintjába, képviselői napidijának majdnem kétszeresébe került Csernátonynak.) Óh, ha föltámadna e különös férfiu és valamelyik mai ujságot venné a kezébe, mennyire elszörnyüködne, látva, hogy abban leánykereskedést reklámoznak (részvénytársasági alapon), a kikezdett leányság helyrefoltozását igérik (több évi jótállással) és még sok mindent, amitől a hirhedt »pecérdus« zsurnaliszta a lelki nemességében irtózott! *Erkläret mir, Graf Oerindur, diesen Zweispalt der Natur!* . . . Megtiltotta magának, hogy egy fillért is keressen, aminek a forrása nem egészen tiszta. Tiszához való viszonya megnyithatott volna előtte minden pályát, amelyen pénzhez lehet jutni. Lehetett volna kormánybiztos nem egyszer, nyolc évvel a halála előtt megkinálták a hivatalos lap szerkesztői állásával (a képzelhető legelegánsabb szinekúrával), — nem fogadott el soha semmit, amiért jól meg nem dolgozott. Vasuti koncessziókat — érezték, hogy sokkal tartoznak neki — sokszor próbáltak rájaerőszakolni, sohase kért belőlük.

Aztán persze elfogadták azokat nagy utánjárással és sok kilincselés után olyan urak, akik őt valamikor mig nem voltak vele egy-párton, párbajképtelennek minősitették.

Szegényen halt meg. Egész hagyatéka tizezer forintra rugott. Hacsak nem számitjuk annak leltárához a röpdéjét, azt a sereg madarat, az ő naiv szerelmét és a politikán tul egyedüli gondját.

Lapja később, 1882-ben, fuzionált a Hon-nal. Voltaképpen mind a két lap megszünt, s azontul Jókai a regényeit, Csernátony pedig a Rovását a *Nemzet*-be irta, amelybe mind a kettő beleolvadt.

... Gyakran gondolkoztam azon, mért érdekelt engem (s másokat is) olyan nagyon ez a politikus, akinél tehetségesebbet is, barátságosabbat is ismertem nem egyet. Egy napon rájöttem: arra voltam kiváncsi, szerette-e vagy gyülölte sajátmagát ez a kevés embert szerető és sokak által gyülölt férfiu? Magamban meg is oldottam valahogy ezt a problémát, s megállapitottam (másképp nem tudtam értelmezni a komplikált egyéniségét), hogy becsülte és sajnálta magát. S ettől kezdve én is becsültem őt a tiszteletreméltó jelleméért és sajnálkoztam fölötte, hogy ő, aki a becsületesség szobra volt, nem lehetett büszke a becsületére . . . Nem győzök csodálkozni, hogy még nem akadt iró, aki regénynek a hőséül választotta volna. Nem volna érdektelen regényhös.

Különcök

I.

Komoly, tudományos iró volt. Tanulmányokat, értekezéseket irt, melyek kristálytiszta okfejtésükkel keltettek figyelmet. Fiatalon halt meg. Barátja, aki hagyatékát rndezte, furcsa leletre bukkant hónapos szobájában. Egyik szekrénye telistele volt kaptafával. A polcokon egymás mellett gondosan iktatva és cédulázva sorakoztak különböző kaptafák, a férfi és női kaptafák és a gyermekkaptafák is Nyilvánvaló, hogy egész életében kaptafákat gyüjtött. Mi, aki ismertük őt, elámultunk. Kávéházi éjszakákon, mikor sok minden szeszélyéről beszélt nekünk, erről az egyről — bizonyára a legfontosabbikról — hallgatott. Azóta az embereket más szemmel nézem. Ugy képzelem, hogy lelkük mélyén mindnyájuknak van egy titkos szekrényük, amelyben kaptafákat rejtegetnek. Végre nem lehet az egész világot egy kaptafára huzni.

II.

Csinos, müvelt, dusgazdag fiatalember. Valaha egyetlen hibája volt, hogy a kisebb tárgyak, gyürük, függők láttán ujjain valami ideges bizsergés cikázott át, ellenállhatatlan kényszer, hogy elemelje őket. Betegsége ellen hősiesen küzdött Évekig hősiesen küzdött. Évekig kezeltette magát kleptománia ellen s orvosainak annyit fizetett, hogy azon az összegen bizvást több ékszerboltot vásárolhatott volna. Ma már teljesen gyógyult. De késő éjszaka, mikor pompás gépkocsiján sétál, hirtelen fékez az autobusz-megállók előtt s orvul leszakit egy zöld sorszámot, amely a fölszállásnál elsőbbséget biztosit azoknak, akik autobuszon kénytelenek utazni. Minden áldott nap lop egy sorszámot. Óvatosan zsebébe csusztatja, aztán ennek a bocsánatos bünnek tudatában boldogan és nyugodtan alszik el.

III.

Szembe ült velem az étkezőkocsi szük asztalkájánál. Tekintélyes, kövér ur, látszatra holmi magasrangu tisztviselő. Hozták a kávét. A cukorfogóval hét darab kockacukrot tett beléje. Nagy szemeket meresztettem. Erre kivett mellényzsebéből egy ezüst szelencét, olyant, amilyenben a cukorbetegek a szaharinjukat tartogatják s lassan hét darab szaharint is potyogtatott a csordulásig levő findzsába. Megkavarta, inni kezdte. Most egyenesen megdermedtem a csodálkozástól. Nem értettem a dolgot. Noha nem szokásom az ilyesmi, megszólitottam. Készségesen rendelkezésemre állott. Elmesélte, hogy soha életében semmiféle étel, vagy ital édessége nem elégitette ki, ennélfogva ugy segit magán, hogy a cukrot szaharinnal, a szaharint viszont cukorral édesiti. Kicsit mosolyogtam ezen a csecsemő-szenvedélyén, de később — bevallom — kicsit irigyeltem is érte.

Kosztolányi Dezső

Hogyan lett a romantikus zsidó költőből Anglia leghatalmasabb embere?

Andre Maurois

DISRAELI ÉLETE

cimü könyvét mindenkinek el kell olvasni

Ára 80 dinár

Megrendelhető

a Minerva r.-t. könvvosztályában

Hosszu beszélgetés Hágában a „frankos" Sanders bankárral,

aki kabátján hordja a l'Officier d'Akadémia lila szalagját, nem gondol a franküzyre és el szeretne látogatni Budapestre

Hága, junius.

Egy negyven év körüli kopaszodó ur bankjegyeket vizsgál a pult rácsai mögött. Kissé hizásnak indult már, arca nyugodt. Polgári jólét — ami itt többet jelent, mint nálunk otthon. A szük bolt sarkában egy fiatalember vár, dinárokat hozott. A vizsgálat óvatos és alapos. A kopaszodó ur jobbra-balra forgatja a bankjegyeket és mikor percek mulva mindent rendben talál, megszólal: 40 holland forintot ad ezer dinárért. Az üzlet készen van. A kopaszodó ur fizet.

Ez itt a Sandos-bankház.

Három év előtt nem volt európai lap, amely ne közölte volna fényképét. Amint boltja előtt áll a hágai *Passage*-ban és szeliden mosolyog fiatal feleségére. *A bolt, ahol észrevették, egy magyar herceg, egy pesti főkapitány és egy ezredes hamis frankjait.*

Passage 26.: A. J. Sanders, Vreemd Geld en Lotendabiet, Kant. Szük köz ez egy hatalmas áruháztömb alatt. Csupa apró bolt, rettentő sok bolt a szük közben és fergeteges forgalom. Egy optikus és egy virágos bolt van a bankház mellett. Egy fél lépés és már mások boltajtaja. Ide vetődtek el a pesti *frankok*. Hogy is gondolhatták, hogy itt annyiszor váltanak be százezer frankot, hogy azt nem is fogják megvizsgálni, csak kifizetik.

Két ember alig tud megfordulni a rácsos pult előtt. Nagyon szük, nagyon kicsiny a bolt.

Mig a kopaszodó ur vizsgálja a bankjegyeket, átfutok a keskeny falak plakátjain. Az ajtó mellett két ráma. És az üveg alatt *francia szöveg*. Egy levél:

Legation de le
Republique francaise
aux Pay-Bas.

Le Haye, le 29 juin, 1926.

Monsieur,

J'ai l'honneur de vous faire parvenir ci-joint le brevet *d' Officier d' Academie* qui vous à été conféré par M. le Ministre de l' Instruction Publique et des Beaux Arts.

J'ai été heureux de contribuer a l'octroi de cette distinction qui le comait de service eminent rendu aux interets francais, et je vous en félicite arriez honneur, Passurance de ma consideration distinguée

F. de Marcilly.

A hágai francia követ levele *Monsieur A. J. Sandersnek*, aki *l'Officier d' Académie*. A levél mellett egy diszes másik keret: itt van az üveg alatt *a diploma*.

A kopaszodó ur most kiszól a pult rácsai közül:

— *Qu' est ce que vous disiré Monsieur?*

És most sokáig tart, amig észre veszi, hogy *nem bankjegyeket jövök beváltani*. Kissé bizalmatlan mosollyal nyitja ki a belső ajtó zárját. A pultok és rácsok mögött parányi iroda van: egy iróasztal és néhány szék. Lépcső vezet fel a galériára, ott is dolgoznak, mert a boltok kicsik itt a Passage forgatagában.

Fürkész a szemeivel, ahogy leülünk egymással szemben. Már tudja, hogy milyen kérdések fognak jönni, pedig most még csak udvariaskodunk. Enyhén mosolyog.

A kabátja hajtókáján egy kis *sötétlila szalag*.

— Ön nem a *Légion d'honneurt* kapta meg?

— Nem uram. Alacsonyabb kitüntetést: *l' Officier d' Académie*.

Mindenesetre jobban szeretné, ha most *a sötétlila szalag* helyett a Beniktrend *piros selymét* nézném a kabátja szélén. De azért büszke mégis: a francia köztársaság kitüntette, mert leleplezte a pesti frankokat.

— Hogyan gondol vissza a franküzyre, hogyan látja most a dolgot? — kérdezem.

Pár pillanat csönd, ahogy hátravetett vállát a széken és egy enyhe leplezett mosoly:

— *Egyáltalán nem gondolok vissza, egyáltalán nem foglalkozom az üggyel.* Már el is felejteném, ha nem érdeklődnének olykor az idevetődő idegenek. Ez az ügy el van intézve. *Én nem csináltam mást, mint rendes bankárhoz illik:* nem vettem át a hamis bankjegyeket, a melyeket azonnal felismertem és a törvények értelmében értesitettem a rendőrséget. Mit tudtam én, hogy kik azok az urak! Magyarok-e, vagy franciák! Először láttam az ezredest. A fontos az volt, hogy nem vettem meg a hamis bankjegyeket.

— Ügyetlenül és ostobán csinálták, ezt mondhatom. Minden bankár azonnal felismerte volna a hamisitványokat. De a magyaroknak nem lett volna szabad ilyennel idejönni — *Hollandiába!*

— De hagyjuk ezt. Hiszen olyan régen volt. Amint olvastam, Windischgrätz is kiszabadult, nemsokára kijön Scheveningenről az ezredes is. Régen volt... Csak most sem értjük meg, hogy miért jöttek ide ezzel a dologgal, miért csinálták az egész ostobaságot?

— Higyje el — mondja aztán — nagyon szeretnék Budapestre menni. Nagyon szeretnék odautazni, pedig jöttek emberek, akik azt mondták: *ne merjek menni, mert a magyarok megennének...* Ugyan miért? Mert nem váltottam be a hamis bankjegyeket!...

— Nem tudom megérteni, miért nem jelentkeztek a magyarok, amikor megakadályoztuk itt a hamis frankok forgalombahozatalát. Nem gondolok kitüntetésre, de egy levelet, néhány sort irhattak volna...

Most már egészen szivélyes a beszélgetés.

A galériáról egy vastag könyvet hoz elő. A vastag lapok tele vannak a különböző ujságok akkori cikkeivel és képeivel. Sanders bankár a feleségével a bolt előtt, Jankovics a biró előtt, Marsovsky a teremben... A *Telegraaf*, a *Daily Mail*, a *Times*, a *Matin*, a *Berliner Zeitung*. Csak a magyar ujságok hiányoznak.

de adjal a névjegyét:

A. J. SANDERS
Officier d' Académie
La Haye

A kopaszodó ur mégegyszer mondja:

— Nem csináltam egyebet, minthogy nem váltottam be a hamis bankjegyeket. Felejtsük el.

Igaza van.

Felejtsük el...

Vér György.

Lengyelország életkérdései

A Bácsmegyei Napló külön tudósitójának elmondta Zalesky, lengyel külügyminiszter

Páris, junius hó

Rövid látogatásra Párisban időző lengyel külügyminiszter, ki tudósitójukat ötórai teára vendégül látta, ma a lengyel nagykövetség szajnapatrti izléses palotájában, nem tartozik sem a nagyképü, sem a rejtélyeskedő államférfiak közé. Nyiltmodoru, közvetlen, fiatalos ember, akinek láthatólag nincsen titkolnivalója, s nem kell bizonytalankodást, vagy gondolatszegénységet, vájt és cizellált semmitmondások mögé rejtenie.

»Párisi látogatásommal« — felelte bevezető udvariassági kérdésemre — »a legnagyobb mértékben meg vagyok elégedve, minthogy az máskép nem is volt elgondolható. Mint mindig, nagyon szivesen fogadtak. Beszéltem Doumergue elnökkel, Poincaré *miniszterelnökkel*, egész sor ismert államférfivel, Berthelot külügyi államtitkárral, s természetesen többizben Aristide Brianddal is, ki sulyos betegsége után ismét kitünően összeszedte magát. Megsoványodott, de ez jól áll neki, s egyébként a lehető legfrisebb, mondhatnám fiatalos benyomást tett rám. Régi jó kedélyéből igazán semmit sem veszitett. Különben ugy vele, mint más francia kollegáimmal mindég élvezet konferálnom, mert politikai felfogásunk, érdekek és törekvéseink a legnagyobb mértékben konkordálnak. A lengyel kérdésekben mindenekfölött teljesen egyformán gondolkozunk, s másrészt a Franciaországot érdeklő kérdésekben is felfogásom megegyezik az övékkel«.

— Igy például — mondottam — a német-francia kérdésekben? *Mint gondolkozik Excellenciád a Rajnavidék kiürítéséről?*

»Egészen ugy mint Briand« — felelte a miniszter. »A kérdést igen nagy fontosságunak tartom: azt semmiesetre elhamarkodni nem szabad. Üriteni mindég lehet valamely földsávot: azt ujra megszállni viszont lehetetlen szinte. Ezért nagyon érthető, hogy a franciák az ürités előtt akarnak megfelelő békegaranciákat kapni. *Megfelelőket*, mondom vagyis amelyek a francia határ biztosságára nézve teljesen megnyugtatók. Az uj német parlament feltehetőleg ujabb közeledést fog jelenteni a két szomszédország között: a francia kormányférfiak optimizmussal tekintenek elébe.

Varsó és Berlin

— És Excellenciád? — kérdeztem. — »*Én is természetesen!*« — volt a válasz. — »Reményekre jogosit lengyel szempontból, hogy az uj német parlamentben kevesebb szavuk van a reakciós nagyagrároknak, kik mindég a legtöbb nehézséget támasztották egy megfelelő lengyel-német kereskedelmi és vámszerződés ellen. Egész világos ugyebár, hogy vámkedvezmények csak kölcsönös engedékenység alapján állapithatók meg. Hogy mi könnyebbségeket adjunk a német ipari behozatal számára, annak előfeltétele, hogy viszont Németország ne nehezitse meg a mi agrárkivitelünket. Most természetesen még a várakozás álláspontján állunk a németekkel szemben, de felteszem, hogy a mostani — *az ipari érdekek iránt nem közömbös* parlamenti többség honorálni fogja Lengyelország jogos kivánságait«.

— És a nemzeti kérdés? kérdeztem. A német panaszok a lengyel területen élő német kisebbségek sorsa fölött feszült atmoszférát teremtenek a két szomszédország között.

»E téren is egyre javul a helyzet« — felelte a lengyel külügyminszter. — »Legtöbb bajunk a sziléziai németséggel van természetesen, hol a Volksbund nagyon erősen meg van szervezve és az állandó érzékenykedés és dacoskodás politikáját követi. Mióta azonban a hágai biróság maga teljes mértékben a lengyel álláspontot honorálta a vitás iskolakérdésben, azóta a kedélyek Sziléziában is lecsillapodtak némileg. Mindamellett a sziléziai Volksbund ma is minden csekélységgel a Népszövetség elé szalad. Ha valamely falusi iskola nincsen elég közel az egyes német tanyákhoz, rögtön kész Genfben a panasz. Végül maga Schubert is azt mondta a legutóbbi genfi tárgyaláskor, hogy a Volksbund tulzásba viszi a sérelmi politikát.

A »Korridor«-ban ilyen bajok nincsenek, mintahogy az ottlakó németek a lakosságnak legföljebb 6%-ját teszik. Danzigban a legnagyobb a rend. A város virul és kikötője állandóan tulzsufolt. A hallatlanul megnövekedett forgalmat már nem is birja meg. Egyik oka ennek persze az is, hogy a litvánokkal való áldatlan viszonyunknál fogva a Nyemen (ha elméletileg is is) de gyakorlatilag számunkra teljesen zárva van...«

A moszkvai szomszédság

— A litván kérdésben nincs Németország ellen panaszuk? — kérdeztem.

»Nincsen« — felelte Zaleski. — »A hivatalos Németország a legkorrektebbül viselkedik. Egyáltalán nem igyekszik nehezíteni a helyzetet. Sajnos, nem mondhatnám ugyanezt a német nacionalista szervezetekről, melyek Kovnoban semmi alkalmat el nem mulasztanak a zavargások szitására és a lengyelgyülölet felkeltésére... Ebben a békellenes törekvésükben egyébként (mint mindég) csodálatosan megegyeznek az orosz kommunista szervezetekkel, kik ugyancsak fujják a tüzet Kovnoban ellenünk...«

— Milyen a viszonyuk általában Szovjetoroszországgal? — kérdeztem.

»Kielégitő« — felelte a külügyminiszter. — »Normális, amennyiben evvel az országgal bárminő viszony normálisnak mondható. Szovjetekkel két okból nagyon nehéz boldogulni. Érezve a maguk helyzetének labilitását, hallatlanul bizalmatlanok. Mindenütt a legabszurdubb kapcsolatokon is, Angliát szimatolják és angol intrikákról álmodnak. Másrészt az ó külkereskedelmi monopoliumuk ugyszólván lehetetlenné tesz, vagy legalább is roppantul megnehezit minden normális kereskedelmi viszonlatot. Az ember ahhoz van szokva, hogy bárminő állambeli kereskedő a maga haszna szerint vásárol és ad el. Szovjetoroszországban ez nincsen igy: ott az állam a kereskedő, és minden vételét nem kereskedelmi, hanem politikai szempontok irányitják. Ez a szomszédokra nézve is kellemetlen állapot...«

A litván konfliktus

— Hogy áll valójában a litván kérdés? — kérdeztem.

»Bizony« — mondotta elkomorodva a külügyminiszter — »a litvánokkal való viszonylatunk igen kellemetlen pontja külügyi helyzetünknek. Igazán nem mondható rózsásnak a dolog. A multkori népszövetségi határozatok értelmében három vegyes bizottság is fáradozott is fáradozott Königsbergben, Varsóban, Berlinben a differenciák elsimitásán a határkérdésekben, a közlekedés és kereskedelmi kapcsolatok kérdéseiben. Mi mindhárom bizottságnak benyujtottuk javaslatainkat, de a litvánok valamennyit visszavetették, más javaslatokkal sem szivesen álltak elő és egyáltalán oy kétségtelen rosszakaratot tanusitottak, hogy mind e bizottságok közül egyedül a berlini tudott egy minimális és praktikus szempontból teljesen hatástalan eredményecskét elérni. A helyzet tovább is fölöttébb kényelmetlen és bizonytalan: a közlekdés a két ország között még ma is ugyszólván teljesen lehetetlen, a litvánok a tényleges határokat nem ismerik el, és az állapot sem normálisnak, sem békésnek nem mondható.

A jugoszláv-lengyel barátság

— Igy van — mondottam — a kisententtal és az oly nehezen alakuló balti szövetséggel is bizonyára. Hisz ismételten volt arról szó, hogy Lengelország a kisententehoz, vagy pedig a baltiak kereskedelmi szövetségéhez csatlakozna?

»Valóban« — felelte Zaleski — »ugy a balti mint a balkáni államokkal a legszivélyesebb jóbarátságot tartjuk fenn. *Csehszlovákiával és nevezetesen Jugoszláviával való felettébb szivélyes viszonyunkat mutatja különben a legutóbb kötött kereskedelmi szerződésünk is. Mindamellett a kisententeba nem fogunk és nem akarunk belépni semmi esetre, minthogy a kisentente voltaképeni létalapja a trianoni szerződés megvédése; amit ha helyeslünk is, az kevésbé életérdekünk mint nekik, minthogy abban nem vagyunk közvetlenül érdekelve és közöttünk és a magyarok között szintén zavartalan a jóviszony. Lengyelországnak talán épen az a rendeltetése, hogy mint egy összekötő kapocs legyen a balti és balkáni államszövetség között«...*

»A sokat emlegetett balti szövetség egyébként nem áll közel megalakulásához. Az oroszok természetesen mindent elkövetnek, hogy megakadályozzák a balti egységet és annak bizony sok nehézsége is van még. Mi mindenesetre szivből örülünk neki, ha a balti államok jól megértik egymást és ha minél szorosabb kapcsolatba lépnek egymással. Hasznára válna ez Lengyelországnak is (minthogy egyáltalán az államszövetségek létrejötte elősegiti az európai békét és az európai egység kialakulását.) A balti egység nagyon megkönnyitené persze a lengyel-litván konfliktus békés elintézését is. Talán az uj rigai kormány, mely belpolitikai strukturájában is jobban megfelel a szomszédoknak több eredményt fog elérhetni a balti egység tekintetében is...«

Benedek Károly

Juon nem tud olvasni

Romantikus operettekben minden izgalom nélkül találkozunk olyan jelenségekkel, amelyek ámulatba ejtenék a prózai életben az embert. Teszem azt, kijön a szinre egy grófnő, (alább nem adja a szerző, sőt a teljesen eldemokratizálódott Bécs is ragaszkodik hozzá, hogy királynő, hercegnő, vagy grófnő szerepeljen az operett cimében), — mondom, kijön az előkelő hölgy, látszólag semmi baja, öt perc mulva mégis énekelni kezd és elárulja életének számtalan intimitását.

Nyilván fölöttünk levő erők befolyása müködik közre — hiszen erre nincsen kézzel fogható bizonyitékunk, — de ott teremnek más grófok és grófnők is és nyilvánvaló, hogy a felső tizezer társadalmi szokásainak tesznek eleget, amikor szintén énekelnek.

Ne gondolják, hogy csak ugy könnyedén odadobok állitásokat és problémákat, hogy nesze neked publikum, rágódj rajta, verd be az embertársad fejét érte, én Ibsennel tartok és nem oldom meg egyiket sem, — szó sincs róla, nem teszek ilyesmit. Igenis, szemléltetően állitom be mindazokat, akik a jelen tény alkalmával a szinpadon tartózkodnak. Nyilvánvaló, hogy ők alárendeltebb társadalmi állásuak, mert csak ismétlik azt, amit az elülnevezett grófnő énekelt és cselekedett, esetleg még szerényebb körre szoritkoznak és csak a refrénjét mondják az ő mondanivalóinak.

Aztán elvonulnak, de ez csak jólnevelt, diszkrét egyéniségük mellett bizonyit, jön ugyanis egy birkapásztor, vagy rablóvezér, látnivaló rajta, hogy hiányos az iskolázottsága, — ő maga is emlitést tesz erről, nem szólva a karmesterről — azonban szintén énekel, öt perc mulva bluzt, vagy hasonló más ruhadarabot, táncol a grófnővel, jóllehet közbevetőleg, előző három percen belül csókolózik is vele.

Az önök alázatos ripertere, aki épp ugy a szinpadról ismerte meg az igazi életet, mint nagy tömegei a mai ifjuságnak, — azokban a romantikus időkben szentül meg volt győződve, hogy nincs a világon könnyebb dolog egy grófnő meghóditásánál. Hiszen az iskolában azt tanulta, hogy a szini irodalom az életet kopizálja, annak problémáit, kivánságait mutatja meg ad oculos demonstrandum s akármerre járunk, lépten-nyomon találkozunk a kor hangulatát kifejező eme tipusokkal. Annál kinosabban tünt fel, hogy a szini irodalom brutálisan mellőzte a varrólányokat, akik ifjui tapasztalatom szerint az italok közül leginkább az olvasztott amfához ragaszkodtak.

Csakhogy ezt miért öntötték volna müvészi formába az irodalmárok, hiszen tudta, látta mindenki s nem mondtak volna vele ujat. A grófnők, valóban, több népet vonzanak a szinházba, azért szent meggyőződése az önök szegény krónikásának, hogy a müvésznők a nyaralat grófok társaságában töltik s ott tanulják el a nüanszokat, meg az ugynevezett fogásokat.

Tényleg, tessék rajta tünődni, hogyan ragad ezekre a veszedelmes szépségekre az a nagyszerü modor, kitünő fellépés, melynek furcsaságai csak a harmadik paack pezsgő után bujnak ki a zsákból, akarom mondani a házmesteri fülkéből? Továbbá a másik szinpadon, amelyet az életről neveztek el, miért tud sikerrel előkelő származást és rangot imitálni az a tanulatlan iparoslegény, aki szélhámosságra adta a fejét. Higyjétek el, tehetség kérdése az egész. Bizonyos tulajdonságok velünk születnek és nem tehetünk ellene semmit. Igy érkeztünk el a nagyobbik szinpadra, amelyen az élet találkozik a müvészettel, igy beszélhetünk Juonról.

Nevezett férfiu B.-listás kecskepásztor volt, aki az erdélyi havasokban tanyázott. Onnan indult el fosztogató körutjaira, akárcsak Jókaitól megzengett elődje, a Facia Negre, ámbátor az utóbbi ur volt, szenvedélyének rabja, mig Juon kenyérkeresetből üzte a rablás sulyos, de nyilván szintén örömökkel teli mesterségét. (Azért nem jó tulságos kiváncsisággal kutatni, hogy hol találkoznak a szenvedélyek a kenyérkeresettel.)

Juon aztán annyira elszemtelenedett, hogy muszáj volt hajtóvadászatot rendezni ellene. Bekeritették, elfogták, vasraverték, rab lett, vége a dicsőségének.

A kunyhójában rengeteg felhalmozott holmit találtak, amit ugy harácsolt össze, sokszor egész falu kifosztásával. A kastélyokba épp oly szivesen ellátogatott, mint a kispolgári házakba, — hetekig eltartott a leltározás, a származási helyek felderitése.

A vallatásnál Juon többször összeráncolta a homlokát, gondolkodnia kellett.

— Ezt kitől raboltad?

— Várj csak uram, alighanem a prepolicai kastélyból.

Ilyenfajta előkelő helyről került elő a legtöbb préda. Régi családi ékszerek, kardok, aranytálak, velencei üvegek.

— Hát ez mi? — kérdi hirtelen a rendőrkapitány.

Hat levelet mutatott fel, finom irásu női levelet, amik rajongóak voltak és elragadtatással teltek a szomoruságig. Mind Juonhoz intézve.

— Mi ez?

— Fogalmam sincs róla, domnyule. Én nem tudok olvasni, mással pedig nem mertem felolvastatni, mert féltem, hogy bajba kerülök.

Mikor a kastélyt kiraboltad, ki volt otthon?

— Csak az asszony maga.

— Gazember vagy Juon, mondta a kapitány, közönséges kapcabetyár.

A legény csak állt bambán, vonogatta a vállát, mint operett-hős nyilván megfeledkezett arról a rablókalandról, amit hat női levél követett. Juon nem tudott olvasni s tudatlan volt az értékmeghatározásban is, mikor a különféle zsákmányokat taksálta, azonban nem értem meg soha, miért lett volna kapcabetyár? Miért éppen ő? **Sz. Szigethy Vilmos**

A más kárán okul az ember

Irta: Orbók Attila

Bandi, a komoly, higgadt és alapos müépitész és Gazsi, a könnyelmü, bohém, hires festőmüvész elválhatatlan barátok voltak. Barátságuknak titka éppen kétségükben rejlett, — mindegyik a másikban találta meg azokat a tulajdonságokat, amelyek belőle hiányoztak. Kora gyermekségük óta a megszokáson kivül ez füzte őket szorosan egymáshoz és életük minden zökkenőjénél egymásba kapaszkodtak, hogy aztán annál nagyobb lendülettel haladjanak céljaik felé.

Szerelmi életük sem hasonlitott. Gazsi, a piktor, soha egy pillanatig sem gondolt házasságra; futó kalandok forgatagában élt, — egyszer egy szende kiss modell, máskor valami démoni arisztokrata hölgy... Minden szép nő vonzotta, de egyik sem birta lekötni.

Bandi mindig házasságra gondolt. Még a lakását is ugy rendezte be, sőt az életrendjét is ugy osztotta be, hogy »minden felfordulás nélkül« telepedhessék be majd az asszony. A nőkről határtalan tisztelettel beszélt és gondosan készült a nagy véletlenre, amikor a Sors az utjába tereli azt a leányt, akit »alapos megfontolás« után mélló élettársának fog itélni. Gazsi nem birta soha reávenni, hogy legalább egyszer vele tartson, részt vegyen valamelyik mütermi mulatságon, vagy elmenjen vele mulatóhelyre, ahol a parketten a női szépségek valóságos kirakodóvására van. Nagyon gyakran beszélgettek szerelemről és nőkről. Gazsi, a világférfi, persze kissé fölényeskedve, szelid gunnyal oktatta Bandit s nem egyszer mondotta neki:

— Olyan óvatos és körültekintő vagy, hogy egészen bizonyosan valami rettentő szamárságot fogsz csinálni, amikor megnősülsz. Aki nem ismeri és tulbecsüli a nőket, aze rendszerint megjárja velük...

*

A »rettentő szamárságot« mégis Gazsi, a világfi és nőismerő követte el.

*

Bandi néhány hétig nem volt Budapesten; vidéken vezetett valami épitkezést. Amikor visszajött, első utja Gazsi mütermébe vezetett. Barátja tuláradó boldogsággal fogadta:

— Oh, hogy örülök, hogy végre megint itt vagy! Életem legnagyobb eseményéről kell beszámolnom neked. Szerelmes vagyok! Halálosan szerelmes! Én, aki sohasem hittem a komoly szerelemben s a nőkben...

— Remélem nem akarsz megnősülni, — mondotta Banda, aki elképzelhetetlennek tartotta, hogy Gazsi el birja határozni magát ilyen komoly lépésre.

— De igen, megnősülök és mához egy hétre férj leszek, — jelentette ki ünnepélyesen a piktor.

Aztán elmesélte, hogy alig két hete kirándult az egyik dunai hajóval. A fedélzeten megismerkedett egy idős hölggyel, akinek a társaságában végtelenül bájos, érdekes, magas, nyulánk, kékszemü fiatal leány volt. Beszélgetésük során kiderült, hogy a leány teljesen árva, az idős hölgy a nagynénje s egy ezredes özvegye, (mint az idős nők legnagyobb része). A leány — Eszternek hivják — énekesnőnek készül, mert csodálatosan finom és fejlett szopránhangja van... Gazsi a hajón maradt. Elkisérte őket Bécsig, ott kiszállt velük s három napon át lovagias kisérőjük volt. Az idős hölgy, attól a perctől kezdve, hogy megtudta, hogy Gazsi gazdag és hires festőmüvész, végtelenül szivesen fogadta társaságát... Amikor három nap multán Budapestre visszajöttek, Gazsi megkérte Eszter kezét s ő volt a legjobban meglepődve, hogy hirtelen elhatározását a nagynéni milyen kitörő boldogsággal fogadta. Mintha csak az ő kezét kérték volna meg. Eszter is boldognak látszott... Bevallotta, Gazsi már az első látásra »nagyon rokonszenvesnek tünt fel neki«.

— Talán nem is kell mondanom, — tette hozza a szerelmes piktor, — hogy még ma elviszlek hozzájuk és bemutatlak nekik. Te leszel az én tanum. Majd ha meglátod a menyasszonyomat, rögtön meg fogod érteni, hogy én, a könnyelmü, gondtalan, mulatozó ember, miért változtam meg egyik napról a másikra.

*

Gazsi még aznap délután bemutatta Bandit a hölgyeknek.

A piktornak igaza volt. Eszter szépsége és bájossága minden elképzelésen tultett. A komoly, megfontolt müépitész megértette müvész barátja elhatározását. Egy ilyen drágagyöngyért érdemes a tenger mélyére is leszállani. A nagynéni láttára azonban Bandi kis borzongatásfélét érzett. Az idős hölgy rikitóan szines selyemruhában fogadta őket, erősen ki volt festve s egyik cigarettát a másik után szivta. És egyre emlegette boldogult drága jó urát, az ezredest...

Bandi kérte Esztert, énekeljen neki. A leány szó nélkül leült a zongora elé, az épitész szembe vele, az ablaknál állt. Gazsi a szoba másik sarkában tartotta szóval a nagynénit, ki suttogva és áradozva mesélte neki, hogy menyasszonya milyen végtelenül szerelmes...

Eszter valami tragikusan szomoru német dalt énekelt. Bandi elmerülten, mindenről megfelejtkezve nézte... Egyszer csak a leány könnybelábadt, nagy kék szemét reáemelte és hosszasan, szomoruan, önfeledten meredt reá, mintha meghatott hálával akarta volna megköszönni völegénye barátjának néma hódolatát...

Amikor elbucsuztak, Eszter melegen megszoritotta Bandi kezét s azt mondotta:

— Remélem, hogy továbbra is olyan jóbarátok maradnak, mint voltak és házunknál mindennap látni fogjuk...

Bandi persze megigérte.

*

Másnap Bandi levelet irt Gazsinak, hogy egészen váratlanul Rómába kell utaznia a kormány megbizásából és végtelenül sajnálja, hogy nem lehet tanu a házasságkötésnél.

Eltelt másfél esztendő s a két elválaszthatatlan jóbarát nem látta egymást. Bandi, amikor értesült, hogy a festő feleségével nászutra Egyiptomba utazott, hamar visszatért Budapestre, rendezte dolgait, irodája vezetését egyik mérnök-munkatársára bizta s aztán gyorsan megint elutazott külföldre, — két nappal Gazsi visszaérkezése előtt. Eleinte még váltottak néhány levelet, de mindkettőjük levelei egyre üresebbek, semmitmondóbbak lettek, nemsokára pedig reájöttek, hogy nincsen mit közölniök egymással... De annál több eltitkolni valójuk volt...

*

Bandi, aki minden hónapban Európa más és más városába menekült, egy ködös, őszi estén, Londonban, a csöndes Heath Streeten valósággal belebotlott barátjába, Gazsiba... Egy pillanatig megkövülten állottak szemben egymással... Mindketten sápadtak, megtörtek voltak...

Aztán Gazsi a nyakába borult barátjának és elcsukló hangon csak annyit mondott:

— Öngyilkos lettem volna, ha veled nem találkozom... Olyan borzalmasan elhagyatott vagyok...

Befordultak egy mellékuccába és bementek egy csöndes kis bárba. Ott aztán kitárta a szivét Gazsi:

— Tönkretett az asszony és a nagynénje... Oda van mindenem... A becsületem, a vagyonom, a kedélyem, a müvészi fantáziám...

Elmondta, hogy a gyönyörü Eszter megcsalta. Minden barátjával kacérkodott s nem is eggyel viszonyt kezdett... Vad féktelenséggel dobta bele magát az életbe... Pazarolt... Adósságokat csinált... És amikor ő, a szédült szerelmes nagykésőn reájött, hogy a teljes romlásba viszik, akkor a nagynéni Eszter pártjára állott, összejátszott vele, hogy elkerülhetetlen válásuk előtt minél jobban kifosszák őt... Sikerült is...

Borzalmas részleteket mesélt el a pokolról, amelyben élt... Elmondotta, hogy gyógyulni, felejteni jött Londonban... Dolgozni akar ujra, csak dolgozni... De olyan elhagyatottnak érezte magát, hogy ha a véletlen nem hozza eléje barátját, a tépelődő emlékezések egyik gyötrődő pillanatában öngyilkos lett volna...

Egész éjszaka együtt voltak. Bandi mohó érdeklődéssel kérdezte ki Gazsit házassági tragédiájának minden részletéről és a boldogtalan müvész valósággal megkönnyebülten, bizakodóan vett bucsut tőle. Megbeszélték, hogy másnap délután találkoznak Bandi szállójának hallijában.

*

Másnap a szálloda portása levelet nyujtott át Gazsinak:

»Bocsáss meg, de rendkivül fontos ügyekben, a kormány hivására, azonnal Budapestre kellett utaznom. Igaz barátod: Bandi. P. S.: Majd otthonról bővebben irok neked«.

*

Gazsi többé nem hallott hirt barátjáról. Csak egy hónap mulva. Akkor is egészen véletlenül. Kezébe került egy budapesti ujság és a »Hymen«-rovatban elképedve olvasta, hogy alapos, megfontolt, higgadt barátja, Bandi nőül vette az ő elvált feleségét, Esztert...

Gazsi hamarosan kigyógyult bánatából. És ködös londoni estéken sétálva mindig várta, hogy egyszer csak beléje botlik egy szerencsétlen, csalódott ember, aki a vesztébe rohant...

Somlyó Zoltán:

Juniusi estén...

Juniusi estén, mikor a magos
ég csupa fénylés, égő csillagos:

a tűzben állni volna jó veled,
szivünkre szivni az illatos szelet.

Aztán titokba, hogy te meg ne lásd,
felnyulni, hol legszebb az égi palást:

S amig legforróbb csókodat adod:
letépni onnan egy szép csillagot.

Rádirni arra, mig a hold nevet,
nefelejcs nedvével a te nevedet.

És szépen, csöndbe dobni ujra fel,
hogy a csillagos ég se feledjen el...

Egy berlini taxi-sofför a Kotromanics-dinasztia leszármazottjának vallja magát és hamis igazolványok alapján igényt tart a jugoszláv trónra

Kicsoda az állitólagos Kotromanics-Dábisa herceg? — Propaganda a német sajtóban egy szélhámos orosz emigráns trónaspirációi érdekében

Beszélgetés a trónkövetelővel

Berlin, junius hó.

A német sajtóban néhány hónap óta bizonyos rendszerességgel felbukkannak hirlapi közlemények, amelyek arról szábolnak be, hogy a berlini orosz emigránsok közt él valami

Kotromanics-Dobisa Sándor herceg nevü volt tiszt, aki egy régi szerb uralkodócsaládból származik és igényt tart a jugoszláv trónra.

Az állitólagos Kotromanics herceg létezéséről és trónaspirációiról először a »*Berliner Mittag*« cimü napilap számolt

Kotromanics-Dabisa herceg

be, a német jobboldal déli lapja, amely *több, mint tétuzat cikkben szólt sikra »számüzetésben élő királyi herceg« érdekében.* Ezeknek a közleményeknek az alapján erőteljes propaganda indult meg a német sajtóban a jugoszláv trónkövetelő mellett, aki egyébként

mint taxisofför keresi a kenyerét Berlin-Wilmersdorfban.

Az akció természetesen *egészen komolytalan* volt, annyira, hogy *a berlini jugoszláv követség nem is találta szükségesnek a német sajtó tendenciózus — és sok tekintetben sértő — közleményeivel szemben állást foglalni.* Mármár egészen elaludt a Kotromanics-ügy, mig aztán most a legutóbbi jugoszláviai események ujból lángra lobbantották az állitólagos királyi herceg kihamvadófélben levő reményeit és ujult hévvel kapott lábra a trónhozjuttatása érdekében kifejtett propaganda. A »*Neue Zeit*« cimü nagy berlini reggeli lap junius 23-iki száma *az első oldalán* közli Kotromanics-Dubisa fényképét, autójával együtt, ezzel a cimmel: »*Berlini sofför, mint jugoszláv trónkövetelő*«. A kép alatt vastag betükkel a következő szöveg olvasható:

»A jugoszláv szkupstinában abban a pillanatban lőtték le Radics volt minisztert, amikor Dobisa-Kotromanics herceg trónjelöltségéről kezdett beszélni. Kotromanics herceg volt orosz tiszt, jelenleg Berlinben él, mint taxisofför. Pártjának központja Párisban van ő maga távol áll minden politika agitációtól. A Kotromanics-család tényleg uralkodott Boszniában a középkorban«.

A »*Neue Berliner Zeitung*« ugyancsak első oldalán hozza »*A horvát trónkövetelő*« cimmel Kotromanics sofför arcképét, a következő szöveggel: »*Kotromanics-Dobisa Sándor herceg, egy Berlinben élő orosz tiszt, akinek szerepe van a horvátországi mozgalmakban*«.

Mit mond a rendőrség?

Érdeklődtem a berlini rendőrségen az állitólagos Kotromanics-Dobisa herceg felől. Azt a választ kaptam, hogy ilyen nevü sofför csakugyan él Berlinben, Wilmersdorfban állomásozik, a kocsija száma: *I. A. 15153.*

A trónkövetelő — okmányai szerint — 1895 szeptember 1-én született Ukrajnában, a csernigovi kormányzósághoz tartozó romanov-sztihinai uradalomban. Felesége *Cantacuzena* Ariadna-Mária hercegnő. A házaspár 1921 december 4-ikén érkezett Németországba, amelynek területét Kotromanics-Dobisa azóta *nem hagyta el*, felesége azonban

négy évvel ezelőtt Jugoszláviában járt, ahonnan hosszabb tartózkodás után tért vissza.

A trónkövetelő autójában

Vasárnap délelőtt kivitettem magam a herceg-sofför egysoros taxijával Grunewaldba és egy kis, nyári kocsmában meghivtam egy pohár sörre. Az ital hamár megoldotta a magastermetü, szőke fiatalember nyelvét, aki a második pohár sör után elmondotta, hogy orosz tiszt volt és hercegi családból származik.

Megkérdeztem, hogy melyikből?

— Kotromanics-Dobisa Sándor herceg vagyok, — mutatkozott be.

— Kotromanics? — kérdeztem — de hiszen *az egy kihalt bosnyák uralkodócsalád?*

A sofför fölényesen legyintett a söröspohárral:

— Szó sincs róla, hogy kihalt volna. Ezt csak azok terjesztik, akik attól félnek, hogy bejelentem igényemet a trónra.

— Melyik trónra? Bosznia megszünt önálló királyság lenni.

— Hogyne. Tudom. Az én őseim azonban nemcsak bosnyák, de szerb királyok is voltak egyuttal. Tetszik tudni, ez ugy volt, hogy a szerbiai Nemanics-dinasztia utolsó férfitagjának, *Dragutin* királynak a legidősebb lánya az én ősömnek, II. Istvánnak volt a felesége. Amikor Dragutin szerb király meghalt, unokája, a Kotromanics-házból való I. Tvertko királyt koronázták meg Szent Száva sirjánál Szerbia és *Bosznia uralkodójává 1378-ban.* Akkor már huszonegy éve volt bosnyák király. Ettől kezdve háromszáz éven keresztül az én őseim uralkodtak Szerbiában, csak akkor menekültek el, amikor a török kényszeriteni akarta őket arra, hogy felvegyék a mohamedán vallást.

Megkérdeztem a soffört, honnan tudja ezeket az adatokat ilyen pontosan.

— Az édesapám, aki orosz diplomata volt, *tiz évig dolgozott rajta, amig a család történetét összeállitotta.* Tőle tudom, hogy az első ősünk, akinek a nevét feljegyezte a történelem, *Comes Kontromanus* 1163-tól kezdve uralkodott a mai Jugoszláviához tartozó Boszniában. Ugye, kérem, nem is tetszett gondolni, hogy a sofför, aki kihozta ide Grunewaldba, Európa egyik legrégibb uralkodóházának egyik tagja.

— Miért nem tértek vissza a Kotromanicsok, ha nem haltak ki, a török elüzése után Boszniába?

— Mert a Habsburgok nem engedték. Meg közben jól elhelyezkedtek Oroszországban, előkelő állásokat töltöttek be, a nagyapám atyja, Dobisa-Kotromanics Sándor herceg tábornok volt I. Sándor cár uralkodása alatt és résztvett a Napoleon elleni háborubán.

— De magának már nem megy olyan jól, mint nekik. Miért nem tér maga vissza?

— Nem engedik. *Politikai okokból.*

— Mik ezek a politikai okok?

— *Erről nem nyilatkozhatom*, — felelte a sofför nagyképüen.

»A nép mellettem van«

Hosszas faggatásra kijelentette, hogy *a jugoszláviai kormányzat fél az ő visszatérésétől.*

— Már miért félne?

— Azért, kérem, mert *a nép mellettem van.*

Elnevettem magam.

— Engedje meg — mondtam — de a jugoszláviai nép *azt sem tudja, hogy maga a világon van.*

A sofför leintett:

— Erről én jobban vagyok informálva. A feleségem lent járt 1924-ben Jugoszláviában és meggyőződött róla, hogy a Kotromanics-dinasztia még ma is a legnagyobb népszerüségnek örvend. Amikor az emberek megtudták, hogy családunk nem halt ki, *egyhangulag követelték, hogy az utolsó Kotromanics jöjjön haza!*

— Érdekes, — szóltam — abban az időben én is Jugoszláviában éltem és soha egy szót sem hallottam ilyesmiről.

— Azért mert a megboldogult Pasics nagy ellenségünk volt. Ő elnyomta a közvéleményt. A feleségemet is egykettőre kiutasitatta Jugoszláviából, amiért el mert menni Szarajevóba, ősi fészkünkbe. A hatóságok nagyon csunyán bántak vele.

letartóztatták kémkedés miatt, azután megfigyelés alatt tartották, mint kommunista agitátort.

Azzal vádolták, hogy moszkvai pénzen utazott le a Balkánra.

— Hát ki finanszirozta az utazást?

Kotromanics herceg meglepő feleletet adott:

— *Megvágtuk Pacelli pápai nunciust, aki diplomáciai ügyben épp Berlinben járt.*

A katholikus klérus anyagi támogatását a trónkövetelő-család, ugylátszik, rendszeresen igénybe szokta venni, mert amikor a hercegnőt kiutasitották Jugoszláviából, hasonló módon szerezte meg az utiköltséget Berlinig.

— *Megpumpolta a szarajevói püspököt*, — magyarázta a sofför mosolyogva.

Az akasztófa torkában

Amitől rettegtem, bekövetkezett: Kotromanics elkezdte mesélni a bolsevizmus alatti élményeit. Ezeknek az élményeknek az a bajuk, hogy mind egy kaptafára mennek, minden orosz emigránssal *ugyanazok* a rendkivüli és *hihetetlen* dolgok történtek meg. Kotromanics-Dobisa is tiszt volt a háborubán ő is megtagadta a szolgálatot, a mikor a vörös hadseregbe besorozták, *(természetesen)* és őt is letartóztatták emiatt. 1917 december 8-ikán. A forradalmi törvényszék előtt *magától értetődően* halált megvető bátorsággal viselkedett és olyan válaszokat adott a vádbiztosnak, hogy az igazán nem tette ki ezeket az ablakába.

A tárgyalás lefolyását a herceg igy mesélte el:

— Hogy hivják? — kérdezte a vádbiztos.

— Dobisa-Kotromanics Sándor herceg.

— Maga tiszt. Mért vonta ki magát a szolgálati kötelesség teljesitése alól?

— Engem elbocsátottak a hadseregből, amelyet *egész életemben hiven szolgáltam.*

— Nem olvasta a rendeletet, hogy a tisztek kötelesek az uj hadseregbe belépni?

— De igen, csakhogy önök nem kivánhatják egy férfitől, aki semmi *mást nem tud, mint meghalni a cárjáért*, hogy meggyőződése ellenére cselekedjék. Vagy talán *önök a cárért akarnak ma harcolni?*

— Kikérjük magunknak ezt a hangot!

— *Csak tessék!*

A vádbiztos erre — a sofför előadása szerint — előrántotta revolverét és le akarta lőni, de *társai megakadályozták ebben.*

Gratuláltam ökegyelmességének ahhoz, hogy ilyen hősiesen viselkedett a forradalmi törvényszék előtt és megkérdeztem, hogyan lehet az, hogy mégse itélték halálra?

— *De halálra itélték*, — mondta rövid habozás után.

— Na és nem végezték ki?

— Az ugy volt, hogy egyszerre körülbelül százunkat vittek kivégezni. Már vagy *huszonötöt felakasztottak közülünk és éppen én jöttem volna sorra*, amikor autón odaérkezett egy előkelő szovjetfunkcionárius, aki titokban az ellenforradalmárokkal érzett és nekem jó barátom volt. Ő elrendelte, hogy mégegyszer hallgassanak ki, mert az a gyanu, hogy fontos adatokat tudok egy ellenforradalmi szervezkedésről. Mindjárt magával is vitt az autóján, aztán azt a tanácsot adta, hogy szökjek meg.

Persze, a herceget is egy hü inas szöktette külföldre és ugyanaz a hü inas lopta el vagyont érő családi ékszereket, amiket a herceg rábizott.

A sofför élményei

A hercegi pár Esztországba menekült és ott éltek huzamosabb ideig, majd Németországba költöztek. *Ekkor még* volt kétezer angol font vagyonuk, amit azonban az infláció idején elspekuláltak.

— Arra számitottunk, hogy a márka emelkedni fog, — mondja Kotromanics.

Amikor már semmijük sem maradt, beállt egy nyomdába segédmunkásnak. Itt nem tudott annyit keresni, amiből másodmagával megélhetett volna.

— Inkább beálltam sofförnek. Ezt az ember, ha akarja, ugy is tekintheti, mint sportot. Legnehezebb volt megszokni a borravaló elfogadását. De megszoktam, — nyugtatott meg, nehogy sértésnek tekintsem majd borravalóval megajándékozni — sőt ma már jól is esik. Eleinte, három és négyszáz márkát is megkerestem havonta, de az uj tarifánál *nem lehet többet, mint kétszázat.* Nem igen adnak az utasok borravalót, csak azok a nők bőkezüek, akik randevukból élnek. Ezektől a legkényelmetlenebb a borravalót elfogadni. Dehát nem sérthetem meg őket...

Kocsintottunk és ezután kivette zsebéből a »Neue Zeit« előző napi számát:

— Itt le vagyok fotografálva az autómmal, — szólt büszkén — a háttérben állt Zsigmond német-római császár szobra. *Én vagyok az ő egyetlen élő rokona.* A császár kétszer nősült és *mindakétszer Kotromanics - hercegnőt vett feleségül.*

Befejezésül elmondta, hogy egyelőre megmarad a sofföri foglalkozás mellett és nem gondol arra, hogy hamarosan az uralkodói pályára lépjen.

— *Igényeimről azonban nem mondok le*, — jelentette ki.

Ezeket az igényeket ügyvédje, dr. E. *Frey* utján kivánja Comes Kontromanics utolsó ivadéka érvényesiteni. Frey doktor Berlin leghirésebb kriminalistája, akinek utolsó nagy sikere az volt, amikor a Hilde Scheller-pörben elérte, hogy védencét, a gyilkos diákot, Krantz Pált felmentsék.

Mi igaz a sofför meséjéből?

Az állitólagos Kontromanics-Dobisa herceg kétségtelenül szélhámos. *A Kontromanics-dinasztia évszázadokkal ezelőtt kihalt* és minden jel arra vall, hogy

a trónkövetelő sofför hamis néven, hamis igazolványokkal ellátva él Berlinben.

Hogy ezeket hogy és hol szerezte, milyen célból, — azt nem lehet megállapitani. Egészen valószinütlen, hogy a trónkövetelő komolyan gondol ilyen igényeinek érvényesitésére, sokkal közelebbfekvő az a feltevés, hogy *az egész trónkövetelési história csak arra szolgál, hogy hiszékeny emberekből előkelő származásának hangoztatásával pénzt csaljon ki.*

Megvágja őket, mint a nunciust...

d. t.

A szükség

Irta: Szász Márton

Bősz Péter, a segédkönyvelő, ott áll az íróállvány mellett, előtte a hatalmas nyitott könyv. Nagy, bozontos feje lecsuklik a könyv felé, belül pedig rettenetes erőfeszitéseket végez, hogy ne hulljon egészen rá a könyvre.

Az osztályfőnök sürgető hangon bekiált a másik szobából:

— Mi az Bősz ur, még mindig nincs készen a kivonat?

Felriad. Igen, igen. A Gerő és Sugár saldokontója.

— Rögtön meg lesz főnök ur — szól vissza és nagy elhatározással ujból a könyv fölé hajlik.

Mi az? Mi van vele már megint? Mintha hályog volna a szemém, ugy futnak össze a betük. Dühös magára szörnyen. Nagy öklével olyan erővel dörzsöl bele a szemébe, hogy szinte fáj. Dolgozni kezd. Egy darabig szép, szabályos számokat szánt a kockás papiron. Aztán megint elölről kezdődik az egész. A mázsányi nehéz szempillák lecsukódnak, feje groteszk módon előre bukik.

Az osztályfőnök türelmetlenül besiet. Megáll a bóbiskoló ember előtt és erélyesen rákiált:

— Bősz ur, hiszen maga alszik!

Ijedten felkapja a fejét és az elkezdett zérust befejezi.

— Én? Ugyan. Hova gondol főnök ur. Dolgozom. Azonnal készen lesz a kivonat.

Nevetséges. Igy megvádolni egy régi, mindig pontos tisztviselőt? Hogy szabad ugy rákiabálni valakire, hogy az megránduljon az ijedségtől? Hát alszik ő? Hiszen tagadhatatlan, tényleg álmos. Az is bün? Tehát ő arról, hogy a Pistike tizszer is felriadt az éjjel? Ugy látszik rosszat álmodott, biztosan megterhelte a kis gyomrát az a gyerek. Lám, ő rá is szólt egyszer a fiura, hogy ne egyen már annyit a krumpliból, de erre a felesége, ez a szegény, beteg asszony olyan szemrehányóan nézett rá az ágyból, hogy neki a torkára fulladt a szó. Kacagni kellene, ha nem fájna olyan nagyon ez a nézés. Hogy ő sokallaná a Pistike étvágyát? Hiszen ugy szereti azt az aranyhajas, dundi kölyköt, hogy akár meg is halna érte. Ez azonban még nem jelentheti azt, hogy passzivan néznie kelljen, mint rontja el a gyerek a gyomrát. Most itt van. Egész éjszaka nyugtalan, láthatatlan ellenségekkel viaskodik, lángol az a pufók, kis arca, az inge csupa viz az izzadságtól. Nem azért, mert neki fel kellett kelni és felpiszkálni a tüzet, nehogy a Pistike megfázzon, de minek mindez, ha vigyázni is lehetne? De mer a vitatkozni? Az a szegény asszony, már két hete, hogy az ágyat őrzi. Olyan erőtlen és gyenge, mint egy csecsemő pihegése. Nagyot nevettek tegnap, pedig inkább sirni lehetne rajta, azt mondta az a Koravén Jolánka, hogy anyuka keze olyan átlátszó, akár olvasni lehetne rajta keresztül. Hát csoda? A tüdeje van megtámadva szegénykének, alig vesz táplálékot magához, csak sorvad és fogy szemlátomást. Az orvos azt mondja, délre kellene menni, napsugárba, melegbe, ott hamarosan meggyógyulna. Miből, uristenem, miből? Hiszen az a recept, amit még három nappal ezelőtt irt az orvos, még az is itt van a zsebében, nincs pénze, hogy megvehesse. Öt nap hiányzik még az elsejéhez, a fél fizetését kivette már előlegbe, a szabályok szerint nem vehet ki többet. Az asszony nem szól semmit, csak ránéz, azzal a két, láztól megkinzott szemével, amikor ő hazamegy. Miért nem kérdez, miért nem lázadozik, hiszen az életéről van szó. Hogyan lehet valaki ennyire jó, hogy nincs panasza sohasem? Ez a hangtalan szenvedés jobban fáj annak, aki nézi, mintha szeges korbáccsal verne végig rajta.

— Bősz ur, készen van?

Micsoda? Ahá, igen, a Gerő és Sugár kivonat. Ejnye, de sürgős.

— Azonnal készen lesz főnök ur.

Megnézi az órát. Lehetetlen, már fél tizenkettő? Neki most el kellene menni az iskolába, igazolni a Jolánka kimaradását. Mi baja annak a kisleánynak, kérdezné a tanitónő. Ó, semmi, csak a torka fáj egy kissé, pár nap mulva ismét bejár majd rendesen, mint azelőtt. Jól van Bősz ur, Jolánka igazolva van.

Pedig hát egy szó sem igaz a betegségből. Egészséges az a lány, mint a makk. Bősz ur hazudni kénytelen, csak belül pirul és szemeit lesüti. Jolánka azért nem mehet a többi első elemisták közé, mert a két kis cipőcskéjének lukas a talpa. Jolánkának csak egy pár cipője van. Meg kellene talpalni, ő reggel el is hozta magával, megigérte, hogy délben már vissza is viszi. A két kis rokkant cipő itt van az iróasztal fiókjában, elsejéig ki sem kerülhet onnan. A cipész nem hitelez többet, hiszen az ő cipőjéért is csak a fél részletet tudta megfizetni elsején. Most kénytelen lesz otthon is hazudni, sőt ráfogni a cipészre a bünt, akinek annyi a dolga, hogy nem ért rá a kis lábbelit rendbehozni. Majd holnap. És minden nap azt mondani: Holnap, egészen elsejéig. A kicsi talán el is hiszi, de az a drága, beteg asszony majd ránéz, nem szól és bizonyára sir, belül, láthatatlan könnyekkel.

— Mi lesz Bősz ur, meddig várjak még?

De ideges ma az öreg. Hát azt hiszi, egy ilyen hosszu saldokontót csak ugy meg lehet csinálni? Tessék várni kérem, ha ő azt mondja, hogy mindjárt készen lesz, azt szentirásnak lehet venni.

— Pár perc türelem, főnök ur, már be is fejezem.

— Mi van ma magával? Otthon aludjon Bősz ur, ne itt az irodában.

Erre már nem is válaszol. Mélyen megbántva dolgozik, vonalaz és lezárja a kivonatot.

Ugy. Most be fogja vinni a kész dolgot és jól odamondogatja az osztályfőnöknek, hogy ő vele igy beszélni nem lehet. Ő tudja a kötelességét, neki senki ne mondja, hol szabad aludni. Egy régi hivatalnokkal szemben nem engedhet meg ilyen hangot még a vezérigazgató sem, nemhogy egy osztályfőnök! Mit bánja ő, akár mi lesz is, dobják ki, de sértegetni nem hagyja magát. Kap ő ilyen állást, ennyi fizetéssel, amennyit akar. Majd megmutatja ő, kicsoda Bősz Péter!

Határozott mozdulattal a főnök elé teszi a kivonatot.

— Tessék — mondja keményen.

Közelebb hajol. A szive a torkában dobog.

A főnök ur felnéz.

— Rendben van. Óhajt még valamit, Bősz ur?

Bősz keresi a szavakat és elszántan néz az osztályfőnök szemébe. Most... Most ki fog törni belőle minden keserüség, ami heteken át felgyülemlett benne.

— Én... nem... — kezdi el rekedten, de megakad.

Az osztályfőnök mintha már ismerné ezt a zavart. Kelletlenül nyul egy utalvány után.

— Már megint előleg? Meddig még? — kérdi.

Bősz egész testében megvonaglik.

Orditani akar. Nem! Nem előleg! Azt a hangot fogja kikérni, ahogyan vele az elébb beszéltek!

Az osztályfőnök a kezébe nyomta az utalványt.

— Kétszáz dinárnál többet nem lehet Bősz ur. Valamennyinek maradni kell elsejére is.

Bősz tágranyilt szemmel hajol az utalvány fölé, de nem látja a papirt és a számokat sem. Egy orvossággal teli üveg, két megtalpalt kis cipő és egy megmaradt száz dináros képe remeg az akaratlanul kibuggyanó könnycseppben.

Meghajol.

— Köszönöm — mondja fátyolos hangon.

ÉLET A DUNÁN

Cseney Vuchetich László rajzai

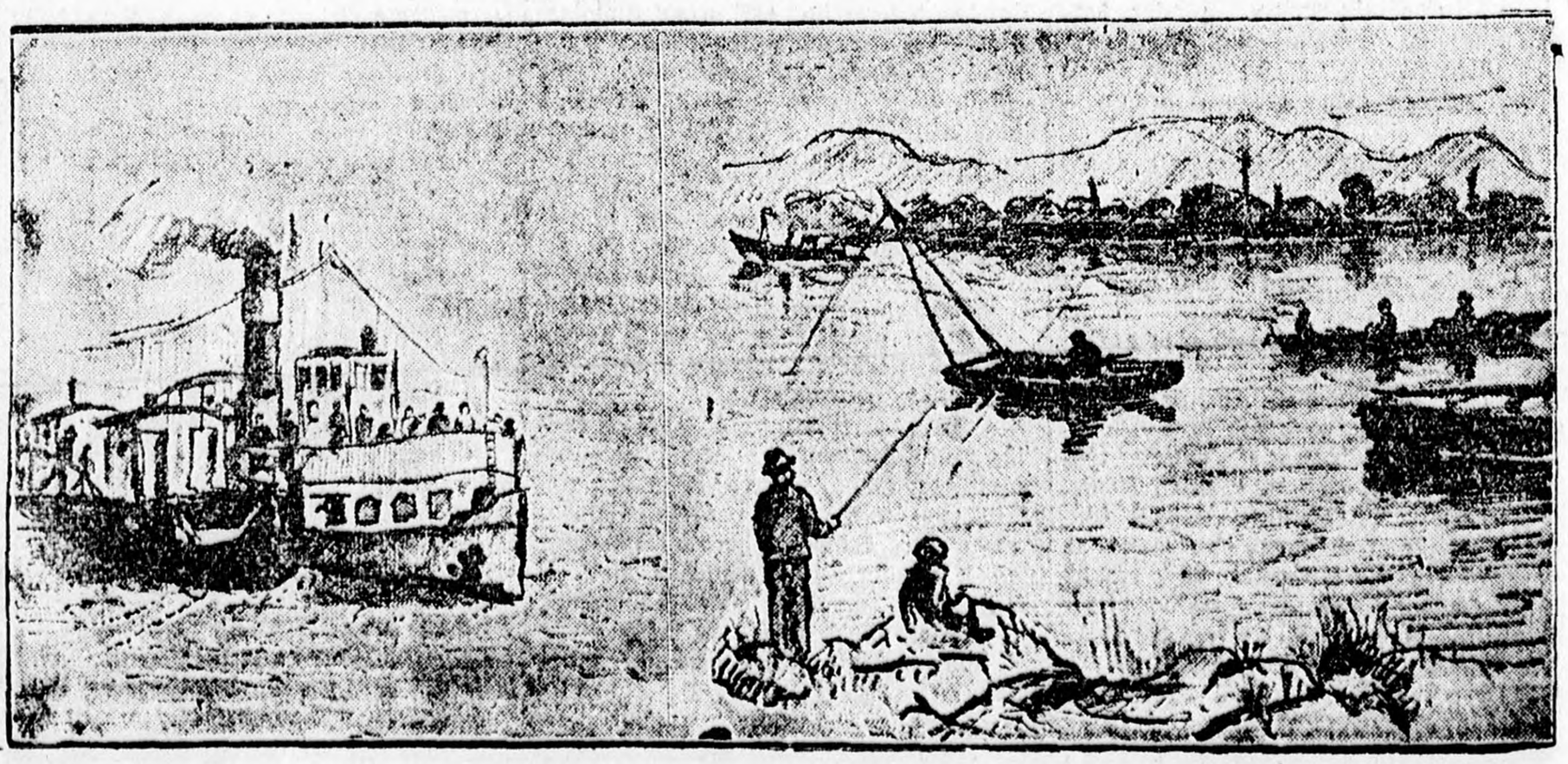

A falusi földmüves is erkélyes villát épittet

Beszélgetés Karl Heinz berlini épitészmérnökkel, aki a kertváros tartja a jövő metropolisának

A kis dalmáciai fürdőhelyen gyors tempóban folynak az épitkezések. Az öreg, kényelmetlen szállodák helyébe modern paloták emelkednek, világvárosi kényelemmel és eleganciával. A Lapadon egy amerikai gyáros kétemeletes villát épittet. A készülő villának már most csu-

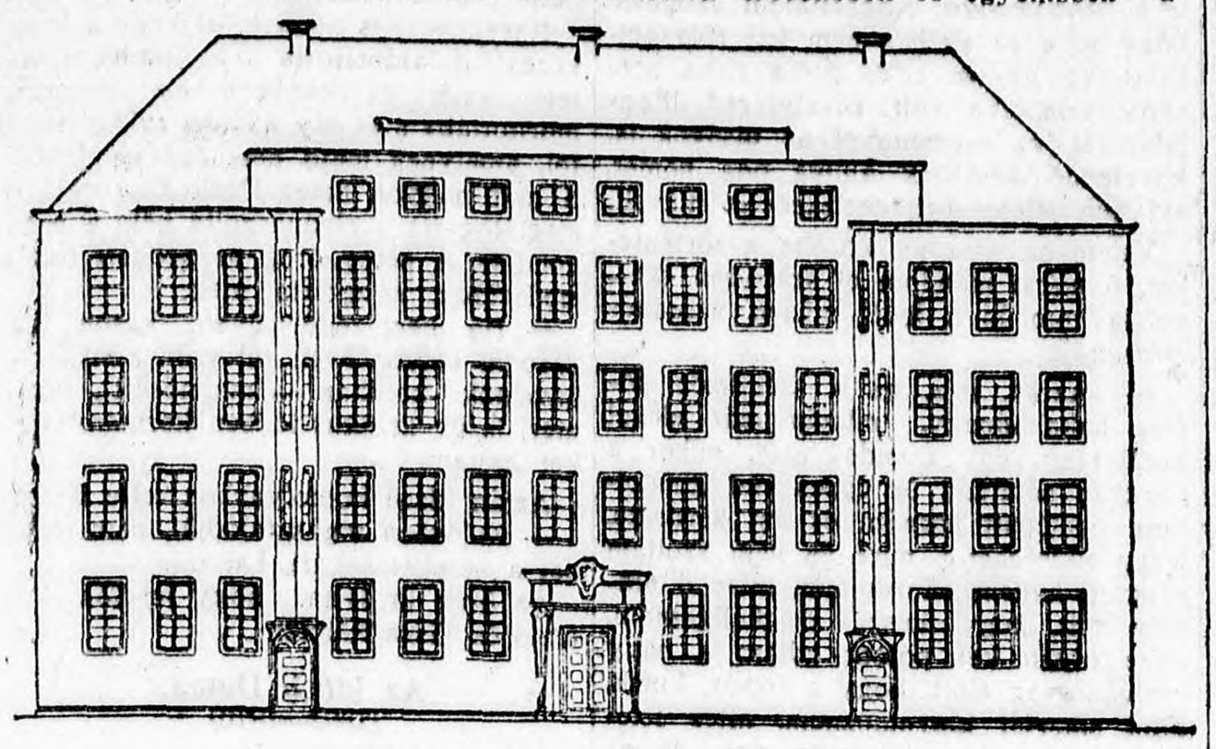

Városi bérház kislakásokkal

dájára járnak a kivácsiak. A villa tervezője és az épitkezés vezetője: Karl *Heinz* berlini mérnök. Még fiatalember, alig harmincéves, de egyike az uj német architektura büszkeségeinek. Konstantinápolytól Berlinig mindenütt dolgozott és Európa minden nagyobb metropolisában

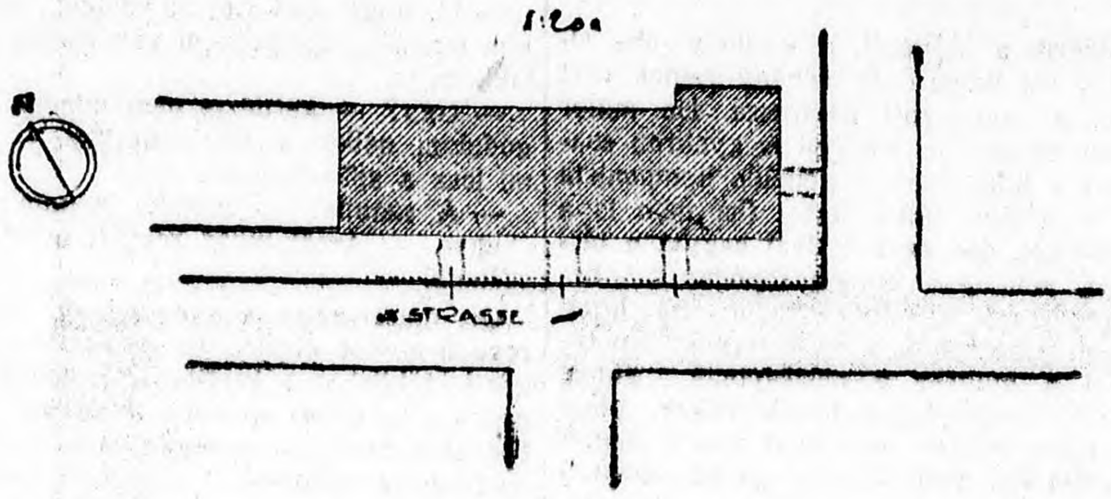

Lageplan: 1:500.

akad egy épület, amelyet az ő tervező zsenije hivott életre.

Az épitészmérnök szivesen áll rendelkezésemre és az interju kapcsán érdekes dolgokat mondott el a régi, háboru előtti architektura hibáiról és a modern épitészet feladatairól.

— A mai épitőművészet nem a formát, hanem a célt tartja szem előtt. A forma — mint az már tudott dolog — nem a lényege az épitészetnek, ép ezért elveszett idő és felesleges anyagpocsékolás egy letünt architektonika meddő elvei szerint épitkezni. Az egyszerüség diadalmas, füstös egymás hegyén-hátán tolongó ormótlan uccatömböket.

— A világért sem! Talán sok tekintetben még érdekesebbek és a szemnek tetszetősebbek a régi itáliai palazzóknál a modern épületek, a nyugodalmas egyszerüség, amely azonban nem jelent karakternélküléseget, sőt a mi házaink sok tekintetben eredetibbek és egyénibbek a barokk tulzott pátoszánál, vagy akár a közelmult bérkaszárnyáinál, amelyek szemre talán kellemesek, de udvaruk zárt, sötét, a szobák barátságtalanok és a napfény csak ritkán hatol be kicsiny ablakaikon.

— Hogy fest tehát ön szerint egy modern ház az uj épitészet praktikus elvei szerint?

— Mindenekelőtt két főháztipust kell megkülönböztetni: a városi házat és a kertházat, illetve villát. A városi épület célja: kellemes otthont nyujtani a családnak. Nagy sulyt fektetünk a belső berendezésre. *A lakásnak harmonizálni kell lakójával.* Amit eddig figyelmen kivül hagytak: a konyha és a hálószoba, amelyek bár legfontosabb helyiségei az épületnek, mégis a legmostohábban bántak el velük. Németországban már elképzelhetetlen olyan épület, amely nem rendelkezik nagy világos konyhahelyiséggel. Hisz a háziasszony idejének javarészét itt tölti. Hasonlóképpen kevés jelentőséget tulajdonitottak a hálószobának és ennek rovására inkább nagy tágas ebédlőket és vendégszobákat épitettek. Mig Amerikában a kevésbé tehetős emberek is két fürdőszobás lakással rendelkeznek. *Jugoszlávia nagyobb városaiban* — a ritka kivételektől eltekintve — *nagyon kevés fürdőszobát láttam.* A kispolgár családok beérik azzal, hogy *szombat esténkint melegvizet öntenek a mosóteknőbe és abban egy hétre kilubickolják magukat.* A másik oldalon állnak azok, akikben meg lenne a hajlandóság és a vágyakozás a kényelmes, szép lakások iránt, azonban a mai horribilis épitkezési költségek mellett *nem áll módjukban házat emelni.* Az uj épitkezés feladatai közé tartozik *megoldani a drága épitkezés problémáját, olcsó családi házakat épiteni* és módot nyujtani arra, hogy *a kisemberek is saját házaikban lakjanak.* Ezt a célt szolgálják a nagy nyugati városokban a kislakásépitő akciók,

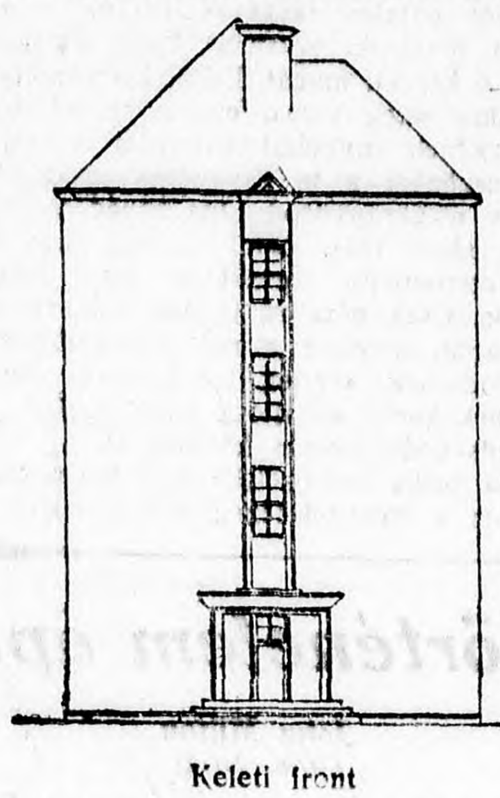

Keleti front

amelyek kedvező feltételek mellett nyujtanak hitelt épiteni szándékozónak.

— Ön tehát a bérházak helyett a kis családi házakat propagálja?

— Igen. *A jövő város tipusa a villaváros.* Nézze csak meg a Páris—Berlin könyéki külvárosokat. Azelőtt a külváros félelmetes, piszkos negyed volt a nagyváros legkellemetlenebb része, csavargónak, kétes egzisztenciáknak tanyája és a tüdővész melegágya. Ma? Kedves kis villák emelkednek mindenütt, nagy árnyas kertekkel, kényelemmel és napfénnyel. A külváros tehát irigyelt konkurrense a belvárosnak és nem kell jósnak lenni ahhoz, hogy megmondjuk: *a villa város rövid időn belül ki fogja szoritani a kor-*

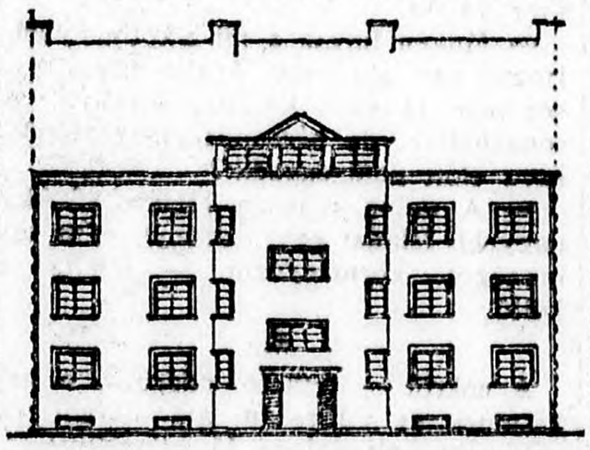

Bérház munkáslakásokkal

mos, füstös egymás hegyén-hátán tolongó ormótlan uccatömböket.

— A hivatalnok és a munkás azonban nem engedheti meg magának a házépités luxusát.

— Igaz. Az ő számukra épülnek az uj tipusu bérházak, amelyek merőben eltérnek az eddigi kaszárnyaszisztémától, a melynek elve csak az volt, hogy *kis helyen minél több embert szoritson össze.* A modern bérház nem ismeri a kopár tüzfalakat, sivár udvarokat, a szemétgödrös, porolóállványos földszintet, a bérháznak kárpótlást kell nyujtani a villáért, nyugalmat és pihenést. Erre való a tágas, parkos udvar, amely a gyermekeknek játékhelyül is szolgál az eddigi zord, börtönre emlékeztető udvarok helyett. Hasonló kényelemre van szüksége a cselédségnek is.

Heinz mérnök több érdekes tervrajzot tár elém. Néhányat itt be is mutatunk, hátha valaki épitkezni akar.

— Nem csak a magánházakon, de a bérpalotákon is ma már elengedhetetlen az erkély. Még a konyhákat is balkonnal látjuk el.

— Ilyen házakat épiteni mifelénk: egyelőre még álom.

A mérnök csudálkozik

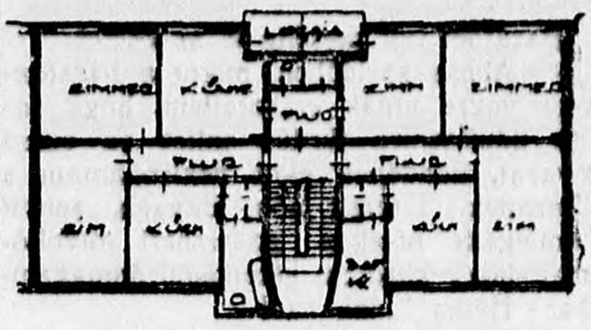

— Nálunk pedig már a falvakban, a legkonzervativebb parasztok *egyre-másra épittetik a modern, sima, balkonos villákat.* Ők is belátták, a mi igazunkat és igazi otthont akarnak az eddigi barátságtalan sötét oduk helyett...

Tamás István

Fák beszéde

SZILFA:

— Nem nagyon szivesen állok szóba effélé taknyosokkal. Meg sem érthetsz. Én most legszebb férfikorom élem. Pont kétszázhetven éves vagyok. Ha akarsz, üzenhetsz egyetmást ükunokáidnak. Majd átadom. Kit becsülök? Rákosi Jenőt. Ő az én kisöcsém. Mégcsak nagyreményü kezdő, de biztosra veszem, hogy egykor sokra fogja vinni. Üdvözöl a nevemben.

EPERFA:

— Inkább lakmároztál egykor az eperfán,
Jaj, hogy szerettél. Majd ha por leszel,
Egy nyári szellő még felém seper tán.

ECETFA:

— Nyurgán és elhagyottan álldogálok a nyirkos kert mélyén, vörös bugácsinnal egy fal mellett. A kutya se vesz észre. Ezért lettem olyan savanyu. Hirtelen, vadul nőttem föl. Szegénysorsu szüleim semmiféle nevelésben se részesitettek képzeld, még faiskolába se jártak.

GESZTENYEFA:

— Lombozatom alatt egy középkori székesegyház sötétzöld homálya. Törzsem templompillér. Fehér gyertyáimat azért gyujtom meg, hogy lássa borongó árnyak között, elővehesd imakönyvedet és imádkozhass.

FENYŐFA:

— Van-e fa, mely ennyire sokféle és sokoldalu? Hatalmas rokonságunk síkon, lankán, hegyen egyaránt otthonos. Engem gyalogfenyőnek neveznek, de vannak olyan atyafiaim, akiket nem igy hivnak, ennél fogva azt kell következtetnem, hogy azok sohase járnak gyalog, csak kocsin és autón közlekednek, legalább is akkor, mikor levágják őket s elinvarozzák. Alacsony vagyok. Egyik nagybátyám azonban hetvenöt méter magas. Mi szolgáltatjuk nektek a két legszükségesebb holmit: a bölcsőt és koporsót. Közben az ágyat is. Ugy látszik, álmotok örökkévaló összefüggésben van velünk. Ezenkivül rajtunk ebédeltek is. Utána olyan fogpiszkálóval tisztogatjátok fogatokat, olyan gyufával gyujtotok szivarra, mely belőlünk készült. Olajat szállitunk tüdőbetegeknek, hegedűvázat művészeknek. Karácsonykor fütött szobákba visszük az erdőt. Egypár galyjal hangulatot teremtünk. Hasznos voltunk mellett mi vagyunk a költők is.

OLAJFA:

— Ingyen illaszerbolt a szegényeknek. Tessék besétálni.

NYÁRFA:

— Mily szép nevem van. Hallod?
Nyárfa, nyárfa.
Karcsun, fehéren állok a határba,
Ugy reszketek és sirok, mint egy árva.
S minden széllel zenélek, mint a hárfa...

Kosztolányi Dezső

Modern férfiruha-szabászati tanfolyamra
he yheli je en ezőket jul. 16-iki, vidékieket aug. 6.-iki kezdettel felvesz:
F u t ó T a m á s
szabómester Subotica, Trezijina ul. 2.
Csirkep ac mellett. Népkörrel szemben

SZÓRAKOZÁSOK A FÜRDŐN

Irta: SZ. SZIGETHY VILMOS

Barátom igy mesélte el az esetet:

— Abban az időben, mikor a feleségemet végre utnak eresztettem, hogy saját üdülésemre fürdőn töltse az egész nyarat, mindenek előtt nekirohantam a Tiszának. Tisztelt nőm ugyanis annyit emlegette piszkos gazemberi mivoltomat, hogy kezdtem kételkedni önmagamban. Hátha igaza van!

A viz felüditett, megkönnyebbülten foghattam munkához, a munka jeligéje alá sorakoztatva az ebéd utáni alvást — végre egyedül! — a délutáni alsózást és a bárt. Konstatálom, hogy ebbe a ledér intézménybe kizárólag azért mentem el, hogy összehasonlitást tehessek az ott található tündérkék és nőm közt, természetesen az utóbbi javára. A jó pap is holtig tanul és minden percünk tapasztalatok szerzésében telik el, hiszen olyan változó a világ, hogy minduntalan uj, meg uj szempontok kerülnek előtérbe.

Elég régen folytattam már tanulmányaimat, mikor a kora hajnali órákban találkoztam Tök Ásszal. Az igazi tök ász makacsul került a kártyában, de megszemélyesitője most rám talált. A foglalkozására nézve B.-listás telekkönyvi betétszerkesztő, aki ezen a cimen irodalmi ambiciókkal volt tele, — népszerü nevét pedig a feje formájáért kapta.

— Most jövök a fürdőből, kezdte.

— Kedves egészségére.

— De én nem a Tiszafürdőből jövök.

— Annál tisztább lesz.

— Tiszteltetі neje önagysága.

— Látta?

— Majd minden nap beszéltem is vele.

Sajnáltam az asszonyt, hogy Tök Ásszal volt kénytelen az idejét tölteni. A jeles férfiu ugyanis halálmadárként röpdös ágról-ágra s bámulatosan kicizellált érzéke van a tapintatlanságra. Ő kérdezi meg a fogyókurát tartó asszonyokat, hogy mitől gömbölyödnek anynyira, ő érdeklődik a sulyos betegségből felépülteknél, hogy csakugyan nem haltak-e meg és ő állapitja meg rólam — amikor csodálatosan jól érzem magam — hogy átkozottul rosszul nézek ki, vigyázzak, mert nyilván epeköveim vannak.

Ha azonban már megszólitott, nekem is kell valamit mondani.

— Szegény asszony, nagyon el lehet ott hagyatva.

— Az asszonyokat nem kell sajnálni, jegyezte meg Tök Ász olyan arccal, mintha le akarná ütni a tizest. Az asszonyok mindig találnak szórakozást, mulatságot, teszem azt önagysága...

— Hogyan él a drága?

— Hát, kérem alássan, sok férfi nincs a fürdőn, ugy, hogy valamennyiük közt a legkülömb egy bakatiszt. Ne tessék azt hinni, hogy célzásképpen emlitem...

— Hehe, nevettem erőszakoltan, csinos fiu?

— Na, olyan buldogg képe van, bögöly-szeme, a sapkáját pedig mélyen a szemére huzza, mert azt hiszi, hogy igy ellenállhatatlan. Kedves neje önagysága azonban nem veszi észre a tolakodó pillantásokat, mert önagysága nem abból a fajtából való.

Az alvó oroszlán kezdte a sörényét rázni. A feleségem megesküdött ugyan, hogy nem ismerkedik meg hatvanon aluli férfiakkal, de most jöttem rá, hogy ez az esküminta a legtágabb magyarázatokra alkalmas. Én a hatvanat az esztendőkre értettem, hátha ő a vasuti állomásra gondol! Eszerint Hatvantól Ruttkáig szabadon ismerkedhetik buldoggal, boldogtalanul.

— Mert tetszik tudni, folytatta Tök Ász, az a buldogg-képü nyilván csak elvi babérokat akar gyüjteni. Nem közeledik senkihez. Néz, bámul és sóhajt. Nem mer közeledni.

(Ojjé, én pedig ismerem a feleségemet. Milyen bátor asszony az!)

— Tehát minden veszély ki van zárva, fejezte be Tök Ász. Egyébként a nagyságos asszony hizik, csak a kis fiu sápadt, mintha himlő kerülgetné.

Szórakozottan játszadoztam a sétapálcámmal, (vasrud van benne, a tornát helyettesiti) s tisztára a véletlen müve, hogy Tök Ászt kupán nem vágtam. Csak a vállát horzsolta. Az ügyet azonban nyomban elintéztem, mert én tőle bocsánatot kértem, ő éntőlem ötven dinárt.

— Az ördög nem alszik, dörmögtem magamban azon az alapon, hogy én se aludtam már egy hete.

Ugyanazért leültem és megirtam az alábbi levelet:

Szeretett öcsém! Egyidejüleg postautalványon küldök cimedre ujabb száz dinárt, kivánva, hogy jó egészségben költsd el ezt is. Örülök, hogy teljesen megértetted intencióimat és ugy cselekszel, ahogy azt a szivedre kötöttem. Bizonyos időn tul az asszony szeretné, ha megállana feje fölött a nap és ujból visszatérne a huszesztendős kora. A szivét fiatalos tavaszok hevitik s azt hiszi, mindenki olyannak látja, amilyennek ő képzeli magát. Ebből kiábránditani halálos vétek volna, hiszen ez ád szegénykének enyhülést a szürke időkre.

Köszönöm a te gavalléros jóságodat, hogy megaranyozod Lina nénéd nyarát. Szó sincs róla, fiatal ő még, üde és szeretetreméltó, csakhogy nem leány többé. Csak nézz rá tovább is azzal az áhitattal, amelyet a nők hajlandók érdeklődésnek, esetleg boldogtalan szerelemnek hinni; sóhajtozz minél többet, — fáradságodat sosem felejtem el.

Ha pedig legközelebb irsz haza, csókolom a baba-feleséged aranyos kacsóját és ölelem azt a drága két porontyodat, akik bizonyára nagyon nélkülözik már az értük rajongó apukát. Szerető bátyád Mátyás.

... Ahogy kész voltam a levéllel, boritékot ragadtam és elküldtem — a feleségemnek. Közismert a szórakozottságom, nőm mérget vesz rá, hogy csak tévedésről lehet szó s az üzenet a buldogg-képüt illeti.

Örökké sajnálom, hogy nem figyelhettem meg, milyen szineket váltott a levél olvasásakor. Konstatálom azonban, hogy soha az életben nem tett róla említést, egy héten belül pedig ritka botrány szinhelye volt Bivalyfüred. Foglalkoztak az eseménnyel az ujságok is, követendő példának állitva oda nőmet, aki elvi jelentőségü cselekedetet müvelt.

Velem az asszony közölte a történteket, ő utána mondom el szabadon, illetve javitom ki a levél stiláris szórakozottságait.

— »Aztán, irja, az a szemtelen pofáju bakahadnagy, miután már eleget kerülgetett, egy csendes este, mikor a parkban sétáltam és éppen rád gondoltam, odalépett hozzám és azt kérdezte, hogy elkisérhet-e, mire én nem szóltam semmit, hanem elfordultam, mire ő utánam jött, hogy muszáj meghallgatnom, mire olyan két pofont adtam a nagy nyilvánosság előtt, hogy a ronda, kinek, mint sikerült kinyomoznom, hites felesége és két kis gyermeke van, de itt letagadja őket, hamar elloholt, de másnap mindenki tudta és ő erre elutazott és engem ovációkkal tüntettek ki, melyek után maradok sirig hü feleséged Lina.«

Történelem apró történetekben

John Milton
(1608—1674)

a nagy politikai iró s az Elveszett Paradicsom hires költője a sokszor házasodó és ennélfogva sokszor csalódó irók közé tartozott. Harmadik felesége szép volt ugyan, de nem nyujtotta neki azt a boldogságot, amelyre a költő lelke vágyott. Buckingham lord (1527—1688) is szépnek találta s a vak poéta előtt mintegy gratulálva dicsőitette, hogy »valóságos rózsa.«

Sóhajtva felelte Milton:

— Igaz, mylord, valóságos rózsa. A szinéről ugyan nem ismerhetem föl, mert hiszen nem látok, de a töviseiről annál joban érzem.

*

Ugyancsak Miltontól kérdezte egyszer valaki:

— Milyen furcsa a mi alkotmányunk! Hogy' van az, hogy Anglia trónörökösét már 14 éves korában királlyá koronázhatják, de házasodni 18 esztendős kora előtt nem engedik?

— A dolog teljesen logikus. Sokkal nagyobb feladat egy asszonyt, mint egy országot kormányozni, — feleite a költő.

*

A nőkről — érthető, miért — a vak költőnek és világosan látó államférfiunak nem volt valami jó véleménye.

Egy barátja szóvá tette előtte és helytelenitette, hogy a leányát nem tanittatja idegen nyelvekre, mire Milton igy válaszolt:

— Amennyi mondanivalója van egy nőnek, ahhoz *egy* nyelv is elegendő.

Haendel
(1685—1759)

a nagy zeneköltő valamelyik tisztelőjétől egyszer tizenkét palack jó rajnai bort — Johannisberger-t — kapott. A kitünő zeneszerző nem volt irigytermészetü ember, de a rajnai borokat nagyon szerette s föltette magában, hogy ezt a tucat palackot ő maga fogyasztja el és senkit se részeltet belőle. Lassankint ki is iddogálta a pompás nektárt s már csak 1—2 butéliája várt hasonló sorsra. Ebédközben (vendégei voltak), egyszerre csak a homlokára üt Haendel és fölkiált:

— Hah, egy gondolat!

S berohan a dolgozószobájába, ahonnan pár perc mulva sugárzó arccal tér vissza. A vendégei nem csodálkoztak, — megszokták, hogy a Mester olykor fölugrik a helyéről, a »mühely«-ébe siet s ott hamarosan néhány remek sort vet a vonalozott papirosra. De mikor ezen ebéd alatt nagyon is gyakran csapott a homlokára a geniális komponista s a szokott felkiáltással (ha nem is a faképnél, de) az asztalnál hagyta a társait, néhányan utánna lopództak, bekandikáltak a »laboratóriüm«-ába, hogy tanui lehessenek a módszernek, amelylyel a müvész a muzsájának áldoz. Nagy derültséggel látták ekkor, hogy a költő boldog mosollyal tölt a nemes italból egy pohárkába s azt átszellemült arccal, egy gourmet megértő méltánylásával ereszti le a torkán.

Zajosan megtapsolták a nagy müvész e »zenei« produkcióját s a johannisbergi bort azontul London zenei köreiben mindig igy hivták: *Haendel gondolatai.*

Beszélik, hogy egy londoni restaurant borlapjain esztendőkig szerepelt egymás mellett a borlapon a következő két jómárkáju ital:

Krisztus könnyei. (Lacrimae Christi.)

Haendel gondolatai. (Johannisberger.)

Voltaire
(1694—1778)

kiapadhatatlan szellem volt s az emlékét nemcsak halhatatlan müvei, de páratlanul elmés mondásai, frappáns feleletei is fenntartották. Társaságban egyszer valaki igy bókolt neki:

— Mily öröme lehet Önnek, dicső férfiu, a könyveitől, amelyeket az egész világ bámul és szeret!

— Óh, —felelte a nagy iró, — én ugy vagyok velük mint egy férj, akinek kacér a felesége. Mindenki szereti és csodálja őket, csak én nem.

Bittó István
(1822—1903)

alacsony növésü, de igen értékes, komoly férfiu volt, aki kis termete ellenére fényes pályát futott be Magyarországon — igazságügyér. házelnök és miniszterelnök lett. Szerénységében nem ambicionálta ezt az utóbbi nagyon is fontos állást, de el nem kerülhette. Botcsinálta premier lett s mint ilyen a Deák-párt utolsó miniszterelnöke. Mikor az elődje, Szlávy, lemondott, a király többek között őt is fogadta s az audiencia végén — Bittónak nagy rémületére — őt bizta meg kabinetalakitással. A dezignált miniszterelnök tiltakozni próbált s igy szólt:

— Felséges uram, ez a megbizás annyit jelent nekem, mintha azt követelnék tőlem, hogy beszéljek arabusul, pedig hát nem tudok ezen a nyelven.

Ferenc József mosolygott s ezzel biztatta:

— Próbálja meg, kedves Bittó, hátha mégis tud.

Persze nem tudott.

Nem, mintha a kormányozáshoz szükséges tehetségek hiányoztak volna nála de mert a párt haldokolt, a bomlása megkezdődött s ily viszonyok közt egy Disraeli vagy Gladstone se kormányozhatott volna sikerrel.

Haragudott is azokra, akiknek a kinevezését tulajdonitotta s a szemükre vetette, amért az országot vele »megnyomoritották« s őt oly állásba rukkoltatták föl, amelynek majd nem tud megfelelni. A már nagyon beteg Deák Ferencet is meglátogatta s elpanaszolta néki a nagy gondját. A beteg öreg ur szokott tréfás modorában nyugtatta meg:

— Ha merészeltél olyan későn házasodni (ötven éven tul volt, amikor — házelnök korában — megnősült), akkor merj is ily kritikus időben kormánykereket hajtani.

Aztán kissé komolyabban tette hozzá:

— Különben vigasztalódjál, nem fogod azt a kereket sokáig hajtani.

Az öreg ur látta, hogy mi jön — a fuzió és Tisza Kálmán . . .

Az idősb Dumas
(1802—1870)

gazdálkodására jellemző az a viszony, amely közte és egy hitelezője között állott fenn.

A suszterja nagyon messze lakott tőle s mégse restellte időnkint fölkeresni a hires vevőjét s prezentálni neki a számláját. Mikor vagy huszadszor kopogtatott be (19 hiábavaló kisérlet után) e célból nála, Dumas kitörő örömmel és ezekkel a szavakkal fogadta:

— Jó, hogy jön! Éppen küldeni akartam magáért. Szükségem van három pár lakkcipőre.

— Ugy? — kérdezte nem minden aggodalom nélkül a lábtyümüvész. — És mi lesz a számlámmal?

— A számla? — mondta gondtalanul Dumas. — Arról majd reggeli után beszélünk.

Ott marasztalta a »vendég«-ét villás reggelire, sőt ebédre is. A két étkezés közti időközben a kertje virágaiból gyönyörü bokrétát kötött Madame-nak, ebédután pedig a vendége összes zsebeit megtöltötte cukorkával s csokoládéval a »kedves gyermekek« részére. Végül befogatott és kivitte a látogatóját a vasuthoz (mert az eset a regényiró »Monte Cristo« nevü kastélyában történt) s bucsuzáskor még egy louis d'ort is nyomott a markába ezzel a magyarázattal:

— Az elvesztett időért.

Valahányszor a cipész megjelent nála a vizitjének körülbelül mindig ez volt a lefolyása s a derék iparos rendesen dusan megajándékozva és kellemes lakomák emlékével tért vissza családja körébe s másnap azzal a jóleső tudattal folytathatta közhasznu tevékenységét, hogy nem vesztette el a tegnapi napot. Az iró hitelezője a pompás ebédeken és reggeliken, a szines virágbokrétákon és rengeteg édességen kivül az esztendő végéig közel ötven huszfrankos aranyat vágott zsebre és Dumas még mindig adósa volt azzal az egy-két száz frankkal, amelyről a számla szólt.

A cipészek talán még most is ilyenek, de a regényirók s a többi cipörendelők már bizony nem.

Victor Hugo
(1801—1885)

amikor egyszer mint halhatatlan költőt dicsőitették, ekképpen nyilatkozott:

— Hogy költővé lettem, azt a jó Istennek köszönhetem, aki olykor méltatlanokat is kitüntet a kegyeivel. S hogy halhatatlan vagyok, azért harminckilenc jóakarómnak vagyok lekötelezve, akik nem tudták jobban megválogatni a társaságukat. (Célzás arra, hogy beválasztották az Akadémia negyven halhatatlanjai közé.)

Csak nagyon tehetséges ember engedhet meg magának ennyi szerénységet!

A legjobb hirdetési orgánum a „BÁCSMEGYEI NAPLÓ“

A sevillai borbély felesége

Irta: Blazsek Ferenc

Ezt a kis történetet Kuszli urtól hallottam.

Önök bizonyára ismerik Kuszli urat, hiszen ha más-más néven is, de minden faluba jut egy ebből a fajtából. Ő az a bizonyos minden lében kanál, aki nélkül semmi sem történhetik. Mert ő mindent tud, sőt mindent jobban tud, mint mások. (A németek például sosem veszitették volna el a marne-i csatát, ha elfogadják az ő haditervét.) Ő az, akinek a véleményét mindenki megkérdezi, de senki komolyan nem veszi; ő az, akinek a tanácsát mindenki meghallgatja, de senki meg nem fogadja.

Ezzel a szomoru ténnyel kezd ő is tisztába jönni, miért is kezd lemondani világboldogitó terveiről. Ujabban már beéri azzal, ha saját magát boldogithatja egy-két spriccerrel. Amit természetesen nem ő fizet. Ezekért a spriccerekért azután hálából vagy büntetésül? — elmond egy »tanulságos« esetet vagy egy »pikáns« kalandot a multjából. Rendszerint a fiatalságnak mesél, mert a fiatalok még hisznek neki. Vagy legalább is ugy tesznek, mintha hinnének.

Igy jutotam én is Kuszli urnak alábbi gáláns kalandjához.

— — — — — — — — — — — — —

Ha egyszer lesz rá pénzed, öcsém — gy kezdte Kuszli ur — akkor nézd meg okvetlenül azt a Sevillát. Nagyon érdekes város. Ott van a hires Alkazar, ott van Murillo szülőháza, ott nyilnak a legszebb spunciák és az agavék, amelyek olyan magasak ott, mint nálunk a sürgönypóznák. Ezt különben tanulhattad a földrajzban. És még valami van ott, ami manapság már ritkaság: ott még van romantika. Ott vannak a legspanyolabb spanyolok, mert ott még tisztelik a hagyományt, az ősök szokásait. Sevillában még lovagiasak a férfiak és vallásosak az asszonyok.

Ami az elsőt illeti, ott nem volt szabad csodálkoznom, amikor egy ismerősöm például ugy köszöntette az anyósát, hogy» »Su seguro servidor, que besa los pies« — ami magyarul annyit jelent, hogy: »Alázatos szolgája, aki csókolja a lábait.« Pedig ez a nyájas köszöntés, tudom, nem csekély megeröltetésébe került szegénynek, mert az anyósa olyan ellenszenves nő volt, hogy bátran eladhatta volna őt bikaviadalra vörösposztónak... Ami pedig a nők vallásosságát illeti, azt a saját bőrömön, helyesebben: a saját ludbőrömön tapasztaltam.

Régen volt, még a háboru előtt, hogy ott jártam. Valami ünnepélyt rendeztek Murillo tiszteletére, amelyre engem küldött ki a Képzőmüvészeti Társaság. (Mert valamikor én is festegettem, talán nem minden tehetség nélkül, de a háboru — hogy ugy mondjam — kettétörte az ecsetemet.)

Hogy méltóan képviseljem azt az előkelő társaságot, amelynek kiküldöttje voltam, természetesen a legnagyobb diszbe vágtam magam. Csak egy baj volt: kissé borostás volt az állam, mert az ünnepségre való tekintettel munkaszünet volt a városban és zárva voltak az üzletek. Szerencsémre, a szálloda portásától megkaptam egy borbély lakásának a cimét, ahova rögtön el is mentem.

A kapunál lógó kalapáccsal bezörgettem, a kapu kinyilt és előttem állt egy szép, üde, pirospozsgás nő, olyan, amilyenre általában azt szokták mondani, hogy gusztusos. Legszebb volt rajta a foga, amely — mit mondjak neked? — olyan fehér volt, amilyen az elefántcsont is csak akkor lehet, ha hosszabb ideig mossák kalodonnal...

Ez a nő a felesége volt a borbélynak, aki, mint tőle megtudtam, nem volt otthon. A templomban volt.

— Mikor jön vissza? — kérdeztem persze spanyolul, mert akkoriban még folyékonyan beszéltem ezt a szép nyelvet.

— Minden percben jöhet, uram — felelte az asszony. — Ha meg akarja várni, fáradjon fel a lakásunkba.

Ezt olyan kedves mosollyal ajánlotta, hogy nem tudtam ellenállni a csábitásnak. Fölmentem hát a szobájukba, annál is inkább, mert azonnal észrevettem, hogy tetszem a nőnek.

Képzeld el, öcsém, ezt a helyzetet egyedül lenni egy nővel, egy szép nővel. (Ámbár a szépség ilyenkor talán nem is fontos, mert majdnem minden nő izgató, ha egyedül vagy vele egy szobában.) És képzeld el azt, hogy akkoriban vagy husz évvel fiatalabb voltam. Pedig ma sem vagyok még öreg. És képzeld el azt, hogy ebből a nőből valami csodálatos, egészséges illat áradt ki. (Ez az illat öcsém, az illat a legfontosabb a nőknél; a nevét talán elfelejted a nőnek, az illatát sosem.) Ha mindezt elképzelted, akkor bizonyára bele tudod magad élni az én akkori állapotomba és kitalálhatod megadtól is, hogy mi történt.

Az első kisérletre, amikor át akartam fogni a derekát, kaptam egy szabályos pofont. Viszont a pofonok különfélék; van olyan pofon is, amelyik direkt biztató. Tehát én sem riadtam vissza.

Nem fogom részletezni a dolgot, mert minek csináljak én neked fölösleges étvágyat?... Csak annyit mondok, hogy önbizalom és gyakorlat: ez a kettő kell a hóditáshoz. Nekem pedig megvolt mindkettő s egy óra mulva a sevillai borbély felesége a karomban lihegett. De ami azután jött, az még nem fordult elő a gyakorlatomban.

Utána a nők vagy sirnak vagy nevetnek, néha sirnak is, meg nevetnek is, egyszerre. De ez nem sirt és nem nevetett. Ez felugrott, kirohant a szobából és rámzárta az ajtót.

Nem vagyok gyáva legény, öcsém, mégis verejtékes lett a homlokom. Mi lesz most? Ez most egyenesen rohan a férjéhez, elmondja neki a történteket, a férje jön és a beretvájával egy szakszerü mozdulatta elvágja a nyakamat, ami — ugyebár? — kellemetlen, tekintve azt hogy az embernek csak egy nyaka van.

Futni szégyen, de hasznos. Nem röstellem bevallani, én is megszöktem. Kiugrottam az ablakon és a kapun keresztül kimásztam az uccára. Ott már megjött a bátorságom. Elhatároztam, hogy csak azért is követni fogom az asszonyt, hogy lássam a férjét. Mert a győzelem nem teljes, ha nem látjuk a legyőzött ellenséget. (Ez a magyarázata annak, öcsém, hogy a győztes hadvezérek is bejárják a csatateret az ütközet után.)

Jól sejtettem: az asszony tényleg bement a templomba. Bementem én is. De az asszonyt nem láttam. Pedig a templom majdnem üres volt.

Hosszas keresés után bukkantam rá. A gyóntatószékben térdelt. A pap éppen akkor oldozta fel a bünei alól.

Akkor jutott eszembe, hogy hiszen Sevillában vagyok, ahol még vallásosak a nők...

— — — — — — — — — — — — —

— Igy történt, öcsém. Most pedig fizesd ki, kérlek, a spricceremet. Nincs nálam aprópénz...

A kóstoló

Irta: Nyáry Andor

Boldzisár János felvette az ünneplős ködment, rámás csizmába huzta a pantallót, a feje bubjára vágta a kalapot, aztán az udvarról bekiáltott a szobába:

— Készen vagytok?

Kati néni visszaszólt:

— Megyünk már!

És a Bözse leánnyal kilépett az udvarra. Fehér rékli volt a két fehércseléden, az asszonyon kékföstöszoknya, a lányon piros. Ugy megsuhogott rajtuk, mint a rezgönyária levele, mikor déli szunnyadóban belekap a feltámadt szellő.

Boldizsár János alattomban szemével végigsimogatta a két cselédet, az asszonyt, meg a leányt, mert hát messzire mennek. Pesten is tulra, atyafit látogatni. Hát nem mehetnek csak ugy. Mit szólnának az atyafiak. Boldizsár János szeme fölcsillant. Olyan takaros volt a két fehérszemély, hogy ahhoz már igazán nem lehetett szava senkinek. Meg volt elégedve.

— Mehetünk? — kérdezte az asszonytól.

Kati néni rábólintott:

— Lehet!

Karjára füzte az elemózsiás kosarat. A Bözse leányra nem biztak semmit. Hadd módiskodjon — mondta az apja. — Ölég növendék még ahhoz, hogy kisasszony legyen... Igy aztán Bözse csak a kendőjébe fogott rózsaszálat tartogatta a kezében. Boldizsár János még az este teleeresztette a fonott üveget a piros borból. Megmutatja a komának, — akihez most atyafiságos látogatóba mennek — hogy olyan bora még az egri érseknek sincs, mint amilyen az idén termett neki. Megfogta hát a fonott üveg fülés s miután bezárták a szobaajtót, a konyhát, a kaput s mikor aztán alaposan megvitatták és mindenik külön-külön is megpróbálta, hogy az ajtók csakugyan jól be vannak-e zárva, elindultak az állomásra.

Boldizsár János mosolygott, bár — az igazat megvallva — kicsit égette a markát a borosüveg füle, mivelhogy tegnap este az asszony, amikor megtudta, hogy hát János bácsi az atyafiaknak bort is akar vinni, igen ellene volt a borszállitásnak. Merthogy egyszer a sánta Bikszléder Gergő is megjárta vele. Elvették tőle Pesten a finánccok, hozzá még meg is birságolták, de még birói itélettel be is csukták, mert ellenszegül a törvénynek s ekképen megerőszakolta a hatóságot.

Boldizsár János akaratos ember volt, a felesége okoskodására nagyokat kiáltott, hogy ő biz nem olyan, hogy még a finánctól is megijedjen.

Tegnap még igen kötötte az ebet a karóhoz, hogy ki, ha ő nem! De most megcsendült fülben az asszony szava. Hátha mégis! Ugy jár, mint a Bikszléder Gergő. Még máig is csufolják, hogy hát: Jó volt-e a bor, Gergő?... Hát — az igazat megvallva — nem élné tul, ha vele is ilyen smucigság történnék. De hát mit csináljon? Mert azt meg nem tudná megállani, hogy a borát meg ne kóstoltassa a komával.

Majd csak lesz valahogyan!

Minél közelebb ért a vonat Pesthez, annál nyugtalanabb lett. Annyira marakodott a gondokkal, hogy utóbb már a pipa se izlett neki, már egészen beleizzadt. Akármerre nézett, minden utasban finánccot látott. Budafoknál már a saját feleségétől is megrettent, mivelhogy a szoknyája ráncát hirtelenében finánckardnak nézte.

Dél volt, mikor a vonat beszeledt az üvegtető alá.

János sógor annyira szorongott, hogy szörnyü nagy bajában már egy »Miatyánkot« is elmormogott, meg öt pengőt igért Szent Antalnak, ha most az egyszer szerencsésen átsegiti a bajon.

Mintha csak az ördög incselkedett volna vele!

Alighogy lekászolódott a vonatról, valaki belekapaszkodott hátulról a ködmene sarkába és rákiáltott:

— Halló, atyafi!... Álljon csak meg!

Boldizsár János hátranézett. Hát még a haja szála is az égnek meredt.

A finánc állt mögötte s az üvegre mutatott:

— Mi van ebben az üvegben?

János bácsi akadozott, küzködött a szóval, aztán hirtelen bátorság csapott a szivébe és keményen kivágta:

— Tejföl!

A finánc elnevette magát:

— No, majd megnézzük mindjárt!

Odaszólt a kollégájának:

— Vezesd be az irodába.

Az asszonyok sopánkodtak:

— Jaj! Jaj!

A Bözse leány izgatottságában annyira forgatta a rózsaszálat, hogy már minden egyes szirma lehullott és most zavarában a csutáját szagolgatta.

Hasztalan volt.

A kérlelhetetlen finánc bekisérte Boldizsár Jánost az irodába.

Kati néni, meg a Bözse leány önkéntesen követték, inkább vele halnak, de emberüket el nem hagyják.

A finánc rámordult a három emberre:

— Maradjanak itt! Mindjárt visszajövünk és elintézzük az ügyüket.

Aztán kiment az irodából.

Boldizsár János nagyot fujt.

Kati néni a kezeit tördelte:

— Mondtam ugye, hogy ne hozza kee azt az istenverte bort. Most oszt lássa kee, mi lesz?... Becsukják!

Nagyon sötét szinben látta a jövőt, elsirta magát és kitört:

— Tán föl is akasztják!

A Bözse leány is beleokoskodott:

— Mióta az ország eladósodott, igen betartják a bortörvinyt!

Mind a két asszony elsirta magát:

— Jajajaj!

János bácsi nem szólt, a sarokba nézett, pislogott, gondolkozott. Aztán hirtelen kihuzta magát.

— Nem tesz semmit! — mondta hetykén.

— Nem az ördögcket! — sopánkodott Kati néni — olyan hire lesz keenek, mint a Bikszléder Gergőnek.

— Boldizsár János legényesen félrevágta fején a kalapot.

— Nem lesz abból semmi, feleségem. Kati!

Az asszony ránézett:

— Miért ne lenne?

— Mert én teszek róla!

— Ugyan mit tenne kee?

— Kifogok a finánccon.

— Hogyan?

— Megisszuk a bort, oszt ríktig!

Az asszony ráncba redőzte a homlokát.

— Mit csináljunk? — kérdezte értelmetlenül.

— Megisszuk!

— A bort?

—Azt ám!

— Hát aztán?

— Nincs tovább! — felelt Boldizsár János. — Ha egyszer nincs bor, nincs törvény, nem itélhet a finánc.

Kati néni megértette az egyszerü okoskodást, hirtelen jókedve lett:

— Igyuk meg! — ajánlotta ő is.

János sógor kibillegette az üvegből a bevert dugót, aztán jót huzott a borból.

— Siessen kee! — noszogatta nyugtalanul a leány. — Mindjárt jön a finánc!

Boldizsár János ivott, csak ugy kortyogott a torkán a bor, aztán Kati néni kezdett bele, aztán meg a Bözse leány. Aztán megint elölről kezdték. Járt az üveg, mint a forgószél, pár perc alatt kiürült az ötliteres üveg.

Ugy berugtak, mint a csacsi.

Mikor a finánc visszament az irodába, János bácsi a huszármarsot fujta, Kati néni nevetett, a Bözse leány meg dallozott, aztán táncolt, hogy csak ugy pördült a szoknyája. Olyan port vert, hogy alig lehetett látni. A finánc megdöbbent. De nem sok ideje volt ijedezni, mert Kati néni széles jókedvében derékon kapta s ugy megforgatta, hogy a finánc csak azt nézte, hogy merre menekuljön. János bácsi hahotázott, a Bözse leány meg sikitozott, hogy alig tud rálépni a földre, mert ki akar csuszni a lába alól.

— Ezek őrültek! — lehegte a finánc, mikor kimenekült Kati néni kezei közül és elszaladt az orvoshoz:

— Tessék hamar jönni. Őrültek vannak az irodában.

Az orvos összekapkodta a mentőkészülékeket, a kényszerzubbonyt, meg miegymást, aztán lóhalálában loholt a finánc után.

Ezalatt János bácsiékat elálmositotta a bor. János bácsi lekanyaritotta subáját az iroda közepére, aztán ráfeküdt előbb ő maga, aztán Kati néni, aztán a leány. Szépen sorban s mire az orvos megérkezett, János bácsi basszusban hortyogott, Kati néni altban, a Böske leány meg szoprán hangon, már amint az egy jólnevelt leányhoz illik.

Az orvos benézett az ajtón, óvatosan, hogy szüség esetén visszaugorhasson ha az őrültek netalán nekirohannának. Mikor meglátta a szoba közepén hortyogó házaspárt, lassan, lábujjhegyen hozzájuk ment, megvizsgálta őket, aztán elnevette magát:

— Nem őrültek ezek, hanem részegek!

A finánc lélekzete elakadt, a szóra borzasztót sejtett, fölvette az asztalról a fonott üveget, belenézett, megkotyogatta, hogy van-e benne, aztán megcsóválta a fejét:

— Megitták a gazemberek!

Az üveget nagy szivfájdalmak között visszatette az asztalra, aztán keservesen elbusulta magát. A három ember pedig aludt, mint a bunda.

Sohasem fogjuk megtudni, hogy mi a halál?

Bennett híres regényíró cikke a tulvilági életről

A »Daily News« most tovább folytatja érdekes cikksorozatát arról a problémáról, hogy a világegyetem melyik részében helyezkednek el a meghalt emberek lelkei? Most Arnold Bennett, a híres regényíró szólt hozzá a kérdéshez. Cikkét itt adjuk:

Azzal kell kezdeni, hogy az emberi elme hatalma korlátolt. Vannak dolgok, amelyeket nem tudunk felfogni. Először is: nem tudjuk megérteni a teremtés aktusát, hogy miként lehet semmiből valamit alkotni. Nem tudjuk megérteni, hogy az üres térben miképpen keletkezhet valami, ami előzőleg nem volt sehol, semmilyen formában.

Másodszor: nem tudjuk megérteni a megsemmisités és megsemmisülés aktusát.

Harmadszor: nem tudjuk felfogni a »szellemet«, »anyag« nélkül. Másszóval, nem tudjuk elképzelni a »lelket« anyagi forma nélkül.

Felmerül most a kérdés: hol van a földről elköltözött lelkek óriási és egyre növekvő serege. Ha a föld felületén van, vagy ahoz közel, akkor valószinüleg sürü rétegben burkolja be a földet. Kell, hogy valami fizikai tulajdonsága is legyen ennek az óriási tömegnek s kell, hogy valahol legyen. De hol van? Erre nincs felelet.

A teoretikusok sokat beszélnek a »negyedik dimenzió«-ról. De még senki sem magyarázta meg, hogy mi lehet ez a negyedik dimenzió, mert még senki sem észlelte fizikailag. Ezért leghelyesebb, ha az elköltözött lelkek tartózkodási helyének kutatásánál figyelmen kivül hagyjuk a negyedik dimenzió elméletét, mert ez teljesen érthetetlen, felfoghatatlan az emberi elme számára.

Marad a reinkarnáció, a lélekvándorlás elmélete. Ha a halottak lelkei uj testbe költöznek, akkor most az a helyzet, hogy az élő testek tulnyomó részében régi lelkek lakoznak, viszont ezeknek a régi lelkeknek a nagyrésze is előzőleg már több testben lakozott. Viszont erre semmi más bizonyiték nincs, legfeljebb az, hogy egy élő ember néha lelkileg és testileg egészen hasonlit valamelyik halott emberre. Ez azonban nem kielégitő bizonyiték s azt hiszem, nem is lehet komolyan venni.

Mit csinálnak a halottak?

De annál a kérdésnél, hogy hol vannak a halottak, sokkal érdekesebb egy másik kérdés, hogy mit csinálnak? Minden egyes ilyen lélek magányosan él valahol? Ez nem valószinü. De akkor szükségképpen kell, hogy a halottaknak avalimlyen társadalmi szervezetük legyen. Ki van zárva, hogy ez a társadalom stagnálion, egész bizonyos, hogy fejlődik és halad. Mert hiszen, ha a halott lelkek körében nincs fejlődés és haladás, mi célja van a teremtőnek azzal, hogy egy stagnációs állapotban tartsa őket? Erre nincs felelet.

Ezért kénytelenek vagyunk arra a következtetésre jutni, hogy a fizikai tulajdonságokkal felruházott (enélkül nem tudnók őket elképzelni) lelkek óriási közössége valahol az erkölcsi és társadalmi fejlődés alapján áll. De hát hol él? Hol? Az éterben? Minden fizikai alap nélkül? Ez csaknem elképzlehetetlen. Saját földünkön? Ez lehetetlen. Valamelyik más égitesten? Ez is lehetetlen, mert nem tudjuk elképzelni, hogy a fizikai tulajdonságokkal felruházott lelkek keresztülhatoljanak az éteren. Lehet, hogy ezt meg tudják tenni, de minthogy m ezt nem tudjuk elképzelni, ez az elmélet már nem érdekelheti a spekulativ gondolkozókat és ki kell rekeszteni a praktikus gondolat birodalmából.

Én szerintem (ez persze csupán egyetlen elme véleménye, feilődésének egy bizonyos fokán) mindezek az előbb emlitett elméletek fantasztikusak és csupán annak az erős vágynak a gyümölcsei, amellyel azt akarjuk hinni, hogy mindazok, akiket szerettünk s akik tőlünk elköltöztek, meg tovább élnek. Én helyesnek tartom Sir Artur Keith előadását, amelyet május 9-ikén mondott el a manchesteri egyetemen és amelyben világosan és érthetően kifejtette, hogy az anyag és a szellem elválaszthatatlanok és ha a test elveszíti szerves életképességét, akkor az, amit léleknek nevezünk, szintén elveszíti a maga szerves életképességét és minden felbomlik eredeti atómjaira.

De az atómok elpusztithatatlanul élevenek. A legelevenebb dolgok, amiket csak ismerünk. Valószinüleg magukban foglalják minden intelligencia és minden haladás képességeit, aszerint, hogy miképpen kombinálódnak? Semmit sem lehet elpusztitani — semmiféle szellemi képességet vagy jóságot. Szeretetünk tárgyának elemei ismét megjelennek megjelennek majd előtünk vagy utódaink előtt valamilyen uj és valószinüleg finomabb formában. Mert minden örökkévaló.

És a szó közönséges értelmében nincsenek is halottak.

Amit sohasem tudunk meg

Elismerem, hogy a test és a lélek elválaszthatatlanságáról szóló elmélet is csak elmélet és meg lehet támadni olyan érvekkel, amelyekre ma még nem lehet válaszolni, amelyekre talán hosasem lesz felelet. De minden más teória, amelyet a halállal kapcsolatban föltesznek, ugyanilyen. Meg vagyok róla szentül győződve, hogy sohasem fogjuk megtudni, mit jelent tulajdonképpen a halál. (És mindig próbálunk majd rájönni — hiába). És tényleg az a legjobb, hogy nem tudjuk meg. Mert ha megtudnók ezt, semmivé zsugorodna előttünk annak a jelentősége, amit életnek nevezünk és az evulució rendszere komolyan felbomlana. Az ember nem tudja a jövőt, ez több mint boldogság: ez az isteni bölcseség rendelése.

CAFFE ARKADIA

1.

Valaki kereste telefonon Spangert, a patikust. Erőtlen női hang volt, cérnavékonyan és bizonytalanul pötyögött:

— De mondja, igazán mondja nincs ott?...

Heinrich a telefonosfiu blazirt arccal magyarázott. Rendkivül sajnálja, fölötte sajnálja, de Spanger ur még nem jött be. Talán négy és öt között, ha hivni tetszene... vagy akkor inkább ő hivjon. Igen, értem. Melyik számra kérem?

És ujra duruzsolt a hang, most már öntudatosan.

— Azt ő ugyis tudja...

Heinrich letett a kagylót és felnézett a fekete táblára. Felül a főur krétával irt néhány sora. Akár egy recept gondolta betüzgetés közben.

Prof. ½3. Sulyos. Lakdsra.

Fogta a krétát és alájegyezte makacs gyerekes betükkel:

Spanger ur. 4—5.

Aztán gondolkozott egy darabig. Nem tudott megállapodni a motivumban, amelyik ezt az üzenetet a leginkban kidomboritaná. Végül odakente a tábla szélére krétával

női hang.

Ez volt az ügykezelés a jeles kávéház telefondzsungeljében, ha a hivott fél nem volt éppen jelen. És pompásan kvadrált mindég!

A telefonosfiu nemsokára kibujt a fülkéből és elindult portyázó körutra. A professzortól ugysem kap semmit. Az potyafráter. A másik urból kinéz valamennyi: jó, dehát mi ez egy épkézláb telefonosfiunak? Csöpp a tengerben. Ólomsullyal nehezedett rá a gond. A »Seik fiá«-t adják vasárnap. A »Seik fia« lovagol a svatagban. És lövöldözni is fognak. Vencel már látta a filmet. Behunyta a szemét: juj, hát elmegy, okvetlenül elmegy. És kivágta elkeseredetten

— Lopni muszáj megint.

A nyomor csábitotta bünre Heinrichet Szemtelenül és nyiltan elemelte a pincér szaktársak jövedelmét, az asztalon felejtett borravalókat. És megindult hamar a nyomozás.

— Heinrich, te már megint szemtelen vagy! Hová lett ez a pénz innen?

Sietett megnyugtatni a főurat, ő nem látta. Talán nem is adott a vendég semmit? Manapság nem igen adnak a vendégek kérem...

A főur most ránézett. Ez a konzekvens tagadás, ez a mélabus kétségbeesett hang megingatták véleményét. Fejcsóválva indult a bal kettes ablak felé. Szivében ott ült a gyanu. Tényleg: talán nem is adott a vendég semmit...

Heinrich meg álmodozott tovább a sivatagról. Az arabok jöttek százan, mindnek hosszucsövü puskája volt. Körszakállas, elszánt fickók, sok-sok arab kérem... És löttek.

Valaki becsapta a kávés konyha ajtaját. S mint a széllel kelt nyugtalanság, mint a hirtelen támadt vihar, elnyütt hang keringett az oszlopok között:

— A déli posta még mindig nincs berámázva!

Egy villámgyors mozdulat — Heinrich már ott járt az ujságállvány irányában. A hirtelenjött támadás megzavarta álmodozását. A félhomályból sötét fenyegetés követte.

— Beléd rugok, meglátod!

A helyzet tisztázása érdekében közlöm: a gazda volt. Bottal járt már, de pofozni még mindig nagyszerüen tudott.

A tolvaj halálra volt itélve. Heinrich mesélte egyszer, hogy ő megfojtja. És megmutatta izmait Vencelnek. Idesüss! Ezek muszklik barátom! Kéjesen jó érzés volt, beszélni róla, hogyan fojtja meg az öreget majd. Egyetlenegy kézmozdulattal. Igy. Vencel felnézett rá áhitattal.

— Mint Zigomár.

Vencel már látta Zigomárt és tudta, hogy a gazdának régen rossz, ha Heinrich akarná. Istenem, Vencel olyan hiszékeny volt...

A facér telefonosfiu ott lődörgött az ujságállvány mellett. Zsebében megcsörrentek a Judáspénzek. Tizenkét esetben sikerült a manöver délelőtt az asztalok között.

— Istenem, milyen vakok!

Ez a mondás a pincér szaktársak felé volt adresszálva, akik fáradhatatlan tempóban talpaltak a parkett fölött. Ő meg csak komiszul a kész zsákmányra csapott le.

Fütyürészett és lassan rámába szoritotta a postát. A déli lapokat már többen követelték hangosan a kerek asztalok mellől.

2.

Spanger, a patikus ugy négy óra körül jött a kávéházba. Fekete ruhát hordott, fekete nyakkendőt, komoly arca volt, markáns és bronzszinü. Leült az asztal mellé és kihámozta a tükörből arcvonásait.

— Gyürött vagyok, konstatálta.

Álmatlan éjszakáira gondolt és egy fokkal még furcsább lett az arcszine. A főur, óvatosan megkörnyezte. Félhangosan diktált neki, meggyőződéssel.

— Kávét. De sötétet kérem.

És rezgett az óhaj, ugy szállt tovább Sötét kávét Spanger urnak! A pincér besurrant a kávés konyhába:

— Csésze sötét, szürke habbal.

A szomszéd asztalnál négyen kártyáztak. Egy megtermett kopasz ur — a feje mint a billiárdgolyó — hátradőlt a széken és kihivó hangon diktálta a tempót. A másik három csak kontrázott szerényen. A kártya lapjait mereven nézték mind, akár a tizparancsolat kőtábláit.

Később a parti abbanmaradt. A felbomlott együttes egyik tagja odalézengett Spanger asztalához. Szalutálásszerü tisztelgés.

— Heil!

Az ujonnanjött leült, öklére támasztotta fejét. Szünet.

— Nehéz az élet kollega ur.

Micsoda hólyag, gondolta Spanger. Biztosan vesztett. Mindjárt következnek a Jerémiádák. A zöld felsőről.

De meglepetésre a kollega mást mondott. Egészen mást. Alamuszi képpel nézett rá, jobbszemét kissé összehuzta, mint aki kacsint egyet.

— Láttam a kislányt kollega.

Aztán élvezte a beállt szünetet. És kérkedett jólinformáltságával, mert sietve hozzátette.

— Itthon van. Már három napja.

Spanger szeme közé nézett a szeplősnek és gögösen visszavágott.

— Tudom.

Megjegyzem nem tudta. Fogalma sem volt róla. Most hallotta először. Belekapaszkodott a széktámlába és ugy érezte, hogy fujtat a melle. Erősen fujtat. Szemközt a Jágo arcu kollegával, hideg tuss futott végig rajta. Elöntötte a szerelem finálójának fájó érzése.

... Mária elment Badenbe a nagynénjéhez. A kicsi tehenkék szomszédságába. Mária nem irt hetek óta. Most visszajött három nap előtt s nem tartotta érdemesnek életjelt adni mondjuk, levélben. Vagy telefonon. Ahogy szokta. Egészen komolyan szerelmes volt Máriába. Szerette. A kávét az utóbbi időben sötéten itta, hánykolódott álmában. Szabályos szerelem volt, minden feltételével a kétségbeesésnek. Nem lehet simán elmenni az érzéstenger ilyen megnyilvánulása mellett — — a sötét kávé aggasztó szimptoma, meg azon tul is...

És ez a szeplős kollega. Ahogy idejött, ahogy itt ujságolt. Szegény Spanger a patika valamennyi keserü szerét elvonultatta szemei előtt. De nem talált hasonlót keserüség fokában erre az érzésre.

Öt órakor Spanger készen volt a kávéjával, a cigarettájával és önmagával. Felkelt és ment tovább. Előbb telefonálni akart, még egyszer utoljára, vagy levelet irni. De ezt megalázónak tartotta. Színészesnek. Elment a telefonfülke mellett, ahol krétával ott busult az irás. Az üzenet, hogy hivják., várják. Elkerülte. Véletlen volt, a telefonrendszer csődöt mondott.

Kiment a kávéházból és lehetetlen mérgek nevét mondogatta maga elé. Egészen exotikus, különös mérgek voltak olyanok, amelyek neve csak egy nagyon elkeseredett patikus agyából kerülhetnek felszinre...

A kávéházban akkor gyultak ki az első csillárok. És vádoló furcsa kérdőjelek görbültek a falakra mindenütt.

3.

Hogy a dolgot megérthessük: Heinrichet egy vendég elküldte ugy négy óra körül valami kulcs-csomóért. Az arabok megint jöttek hosszu puskákkal — Heinrich álmodozva bolyongott az uccákon. Elfelejtett mindent, telefont, kávéházat, kulcs-csomót. Csak járt, mint a holdkóros. Az ördög incselkedett vele, határozottan mondom.

Amikor elökerült, már késő volt. A fekete tábláról szomoruan tátogott feléje a homályos kréta-irás. Spanger ur nem volt sehol található, ennélfogva egyetlen kézmozdulattal letörölt mindent a tábláról. És elhatározta, hogy tagadni fog, ha kérdőre vonják.

De nem szólt soha senki erről. Nem is látta Spangert azóta. Csak álmában néha. Ott hánykolódott piszkos vackán Heinrich — a patikus ur feléje jött és hangosan követelte az elsikkasztott női hangot. Ilyenkor kétségbeesett mozdulattal fordult a másik oldalára. Vencel, aki vele aludt, elkeseredetten rugott egyet rajta félálmában...

Markovics Mihály

Jack London

a nemrég elhunyt kiváló iró páratlanul érdekes és izgató élettörténetét felesége irta meg. Jack London élettörténete változatosságban és nagyvonaluságban vetekszik bármely regénnyel. *Ára 85.— dinár és kapható a Minerva r.t. Szubotica könyvosztályában.*

Jack London müvei:

A tengeri farkas	56.— din.
A nagy ház kisasszonykája	50.— «
Az éneklő kutya	50.— «
A beszélő kutya	40.— «
Eden Martin I.—II.	92.— «
Amikor az Isten kacag ..	32.— «
Farkas fia	32.— «
A mélység lakói	38.— «
Kaland	44.— «
A korhely és a tündér	34.— «
Az oceán meséi	34.— «
Tüzes napsugár	60.— «

AZ ELLOPOTT ÁGY

KIS DETEKTIVREGÉNY

Irta MAURICE LEBLANC

— Kifelé, kifelé! A viszontnemlátásra! Undorodom a rossz viccektől, ti paprikajancsik.

A müteremajtó zajtalanul bezárult mögöttük.

Béchoud kétségbeesve nyöszörgött:

— Alig tiz perce, hogy itt vagyunk...

Barnett nem vette szivére a kidobálást, a legnagyobb lelki nyugalommal átkutatta a folyosót és kikérdezte közben az öreg szolgálót. Azután lementek a lépcsőn és benéztek, a portás fülkébe az öreg kapusékhoz, akiktől a detektiv szintén érdeklődött egy és más ránt. Amikor kint voltak az utcán, intett egy üres autótaxinak és bemondta a cimét, — Rue de Laborde — mig Béchoud tudomást sem véve minderről, teljesen lesujtva állott a gyalogjárón. Az ő szemében nagy volt, igen nagy volt Barnett tekintélye, de mégjobban imponált szegény fejének a volt feleségе; éppen ezért a legkevésbé sem kételkedett benne, hogy a kis énekesnőnek igaza van és Barnettnek csak járt a szája a levegőbe.

Erről győzte meg az is, hogy másnap, amikor ellátogatott a Barnett-ügynökség irodájába, a főnököt ott találta kényelmesen pipázgatva a hatalmas bőrfotelben, sőt még a lábát is feltette, jó amerikai szokás szerint az iróasztalra.

Béchoud-t majd megütötte a guta.

— Igy kezeled tehát az ügyünket!? Én dolgozom, mint egy vadállat, te pedig, a vizsgálóbiróval együtt, az istennek se mozditanád meg a kisujjadat. Persze, hogy az eredmény aztán egyenlő a nullával.

— Csakugyan? — kérdezte Barnett közömbösen.

— Illetve annyit sikerült megállapitani, hogy teljesen lehetetlen a házba bejutni, még álkulccsal is, ha nem *belülről* nyitják ki a kaput. Minthogy a lakók közül egyik sem gyanusitható azzal, hogy büntársa lett volna a tolvajoknak, tehát logikailag két megállapitás adódik. Egy: A tettesek egyikének már a betörés előtt el kellett rejtőzni a házban. Kettő: minthogy a kapu éjjel-nappal zárva van, a portáséknak látni kellett ezt az embert, amikor bejött a házba. Ki ez az ember, aki kinyitotta, amikor bejött a házba. Ki ez a ember, aki kinyitotta a kaput a betöröknek? A dolog merőben rejtélyes.

Barnett könyörtelenül hallgatott.

— A portások — folytatta Béchoud — összeállitották nekünk a listát, hogy kik jártak idegenek aznap este a házban. Viszont megesküsznek rá, hogy ezek közül egy sincs, akit később távozni ne láttak volna. A legkisebb nyom sincs se égen, se földön. És amilyen vakmerő egyszerüséggel követték el ezt a betörést, éppoly titokzatosan bonyolult, hogy hogyan foghattak egyáltalán hozzá. Mi a te véleményed erről?

Barnett felriadt elmélázásából:

— Aranyos!

— Aranyos! Ez a büntény aranyos?

— Nem. A feleséged aranyos. Éppolyan aranyos az életben, mint a félvilágot jelentő deszkákon. Egy látványosság! Micsoda temperamentum! Az igazi párisi gamin. És tetőtől-talpig csupa finomság és izlés. Az az ötlet, hogy a megtakaritott pénzét egy Pompadour-ágyba fekteti... csodálatos! Béchoud, nem érdemled meg a szerencsédet.

Béchoud rámordult:

— A szerencsémet? Rég odavan...

— Mennyi ideig tartott?

— Egy hónapig.

— És te még panaszkodsz?

3.

Szombaton Béchoud ismét felkereste Barnettet aki változatlan egykedvüséggel dohányzott, álmodozott és nem válaszolt a hozzá intézett kérdésekre.

Hétfőn az inspektor már orditozott dühében:

— Nem megy a dolog! Az összes kollégáim válogatott hülyék! Közben az ágy, amely Pompadour testét ringatta valaha álomba, hogy a feleségemről ne is beszéljek, valamelyik kikötőből vigan uszik már egy amerikai milliárdos hálószobája felé.. Hogy álljak oda Olga elé én, a detektivfőfelügyelő?

Lopva Barnettre pillantott, akit azonban semmi más nem érdekelt a világon, mint a cigarettájából eregetett füstkarikák.

A detektivfelügyelő dühe nőttön-nőtt:

— Igy törődsz te ezekkel a félelmetes ellenfelekkel, akik egészen sajátságos módszerrel dolgoznak, egy olyan trükkel, amit bizonyára sokáig gyakoroltak és tökéletesitettek... téged ez egészen hidegen hagy? Egész világos, hogy valakit becsempésztek a házba... ennek a felderitése olyan feladat, amely elől *te* meghátrálsz?

Barnett szórakozottan megjegyezte:

— Van benne valami, ami nekem roppantul tetszik...

— Mi?

— Természetessége, az eredetisége. Semmi színpadi hatás, semmi faxni. Azt mondja, amit gondol...

— Ki?

— Ki? Olga. Azt mondja, amit gondol, az ösztönei szerint cselekszik, ugy él, ahogy szeszélye tartja. Csak azt mondhatom, Béchoud, megint, hogy aranyos egy teremtés.

— Béchoud dühösen az asztalra csapott:

— Tudod, hogy mit gondol rólad? Hogy egy hülye vagy. Ha Del Bregoval rólad beszélnek, csak ugy emlegetnek: »Barnett, az a szamár«. »Barnett, az a nagyszáju«.

Barnett sóhajtott.

— Két jelző, amelyek szivemig hatolnak. Mit tegyek, hogy megváltozzék a véleménye rólam?

— Holnap kedd. Váltsd be a szavad és keritsd elő a Pompadour -ágyat.

— Honnan a fészkes fenéből? Nem tudsz egy tippet adni, Béchoud, hogy hol lehet?

— Fogasd el a tolvajokat. Akkor majd csak elkerül az ágy is.

— Kitünő. A dolog egész egyszerünek látszik. Van nálad véletlenül egy elfogatóparancs?

— Van.

— És rendőrök?

— Majd telefonálok a prefekturára.

— Tudod mit, telefonálj rögtön, hogy küldjenek két jólmegtermett fickót az Odeon bejáratához.

Béchoud felugrott:

— Már megint bolondot csinálsz belőlem?

— Szó sincs róla. Vagy azt hiszed, sok kedvem van hozzá, hogy Olga továbbra is hülyének tartson? Fiam, Arzén Lupin meg szokta tartani, ha valamit megigér!

Béchoud mérlegelte a dolgot. Az volt a benyomása, hogy Barnett komolyan beszél. A hat napos lustálkodás alatt, ugylátszik, mégiscsak foglalkozott a rejtélyes esettel. Nem szokta-e mondogatni, hogy bizonyos körülmények között a nyugodt megfontolás gyorsabban célra vezet, mint a legalaposabb vizsgálat?

Anélkül, hogy tovább kérdezősködött volna, felhivott telefonon egy bizonyos Albertet, akiről mindnki tudta, Párisban, hogy a rendőrprefektus jobbkeze. Megállapodtak azon, hogy két rendőrbiztos posztot fog állni egész nap a jelzett helyen.

Barnett tett még különböző előkészületeket; három órakor elhagyták az irodát.

— A Luxembourg-negyedbe megyünk? — kérdezte Bechoud.

— Igen. A feleséged lakóházába.

— De csak nem hozzá?

— A portásékhoz.

A kapus fülkében elrejtőztek a legsötétebb sarokba. Az öregeknek megparancsolták, hogy jelenlétükről senkinek egy szót se szóljanak. A kiváncsi pillantások elől egy széles ágyfüggöny takarta el őket, ugy, hogy ők azonban minden érkezőt és távozót kitünően láthattak.

Az elsőemeleti pap ment el először hazulról, azután Olgáék egyik cselédje, karján a bevásorló-szatyorral.

— Az istenit neki, meddig fogunk itt gubbasztani? — káromkodott Béchoud — mit akarsz itt tulajdonképen?

— Megtanitani téged a foglalkozásodra.

— De...

— Csönd!

Fél négykor megérkezett Del Prego. Fehér kesztyü, fehér kamásni, szürke öltöny, világos filckalap. Barátságos üdvözletet intett a portásoknak és felment a lépcsőn. Ilyenkor kezdődött Olga mindennapi tornaórája. Negyven perc mulva Del Prego elhagyta a házat és egy doboz cigarettát hozott a szemközti trafikból. Fehér keztyü, fehér kamásni...

Három idegen haladt el az utcán.

Béchoud hirtelen társa fülébe sugta:

— Itt jön ő harmadszor. Hogy lehet ez? Hiszen nem hagyta el közben a házat? Hol ment ki?

— Biztos a kapun.

Béchoud nem volt ebben a legkevésbé sem biztos:

— Nem hinném. Nem figyeltünk volna eléggé? Mit gondolsz, Barnett?

— Azt, hogy itt az ideje, hogy a tettek himes mezejére lépjünk.

Szétluzta a függönyt:

— Hozd el az Odeontól a rendőröket!

— És te?

— És te?

— Én felmegyek Olgához.

— Mit akarsz ott?

— Majd meglátod. Mindhárman helyezkedjetek készenlétbe a második emeleten. Majd hivni fognak benneteket.

— Szóval mégis lefogunk valakit?

— Igen.

— Kit?

— Egy alakot, akinek a pofátlansága igazán példátlan. Siess!

Béchoud elvágtatott.

Barnett lassan felmászott a lépcsőn a harmadik emeletre és becsöngetett. Bevezették a tornaterembe, ahol Olga Del Prego vezetése alatt éppen befejezni készült a gyakorlatait.

— Ejnye a nagyreményü Barnett! — kiabált Olga egy kötélhágcsó legfelső fokáról — a mindenható Barnett! Remélem, a Pompadour-ágyat hozza, monsieur Barnett?

— Körülbelül, madame. De nem zavarok?

— A legkevésbbé sem.

Macskaszerü mozgékonysággal, vakmerően, mintha csak játék lenne, végzett néhány hajmeresztő mutatványt Del Prego rövid vezényszavaira. A tornatanár biráló és dicsérő megjegyzéseket tett, kijavitott egyes mozdulatokat és mutatott nehány fogást. Rögtön látszott, hogy maga is képzett akrobata; mindemellett inkább brutálisan erejéről tett tanuságot, mint képességéről és erejét igyekezett is kérkedve minél inkább érvényre juttatni.

A tornaóra befejezése után felvette kabátját felcsatolta a fehér kamásnikat, felhuzta a fehér keztyüket és kezébe vette a világos filckalapot.

— Este a szinházban, Olga!

— Nem vársz meg, Del Prego? A mama nincs itthon, elkisérhetnél?

— Lehetetlen, sajnos. Megbeszéltem egy találkozót.

Menni akart, de az ajtóban Barnettbe ütközött.

— Egy szóra, uram, ha már igy összehozott bennünket a véletlen.

— Nagyon sajnálom, de...

— Á', nem méltóztatik emlékezni már. Ha megengedi, Barnett vagyok, a Barnett & társa magándetektiv-ügynökség tulajdonosa. Egyébként Béchoud detektivfelügyelő barátja.

Del Prego az ajtóhoz lépett:

— Ezer bocsánat, uram, de sietek. Talán majd...

— Ó, csak egy pillanatra. Csupán az emlékezőtehetségét szeretném kissé felfrissiteni.

— Milyen tekintetben?

— Egy bizonyos törökre vonatkozólag.

— Egy törökre vonatkozólag.

— Egy törökre?

— Igen. Ben-Bali a neve.

A tornatanár vonogatta a vállát:

— Ben Bali? Sose hallottam róla.

— Ismer akkor talán valami Avernoffot?

— Azt se. Kik ezek az urak?

— Két gyilkos.

Pillanatnyi szünet.

Del Prego elnevette magát:

— Ez egy olyan foglalkozási ág, amelyhez hozzó gentlemanekkel én nem igen érintkezem.

— Pedig az ellenkezőjét lehetne gondolni, — szólt Barnett élesen — ön mindakét gentlemant igen jól ismeri.

Del Prego tetőtől-talpig végignézte:

— Mit jelentsen ez? — mordult rá — fejezze ki magát világosabban. Semmi kedvem sincs keresztrejtvényeket fejteni.

— Foglaljon helyet, Del Prego! Ugy kényelmesebben cseveghetünk.

Del Prego egy türelmetlen kézmozdulattal válaszolt.

Az éppoly kiváncsi, mint csinos Olga érdeklődve közeledett a két férfihez.

— Igen, ülj le, Del Prego! Gondolj arra, hogy az én szép Pompadur-ágyamról van szó...

— Ez az, — helyeselt Barnett — azonkivül higyje el nekem, monsieur Del Prego, hogy én nem adtam fel önnek semmiféle keresztrejtvényt. Csupán eszembejutott valami, amikor a betörés után ellátogattam Béchoudval együtt ide, s erre vonatkozólag szeretném az ön nagybecsü véleményét kikérni. Pár percről van csak szó.

Barnett alázatos modora egészen eltünt. A hangja parancsoló és fölényes szineket nyert. Olga ugy pillantott rá, mintha először látná életében. De Prigo összegörnyedve mormogta:

— Hát kérdezzen, de gyerünk gyorsan!

Barnett nyugodtan belefogott az elbeszélésbe:

— Három évvel ezelőtt történt, hogy egy Saurois nevü ékszerész, aki atyjával együtt Páris szivében lakott, üzleti összeköttetésben állott egy bizonyos Ben-Balival. Turbán, bugyogó, bocskor... Ez a törökkeleti topánzokkal, ritka gyöngyökkel, drága amethisztekkel kereskedett. Egy este, amikor Saurois hazatért a szinházból, atyja meggyilkoltan, lakását ellenben kirabolva találta, drága ékszerei egytől-egyig hiányzottak. A gyanu a törökre irányult, aki a kérdéses nap délutánján több izben is járt Sauroisnál, de a török kétségtelen alibit tudott igazolni. A nyomozás később megállapitotta, hogy a büntény nem Ben-Bali maga követte el, hanem egy cinkosa, akit ő csempészett be délután a lakásba. A tettest különben nem sikerült elfogni, sőt Ben-Bali is eltünt nyomban az eset után. Az ügy *ad acta* került, de azért emlékszik rá bizonyosan?

— Én csak két éve, hogy Párisba jöttem, — tiltakozott Del Prego — különben sem érdekel a legkevésbbé sem...

Jim Barnett zavartalanul folytatta:

(Folyt. köv.)

Paul Weisz

a bécsi zeneakadémia többszörösen kitüntetett tagja és művész-zenekara **julius 1-től**

a Gradska Kafanában

naponta

hangversenyt tart

6470

Dunai fürdőmegnyitás

julius 1-én Bogojevón!

A vendéglőben minden időben **kitünő dunai halpaprikás** és **elsőrendü italok kaphatók**

Ádám József, fürdő- és vendéglőtulajdonos
Bogojevo

6472

Főzelék és gyümölcs befőzéséhez
a jó házasszony csak eredeti
WECK-féle befőttesüveget használ
Kapható minden jobb üveg- és vaskereskedésben
Főlerakat: FRUCTUS - Ljubljana

6521

680 kg. tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral lett csépelve betétsines géppel, szakértő bizottság előtt utánacsépeltünk

Pénzt, időt és munkát takaritanak meg

a dobkosár-betétlécc alkalmazásával

Kérdezősködésre ingyen és bérmentve nyujt felvilágositást

Bárdos és Brachfeld, Novisad
Železnička ulica 105-107 Telefon 22-86

6077

Nyaralók figyelmébe!

Heti 40 pengő ellátási dij a következő előkelő pensiókban: London, Velence-Lidó, Abbazia, San-Remo, St.-Moritz, Lugano, Menton, Nizza, Cannes, Montecarlo, Biarritz, Chamonix, Grenoble, Deauville, Paris, Bad-Ischl, Bad-Aussee. Tanulóknak heti 38 pengő. Szeptemberről heti 30 pengő. Prospektus (válaszbélyeg). Ezren felüli referencia. Pestalozzi iroda Budapest, V., Alkotmány-utca 4. I. 1. (Telefon: T. 242—36)

6101

Bérházat

1—2 emeletest és egy 3—4 szobás családi házat

keresek megvételre

Suboticán vagy Novisadon város központjához közel. Ajánlatokat „Azonnali készpénzfizetés" jeligére kiadóhivatal továbbit

6520

Raktárról azonnal eladók

a következő jókarban lévő autók:

1 De Dion Bouton	55.000	dinárért
1 Ford, féltehér	12.000	„
1 Ford, 4 üléses	12.000	„
1 Chevrolet	12.000	„

VULKAN GARAGE
SOMBOR 5825

REJTVÉNY

...

Mult vasárnapi számunkban közölt rejtvény:

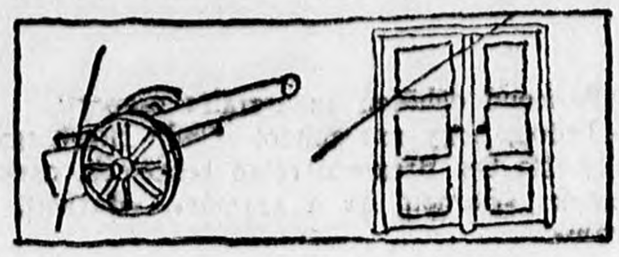

Ennek helyes megfejtése:

Gyujtó

Mai rejtvényünk:

Csak egy kis lány
Van a világon **12 ora**

A mult vasárnapi keresztsoros rejtvényünket helyesen 86-an fejtették meg. A kézifestésü hirlaptartót (sorsolás utján Mortenson Endre Subotica, Jugovićeva ulica) nyerte meg, akit arra kérünk, hogy portóköltségre szíveskedjen beküldeni 5 dinárt bélyegben.

Szeptemberi összevont magánvizsgára és érettségire

teljes garanciával előkészit

Galgóczy 5988

magániskola BUDAPEST, VIII., *Mária Terézia tér 3. sz.*

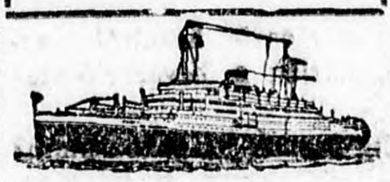

Délamerikába

és az

Egyesült Államokba

express gőzhajókkal

Ingyenes felvilágositással szolgál

CosulichLine

Beograd, Vilsonov 107.
Sombor, Kostićeva 3.
V. Becskerek, Subotićeva 3

Laudonovacon

közvetlen a vasutállomás mellett

35 hold szántóföld

vetéssel együtt

egytagban, szabadkézből

eladó

még csépelés előtt

Pásztor Sándor

Laudonovac 653

Paszományt

butorra, függönyre, draperiára, **rojtokat, zsinórokat bojtokat** olcsón vállal

Nagy Lajos

paszomány os. Jugovića 31.

Meghivásra mintáimmal házhoz megyek

Trbovljei (Trifail)

portlandcement

és épitési mész

saját égetésü mész
oltott mész
kátránypapir
elszigetelő, parafás
Alabaster gipsz
kőpor
dunai homok

Sipos Sándor

SUBOTICA,

I., Sokolska 6. Telefon 868

Nca. Crem

legmegbizhatóbb arc- és kézápoló

KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

58

Jó és olcsó könyvet csak a Minerva könyvosztályában vehet!

Ha KÖNYVSZAKÉRTŐRE lesz szüksége irjon Borbély L. Novisad, postafiók 75 cimre

STEYR

AUTOMOBILOK

bánáti képviselete

VOLTA R. T.

V.-BECSKEREK

6413

2 ÉVI HITEL

Mindennemü egyes és univérzális

asztalos- és bognárgépek

beépitett motorral vagy anélkül

keretfürészek

Welker-Werke J. Wachstein

Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel: használt, jókarban levő komb. egyengető, csapoló, maró és vastagsági gyalu, marógép furógéppel és körfürészszel kombinálva.

11845

ŠIBALIĆ ILLÉS

KENYÉRGYARA

Subotica, Petrogradska ul. 12

I-a szalon kenyér	. . . .	kg.-ja	4·50 dinár
I-a fehér	„	„	4·— „
I-a rozs	„	„	4·— „
Félbarna	„	„	3·50 „

Azonkivül havonta áruban visszafizeti a **vásárolt áruk 10 százalékát.** — Süteményei a legjobbak és legolcsóbbak. — Egész napon át süt privát kenyeret és süleményt. 6139

RIMSKE TOPLICE

a jugoszláv Gastein, 37°C radioaktiv hőforrás. Közvetlen gyorsvonatösszeköttetés Prágából, Berlinből, Wienből, Linzből, Grázból. Gyógyit csuzt, reumát, isiászt, női bajokat, neuralgiát, különösen sikeres gyógyhatásu az álmatlanságnál és testi gyengeségnél. Teljes penzióárak: az előszezónban 60 dinár, a főszezonban 80 dinár

3697

Jégszekrények

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére legolcsóbb forrása, elsőrendü kivitel!

Milošević Veljko

Kérjen árjegyzéket! Sombor, Zlatna greda 2

ÉPÜLET BUTOR PORTÁL

MÉRTLAJOS

asztalos

műhelyében művészi kivitelben és előnyös feltételek mellett kapható. Subotica, Jugovića ulica 13

3697

Lang András

Jugoszlávia egyetlen állatkülönlegességi kereskedése

Novi-Vrbas

Szállit mindenhova, élő állapotban tört nő megérkezésért garantálva **aranyhalakat,** gyönyörü szép papagájokat, darabját 15 din.-ért, ha tápiálékot 4 dinárért, postapor ó és kanna 55 dinár

Á jegyzék kanári madarakról, papagájokról, majmokról, kutyákról, minden kívánt fajtában 3 dinár os bélyeg beküldése ellenében.

6553

J. Andriska

müszaki üzlete, SUBOTICA, Jugovićeva ul. 9. Állandó raktár első rendü gyártmányu kerékpárokban, kedvező fizetési feltételek. Egyedüli lerakat **„PIRELLI" olasszingó gumikból**

Minden e szakmába vágó javitásokat szakszerüen végez

„ALEXA“ nyakkendőgyárban

kaphatók csak a legdivatosabb, legszebb nyakkendő olcsó gyári áron. Subotica, Korzó. — Fióküzlet: Novisad Jevrejska ulica 6
Fordítás 10 dinár

Havi részletre

vásárolhat egy komplett hálót, ebédlőt és mindennemü butort. Megnagyobbitott üzemünkben a legmodernebb butorokat elsőrendüen készitjük. Forduljon hozzánk bizalommal, mielőtt butort vásárol!

Szenti és Virág mübutorgyár
Subotica, Sudarevićeva ul. 54—56. Tel. 383
3407

Hogyan tegyünk szert egészséges idegekre?

Beteg, kimerült idegek megkeseritik az életet, sok szenvedést okoznak, szúró és tépő fájdalmakat, szédülést, szorongást, fülzugást, emésztési zavarokat, álmatlanságot, munkakedv hiányát és egyéb kellemetlen jelenségeket.

Mindezektől a bajoktól csak ugy fog megszabadulni, ha a valódi Kola-Lecithint használja. Ez a vitaminban igen dus tápszer, amely az emberiség jóltevője lett, rendkivül mértékben serkenti az összes testmüködéseket, erősiti a gerincvelőt és agyvelőt, erőt ad az izmoknak és végtagoknak, energiát, uj életkedvet önt a betegbe. A valódi Kola-Lecithin sokszor csodákat müvel, a tápanyagokat eljuttatja a test legvégső vérképző helyeire, megelevenit, felvillanyoz, felüdit és megifjit mindenkit testileg és lelkileg.

Győződjék meg róla saját tapasztalatból, hogy nem igérek Önnek valótlanságot és az első két héten át mindenkinek, aki hozzám fordul **teljesen ingyen és bérmentve** küldök egy doboz Kola-Lecithint és egy évek hosszu során szerzett sokoldalu tapasztalattal biró orvosnak a könyvét, akinek magának is küzdenie kellet az idegbajjal. Irja meg olvashatóan pontos cimét, mire azonnal el fogom küldeni a dobozt és a könyvet

ERNST PASTERNACK, Berlin, S. O. Michaelkirchplatz 13, Abt. 328.
6583

A jók között is a legjobb a

RENAULT

autó, mert sport-, tura- és versenytypusai minden igényt felülmul

Tegyen egy próbautat, hogy erről meggyőződjön

Vezérképviselő:
KRAUSZ EDE
NOVISAD

Nem kiárusitás, hanem árleszállitás!

Az összes cipők
kivétel nélkül
meglepő olcsó
árban kaphatók

Chick de Paris

gyári lerakataiban

Beograd, Knez Mihajlova 15
Pančevo, Vojvode Putnika 1
Veliki Bečkerek, Palata Bukovac
Kovin, Glavna pijaca
Subotica, Aleksandrova ulica 6

6275

Damburirozást, plisszirozást készit: Baschné Révész Anna

Rudićeva ulica 3 6233 Engl varrógépüzlet

„VITREA"

táblaüveg, befőttesüvegek és az összes üveg- és porcellánáruk

Csak viszonteladóknak

Kereskedők legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrása

Karlo Kopp

V. Bečkerek

Raktár: Külterület 3/d, a Geyer vendéglő közelében

Komlótermelők!

Peronoszpóra ellen

TUTOKIL

kombinált fecskendezőszer, amely rezet, arzént és ként tartalmaz. 100 liter vizre 1 kgr. **Tutokil** és ½ liter mész kell.

Ára 36 dinár kgr.-ként

Vértetű ellen

DUBISAN

nikotint és piretrint tartalmazó fecskendezőszer. — 100 liter oldathoz 1 kgr. **Dubisan** szükséges.

Ára 40 dinár kgr.-ként

Kapható:

„KASTEL" tvornica kemijsko-farmac. proizvoda d. d. Zagreb, 3. pretinac

„KAŠTEL" A. D. Depo Beograd, Kralja Milutina 44

Gazdasági Egyesület Subotica, Knjaza Mihajla 2

Vojvodinai Komlótermelők Szövetkezete, Novisad

Komlós Rudolf Novisad, Vilsonov trg 6

és minden szakmabeli üzletben 5692

Vezérképviselet

nyerhető egész Jugoszlávia területére, szenzációs, minden házban szükséges olcsó **konkurrencia nélküli tömegcikkre** licenz-jog formájában. Világszabadalom. Szükséges tőke cca 150—200.000 dinár. Reflektánsok őninformációt küldjenek

KARDOS hirdetővállalathoz

Novisad, „Száz évben egyszer" jeligére 6494

Ajánlok zsáktételben vetőmagból visszamaradt elsőrendű francia

kék mákot

cirka 70 kg-os zsákokban, brutto für netto 12 dinárért franko, vasutállomás Torža

Heisler-gazdaság

Torža 6503

Elsőrendű **mészet**, beocsini portland **cement**, alab. **gipszet**, száraz, pormentes 5473

BÜKKFASZENET, pécsi **kovácsszenet**, I-a apritott **bükkfát** ajánl

Révai Adolf, Subotica

Sokolska ul. 2 Tel. 551

LLOYD SABAUDO

Gőzhajózási Társaság

Rendszeres, gyors és kényelmes utazás

tengerentuli országokba

Csak express-hajók és pedig a

Conte Rosso, Conte Verde, Conte Biancamano, Conte Grande, stb.

Délamerikába

Brazíliába csak 11 nap,

Argentiniába és Uruguayába csak 14 nap.

Gyors és legkellemesebb összeköttetés

Délamerikával és Ausztráliával

Helyrendeléseket felvesz, gyors és lelkiismeretes tanácsokkal szolgál a jugoszláviai vezérképviselet:

Banaz & Rusko, Zagreb

Trg Kralja Tomislava broj 18

Telefon: 28—41 — Táviratcim: Sabaudo, Zagreb

és az alképviseletek:

SOMBOR: EUGEN LIPPERT, Kra'ja Petra ul. 30

BEOGRAD: LLOYD SABAUDO, Karadjordje ul. 89

5449

Olcsó árak Olcsó árak

Divatos Izléses

Tartós Elegáns

2655

Pressburger

DIVATCIPŐ-KÜLÖNLEGESSÉGEK

Állandó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből

Külön mértékosztály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

Mielőtt

BŐRÖND-ÖT

vásárolna,

tekintse meg saját készítményü

bőröndeinket és bőrtáskáinkat

amelyek garantált jó minőségüek és olcsók

Andrássy és Fazekas Subotica

Trumbićeva ul. 11, Csirkepiac 3280

Vrnjačka Banja

Villa Koče, Pensio Grossmann

☆

Elsőrangu dietikus

magyar kóser konyha

Tiszta szobák! Olcsó árak!

Pontos kiszolgálás!

6461

FONTOS

gabonakereskedők részére!

Stara Pazován, a Buzatér közepén, üzletház tágas raktárakkal, tengeri-csardákkal és villamoserővel hajtott, tökéletesen berendezett 6555

tengeri aszalóval

eladó

Megkereséseket a **Takarékpénztárhoz Stara Pazovára** intézendők

Valódi

amerikai manilla,

valamint **kenderkévekötő-**, továbbá **gabonás-, lisztes- és korpászsák-, vizmentes ponyva-, kerti- és tüzoltótömlő- és zsinegáru-szükségletét legolcsóbban**

Weitzenfeld és Társa

cégnél Subotica, I., Cara Dušana ulica 1 fedezheti.

Interurban telefon 192

Kérjen árajánlatot! Kérjen árajánlatot!

NESTLE-féle

GYERMEK-LISZT

6364

ERŐSITI ÉS EGÉSZSÉGBEN TARTJA A GYERMEKEKET

KUGLI & GOLYÓK

billiárddákó, mandiragummi, Lignum sanctum golyók

70 din értéi 150 dinár ig

özv. Gerber Jakabnénál Subotica

B. Sudarevićeva ul. 32 203

6 személyes asztalterítő szalvétával, fehér **finom lenvászonból** **6**

izlésesen előrajzolva **csak 160 din.** Utánvéttel bérmentve szállitja:

Leopold Sámuel, Senta

Modern előnyomda-berendezési gyára 946

Tüzifa I-a fürészgyári kemény hulladék 100 klgr.-ként házhoz szállitva **Dinár 26·-**

Kötözött puha hulladék 1 méter hosszban

kemény hulladék

I-a bükkhasáb, vegyes hasáb vagontételekben a legolcsóbb napi áron

J. Vujković i Drug

Jukićeva 41 5217 **Telefon 669**

FÉNYÜZŐ AUTÓZÁS-A LEGKISEBB KÖLTSÉGGEL!

EGY KÉNYELMES, NAGY CHRYSLER-A LEHETŐ LEGOLCSÓBB ÁRON!

Egy Chrysler—oly áron, melyet mindenki megengedhet magának! Páratlan szépségü és imponáló külsejü kocsi, mint minden Chrysler. És a motor—gummira szerelve és oly főcsapágyakkal, melyeknek hossza majdnem egyenlő a főtengely hosszának egyharmadával—lágyan és erőlködés nélkül viszi a kocsit ötvennél is több mérfölddel óránként. A kocsi nagy kényelme mély kárpitozásában és az alváz hosszának felével egyenlő hosszuságu rugóiban rejlik. Pehelykönnyü kormánya és sebességváltása a leghosszabb vezetést is élvezetté teszik. Hatalmas fékei pedig biztonságot adnak meredek hegyi utakon, vagy városi forgalomban. Próbáljon ki egyet a nagyszerü csukott vagy nyitott modellek közül—*menetközben az uton!* Csakis a hatalmas Chrysler cég tudott ily kiváló kocsit ily alacsony áron elöállitani.

NÉZZE MEG ÉS PRÓBÁLJA KI A **CHRYSLER 52-T**

MÉG MA!

VEZERKEPVISELO JUGOSZLAVIA RESZERE: W. H. SMYTH, BEOGRAD.

KÉPVISELŐ: VRŠAC—ADLER ISTVAN, SUBOTICA—WEIGAND & CO. SOMBOR—SZILARD ALBERT, DIPL. ING. BAČKA PALANKA—LÖBL SAMUEL ES FIA.

Chrysler Sales Corporation, Detroit, U.S.A.

Sertéshizlalók

lássák el kellő időben magukat

Pestin-nel

PESTIN a sertésvész ellen a legbiztosabb szer. PESTIN megmenti a sertést a legfélelmetesebb vésztől. Postán szétküldi.

D. Vukašinović

Stari Šove (Bácska)

Egy doboz ára, amely 4—5 sertésnek elég 40 dinár, 3 doboz rendelésénél portómentes szétküldés. Viszonteladóknak a legnagyobb engedmény. 6119

Felsőgallai mész

beocsini

portland cement

és mindenféle

épitési anyag

a legolcsóbban szerezhető be

Illgenn Károly-nál

I. kör, Sokolska ulica 17

Telefon: 660 (468

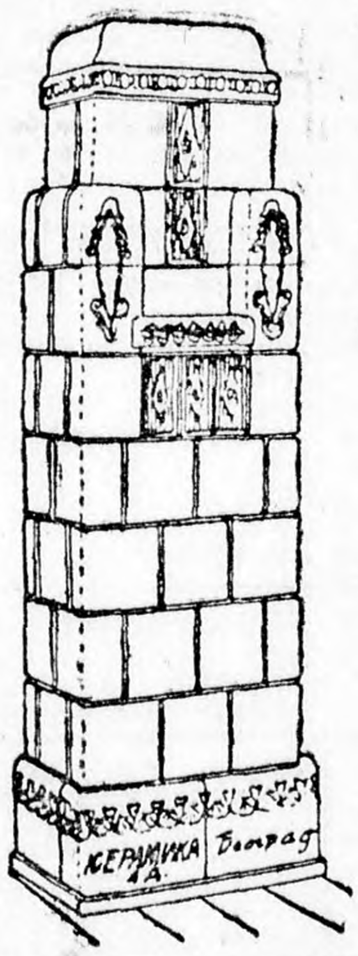

KERAMIKA R.T.

kerámiai cikkek gyára és kereskedése

Telefon: 24—07 **BEOGRAD** Kosovska ul. 51

A telefonközpont mellett

Állandóan raktáron különböző kerámiai **padló- és falilapok,** legkitünőbb hazai és cseh

cserépkályhák

Falazott takaréktüzhelyek minden kivitelben, agyagcsövek csatornázáshoz és ezek részei. Samottanyag

Tekintse meg nagy kiállitásunkat!

Szakszerü szerelés! Versenymentes árak!

4021

Szlovenská fürdőlátogatók!

Blód
Rogaška Slatina
Rimske Toplice

fürdőhelyekre legelőnyösebb feltételek mellett kapnak hitelleveleket és meghitelezéseket a

Zadružna Gospodarska Banka

sombori fiókjánál 5885

LEGNAGYOBB

KÁRPITOSÜZLET

Klubgarniturák, patent-fotelek, ottománok, berzserek és szalónok gyártása

Állandó nagy raktár

Dj. Stanković

kárpitos

Beograd, Kralja Milana 77

Telefon 48—46 4481

Ne engedje el a szerencséjét!

Vegyen **Gyetvay Lajosnál Bácska-Topolán nyerő sorsjegyet,** mellyel szerencsés esetben

4,200.000 dinárt nyerhet!

Huzások 1928 julius 9.-én kezdődnek. **Minden második sorsjegy nyer!**

Sorsjegyeket 25. 50, 100 din. árban küld.

Nyeremények 4,200.000, 1,200.000, 800.000, 500,000 stb. — Megrendelhető

Gyetvay Lajosnál, Bácska-Topola 5953

Telefon: 26 — Postafiók 55

100 dináros rendelésnél lista- és portóköltséget nem számitok

Ön olcsó árakat akar?

Lalković volt és marad az olcsó árak szabályozója!

Olvassa el tehát figyelmesen

Lalković mai nyári árjegyzékét!

Belföldön kihasználhatja ezeket az olcsó árakat, mert minden árut utánvét mellett postán szállitunk. 500 dináron felüli rendelésnél postaköltséget nem számitunk.

Óriási választék érkezett nyári ujdonságokból és pedig:

Egy tétel nyári szövet 55 cm. széles, **métere 6 din.** — **Festett cicc métere 9 din. Festett** cicc legjobb minőség 11 din. — **Fényes krepon minden szinben** 70 cm. alkalmas ruhának és fehérnemünek, mosó, puha és finom tehát használható női fehérnemüre is. **Ez a közismert francia A. G. B.-ház gyártmánya** (vigyázzon ezen krepon hamisitványára, amely nem mosó). — **Kreponunk métere** csak 10 din. — Markizett a legmodernebb deszinekben 100 cm. csak 28 din. — Legfinomabb bordürözött markizett 130 cm. (2 méter egy ruhára) tetszetős szinekben 55 din. — **Mintázott tüllök fényes selyemmel,** mosó, eredeti A. G. B. minden szinben női ruhára 100 cm. széles méterje 30 din. — **Mintázott gyapju delin** 80 cm. széles 40 din. — **Tiszta gyapju bordürös delin,** legmodernebb mintákkal, 130 cm. 2 méter elégséges egy ruhára. — **Etamin és krepon** 100 cm. szép szinekben 16 din. — **Mintázott krepon,** különféle szinekben 70 cm. 15 din. — **A legfinomabb krepon,** a legmodernebb szinekben **métere** 70 din. »Fantazi« apró minták, eredeti A. G. B. mosó, 70 cm. métere 14 din. — **Féldelin** 80 cm. 14 din. és a legfinomabb mintázott A. G. B. 16 din. — Mosó, Rosajde, ruhára és férfi ingre, minden szinben, 100 cm. 26 din. — Eredeti A. G. B. **Toilet de soi** minden szinben. — Nagy reklám anyagunk alkalmas ruhára és női fehérnemüre, mosó, reklám áron 26 dinárért adjuk. — **Szines vászon,** női és gyermek fehérnemüre 70 cm. 12 din.

Használja ki! **Harisnyákat és zsebkendőket sürgősen kiárusitjuk** **Használja ki!**

Harisnyák

Jó férfiharisnya különféle szinekben párja	6.—
Jobb férfiharisnya különböző szinekben párja	7.—
Igen erős férfiharisnya különböző szinekben	8.—
Legfinomabb férfiharisnya sima és mintázott párja	17.—
Jobb női harisnya különféle szinben párja	8.—
Erős női harisnya mehrozott párja	10.—
Cérna női harisnya minden szinben	17.—
Legfinomabb flór női harisnya	22.50
Selyem női harisnya igen erős	15.—
Selyem női harisnya, igen erős minőség	18.—

Zsebkendők

Gyermekzsebkendők, képekkel darabja	2.—
Nőizsebkendők, szines szegéllyel darabja	3.—
Finom nőizsebkendők, fehér batiszt, ajourozott egy tucat rendelésnél 55.—, darabja	5.—
Férfizsebkendők, fehér szinü, szines szegéllyel darabja	3.50
Férfizsebkendők, fehér, tucatja 75.—, darabja	7.—
Szines, batiszt férfizsebkendők tucatja 100.—, darabja	10.—

LEPEDŐVÁSZNAK

Erős angol vászon paplanhoz, 200 cm. széles métere	30.—
Ljiljana dovlas, legfinomabb 150 cm. 22 din., 180 cm. széles 30 din., 200 cm. 36 din., 220 cm. métere	40.—
Természetes Ljiljana vászon, 150 cm. métere 32 din. 180 cm. 38 din. és 200 cm. métere	48.—

FEHÉRNEMÜVÁSZON

Batisztvászon, selyemfényü, vékony, 80 cm. 16 din., 90 cm. 18 din.	
Batisztvászon, valódi Ljiljana, 80 cm. széles métere	18.—
30 m. végekben	500.—
Legjobb vászon, mindenféle használatra, lenfonásu 80 cm. Ljiljana különlegesség	14.—
30 m. végekben	400.—
Sifon Ljiljana 80 cm. széles 23 m. végekben 320 din. métere	15.—
Ljiljana vászon, alkalmas mindennek, középsürü, 80 cm. 30 m. végekben 350 din. métere	12.50
Ljiljana No. 1. erős 75 cm. széles, 30 m. végekben 330 din. métere	11.50
Ljiljana No. 0. igen erős vászon 75 cm. métere	9.—
»Ekonomija« vászon, egyszerü, erős 70 cm. métere	8.—
Legerősebb vászon, puha, 90 cm. métere 18 din. 36 m. végekben	580.—
Legerősebb vászon, puha, 80 cm. métere 16 din. 36 m. vég	520.—

ALSÓNADRÁGVÁSZON

Dovlas-ljiljana 75 cm. sürü legerősebb minőség, 30 m. végekben	360.—
métere	12.50
Köpper-gradli alsónadrágnak, erős, 80 cm. 30 m. végekben 390 din. métere	14.—
Atlasz-gradli legjobb minőség, szélesebb és keskenyebb sávokkal, 80 cm. széles 30 m. végekben, 500 din. métere	18.—

FEHÉRNEMÜ-BARCHETEK

Házi barchend, rózsaszin, kék, csikos és sima 70 cm. széles métere	12.—
Cérnabarchend, vattázott, gyönyörü szinekben, alsóruhára 70 cm. széles	16.—
Finom tennisz-flanel 80 cm. széles	16.—
Legfinomabb atlasz barchend gyönyörü szinekben 80 cm. széles métere	18.—
Pick-barchend, fehér métere 16, 22 és 26 din. flanell-barchend fehér, 80 cm. métere	20.—

SELYMEK RUHÁNAK

Rosajd mintázott »Moda«, garantált mosható 100 cm. széles	36.—
Crep Georget, egyes szinben, crepp marokket félselyem és crepp marokin félselyem 100 cm.	25.—
Crepp Georget, tiszta selyem, minden szinben 100 cm.	85.—
Crep-de chine tiszta selyen minden szinben 90 cm.	50.—
Pajet-selyem nehéz, 90 cm. tiszta selyem, minden szinben	55.—
Taftelin finom tiszta selyem 80 cm. minden szinben	75.—
Fekete taft legfinomabb minőség, 95 cm. széles métere	110.—

FINOM SELYMEK RUHÁNAK

Crep orlov eredeti A. G. B. a legnehezebb banyon métere	150.—
Crep Georget, legfinomabb tiszta selyem 100 cm.	88.—
Crep Georget, legnehezebb mintázott 100 cm.	25.—
Crep de chine, mintázott ruhának és köppenynek, legnehezebb 100 cm. széles	150.—
Crep de chine, szegéllyel 120 cm. széles, 2 méter elég egy ruhára, minden szinben, divatos métere	200.—
Crep de chine, legnehezebb, fényes, minden szinben 100 cm. széles	90.—
Selyem fulár, különféle mintákban 100 cm. széles	90.—

KABÁTSELYMEK

Ripsz, apró kockás 90 cm. minden szinben métere	85.—
Ripsz apró mintás minden szinben 90 cm.	85.—
Divatselyem, nagyobb kockákkal, minden szinben	95.—
Finom selyem szép mintákkal, nehéz 90 cm.	130.—
Otoman, legnehezebb 140 cm. fekete és barna szinben	200.—

NŐI SZÖVETEK KABÁTNAK ÉS RUHÁNAK

Ripsz, tiszta gyapju minden szinben 100 cm.	50.—
Crep-cacha, tiszta gyapju divatszövet 100 cm.	58.—
Otoman-ripsz, nehéz anyag, tiszta gyapju, minden szinben 140 cm.	88.—
Koverkot nehéz, minden szinben, tiszta gyapju, 140 cm.	100.—
Finom kabátanyag, selyemgyapju, mintázott 130 cm. métere	160.—
Cachaszövet kabátnak, világos szinekben 140 cm. széles	140.—
Pepitaszövet, kisebb és nagyobb kockákkal, tiszta gyapju, 130 cm. széles	110.—
Cacha szövet, tiszta gyapju 100 cm. széles métere	50.—
Koverkot tiszta gyapju, ruhának és felöltőnek 100 cm.	55.—

FÉRFIRUHA-SZÖVETEK

Olasz bársony férfi ruhára 70 cm. széles, minden szinben métere	32.—
Vitorlavászon, mosó gyermek- és munkásruhák, 125 cm. széles métere	50.—
Kovercoat 140 cm. mosható, igen erős, minden szinben, praktikus nyári férfi és gyermekruhaszövet	58.—
Mosható pepitaszövet, gyermekruhának, 130 cm. széles	28.—
Finom angol szövet 140 cm. széles gyönyörü mintákkal	150.—
Legfinomabb angol szövet 140 cm. széles fekete és sötétkék 200, 220	250.—
Legfinomabb nyári férfianyag, eredeti angol, ruhának és felöltőnek, 150 cm.	230.—
Kelték ruhához 150—180 din. és legfinomabb	250.—

Nagy nyári piké-takarók, alkalmas ágyteritőnek is darabja	180.—
Takaró, drap szinü szegéllyel	90.—
Gyapju, nagy, nehéz gyapju szürke, lótakaró	200.—
Gyermektakaró, legjobb, képekkel darabonként	35.—

Amerikai sárga vászon középminőség 70 cm. széles	8.—
80 cm. széles legfinomabb minőség	10.—
Állami minőség 90 cm.	12.—
Női ingek egyszerü, darabja	25.—
Női ingek finom batisztvászonból	35.—
Fehér férfi ingek	55.—
Fehér férfi ingek, legjobb vászonból, selyem mellel, minden számban darabonként	70.—
Rövid férfi alsónadrág, fehér vászonból	24.—
Rövid férfi alsónadrág, fehér grádliból	28.—
Finom rövid férfi alsónadrág, szines	28.—
Hosszu férfi alsónadrág, fehér vászonból	35.—
Hosszu férfi alsónadrág, legfinomabb grádliból	45.—
Hálószerü férfi alsóing	18.—
Legfinomabb opál, fehér és szines 115 cm.	26.—
Markizette fehér 100 cm. 20, 115 cm. 28, 150 cm.	38.—

Atlasz, paplannak, könnyebb 150 cm.	160.—
Velencei atlasz legfinomabb és legerősebb minden szinben, 160 cm.	180.—
Selyem-atlasz satine paplannak, nehéz 140 cm. minden szinben	75.—
Satin, paplannak, minden szinben, jobb 140 cm.	35.—
Satin, legfinomabb 160 cm.	60.—
Satin, szines, paplannak 140 cm.	40.—
Satin, fekete, 130 cm. 25, 140 cm.	35.—
Satin, fekete, atlasszerü 140 cm.	40.—
Legfinomabb satin 140 cm.	45.—
Szines satin 80 cm.	15.—
Foulard satin szines 70 cm.	16.—
Foulard satin, selyemfényü	18.—

FÜGGÖNYÖK MÉTERSZÁMRA ÉS KÉSZEN

100 cm. széles métere	18.—
110 cm. széles métere	28.—
120 cm. széles finomabb métere	34.—
130 cm. széles métere	40.—
140 cm. széles legfinomabb métere	48.—
Vitrage 45 cm. 16 és	18.—

KÉSZ FÜGGÖNYÖK TÜLLBŐL ÉS MARKIZETTBŐL

Storok 90, 150, 200, 300 és	350.—
Kétszárnyu függönyök és ágytakarók 250, 350, 500, 600 és	800.—

FÉRFI INGANYAGOK

Zaphir 70 cm. szép szinekben	8.—
Zaphir jobb 70 cm. szép szinekben	10.—
Finom zaphir 80 cm. divatos 15 és	20.—
Rosajde legfinomabb mintázott	30.—
Rosajde sima minden szinben 80 cm.	26.—

KABÁTBÉLÉSEK

Foulardbélés klott 70 cm. 16 és	18.—
Foulardbélés gyönyörüen mintázott 100 cm.	30.—
Selyem, mintás, bélésnek 90 cm. széles 55, sima 100 cm.	60.—

CVILIHEK

100 cm. félselyem szürke és fehér	20 és 24.—
100 cm. tiszta len szürke és fehér	32.—
110 cm. tiszta len szürke és fehér	35.—
120 cm. tiszta len szürke és fehér	38.—
120 cm. féllen matracnak	32.—

120 cm. matracnak, legfinomabb len legszebb szinekben és mintákban	36.—

ÁGYGARNITURÁK

Teljes garnitura, 3 darab, 2 ágyteritő és asztalteritő bordó és zöld	300.—
Jakard garnitura, 3 darabból, jobb minőség, bordó	360.—
Gobelin különféle szinekben, legkitünőbb garnitura 3 darabból	400 és 420.—
Legfinomabb fénylő damasztgarnitura különféle mintákkal zöld és bordó	420 és 450.—
Kreton nagy mintákkal 75 cm. métere	18.—
Fehér damaszt hat személyes ebédlőasztali garnitura 180.—, 12 személyes	320.—

DAMASZT ASZTALTERITŐK

Fehér, kockás damaszt 140 cm métere	26.—
Fehér, kockás damaszt 140 cm. métere	32.—
Szalvéták, mint a teritők is, kockás, darabja	11.—
Legfinomabb fehér damaszt, selyemfényü 140 cm	55.—
Fehér konyha-törlő ruhák mintázott, angle	10.—
Len-angle jobb darabja	12.—
Angle méterszámra fehér szegéllyel	14.—
Etamin darabja	22.—
Etamin nagyobb, darabja	25.—
Bolyhos, jobb, darabja 25—40, legnagyobb	60.—

PÁRNAANGINÁK

Fehér, kék és piros 12 és 16, legjobb, métere	18.—
Szőnyeg 65 cm. széles	20.—
65 cm. széles jakard finom	45 és 55.—
85 cm. széles, legjobb	75.—

Mintát nem küldünk. Kereskedőknek nagyban is árusitunk. Ugyanilyen árakon adunk hadikárpotlási kötvény vagy egyéb értékpapirokért

4883

Központ
Beograd, Kralja Milana 69
Telefon 17-80

Žarko S. Lalković i Brat, Beograd

Fiók
Beograd, Vasina ulica
18.

KÖNYV·FILM·RÁDIÓ

UJ KÖNYVEK

—:—

Az uj kenyér

Gyomai Imre regénye

Az uj kenyeret Kaiser professzor akarja a világnak adni. Botanikai kutatásai során a Vörös-tenger vidékén felfedezi a bibliai mannafát, terméstserkent ki belőle és egész erdőt fásit be vele a Szahara-sivatagon. A világot akarja megváltani, hogy mindenkinek friss, puha, fehér kenyere legyen. Ez a szimboluma a regénynek. Amerikában szédületes üzleti versenyt csiholnak a kenyérfa hiréből. A világ hatalmasai látják, hogy uralmuk megrendül. Ellopatják a cserjét, amelyet a szeretet, az örök béke földjén akarnak elplántálni, a professzor ellen felázitják a könnyen hivő muzulmánokat, az erdő elpusztul, az uj Messiást megölik.

Kellermann Alagut-jának a fantasztikuma lebegi körül a regényt. De nem a technika diadalát, a szédületes perspektivákat vetiti elő, hanem a mély lelkiségbe hatol s könnyed, élvezetes csevegésben a világ legnehezebb problémájának, a kenyérkérdésnek talán örökké megoldhatatlan és mégis mindig izgató, tudósokat lelkesitő, népeket egymásba gabalyitó problémáját skicciroza fel a szenvedő, a sokat tépelődő és a nagyon szerető lélek biztosságával.

A szerzőt jól ismerik a B. N. olvasói. Éveken keresztül munatársa volt lapunknak. Viszontagságos, bohém örömöket és keserü szenvedéseket araté életéből csodaszámba menő, regényes módon zökkent ki s a kényelmes, uri nemtörődömség hajójára jutott. A gazdag embernek nem áll jól a szájában a száraz kenyér, verejtékének parfüm-illata van. Csak a mélyben, az őszintén és melegen érző szive-dobbanásából visszhangzik a régi élet szomoru muzsikája. Gyomai Imre fekete nagy szemeivel belenézett az élet sötétségeibe s a szemreflexről most sem tüntek el a fájdalmas képk.

A szimbolum ereje olyan nagy, hogy a kenyérgyártó professzor a szaharai »rossz szemek verése« s a legaljasabb céda élet után is magához emeli az alexandriai Genina szerencsétlen teremtését, Nazirát, a fél-nomád arab nőt. Tüzet adat a puskáknak, megolvasztatja a fegyvereket és az ágyukat s mikor az évtizedes munkának már-már lehull a gyümölcse, a »megfékezhetetlen rombolók« elsöpörnek mindent, hogy »maguk képére épitsék tovább az álnok világot.« A lelki posványok fertőjéből a krisztusi szeretet virágai feslenek ki és még sem jó, nem üdvözitő, mert a kenyérért meg kell harcolni ugyanugy, mint évezredek során. Sok szociológiát és mély bölcseletet visz bele a változatos, hangulatos és érdekfeszitő jelenetekbe, de ugy szervirozza, mint a finom francia szakács a nehéz, émelyitő és mégis minden konyhában otthonos ételeket.

A drámai lüktetést csipkeszerü poétikus epizódok tarkitják és a regény olyan, mint egy hatalmas épületkoloszszus ezernyi-ezer apró cizellált szépségével. Élvezetes, könnyed a stilusa, s a fordulatok gazdagságában rendkivüli módon lenyügöző. A budapesti »Együtt« könyvkiadó hozta piacra tartalmához hozzásimuló komoly és mégis könnyed formában. Ott is rendelhető meg. **b. j.**

*

Atlétikai tréningkönyv. A nagy sportközönségnek iródott Gáspár Jenő könyve, ez a körültekintő, alapos, minden szavában megbizható atlétikai tréningkönyv. Nagy szükség volt erre a könyvre, mert éppen most, az uj olimpiai játékok idején látjuk: milyen feladatok előtt áll még a magyar atlétika. Az a nemzedék, amely szereti a sportot és amely tehetségénél és lelkesültségénél fogva nagyra hivatott, csak akkor viheti ujabb lendületre a sportolás ügyét, ha a legjobb és legkitünőbb példákat követi. Ki is adhatna hivatottabban tanácsot az uj atlétanemzedéknek, mint Gáspár Jenő? Két évtized tapasztalatainak minden tanulságát irta meg e könyvben, nemcsak az igazi sportember hatalmas tudásával, hanem érdekesen, avatott tollal és közvetlen nyelven is. Nemcsak az atléta számára nélkülözhetetlen igy ez a könyv, hanem mindazoknak, akik szeretik a szabad sportot, az erőt és az egészséget. A csinos kiállitásu munka az Athenaeum kiadásában megjelenő közkedvelt Sportkönyvtár 4. köteteként jelent meg, ára 44 dinár s a Minerva könyvosztályában kapható.

*

Poe Edgar: Groteszk és arabeszk. Poe Allan Edgar, akinek neve először lett ismeretes Amerika irói közül az óvilágban, immár a halhatatlanok soraiba lépett. »A holló« költőjének minden müve között ***a Groteszk és arabeszk,*** legszebb elbeszéléseinek gyüjteménye az, amelyben költői szelleme, elbeszélő ereje és lélekrajzoló tehetsége legtökéletesebben nyilvánul. Tragédiák ezek a gazdag szépséggel megirt történetek, melyből hiven tükröződnek visszasza az emberi élet és lélek mélységeinek titkai. A Groteszk és arabeszk forditását csak olyan iró vállalhatta, akinek kifejező ereje egyenrangu Poe dus erőteljességével: Babits Mihály ajándékozta meg a magyar olvasóközönséget a mü leforditásával. Babits, a prózairó, mesteri nyelven ültette át az elbeszéléseket és Babitsnak, a költőnek, diadalmas képessége kellett ahhoz, hogy magyar nyelven is legtökéletesebb szépségükben ragyogjanak a nagy amerikai költő versben irt elbeszélései. A mü az Athenaeum kiadásában megjelenő közismert és közkedvelt Hires Könyvek könyvsorozat 19. köteteként, a megszokott csinos kiállitásban jelent meg. Ára füzve 55 dinár, kötve 80 dinár.

*

Révész Béla: Mosoly. A szépségnek és tiszta müvészetnek aligha van különb rajongója Révész Bélánál, aki egyike azoknak az iróknak, akik mind nagyobb és szélesebb rétegeket hóditanak meg a maguk számára a nemes, a rajongó, az érző és a vágyakozó szivekből. A kicsiny emberi életek éleszemü kutatójának müvészete a legfelsőbb magaslatokra emelkedett azokban a rajzokban, amelyekben az emberi sziv csodálatos titkait világitotta meg és az emberi lélek rejtelmeit boncolta szét. Uj novelláinak gyüjteménye, melyeknek a »Mosoly« cimet adta irójuk, tizenkét gyönyörü történet gyönge, finom és érzékeny emberekről. Ezeknek az embereknek mosolytól és jókedvtől alig látogatott életét akarja az iró jóságos életbölcseletével, megokolt optimizmusával, szelid rezignációjával megkönnyiteni. Révész Béla irodalmi jelentőségének egyik legszebb bizonysága ez a kötet, mely uj, nagy nyeresége a magyar novella-irodalomnak. A mü az Athenaeum kiadásában jelent meg, ára 46 dinár.

A gyermekek költője a felnőttek közt

Irta: Szigethy Vilmos

Pósa Lajos még Szegeden csinálta meg az első gyermeklapját, azonban a vidéki környezet nem volt arra alkalmas, hogy az ujság nagyobb elterjedéshez jusson. A vállalkozás nagyszerüségére a Singer és Wolfner-cég jött rá, legjobb üzletük azonban az volt, hogy Pósa bácsi szerkessze a lapot.

A szerződésük, ugy emlékszem, — magától Pósától hallottam — az volt, hogy fizetésül kap minden előfizető után egy forintot. Megindultak négyszáz előfizetővel, hamarosan aztán már tizezer példányban kellett nyomni a lapot, — mire a szerződés is módosult. Volt idő, hogy huszezer Én Ujságom terjesztette Pósa bácsi gyermekverseit, szeld tréfáit, — és fizetése azonban sosem jutott erre a magas'atra.

Soha még szerkesztő komolyabban nem fogta fel hivatását Pósa bácsinál, ez a tizenhat kis oldalas ujság lefoglalta minden napját. A kéziratokat maga olvasta át, egészen elsőrendü irók irásában is változtatva.

— A gyerek lelkében minden szó visszahangot ver. Vigyáznunk kell, hogy mit adunk elébe.

Valósággal hivatalos órákat tartott, sokszor nyolcat is egyfolytában. Hivhatta valaki a kutyát akárhogy, — Pósa bácsi a nevét föltétlenül Bodrira változtatta.

— Hol lehet ma Pósa bácsi? — kérdezte valaki.

— Várjunk csak, szerda van, a Drechsler-pincében ebédel.

Ilyenkor ott fogadta a látogatókat, de ott volt csütörtökön is. A nyomdász oda hozta a korrekturákat, ő maga alvasott el az utolsó betüig mindent.

— Üljön le, fiam. Mit ebédel?

Aki felkereste, az máris a vendége volt, együtt kellett vele ebédelni.

— Van még jó csonthus, én azt ettem. Magának is ajánlom.

Szépen, kényelmesen, kapkodás, idegeskedés nélkül ment minden.

— Látja ezt a hibát? Föltétlenül kijavitsák. Most menjen el, csinálja meg, aztán jöjjön vssza uj levonattal. Megvárom. De előbb gyujtson rá.

A zsebében mindig volt egy papirstanicli trabukókkal. Szivartárcát sose láttam nála, csak ilyen papirstaniclit szép, világos-szőke szivarokkal. A másik papirzacskóban a papirszipkák. Minden szivarhoz külön szipka, aminek a torkát vattadarabbal tömi el.

Ha kifogyott a kis készlet, bement a legközelebbi trafikba válogatni ujjakat.

Megvárta a nyomdászt, átvizsgálta a korrekturát, hogy maradt-e benne hiba, de külön elolvasott azért mindent ujból.

— Valami kikerülhette az előbb a figyelmemet.

Összehajtogatta a levonatokat, még egy futó pillantás, aztán fizetett.

— Jöjjön át, fiam, egy feketére az Operakávéházba. Holnap megint ezen a helyen várom a betördelt oldalakkal.

A törtdelésben is ugy gyönyörködött, mint fiatal költő az első könyvében. Megmondta ő azt előre, hogy mi hova kerüljön, — térképet rajzolt minden egyes szám számára, — ritkán kellett azon változtatni. De ha hézag maradt, nyolc-tiz sor, nyomban kitoltötte versssel. Csak felnézett a levegőbe, belepillantott abba a tündérvilágba, amit a szivarfüstje burkolt köréje s megvolt a vers.

Most ujra elolvasott mindent, esetleg, valahogy, csodamód megragadt sajtóhibát keresett, megváltoztatott egy-egy szót s aggodalmak közepett nyujtotta át a levonatokat a nyomdásznak, hogy ne legyen baj, vigyázzanak.

Másnap még az első példány megjelenésén nyugtalankodott, aztán hozzáfogott a következő szám összeállitásához, vadászva a kutyanevekre. Most már otthon ebédelt.

Az idők folyamán irt ebbe a lapba körülbelül mindenki, aki kevesebbt-többet jelentett az irodalomban. Megszólaltatta Jókai Mórt is, a legtökéletesebb gyermekiró azonban, ahogy többször hangoztatta, Egri György volt, egy vidéki tanitó. Róla beszélve még komolyabb lett Pósa bácsi mindig komoly arca.

— Ez az ember férközik legjobban a gyerek lelkéhez. Amugy soha nem láttam, nem is ismerem.

Kellemetlenségei nem igen voltak ennek a szent örögnek, aki gyermek maradt élete utolsó pillanatáig s éppen ezért nem tudott soha eljutni az emberismerethez. Csak a gyerekeken át lehetett hozzá férközni, nó meg legföljebb a magyar függetlenségi eszmén át. Kossuth Ferenc biztos mandátumot ajánlott fel neki, — nem fogadta el. Még ha a gyerekek küldték volna a parlamentbe! De igy mit kersne ő ott, ahol annyira kivetköznek az emberek az egyéniségükből!

Herczeg Ferenccel is meg merte tenni, hogy visszaadta a kéziratát.

— Szörnyü dolog volt, mesélte magánkivül. Nem szabad rémiteni a gyereket. Ez pedig azt tette volna.

Herczeg aztán megneheztelt és soha többé nem irt Pósa bácsinak. Ellenben a meséit, egy csomó másikkal együtt, diszes, illusztrált kiállitásban kiadta a Singer és Wolfner-cég. Pósa bácsi lapozgatott a könyvben, csóválta hozzá a fejét, mozgott bozontos bajusza, a mely olyan volt, mint az Egérkirályé.

— Ez a Feri, ez a Feri! Neheztel rám, pedig nekem van igazam.

Vagyont sose gyüjtött, semmit sem hagyhatott költőtársára és özvegyére, aki most valami küllelki mozi jövedelméből tengődik. Pedig az a ritka népszerüség, amit az Én Ujságom fogalma jelent, ködbe vesző gyermekálmok, sok boldog perc, mind Pósa bácsi nevéhez füződik. Igy azt senki más nem csinálhatta volna meg.

Szó sincs róla, kellett hozzá az a nagy üzleti érzék, áldozatkészség is, ami megvolt a Singer és Wolfner-cégben. Uj szinek, uj formák, kiállitás, betük, — óriási fontosságuak. Egy-egy régi évfolyamot lapozva, napsugaras nyarak térnek vissza s felujul persze minden boldogság, amely sóhajok, kacajok, örömkönnyek formájában van elraktározva valamerre a nagy mindenségben, hogy egyszer még megérkezzék.

Singerék országos propagandával fogtak hozzá az uj laphoz, tele volt ünneppel minden magyar város. Most nem Pósa bácsi diadalutjáról szólok, azok később következtek el s valósággal megrészegitették a gyereksereget, a mely neki irta meg minden örömét és panaszát, — hanem a lap bevezetéséről.

A lap legjobb nevü munkatársai rándultak ki irodalmi felolvasásokra, közönségük gyerekekből tellett ki. Az első matinét Kecskeméten szervezte meg a cég, ott volt a szereplők sorában Pósa bácsin kivül Benedek Elek, Sipulusz, Hock János is.

Singerék külön utimarsallt küldtek le velük. Gondoskodjék a jólétükről, ne szenvedjenek hiányt semmiben. (Ámbár lehetett bárki náluknál előzékenyebb, Kecskemét hires iró-polgármestere, Kada Elek?)

Nagyszerüen sikrült minden, hazajövet nem győztek a napról beszélni.

— Én is hálás vagyok az uraknak, mondta azt hiszem a cég Singer tagja, csakhogy a puszta hálából nem lehet megélni. Fogadják el azért tiszteletdijul ezt a csekélységet.

Nyujt át mindenkinek ötven-ötven forintot. Elképzelhetetlen ma, mekkora summa volt ez akkor.

Meg is vannak hatva, csak néznek szótlanul egymásra, de Singer félreérti ezt a pillantást.

— Bocsánat, meglehet, hogy tévedtem. Ha esetleg kevés volna, csak méltóztassanak őszintén szólni.

Valaki már beszélne, hogy ugyan kérem, — de Hock észreveszi a szándékát és elébe vág.

— Hát ha szabad őszintén beszélni, akkor elárulom, hogy száz forintot vártunk.

A társaságnak torkán akadt a szó erre a bohémes tréfára. Singer azonban elrebegett egy sor pardont és nyomban megtetézte az ötveneseket ujabb ötvenesekkel.

... Azt hiszem, végereményben nem fizetett rá.

A diplomata és az irodalom

Fegyelmit kapott egy német követségi attasé irodalmi müködése miatt

Berlin, junius hó.

A birodalmi II. számu Fegyelmi Biróság, amely köztisztviselők mulasztásai fölött szokott itélkezni, legutóbb egy *irodalmi pört* tárgyalt. A vádlott a párisi német követség egyik fiatal attaséja volt, akit felettes hatóságai felfüggesztettek és fegyelmi eljárást inditottak ellene; a biróságban *Grossmann* törvényszéki igazgató elnökölt, mig a vádat *Küstner* követségi tanácsos, a külügyi hivatal osztályfőnöke képviselte.

Az ifju diplomata ellen három vádpontot sorakoztattak fel.

Az első vádpont szerint a vádlott *állásához nem méltó irodalmi müködést folytat.* A köztisztviselőket ugyan semmilyen törvény vagy rendelkezés nem tiltja el attól, hogy szépirodalmi könyveket adjanak ki, azonban a diplomáciai szolgálat — mondotta a vád képviselője — az a köztisztviselői pályán, ami a katonai fegyvernemek között a lovas testőrség volt. *A diplomáciai kar tekintélyét sérti, ha egyik tagja regényeket és egyéb költői müveket irogat.*

— Álnév alatt irtam, — védekezett a vádlott.

— Igen, csakhogy az ügyészség elkobzztatta a könyvet és önt sajtó utján elkövetett közszemérem elleni vétség cimén pénzbüntetésre is itélték, mégpedig természetesen a valódi neve alatt.

Erre a vádlott nem tudott mit felelni. Különösen akkor hallgatott, amikor a vád képviselője a könyv tartalmát ismertette. A fiatal diplomata a házasság reformját sürgette ebben a kissé zavaros irásmüben és azt ajánlotta, hogy *három-négy házaspár alakitson »szerelmi kör«-t,* amelynek keretén belül kiszélesitett házassági közösségben éljenek.

A fegyelmi biróság elnökének a fejcsóválására kijelentette a vádlott, hogy ma már más nézeten van ebben a tekintetben.

— Közben talán megnősült? — kérdezte Grossmann törvényszéki igazgató.

— *Igen.*

A második vádpont szerint az irodalmár-diplomata egy bünügyi regényt irt és ebben szerepel egy külügyi államtitkár, aki egy kémből ugy akarja kicsalni a titkait, hogy saját feleségét felbiztatja, folytasson a kémmel viszonyt. A vád szerint egy ilyen regény — különösen egy aktiv diplomáciai tisztviselő tollából — alkalmas arra, hogy a külügyi szolgálatra rossz fényt vessen, amellett közel fekszik a gyanu, hogy a vádlott regényében egyik fölebbvalóját akarta sértő beállitásban szerepeltetni.

A harmadik vádpontnak már kevesebb köze volt az irodalomhoz. A párisi követségen, ahol a vádlott szolgálatot teljesitett, különböző lopások fordultak elő, amelyekkel a regényiró-diplomatát hivatalosan is meggyanusitották. Amikor ennek a gyanunak az alaptalansága kiderült, a fiatal tisztviselő beadványt intézett fölöttes hatóságához, amelyben *minden szolgálati hang mellőzésével* — (»mintha valami zsurnalisztikai irásmü lenne«) megmagyarázta fölötteseinek, hogy az ártatlanul elszenvedett gyanusitásokért neki elégtétel jár, tehát léptessék elő és helyezzék át Genfbe a Népszövetséghez.

A három vádpont alapján a vád képviselője azt kivánta, hogy *a vádlott tisztviselőt bocsássák el állásából.* A fegyelmi biróság azonban nem mutatkozott ilyen szigorunak, hanem, bár *mindaháron vádpontra nézve kimondotta a vádlott bünösségét,* mindössze háromszáz márka pénzbüntetésre itélte. Enyhitő körülménynek a vádlott fiatalságát és tapasztalatlanságát tudták be, viszont felszólitották arra, hogy *irodalmi müködését hagyja abba.*

(y.)

Jókai Mór és Pákh Albert szerkesztői üzenetei

A régi jeles Vasárnapi Ujságot kezdetben Pákh Albert, a kitünő humorista szerkesztette. Jóizlésü, derüs lelkü ember. Társa a szerkesztésben — munkatársi cimmel —: Jókai volt. Igy hát két nagy humorista állott az akkori középosztály legkedvesebb lapjának élén, ami nemcsak azt jelentette, hogy akadt a lapban sok jóizü, nevetésre késztő irás, hanem hogy ami abban olvasmány található volt, az mind gazdag volt melegségben, igazságban, okosságban. A humoros ember — szereti embertársait. Az ilyen való szerkesztőnek, az ilyen tudja, mit kiván az olvasó lelke, az ilyenhez fordul szivesen a közönség.

És valóban, a Vasárnapi Ujság a közönség kedvence volt, mindenfelé, ahová csak járt, szerették, várva-várták és különös örömmel olvasták. És érdekes dolog, hogy a nagy közönség tetemes része főolvasmányául tekinté a szerkesztői üzenetet. Ezeket Pákh és Jókai jókedvükben irták. Volt is rá okuk, hogy jókedvüen legyenek. Az ötvenes években a magyar kultura olyan nemzeti közügy volt, amelyet mindenki istápolni akart — a legtöbb ember azt hitte, hogy nemzeti közügy — ha ir és — irt! Irt szegény, akár volt rá tehetsége, akár nem volt, de irt és alig száradt meg a tinta a papirosán, szaladt vele a postára, hogy az vigye el a Vasárnapi Ujságnak.

Képzelhető — mi minden kellett a jobbsorsra érdemes szerkesztőségnek elolvasnia. Elolvasta és attól legtöbbször, ha tán olykor fanyar arccal, — de olyan jó kedvre derült, hogy ara olyan választ küldött, hogy azon az egész ország kacagott.

Ma is kedves olvasmány ez s ime közlünk egy évfolyam szerkesztői üzeneteiből egy néhányat (1857):

Milyen nőket becsülnek az okos férfiak? Közölni fogjuk, ámbár ezt nem kellene előre kihirdetnünk.

F... P... Kisasszonyhoz. Igy kezdődik:

»Barnahaju kis lány Szeretlek!
Barnahaju kis lány elveszlek!«

Válasz: »Mégegyszer ily verset: Megeszlek!«

Az emberi élet. Azt irja ön, ez első munkája. Elhisszük, de saját érdekében kérjük, legyen az utolsó verse, mit valaha irt. Bizvást leteheti örökre a versirói tollat, ki 8 ilyen sort képes költészetnek tartani:

»Röptyü gyanánt enyészetének
Siet el — előlük
És szeretünk hivségéről
Szól még csak hév szivünk;
S emlékünk, mely rendesen rosszat
Mintsem a jót felejt,
A kebelben e drága kincset
Örökre hiven rajt! —«

Önnek nem szabad többé versre gondolni. — Azt is irja Ön, ha nekünk nem kell, adjuk a »Napkelet«-nek. Ezt már tenni nem merjük. Ránkgyujtaná ezt a kétemeletes házat.

Olykor-olykor kikap a kezdő novellairó is. Lássuk miképpen?

A szerelem áldozatai. Történeti (?) beszély. Egy irnok szereté a tiszttartó leányát. A tiszttartó leánya az irnokot Boldogok voltak. De a tiszttartó ezt nem tudja s nem is törődött vele. Választott leányának egy más férjet, még pedig »szépet is, fiatalt is, gazdagot is«. Az irnok desperátus lett, a leány desperata. Az irnok gorombáskodni kezd a tiszttartóval, ez kikergeti az ajtón s azt mondja, hogy majd más uradalomba teszi át. Az irnok e transferirungot nem várja be, hanem elmegy »bucsuzni« a leányhoz, vivén magával egy kis üveget — ebbe halálos méreg van«. A leány kikapja kezéből az üveget« és kifut az udvarra. Meghal. Az irnok nem ivott az »üvegből«, hazamegy, hogy az ablakból kinézzen. »Matildot hozzák a kertből, halva«, — —egy gunyos hahota s utána rögtön egy durranás«. — — »Az irnok is meghalt. Utolsó kérése az volt, hogy »egy sirba temettessünk«. Megtörtént, Vége a történeti beszélynek. — — Az efféléket szépen otthon kell tartogatni és az illető dilettáns legfeljebb barátjait, nagynénjeit, testvéreit iiesztgetheti velök néha-néha, sátoros ünnepeken.

Egy pegazusrugta költőtárs pedig a következő választ kapta versére.

Én egy falusi vendégségben. Legjobb gondolat lenne: »ezentul néma leszek, mint a trombita — mig meg nem fujják«. — Az is eléggé szerencsés szó, midőn a divatos »czeperlit« ugripirolkának nevezi el. Adatik tudtára a jövő farsang bálrendezőinek. — Többet a müből nem közölhetünk.

Hát a harmat cimü vers kiköltője vajjon milyen választ kap? Ilyet:

A kérdés ez:
»És én tán ne csókoljam le
Reggel e szép arcokról
A harmatot, mint a nap az
Illatozó virágról!« — —

Ugy hisszük ez ellen nem lehet senkinek se kifogása. Tessék bátran!

Egy kétségbeesett poéta népdalokkal rémitgette a redakciót. A megijedt szerkesztőség csak leközölte az egyik népdalt, mely igy szól:

Énekel a kis madár
A galambom juj de vár,
Hanem hiába vár hej!
Mert beteg a lovam pej.

Gyalog is elmennék én,
Hogyha vak nem lennék én,
Nem látok, a szerelem
Megvakitotta szemem.

Várj hát rózsám rám kicsit...
Halálmadár most visit.
Vaj kinek szól, Istenem:
Lovamnak-e vagy nekem?

Ha felfordul a lovam,
Hej, ugy minden oda van!
De ha felfordulnék én
És alólam a gyékény

Kirántódnék mostan, haj!
Az nem lenne oly nagy baj.
Szólj hát kuvik énnekem,
Éneked megfizetem.

Egy fejérmegyei iróságra vágyódó merész ifjonc olyan verset küldött be, amelyikben nem volt e-n, meg é-n kivül más magánhangzó. Ezt is érdeme szerint intézik el a szerkesztők:

Endre szép levente. Eléggé nevezetes készitmény egy egész hosszu ballada, melyben nem kerül elő más magánhangzó, mint az e vagy é. Közölni nem közöljük hanem kuriózum gyanánt ide iktatjuk a kisérőlevelet, mely szintén bir ama mekegő tulajdonsággal s mely igen mulatságosan igy hangzik:

Szerkesztés érdemes Mestere! — Verselés nem lévén mesterségem, egész szeméremmel lépek fel e-vel versben szerkesztett »Emke szép levente« beszélyemmel; esmerve kegyed nemes érzését, reménylem e csekélység megvetést nem nyerend — — — stb., stb., stb.

Képzelhető, hogy ujesztendőre, hogy támadtak rá gratulációkkal a jóizü szerkesztőkre a szörnyü poéták. Ezeknek is kijár egy-egy üzenet. Ime, a javából:

*Ujévi köszöntéseket egy kocsikas*sal kaptunk, de valamennyi nem ér egy mondanivalót. Legjobb ez:

Legyen pénzünk, egészségünk,
Borunk, buzánk fölösleg,
A jólétnek szent sövénye
Keritsen be körösleg:
S ha meghalunk, a mennyország
Ajtaja tárva légyen,
Ámde kivánkozzék vissza,
Aki oda bemégyen.«

(A két utolsó sort * alatt itt kommentálja a szerző: »Azaz oly jó dolga legyen a magyarnak, hogy még a menyországból is visszakivánkozzék«. E kommentár valóban nem volt felesleges.)

Ime egy másik:

»Oh ujév, ki jövél gyorsan nyeritő [paripádon,
S meglepe bennünket szép fiatal ko-[rod is:
Légy kegyes iránt unk s hallatlan bő-[kezü is légy:
Hogy legyen enni elég, hogy *legyen [inni, de sok.*
(Minket is meglepe »szép fiatal ko-[»rod is.)

Volt azonban arra is eset, hogy a két jókedvü szerkesztő (akik közül Jókai minden számba vitt egy humoros szinházi kritikát a Nemzeti Szinházról azon a cimen, hogy *Kakas Márton a szinházban.* Páratlanul szellemes, bájos. Kacagtató kritikák azok, különösen pompás volt, amit a *Kaméliás hölgy* bemutatója után irt, ma is érdemes elővenni...), mondom, a két humorista néha maga irta a verset a saját lapjának s azt mint beküldöttet közli a szerkesztői üzenetekben.

Ezek egyike az alább olvasható — a jókedvtől, a pajkos derütől majdnem kicsattanó kis vers.

Ime:

A bor, a bor, a bor,
Bár gyakran torokra forr.
Párja még sincs neki;
A bölcs csak neveti,
Hogyha virágzik orr.
A bor, a bor, a bor.

A sör, a sör, a sör,
Hogy vigye el az ör...
Nem ér egy fagarast,
Csak növeszti a hast,
S puffasztólag gyötör...
A sör, a sör, a sör.

A viz, a viz, a viz,
Nincs abban semmi iz,
Egy csepp kedvet sem ád,
Ez rá a szörnyü vád,
Tőle csak béka hiz...
A viz, a viz, a viz.

(Ehhez a szerkesztők aztán csak annyit irnak hozzá, hogy:

A vers, a vers, a vers!)

Rexa Dezső

A francia versirás fejedelméről, a modern líra úttörőjéről,

Baudelaire-ről

most jelent meg *Csányi Endre* pompás tanulmánya:

Baudelaire élete és költészete címmel.

A kitünő tanulmányban a szerző nagy hozzáértéssel boncolja Baudelaire rejtelmes lelkiéletét és költészetét.

A könyv ára 50 dinár. Megrendelhető **a Minerva r.-t. könyvosztályában**

Uj félév

A mai számmal uj félév küszöbére érkezett el a *Bácsmegyei Napló*. Felesleges is lenne talán elősorolni ebből az alkalomból, hogy mennyit jelent a magyarság kisebbségi életében ennek az ujságnak a munkája, hogy milyen eredményekre nézhet vissza becsületes büszkeséggel és mit nyujt napról-napra hirszolgálata frisseségével, riportjai, cikkei, tudósitásai eleven, erejével, nevelő és tanitó tevékenységével.

A világ minden tájáról befutó érdekes tudósitásokon, a kitünően megirt riportokon és cikkeken kivül a *Bácsmegyei Napló* minden csütörtökön külön négyoldalas közgazdasági mellékletet, vasárnaponkint pedig terjedelmes irodalmi mellékletet is nyujt olvasóinak. A *Közgazdasági Napló* alapos szakértelemmel szerkesztett ujság, amely informál a közgazdasági élet aktuális kérdéseiről és speciálisan a vajdasági közgazdasági, pénzügyi és hitelélet problemáiról. A vasárnapi irodalmi melléklet szines cikkek, novellák, humoreszkek és regények gazdag tárháza. A *Bácsmegyei Napló* vasárnapi melléklete mutatta meg, hogy a Vajdaságnak van magyar irodalma, hogy itt is élnek irók, akiknek van mondanivalójuk és hogy semmiképpen sem meddő munkateret adni ezeknek a vajdasági tehetségeknek.

Az uj félév küszöbén előfizetési felhivással fordul a közönséghez a *Bácsmegyei Napló*. Aki a szó legnemesebb értelmében jó lapot akar olvasni, az fizessen elő a *Bácsmegyei Naplóra*. Mögöttünk nem állanak pénzcsoportok, nem támogatnak minket érdekeltségek, nem áll mögöttünk más, mint az olvasóközönség hatalmas tábora. Ebbe a táborba invitáljuk azokat, akik még nem tartoznak a *Bácsmegyei Napló* előfizetői közé és tesszük ezt abban a biztos tudatban, hogy mindenkinek nivós, becsületes, jólértesült és változatos ujságot adunk ellenértékül.

A *Bácsmegyei Napló* — mint már megirtuk — könyvajándékokkal is igyekszik kimélyiteni a kapcsolatot előfizetőivel és állandó olvasóival.

Aki julius elsejtőél kezdve akár mint uj előfizető belép a *Bácsmegyei Napló* előfizetői gárdájába, akár megujitja az előfizetését, teljesen ingyen kap, postán a cimére küldve egy könyvet, amelyet az alábbi jegyzékből kiválaszt.

Ahány hónapra fizet elő valaki, annyi könyvet választhat.

Az ingyen könyvjutalmat megkapja a *Bácsmegyei Napló* minden állandó olvasója akkor is, ha nem előfizető. Az állandó olvasók, akik az ingyen könyvre reflektálnak, *julius 1-től kezdve gyüjtsék össze a lapfejeket s a hó végén küldjék be.* Mindenki, aki a teljes hónapról beküldi a lapfejeket, kaphat ingyen könyvet.

Az előfizetők és az állandó olvasók a következő könyvek közül választhatnak:

G. H. Wallace: A dadaista fénykép titka, 147 oldal, Bródy Sándor: A szerelem élettana, 187 oldal, Krudy Gyula: Nagy kópé, 160 oldal, Tersánszky J. Jenő: Kakuk Marci, 134 oldal, Biró Lajos: Álarcok, 128 oldal, Füst Milán: Advent, 119 oldal, Biró Lajos: A bazini zsidók, 189 oldal, Szép Ernő: Vőlegény, 131 oldal, Lambrecht Kálmán: Emberek, népek, nemzetek, 60 oldal. Supka Géza: Nagy Napoleon, 68 oldal.

Ismételjük, hogy mindenki annyi könyvet kap, ahány hónapra előfizet. A ki negyedévre fizet elő, három könyvet, aki félévre, hat könyvet választhat.

Az uj félév uj munkát, uj feladatokat ró a *Bácsmegyei Naplóra*. Mai számunkhoz mellékeljük az 1928. év első felében megjelent mellékleti cikkek tartalomjegyzékét, amelyből mindenki meggyőződhetik arról, hogy gazdag és változatos irodalmi mellékletünk hasábjain kizárólag értékes, nivós és szórakoztató olvasnivalót adtunk. A *Bácsmegyei Napló* az összegyüjtött mellékletekhez csinos, izléses bekötési táblát készittetett, amelynek ára husz dinár. A második félév irodalmi mellékletei, még gazdagabbak, még változatosabb tartalmuak lesznek, mint az eddigiek. Megkezdjük *Tamás* István, a kiváló fiatal iró *Erős Mátyás mestersége* cimü érdekfeszitő regényének közlését és az eddigi szeretettel csináljuk majd a *Bácsmegyei Napló* kis olvasóinak a *Habostorta* cimü gyermekujságot is, a melyet — mint a hozzánk érkező leveleg százai bizonyitják — nagyon megszerettek apró olvasóink.

AZ IRÓ IS EMBER

Nagy Lajos

Az *Együtt* kulturszemle Nagy Lajos-estjén elmondták, hogy a naturalizmustól eljutott a szocialista irodalomig. Hogy főmunkatársa a Nyugat-nak, de regényét a Népszava közli. Tegyük még hozzá, hogy a negyvenéves Nagy Lajos, a békebeli Andrássy-ut élvezetestollu és valaha talán polgári értékmérő eszközökkel is jólértékelt irója, ma kopaszodó fővel és ideges barázdákkal egy fiatal, harcos irócsoport élére állt és főszerkesztője az Együtt-nek.

Arra akartunk tőle választ kapni, hogy irói egyéniségének a külső valóságfolyamathoz való viszonyában melyik volt az a döntő motivum, ami mai nyilt és kombattáns állásfoglalását előidézte. (*Az iró is ember* rovatban bizonyára helyénvalóak annak az irónak fenegyerekségnélküli, pózmentes emberi megnyilatkozásai, aki felismerte azt a kötelességét, amely abból adódik, hogy társadalmi lénynek született.)

Mig a szomszéd szobában Nagy Lajos müveit adták elő, az iró ezeket mondta:

— Kezdettől fogva a legszabadabb gondolkodás és az abszolut nemhazudás álláspontján voltam. Kétféle iró van: *hazug iró* és olyan iró, *aki az igazat irja.* Minden irót, aki az igazat irja, forradalmi irónak tartok. A takargatók, leplezők, ellentétben a leleplezőkkel, ma hors consours vezetnek az érvényesülés terén (ilyenek Magyarországon: Surányi, Csathó, Komáromi, stb.) Amazokkal szemben a *csendes kidöglesztési eljárást* alkalmazzák és hogy a folyamat teljes legyen, ahhoz csaknem az egész társadalom, rosszindulatból, vagy butaságból, hozzájárul. Ez a folyamat azonban mégis csak meg fog szünni egyszer.

(*Kassák* Lajos, aki azzal szerepelt az est programján, hogy Nagy Lajos és általában a magyar irók szomoru gazdasági helyzetét ecsetelte, ezzel kapcsolatban említést tett a könyvkiadóvállalatok üzletpolitikájáról, amellyel szemben az irók szervezkedésének szükségességét hangoztatta. A magyar könyvkiadás mai betegségtüneteit Nagy Lajos is érintette beszélgetésünk további során, a szélesebb összefüggések megmutatásával helyes beállitást adva a problémának.)

— Kis, lelkes publikum támogatásától eltekintve, ma még ebek harmincadján van a becsületes irodalom. Ez a jelenség összefügg a pillanatnyi társadalmi formával, amelyről sokan azt hiszik, hogy örök forma. Mi páran, néhány társammal, dolgozunk és harcolunk abban a tudatban, hogy minden csak pünkösdi királysága a reakciós szellemnek. Magyar irónak nem szabad olyan témához nyulni, amelynek feldolgozását külföldi irónak esetleg nálunk is megbocsájtják. Még H. G. *Wells* »William Clissold világa« miatt is, ha véletlenül magyar iró irta volna meg, legalább tizféle büncselekmény cimén emelnének vádat a szerző ellen. Maga a korszellem olyan, hogy magyar irótól csak selejtes munkát várnak és fogadnak el. A magyar szinpad-ideál: a Salamon-kabaré. Hogy milyen iróké a beérkezés, azt már emlitettem. A kiadók progressziv szellemü iróval szóba sem állnak, *ugyanakkor én egy német kiadócégtől kaptam megrendelést nagy regény megirására. Most fogtam hozzá ehhez a társadalmi regényhez, amely a mai magyar életet fogja ábrázolni minden részletében.* Leegyszerüsitett, tiszta forma lesz és ugy tervezem, hogy minden éljen benne. Hogy aki elolvassa, jobban megismerje a viszonyokat, mint a legalaposabb utazással. *Nem lesz pesszimista regény*, mert a rothadásban látom a rejtett csirákat, amelyek jelei a szebb, jobb emberibb jövőnek... Piszok viszonyok ezek a mostaniak, de hiszem, hogy előbb mulnak el, mint én. Mondom, nem tartom a reakciót örök formának.

Amikor visszamegyünk az előadóterembe, a pódiumról Serény János előadómüvész épen Nagy Lajos *Lecké*-jét citálja:

...Te megnézed az operaelőadásokat szakállas királyokkal és még tapsolsz is hozzá! Te elolvasod a könyveket, amiket ellened irnak s ha tudsz, magad is irsz olyat! Két pengő ötvenért...

Mikes Flóris

Táplálékát szeretettel főzték, Gonosz kukták mégis megelőzték.

Ön azt hiszi, hogy Ön nyúl először táplálékához, holott a kór ujjai mindenüvé gyorsabban érnek el. Mielőtt ön ételéhez nyúl, a légy már beszennyezte azt. A légy szennyes lábaival asztalunkon mászkál és gyilkos kórok csiráit hagyja gondosan elkészített ételünkben. Óvjuk meg egészségünket és öljük meg a legyet fliteléssel.

Flitelés percek alatt megtisztítja otthonunkat a kórokozó legyek, szúnyogok, darazsak, poloskák, svábbogarak, hangyák, bolhák és tetvek tömegétől. A Flit kifürkészi azokat a legelrejtettebb zugokat, ahol a rovarok búvóhelyeiken tenyésznek és ott elpusztítja petéiket. Flitelés megöli a molyokat és lárváikat, amelyek lyukat rágnak a szövetekbe. Flit megóvja a ruhaneműeket. Használata könnyű. Nem hagy foltot. Világhírű tudósok tökéletesítették a Flit rovarirtót. Biztos pusztulást hoz a rovarokra, de teljesen ártalmatlan emberre és háziállatra. Mindenütt kapható.

Sárga kanna fekete sávval

Elpusztulnak: legyek, szúnyogok, hangyák, poloskák, svábbogarak, molyok, bolhák.

Óvakodjunk az utánzatoktól! Csak eredeti, plombált Flit-kannát fogadjunk el!

Főlerakat Jugoszlávia részére:

Jugoszláviai Standard Oil Co. Belgrad

FILM

Charlie Chaplin memoárjaiból

A párisi könyvpiacon megjelentek Charlie Chaplin memoárjai. Kifáradva a hollywoodi lázas munkában, megunva a kényelmetlenül nagy népszerüséget, Chaplin közvetlenül a világháboru befejezése után egy szép napon bucsut mondott egy időre Hollywoodnak és Európába utazott. Erről az utazásról számol be könyvében Chaplin, aki mint iró is épp olyan mulatságos és közvetlen, mint a vásznon.

Pihenni megy Európába, azonban mindenütt ráismernek és mindenütt elárasztják meghivásokkal. Olykor Londonban sikerül egy-két óráig az uccákon észrevétlenül bolyongania, azonban csakhamar felismerik és néhány percen belül hatalmas tömegek állják körül. Három nap alatt 73.000 levelet kapott londoni szállodájába. Sorra jelentkeznek Chaplin valódi és álrokonai, számszerint 671 darab. Nemcsak bácsik, nénik és unokatestvérek, hanem — anyák is. *Kilenc asszony jelentkezik, akik mind Charlie anyjának adják ki magukat.*

A mintegy 10.000 meghivó között akadt néhány olyan, amelyeket Chaplin szivesen elfogadott. Igy például a következő levelet:

»*Látogasson meg bennünket. Csak most tudtam meg, hogy Londonban tartózkodik. Nem akarna-e Shaw-val összejönni? Valóban kedves ember. Tudom, hogy elárasztják meghivásokkal, azonban ha lehetséges — jöjjön el hozzánk. Boldog leszek, ha Önnel egy kissé elbeszélgethetek. Mit szólna egy weekendhez nálam Eastonban? Házamban nincsen telefón.*

H. G. Wells.«

Ott Chaplin végre otthon érezte magát. Wells egész családja fáradozott körülötte és maga Wells egy kemény kalappal a fején és bottal a kezében utánozta Chaplint.

— Ez annál groteszkebb látvány volt — irja Chaplin — mivel ugyanebben a pillanatban vettem észre iróasztalán nagy világtörténetét.

Angliából Franciaországba utazott, ahol az összes politikusokkal és irókkal összejött. Párisból Berlinbe vette utját, ahol azonban akkor, közvetlenül a háboru után még nem volt olyan népszerü és ezért nem is részesült ünnepeltetésekben.

A hét rádiómüsora

A müsorban szereplő adóállomások hullámhosszai

Bécs 577, 517.2, Berlin 483.9, Budapest 557.5, Breslau 322.6 (Gleiwitz 250), Brünn 441.2, Frankfurt 428.6, (Cassel 272.5), Hamburg 394.7 (Bremen 252.1), (Hannover 297), (Kiel 254), Kattowitz 422, Königsberg 329.7 (Danzig 272.7), Langenberg 468.8 (Dortmund 283), (Münster 241.9), Leipzig 365.8), Dresden 252.7), München 549 (Nürnberg 300), Prága 448.9, Róma 450 (Freiburg 577), Zagreb 310.

Radiowelt

a nagyközönség illusztrált hetilapja a legjobb rádiószaklap

Az összes európai és amerikai leadóállomások programmját tartalmazza

Rádióriportok. Kimerítő műszaki rész

Funkmagazin

a rádióamatőrök havi folyóirata

Szerkeszti: **Dr. Nesper Jenő**

Nélkülözhetetlen amatőröknek és szakembereknek egyaránt. Rövid hullámhossz és fonorádió melléklettel 594

Ennek a folyóiratnak nincs párja!

WIENER RADIOVERLAG G. M. B. H.

Wien I. Pestalozzigasse 6 szám

Vasárnap julius 1.

ZAGREB 17: Délutáni koncert. 20.35: Könnyü esti zene.

WIEN 11: Szimfonikus koncert. 16: Áriák és nyitányok. 19.45: Kamarazene. 20.15: »Am Tage des Gerichtes« (népszinmü).

KÖNIGBERG (DANZIG) 20: Operettest. Utána cigányzene.

BRESZLAU (GLEIVITZ) 17.55: Szórakoztató zene. 20.15: »Ein Walzertraum« (operett: Strauss). Utána tánczene.

PRÁGA 12: Koncert. 16: Könnyü zene. 19: »Rose Marie«. 22.20: Esti koncert.

LEIPZIG (DRESDEN) 15: Délutáni koncert. 17: Zenekari hangverseny. 21: Esti koncert. 23: Tánczene.

STUTTGART (FREIBURG) 12: Sétahangverseny. 17: Szórakoztató zene. 20.15: Tarka est.

KATTOVITZ 20.15: Esti koncert. 22.30: Tánczene.

FRANKFURT a/M. 19: Orgona koncert. 20.30: Tarka est. Utána tánczene.

BRÜNN 11: Matiné. 12: Sétahangverseny. 16: Könnyü zene. 18: Német nyelvü koncert. 19: Csellokoncert. 20: Esti koncert. 22.20: Hangverseny átvitel a kiállitásról.

RÓMA 18: Tánczene. 21: Nagy zenekari hangverseny.

LANGENBERG (KÖLN) 16.30: Vesper-koncert. 18.30: Koncert (orgonaének). 20.15: »Marta« (opera: Flotow).

BERLIN 17: Tea zene. 20.30: Előadás. 22.30: Tánczene.

MÜNCHEN 15.30: Citera koncert. 17.30: Szórakoztató zene. 20: »Das Musikantenmädel« (operett). Utána tánczene.

MILANO 15.30: Koncert. 17.15: Jazzband. 21: Opera előadás.

BUDAPEST 10: Nagymise. 11.00: Református istentisztelet. 12: Harangjelzés és utána kamarazene. 16: Meseóra. 16.54: Pontos idő, időjárás jelentés. 17: Cigányzene és sporthirek. 18: Amerikai uti kép. 19.20: Sporthirek. 19.40: Egyfelvonásos szindarabok a Studióból. 21.15: Pontos idő, hirek; utána cigányzene.

Hétfő julius 2.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Koncert. 20.15: Rádiópropaganda. 20.30: Prágai átvitel.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.15: Délutáni koncert. 20.30: Prágai átvitel.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Délutáni koncert. 20.25: Kamara zene. 21.20 Zenei előadás. Utána esti koncert.

BRESSLAU (GLEIWITZ) 16.30: Délutáni koncert. 20.30: Szimfonikus koncrt.

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 16: Koncert. 20.30: Nemzetközi nagy koncert. 22.30: Szórakoztató zene.

LEIPZIG (DRESDEN) 16.30: Koncert. 20.15: Rousseau-előadás. 21: Előadás Rousseau müveiből. 22.15: Tánczene.

STUTTGART (FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. 20.15: »Neue Musik« (koncert). Utána viccek és anekdóták.

FRANKFURT a/M. 16.30: Koncert. 20.15: Kamarazene. Utána szórakoztatózene.

KATTOWITZ 18: Tánczene. 20.30: Prágai közvetités.

BRÜNN 12.15: Gramofon. 15 és 16: Koncert. 19: Koncert. 20.30: Prágai átvitel. 22.20: Szórakoztató zene.

RÓMA 17.30: Koncert. 21: Könnyü esti zene.

LANGENBERG (KÖLN) 18: Vesperkoncert. 20.15: Zenés mesék és népszerü dalok. Utána szórakoztató zene.

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20.30: Prágai átvitel.

MÜNCHEN 16.30: Koncert. 19.20: Templomi zene. 21.30: Koncert.

MILANO 16.30: Jazzband. 20.45: Operett előadás közvetitése.

BUDAPEST 12: Hirek és déli harangszó. Utána kamara zene. 13 és 16.45: Pontos idő, időjárásjelentés. 17.30: Cigányzene. 20.45: Énekkari hangverseny. 22: Pontos idő. Utána szalonzenekar.

Kedd julius 3.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 19: Rádiópropaganda.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.15: Délutáni koncert. 20.30: Koncert.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Délutáni zene. 20.05: Rudolf Presber emlékest. 21.10: Zenekari hangverseny. 22.30: Szórakoztató zene.

BRESSLAU (GLEIWITZ) 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: »Ikarus« zenés előadás az 5000 éves aviatikáról. 21.20: Koncert.

PRÁGA 12.05: Déli Koncert. 16: Délutáni koncert. 19: Szinházi átvitel. 22.20: Gramofon.

LEIPZIG (DRESDEN) 16.30: Wagner koncert. 19.30: Koncert. 20.15: Valcerest. 22.15: Tánczene.

STUTTGART (FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. 20.45: Szimfonikus koncert. 22: »Blumen« (koncert).

KATTOWITZ 19.50: Opera előadás közvetitése. 22.30: Tánczene.

FRANKFURT a/M. 16.30: A házizenekar hangversenye. 20: Mozart-est.

BRÜNN 12.15: Gramofon. 19.30: Koncert. 21 és 22.15: Koncert átvitel a kiállitásról.

RÓMA 17.30: Koncert. 21: Opera előadás (Traviata).

LANGENBERG (KÖLN) 18: Vesperkoncert. 20.10: Énekkari koncert.

BERLIN 17: Koncert. 20.30: Irodalmiest. 21.15: »Abenteuer in der Musik« (Koncert).

MÜNCHEN 16: Szórakoztató zene. 18.20: Gitár koncert. 19.45: »Augustus Reuss«-est koncert. 21.20: Szórakoztató zene.

MILANO 16.30: Koncert. 20.45: Zenekari hangverseny. 23: Jazzband.

BUDAPEST 12: Déli harangszó, hirek. Utána cigányzene. 13, 16.45 és 21.30: Pontos idő, időjárásjelentés. 17: Schrammel-zene. 18.45: Rádióamateurposta. 20: Nagy zenekari hangverseny. 23: Mocsányi—Lakos zenehumoristák.

Szerda julius 4.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Meseóra. 18: Koncert. 20.30: Rádiópropaganda. 20.35: Áriaest. 20: Gramofon.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.15: Délutáni koncert. 18: Mesék. 20.05: Szimfonikus koncert. Utána könnyü zene.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Délutáni koncert. 20.50: Mendelssohn koncert.

BRESSLAU (GLEIWITZ) 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Koncert. 21.15: Német népdalok.

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 20: Amerikai est. 21: Koncert átvitel a kiállitásról.

LEIPZIG (DRESDEN) 20.15: Népszerü hangverseny. 22.45: Tarka est.

STUTTGART (FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. 20: Angol-ir népdalok. Utána »Bunbury« (komédia: O. Wilde).

KATTOVITZ 18: Délutáni koncert. 20.10: Esti koncert.

FRANKFURT a/M. 16.30: Házi zenekar hangversenye. 20: Opera-est. 21: »Der alte Bürgerkapitän« (komédia).

BRÜNN 12.15: Gramofon. 16: Koncert. 19: Szinházi előadás. 20: Amerikai est. 21: Koncert.

RÓMA 17: Koncert. 21: Esti zenekari hangverseny.

LANGENBERG (KÖLN) 18: Vesperkoncert. 20.15: Egy est a kalandorok, kivándorlók és matrózok életéből. Utána szórakoztató és tánczene.

BERLIN 17: Gyermekdélután. 21: Dalest 21.30: Zongora hangverseny. 22.30: Koncert (Sommerliches).

MÜNCHEN 16: Házi zenekar hangversenye. 19: Népdalok. 20: Hans—Pfitzner-est. 22.30: Budapesti átvitel.

MILANO 16.30: Jazzband. 20.45: Könnyü zene.

BUDAPEST 13, 16.45, 22.05: Pontos idő, időjárás. 12: Déli harangszó. Utána gramofon. 17.30: Szórakoztató zene. 19.45: Müvész müsorosest. 21: Katonazene. 22.30: Cigányzene.

Csütörtök julius 5.

Zagreb 13.15: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 20.30: Könnyü esti zene 22: Tánczene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.15: Délutáni koncert. 20.05: »Heimchen am Herd« (opera: Goldmark).

KÖNIGSBERG (DANZIG) 17: Koncert. 20.20: Paul Wegener társulata: »Totenz« (Strindberg).

BRESSLAU (GLEIWITZ) 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: A régi és uj Bécs (zenés előadás).

PRÁGA 19.15: Tarka est. 21: Szórakoztató zene a kiállitásról.

LEIPZIG (DRESDEN) 16.30: Koncert 20.15: Zenés tarka est.

STUTTGART (FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. 20.15: »Der Probekurs« (operett: Milöcker).

KATTOWITZ 20.30: Esti koncert 22.30: Tánczene.

FRANKFURT a/M. 16.30: Koncert (uj tánczene). 20.15: »Der Probekuss« (operett: Milöcker). Utána koncert.

LANGENBERG (KÖLN) 18: Vesper koncert. 20.10: »Rokoko« (koncert). 21: »Ninon von Lenclos« (dráma). Utána koncert és tánczene.

Háromszáz dinár

értéket meghaladó könyvrendelést

részletfizetésre

is szállit

A „MINERVA" KÖNYVOSZTALYA

— Csak értékes könyvet adunk el. —

BRÜNN 15: Koncert. 16: Radio kabaré. 18: Német koncert. 19: Népies koncert. 21: Koncert.

RÓMA 17.30: Koncert. 21: Operettelőadás közvetitése.

MILANO 16.35: Koncert. 20.45: »La favorita« (opera: Donizetti).

BUDAPEST 12: Déli harangszó, utána zongorahangverseny. 13, 16.45, 21.30 Pontos idő, időjárás jelentés. 17.30: Cigányzen. 18.40: Zenés irodalomi est. 20: Koncert. 23: Gramofon.

Péntek julius 6.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 20.35: Koncert est. 22 Könnyü esti zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.15: Délutáni Koncert. 20.00: »Besuch um fünf« (Sketsch). 21.30: Tánczene.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Délutáni koncert. 20.05: Szimfonikus koncert. 22.15: Szórakoztató zene.

BRESSLAU (GLEIWITZ) 17: Koncert. 20.30: Katona zene.

PRÁGA 10.30: Katona zene. 16: Szórakoztató zene. 19.15: Szórakoztató zene. 20: Esti koncert.

LEIPZIG (DRESDEN) 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: Haydin est. 21.15: Angol és amerikai népdalok. 22.30: Koncert.

STUTTGART (FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. 20.15: »Eugen Onegin« (Puskin—Csajkovszky).

KATTOWITZ 18: Koncert. 20.15. Szimfonikus koncert.

FRANKFURT a/M. 20.15: »Eugen« (Puskin—Csajkovszky).

BRÜNN 12: Gramofon. 15, 16, 17.15: Szórakoztató zene. 18: Németnyelvü koncert. 19. Kabaré. 20.30: Koncert. 22.25: Koncertátvitel a kiállitásról.

LANGENBERG (KÖLN) 18: Kamara zene. 20.15: »Der Zigeuner baron« (operett: J: Strauss). Utána tánczene.

MÜNCHEN 16: Szórakoztató zene. 18.15: Zongora koncert. 20: »Lobetanz« (szinjáték).

BERLIN 17.30: Szórakoztató zene. 20.30: Zenekari hangverseny.

BUDTPEST 12: Déli harangszó. 12.05: Kamarazene. 13, 16.45, 21.10: Pontos idő, időjelentés. 17.30: Operett zene. 19.35: Bartoky est. 21.30: Katonazene.

Szombat julius 7.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 20.30: Könnyü zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.10: Délutáni koncert. 18.15: Akademia. 19.45: »Die gold'ne Meisterin« (operett: E. Eysler).

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Délutáni koncert. 20.10: »Rheinischer Abend« Utána tánczene.

BRESSLAU (GLEIWITZ) 16.30: Délutáni koncert. 20.30: Szinelőadás. 22.30. Tánczene.

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 17: Délutáni Zene. 20: Operett előadás. 22.25. Szórakoztató zene.

LEIPZIG (DRESDEN) 16.30: Koncert. 20.15: Ernst Arnold est. 22.30: Szórakoztató zene.

STUTTGART (FREIBURG) 16.30: Koncert. 19.30: Szinelőadás. Utána tánczene.

KATTOWITZ 20.15: Esti koncert. 22.30: Tánczene.

FRANKFURT a/M. 16.30: Házi zenekar hangverseny. 20.15: Hegedü koncert. Utána tánczene.

BRÜNN 12.15: Gramofon. 16: Radio kabare. 19: Koncert. 20.30: Operett előadás. 21: Szórakoztató zene.

RÓMA 17.30: Koncert. 21: »Faust« (opera).

LANGENBERG (KÖLN) 18: Vesper koncert. 20.15: Vig est. Utána tánczene.

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20.30: Hangjáték előadása. Utána tánczene.

MÜNCHEN 16.30: Koncert. 19.30: A házizenekar esti koncertje. 20: Szinelőadás. 23: Gramofon.

MILANO 20.35: Zenekari hangverseny. 23: Jazzband.

BUDAPEST 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofon. 13, 16.45: 22.10: Pontos idő, időjárás jelentés. 17: Asszonyok tanácsadója. 17.30: Balett zene. 18.50: Tarka est (Ferenczy, Megyaszay). 20.25: A postaszövetség koncertje. 22.30: Részletek népszinmüvekből (Bodán Margit, Cselényi József).

EAU de BOTOT

az egyedüli szájvíz, amelyet a párisi orvosi akadémia elismert

Hygienikus fertőtlenitő

BOTOT-SZÁJVIZ

a száj legkiválóbb üditőszere

Nyáron különösen kellemes

ÁRA OLCSÓBB LETT

Kérjen egyuttal Botot-fogszappant és fogpépet!

5575